

รายงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นฉบับสมบูรณ์

โครงการวิจัย “การศึกษาและค้นหากระบวนการเตรียมผู้เรียน
ก่อนเข้าสู่การเรียนรู้ภาษาอังกฤษ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4
โรงเรียนปทุมราชวงศา จังหวัดอำนาจเจริญ”

โดย

นางลักขณ์ กาณารักษ์ และคณะ

มีนาคม 2553

สกว. ภายวจัยเพื่อท้องถิ่น

เลขที่รับ 0548

วันที่ 22 มิ.ย. 2553

รายงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นฉบับสมบูรณ์

โครงการวิจัย “การศึกษาและค้นหากระบวนการเตรียมผู้เรียน
ก่อนเข้าสู่การเรียนภาษาอังกฤษ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4
โรงเรียนปทุมราชวงศา จังหวัดอำนาจเจริญ”

โดย

นางลักขณ์ กาณารักษ์ และคณะ

มีนาคม 2553

สัญญาเลขที่ RDG51E0110

รายงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นฉบับสมบูรณ์
โครงการวิจัย “การศึกษาและค้นหากระบวนการเตรียมผู้เรียน
ก่อนเข้าสู่การเรียนรู้ภาษาอังกฤษ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4
โรงเรียนปทุมราชวงศา จังหวัดอำนาจเจริญ”

รายชื่อหัวหน้าโครงการและทีมวิจัย

1. นางนงลักษณ์ กาณารักษ์ หัวหน้าโครงการ
2. นายเกริกเกียรติ หิรัญนุเคราะห์
3. ว่าที่ร.ต.เรืองยศ ธนาธิบดี
4. นางสาวลำพุด ลาพานิช
5. นางรัตนา แสนแดง
6. นายผดุงศักดิ์ ละพรมมา
7. นางสาวเสาวลักษณ์ คชมิตร
8. นางเยาวภา ชินคำ
9. นายสงบ กาณารักษ์
10. นายเจษฎา ศิริโชค
11. นางสาวควรคิด วามะจันทร์
12. นางสาวไพฑูรย์ คำเลิศ
13. นางสาวอัจฉริยา นาริวงศ์

สนับสนุนโดย สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)

กิตติกรรมประกาศ

โครงการวิจัยการศึกษาและค้นหากระบวนการเตรียมผู้เรียนก่อนเข้าสู่การเรียนรู้ภาษาอังกฤษ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนปทุมราชวงศา จังหวัดอำนาจเจริญ ได้ดำเนินโครงการ โดยได้รับความกรุณาจากบุคคลหลายฝ่าย ที่คอยช่วยเหลือให้โครงการดำเนินไปได้ด้วยดี ขอขอบพระคุณ ผู้อำนวยการพิชิต กะมณี ผู้อำนวยการโรงเรียนปทุมราชวงศา รองผู้อำนวยการเกริกเกียรติ หิรัญนคระห์ รองผู้อำนวยการโรงเรียนปทุมราชวงศา ผู้ที่ให้คำแนะนำ เสนอแนะและเป็นที่ปรึกษาในการดำเนินกระบวนการวิจัยตลอดโครงการให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

ขอขอบพระคุณ อาจารย์กาญจนา ทองทั่ว ดร.เพ็ญศรี แซ่เตียว ดร.ชญาดา ดานวงศ์ ที่สร้างแรงบันดาลใจ ให้คำปรึกษาดำเนินโครงการ ทั้งการวางแผนการดำเนินการวิจัย วิธีการดำเนินการวิจัย มอบตำราให้อ่านเพิ่มพูนประสบการณ์งานวิจัยแบบมีส่วนร่วม ให้คำปรึกษาการเขียนรายงานการวิจัย ขอขอบพระคุณ ผศ.ดร.ชมพูนุท โมราชาดิ ที่คอยให้กำลังใจ กระตุ้นเตือนประสานความร่วมมือ และหาเอกสารบทความจากต่างประเทศมาให้ศึกษาประกอบการวิจัย ขอขอบพระคุณคำแนะนำและความคิดเห็นจาก Sub Node - CBMAG อุบลราชธานีทุกท่าน

ขอขอบพระคุณ ผู้ปกครองนักเรียน ครู อาจารย์ นักเรียน บุคลากร โรงเรียนปทุมราชวงศาทุกท่าน ที่ได้ให้กำลังใจ และความร่วมมือตลอดการดำเนินโครงการวิจัยสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

นงลักษณ์ กาณารักษ์

และทีมวิจัย

โครงการวิจัย : การศึกษาและค้นหากระบวนการเตรียมผู้เรียนก่อนเข้าสู่การเรียนภาษาอังกฤษ
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนปทุมราชวงศา จังหวัดอำนาจเจริญ

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ในการวิจัยเพื่อศึกษาสภาพปัญหาและ ปัจจัยเงื่อนไขในการจัดการเรียนภาษาอังกฤษที่ผ่านมาในอดีตจนถึงปัจจุบัน เพื่อศึกษาและค้นหากระบวนการเตรียมผู้เรียนก่อนเข้าสู่การเรียนภาษาอังกฤษ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนปทุมราชวงศา จังหวัดอำนาจเจริญ และสร้างการมีส่วนร่วมของครู นักเรียน ผู้ปกครอง ในการแก้ปัญหาการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียน โรงเรียนปทุมราชวงศา โดยใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องและเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก การสนทนากลุ่ม การทดสอบนักเรียน การสังเกตแบบมีส่วนร่วม และนำเสนอแบบพรรณนาวิเคราะห์ ผลการศึกษาปรากฏดังนี้

โรงเรียนปทุมราชวงศา เป็นโรงเรียนมัธยมขนาดใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอำนาจเจริญ รับนักเรียนที่จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จากโรงเรียนต่างๆ เข้าศึกษาต่อในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ซึ่งนักเรียนดังกล่าวมีความพร้อมและพื้นฐานความรู้ทางการเรียนภาษาอังกฤษที่แตกต่างกัน ทำให้การจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษประสบปัญหาเป็นอย่างมาก

ครู ผู้ปกครอง และ นักเรียน ได้ร่วมกันศึกษาและค้นหากระบวนการที่จะเตรียมผู้เรียนให้มีความพร้อมและความรู้ภาษาอังกฤษให้ใกล้เคียงกัน ด้วยการทดสอบภาษาอังกฤษเพื่อประเมินและจัดนักเรียนเป็น 3 กลุ่ม โดยใช้คะแนนเป็นเกณฑ์ คือ 1) กลุ่มไม่พร้อมเลข 2) กลุ่มพร้อมปานกลาง และ 3) กลุ่มพร้อมเพียงพอ ทั้ง 3 กลุ่มมีกระบวนการเตรียมความรู้ที่แตกต่างกัน ดังนี้ 1) กลุ่มไม่พร้อมเลข มีกระบวนการเตรียมความรู้โดยใช้การละลายความรู้สึก ให้นักเรียนเปิดและแสดงความรู้สึกในการที่จะพัฒนาตนเองด้านการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ จากนั้นก็ใช้กระบวนการค่อยเป็นค่อยไป เพื่อเติมเต็มคำศัพท์ที่ละเล็กละน้อย แล้วใช้กระบวนการผสมผสาน เป็นการนำคำศัพท์ที่ได้เรียนรู้ไปฝึกในทักษะการพูด การฟัง การอ่าน และการเขียน ซึ่งมีหลายกิจกรรม จากนั้นครูจะใช้กระบวนการชื่นชม เพื่อเพิ่มเจตคติให้กับนักเรียนในกลุ่มนี้ 2) กลุ่มพร้อมปานกลาง ก็จะเริ่มด้วยการละลายความรู้สึก ให้นักเรียนเปิดใจและแสดงความรู้สึกในการที่จะพัฒนาตนเองด้านการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ แล้วใช้กระบวนการเพิ่มคำศัพท์ที่ไม่คุ้นเคยและมีความเป็นนามธรรมมากขึ้น จากนั้นจึงใช้กระบวนการเพิ่มองค์ความรู้ โดยการเรียนรู้จากสื่อเทคโนโลยี สื่อสิ่งพิมพ์ และครูจะใช้กระบวนการชื่นชม เพื่อให้กำลังใจนักเรียนให้มีความมุ่งมั่นในการเรียนภาษาอังกฤษ 3) กลุ่มพร้อมเพียงพอ ซึ่งเป็นกลุ่มที่มีทุนเดิมมากที่สุด ก็จะเริ่มต้นด้วยการละลายความรู้สึก ให้นักเรียนเปิดใจ

และแสดงความรู้สึกในการที่จะพัฒนาตนเองด้านการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ จากนั้นก็จะใช้กระบวนการย้อนหลังเพื่อเดินหน้า เป็นการทบทวนความรู้ของนักเรียนแล้วจึงใช้กระบวนการต่อยอด เพื่อเป็นการเรียนเสริมความรู้จากสื่อเทคโนโลยี และสุดท้ายในกระบวนการเรียนการสอน จะใช้กระบวนการชื่นชมเพื่อเสริมความมั่นใจให้กับนักเรียน ซึ่งภายหลังจากได้ดำเนินกระบวนการเรียนการสอนอย่างมีส่วนร่วม ก็ก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงต่อนักเรียนเป็นอย่างมาก พฤติกรรมของนักเรียนเปลี่ยนไป ให้ความสนใจมาเรียนภาษาอังกฤษมากขึ้น ตั้งใจเรียน กล้าถามครูมากขึ้น มีรอยยิ้มและเสียงหัวเราะในบรรยากาศการเรียนภาษาอังกฤษอย่างมีส่วนร่วมของทุกคน

จากการทดลองการเตรียมผู้เรียนก่อนเข้าสู่การเรียนภาษาอังกฤษ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ทั้ง 3 กลุ่ม พบว่า กลุ่มไม่พร้อมเลยเป็นกลุ่มที่มีการเปลี่ยนแปลงได้ชัดเจนที่สุด เนื่องจากการได้มีโอกาสได้ละลายความรู้สึก จึงทำให้ครูได้เข้าใจนักเรียนและสามารถจัดกระบวนการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษได้สอดคล้องตามศักยภาพของผู้เรียนโดยแท้จริง

The Investigation of the Preparation Process for English Learners Before Entering the English Course in Mattayom Suksa 4 of Patumratwongsa School in Amnat Charoen Province

Abstract

The objectives of this study were to identify problems and factors of teaching English in **Patumratwongsa School** from the past up until present, to seek the means in preparing students' readiness for studying English in Mattayom Suksa 4, and to encourage participation of teachers, students, and parents in solving problems in learning and teaching English. The study employed the following techniques: Participatory action research or PAR, examination of relevant printed documents, and collection of data from field study using different methods namely in-depth interview focus groups, testing, participation, and participatory observation. Descriptive analysis result has then been presented as follows:

Patumratwongsa School is a big-sized secondary school under the jurisdiction of Amnatcharoen Educational Office Service Area. The school has provided a higher educational level for students who graduated the junior secondary level (Matthayom Suksa 3 or Grade 9) from neighboring schools. These students enrolling in Mattayom Suksa 4 at Patumratwongsa School have differences in their English ability. This leads to the problem and readiness in their learning of English.

As such, the teachers, parents, and students have been attempting to seek the means for supporting and preparing students' readiness to study English in the higher level. The means developed should be appropriate to their English ability level. In doing so, the construction of the English placement test was used to classify the students into 3 groups: 1) the least-ready group, 2) the more-ready group, and 3) the most-ready group. The three groups were given the different ways to learn English.

For the least-ready group, the encouragement of showing ideas about and the need in learning English was used as the iced breaking process. The learning of vocabulary was then gradually added bit by bit. After that the integrated approach in learning of how to use such vocabulary into four skills: speaking, listening, reading, and writing through various activities, was provided. The appraisal process was also utilized to encourage the students to be more confident and positive in using English. To prepare the readiness of the more-ready group students, the same method in iced breaking process was utilized as with the least-ready group. However, the more

difficult and unfamiliar abstract vocabulary were given. After that this group was taught how to use the multi-media both printed and electronic for their learning of English. The appraisal process was also used to motivate their concentration on using English. The final group, the most-ready group students who were found strongest in their background of English, was initially prepared through the same tool in the ice-breaking process. The lesson-reviewed and lesson-newly learned processes were employed. Learning how to use new technology to widen their opportunity in learning English was later given. Similar to their counterparts, the appraisal of their success in performing learning tasks in order to promote their confidence in the use of English.

This means in preparing the students' readiness have been found effective to be employed in teaching and promoting the learning of students whose background of English are different. The effectiveness has been apparently seen through the change of students' English learning behaviors, particularly with the least-ready group students. They were found to be more attentive, interested in, and confident when posing questions while in the classroom. The atmosphere and the relationship between teacher and students in the classroom were seen more lively, enjoyable, and participatory.

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	2
1.3 คำถามของการวิจัย.....	3
1.4 ขอบเขตของการวิจัย.....	3
1.5 ระยะเวลาดำเนิน โครงการ.....	3
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	7
2.1 หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาต่างประเทศ.....	7
2.2 การเรียนการสอนภาษาอังกฤษ.....	10
2.2.1 หลักการสอนภาษาอังกฤษ.....	11
2.2.2 หลักการทางจิตวิทยาในการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ.....	13
2.2.3 การออกแบบและพัฒนารูปแบบการสอนภาษาอังกฤษ.....	28
2.2.4 การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน.....	31
2.2.5 การประเมินผลตามสภาพจริง.....	41
2.3 แนวคิดความสำคัญของการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน.....	58
2.4 เจตคติ.....	60
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	64
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	64
3.2 พื้นที่การวิจัย.....	64
3.3 วิธีการศึกษาวิจัย.....	64
3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	69
3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	69
บทที่ 4 ผลการศึกษา.....	70
4.1 บริบทโรงเรียนปทุมราชวงศา.....	70
4.2 การจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในอดีตที่ผ่านมา.....	80

สารบัญ (ต่อ)

เรื่อง	หน้า
4.3 ปัญหาการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ผ่านมา.....	82
4.4 ปัจจัยที่ทำให้เกิดปัญหาในการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ผ่านมา.....	88
4.5 การประเมินความรู้ภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ก่อนเข้าสู่กระบวนการเตรียมผู้เรียน.....	89
4.6 รูปแบบกระบวนการในการเตรียมนักเรียนก่อนเรียนภาษาอังกฤษ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4	90
4.7 กรณีศึกษา.....	105
4.8 การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจากงานวิจัย.....	108
4.9 บทเรียนจากการวิจัย	110
บทที่ 5 สรุป ผลและข้อเสนอแนะ.....	112
บรรณานุกรม.....	118
ภาคผนวก.....	121

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	จำนวนข้าราชการครูจำแนกตามตำแหน่ง ปี 2552.....	75
2	จำนวนข้าราชการครู จำแนกตามระดับการศึกษา และกลุ่มสาระการเรียนรู้.....	75
3	จำนวนนักการภารโรง พนักงานราชการ ลูกจ้างชั่วคราว ปีการศึกษา 2552.....	75
4	จำนวนห้องเรียนและจำนวนนักเรียน ปีการศึกษา 2552 จำแนกตามเพศและระดับชั้น.....	76
5	จำนวนวัสดุ ครุภัณฑ์และอุปกรณ์การศึกษา.....	77
6	จำนวนและอัตราส่วนต่อประชากรของบุคลากรทางการแพทย์.....	77
7	การเปรียบเทียบข้อมูลผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน.....	81
8	โครงสร้างหลักสูตรช่วงชั้นที่ 4.....	83
9	สรุปผลการเรียนประจำปีการศึกษา 2551 ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ.....	84

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในปัจจุบัน ทุกประเทศทั่วโลกได้มีการพัฒนาประเทศเพื่อความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ประเทศไทยเป็นอีกประเทศหนึ่งที่กำลังพัฒนาและได้พัฒนาอย่างรวดเร็วในยุคโลกาภิวัตน์ที่มีการสื่อสารไร้พรมแดน ซึ่งมีความเจริญก้าวหน้าด้านเทคโนโลยีและการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วด้วยผลจากความเจริญด้านต่างๆเหล่านี้ จึงจำเป็นที่แต่ละประเทศต้องเรียนรู้ที่จะปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นตลอดเวลา ข้อมูลข่าวสารที่เข้ามาสู่สังคมไทยส่วนใหญ่เป็นภาษาต่างประเทศ โดยเฉพาะภาษาอังกฤษ จึงเป็นความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องใช้ภาษาอังกฤษในการติดต่อสื่อสาร การศึกษา การแสวงหาความรู้ การประกอบอาชีพ การสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรมและวิถีทัศน์ของชุมชนโลก และตระหนักถึงความหลากหลายทางวัฒนธรรมและมุมมองของสังคมโลก นำมาซึ่งมิตรไมตรีและความร่วมมือกับประเทศต่างๆ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2551: 190)

การจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในประเทศไทยได้รับการพัฒนาและปรับปรุงตามกระแสความต้องการของสังคม และพัฒนาการของวิทยาการเกี่ยวกับการเรียนรู้มาตลอด กระทรวงศึกษาธิการตระหนักถึงความจำเป็นและเห็นความสำคัญในการพัฒนาขีดความสามารถของคนไทยในการสื่อสารกับประเทศต่างๆ จึงได้ประกาศใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 เพื่อเป็นกลยุทธ์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้สามารถตอบสนองความต้องการของบุคคล สังคม (กระทรวงศึกษาธิการ. 2544 : 1)

การเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ โดยเฉพาะภาษาอังกฤษ ซึ่งได้รับการกำหนดให้เรียนตลอดหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานนั้น ไม่ได้จัดการเรียนการสอนเพื่อความรู้อย่างเดียว แต่มุ่งจัดประสบการณ์ในลักษณะบูรณาการ สอนให้ผู้เรียนมีความกล้าแสดงออกด้านภาษา และคิดเป็นภาษาอังกฤษ เพิ่มและส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ใช้ภาษาทั้งในและนอกห้องเรียน และให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมและสื่อสารด้วยภาษาอังกฤษ มีกิจกรรมการเรียนการสอนที่หลากหลาย (กรมวิชาการ. 2545: 1) หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มุ่งหวัง ให้ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อภาษาต่างประเทศ สามารถใช้ภาษาต่างประเทศ สื่อสารในสถานการณ์ต่าง ๆ แสวงหาความรู้

ประกอบอาชีพ และศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น รวมทั้งมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องราวและวัฒนธรรมอันหลากหลายของประชาคมโลก และสามารถถ่ายทอดความคิดและวัฒนธรรมไทยไปยังสังคมโลกได้อย่างสร้างสรรค์ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2551: 190)

โรงเรียนปทุมราชวงศา เป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอำนาจเจริญ เป็นอีกหนึ่งโรงเรียนที่ตระหนักเห็นความสำคัญและจำเป็นของการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ จึงได้เปิดสอนภาษาอังกฤษตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 เพื่อการสื่อสารและ เป็นพื้นฐานในการศึกษาต่อ ตั้งแต่ช่วงชั้นที่ 3 - 4 หรือชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 รวม 42 ห้อง มีนักเรียนจำนวน 1,724 คน โดยได้เปิดสอนทั้งในสาระพื้นฐานและสาระเพิ่มเติม อย่างไรก็ตาม แม้ว่าโรงเรียนได้ตระหนักถึงความสำคัญของเป้าหมายของการเรียนการสอนภาษาอังกฤษตามที่หลักสูตรได้ระบุไว้ แต่ในทางปฏิบัติ เนื่องจากโรงเรียนปทุมราชวงศา มีเขตพื้นที่บริการ ในอำเภอปทุมราชวงศา รวม 7 ตำบล ได้แก่ ตำบลนาหว้า ตำบลคำโพน ตำบลหนองข่า ตำบลห้วย ตำบลลือ ตำบลนาป่าแขง ตำบลโนนงาม และก็ยังมีย่านนักเรียนนอกเขตบริการ จากอำเภอกุดข้าวปุ้น อำเภอเขมราฐ จังหวัดอุบลราชธานี อำเภอเมือง อำเภอชานุมาน จังหวัดอำนาจเจริญ มาศึกษาเล่าเรียนในโรงเรียนแห่งนี้ด้วย ซึ่งปรากฏว่าการที่มีนักเรียนมาจากโรงเรียนที่มีขนาดและการจัดการเรียนการสอนที่แตกต่างกันนี้ ส่งผลให้นักเรียนมีพื้นฐานความรู้ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษที่แตกต่างกัน ทำให้การจัดการเรียนการสอนประสบปัญหามาก เช่น นักเรียนบางส่วนมีเจตคติที่ไม่ดีต่อการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ บางคนหลบเรียน นักเรียนมีพฤติกรรมลอกการบ้านเพื่อนเป็นประจำ ไม่ส่งงานตามที่ได้รับมอบหมาย ดังนั้นคณะผู้วิจัยจึงมีความเห็นว่ปัญหาดังกล่าวเป็นปัญหาที่สำคัญและมีความเร่งด่วนเป็นอย่างมาก สมควรได้รับการปรับปรุงแก้ไข ทำให้คณะผู้วิจัยสนใจที่จะร่วมกันศึกษากระบวนการเพื่อเตรียมผู้เรียนก่อนเข้าเรียนภาษาอังกฤษให้แก่ นักเรียน ทั้งนี้เพื่อปรับฐานความรู้ให้อยู่ในระดับที่ใกล้เคียงหรือเท่าเทียมกัน เพื่อให้กระบวนการจัดการเรียนการสอนเป็นไปตามมาตรฐานการเรียนรู้ ก่อให้เกิดความราบรื่นมีความสุขทั้งนักเรียนและครู ทั้งยังอาจทำให้นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนภาษาอังกฤษ และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.2.1 เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและ ปัจจัยเงื่อนไขในการจัดการเรียนภาษาอังกฤษที่ผ่านมาในอดีตจนถึงปัจจุบัน

1.2.2 เพื่อศึกษาและค้นหากระบวนการเตรียมผู้เรียนก่อนเข้าสู่การเรียนภาษาอังกฤษ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนปทุมราชวงศา จังหวัดอำนาจเจริญ

1.2.3 เพื่อสร้างการมีส่วนร่วมของครู นักเรียน ผู้ปกครอง ในการแก้ปัญหการเรียนรู้ ภาษาอังกฤษของนักเรียน

1.3 คำถามการวิจัย

จะมีกระบวนการเตรียมผู้เรียนก่อนเข้าสู่การเรียนรู้ภาษาอังกฤษระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนปทุมราชวงศาอย่างไร ที่ส่งผลให้นักเรียนมีพื้นฐานความรู้ที่ใกล้เคียงหรือเท่ากันและมีความสุขในการเรียนภาษาอังกฤษ

1.4 ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1.4.1 ได้กระบวนการในเตรียมผู้เรียนก่อนเข้าสู่การเรียนรู้ภาษาอังกฤษ ที่ส่งผลให้นักเรียนมีพื้นฐานความรู้ภาษาอังกฤษที่ใกล้เคียงหรือเท่ากัน

1.4.2 นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนภาษาอังกฤษ

1.4.3 ทราบถึงสภาพปัญหาและปัจจัยเงื่อนไขการเรียนรู้ภาษาอังกฤษที่ผ่านมาในอดีตจนถึงปัจจุบัน

1.4.4 ครู นักเรียน ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหการเรียนรู้ภาษาอังกฤษของนักเรียน

1.4.5 กระบวนการเตรียมผู้เรียนก่อนเข้าสู่การเรียนรู้ภาษาอังกฤษ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนปทุมราชวงศา ได้รับการเผยแพร่ และนำไปประยุกต์ใช้กับรายวิชาอื่น เช่นวิชาภาษาไทย

1.5 ระยะเวลาการดำเนินโครงการ

1 กรกฎาคม 2551 - 31 ตุลาคม 2552

1.6 ขอบเขตการวิจัย

พื้นที่การศึกษา

โรงเรียนปทุมราชวงศา อำเภอปทุมราชวงศา จังหวัดอำนาจเจริญ

กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายคือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนปทุมราชวงศา อำเภอปทุมราชวงศา จังหวัดอำนาจเจริญ

1.7 กรอบแนวคิดและขอบเขตในการศึกษา

การศึกษากระบวนการเตรียมผู้เรียนก่อนเข้าสู่การเรียนภาษาอังกฤษ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนปทุมราชวงศา คณะผู้วิจัยมุ่งเตรียมผู้เรียนในประเด็น ดังต่อไปนี้

1.7.1 ด้านองค์ความรู้ภาษาอังกฤษ โดยมุ่งเตรียมผู้เรียนในด้าน

- การใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารในชีวิตประจำวัน โดยบูรณาการทั้ง 4 ทักษะ ฟัง พูด อ่านและเขียน

- การเรียนรู้คำศัพท์
- ทบทวนความเข้าใจเรื่องไวยากรณ์ภาษาอังกฤษ

1.7.2 ด้านเจตคติต่อการเรียนภาษาอังกฤษ

- การใช้กิจกรรมเสริมแรงทั้งในโรงเรียนและที่บ้าน
- สื่อ นวัตกรรม ที่หลากหลาย

1.7.3 กิจกรรมการเรียนการสอน

1. กิจกรรมการเรียนการสอนในโรงเรียน

- เน้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยความสุข โดยการใช้เกม เพลง การแสดงบทบาท

สมมุติ

- เน้นให้ผู้เรียนได้แสดงออกทางด้านภาษาอังกฤษ การนำเสนอข้อมูลสั้นๆ การ

สนทนาภาษาอังกฤษในชีวิตประจำวัน

- เน้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และเข้าใจไวยากรณ์ภาษาอังกฤษระดับพื้นฐานโดยการทำ

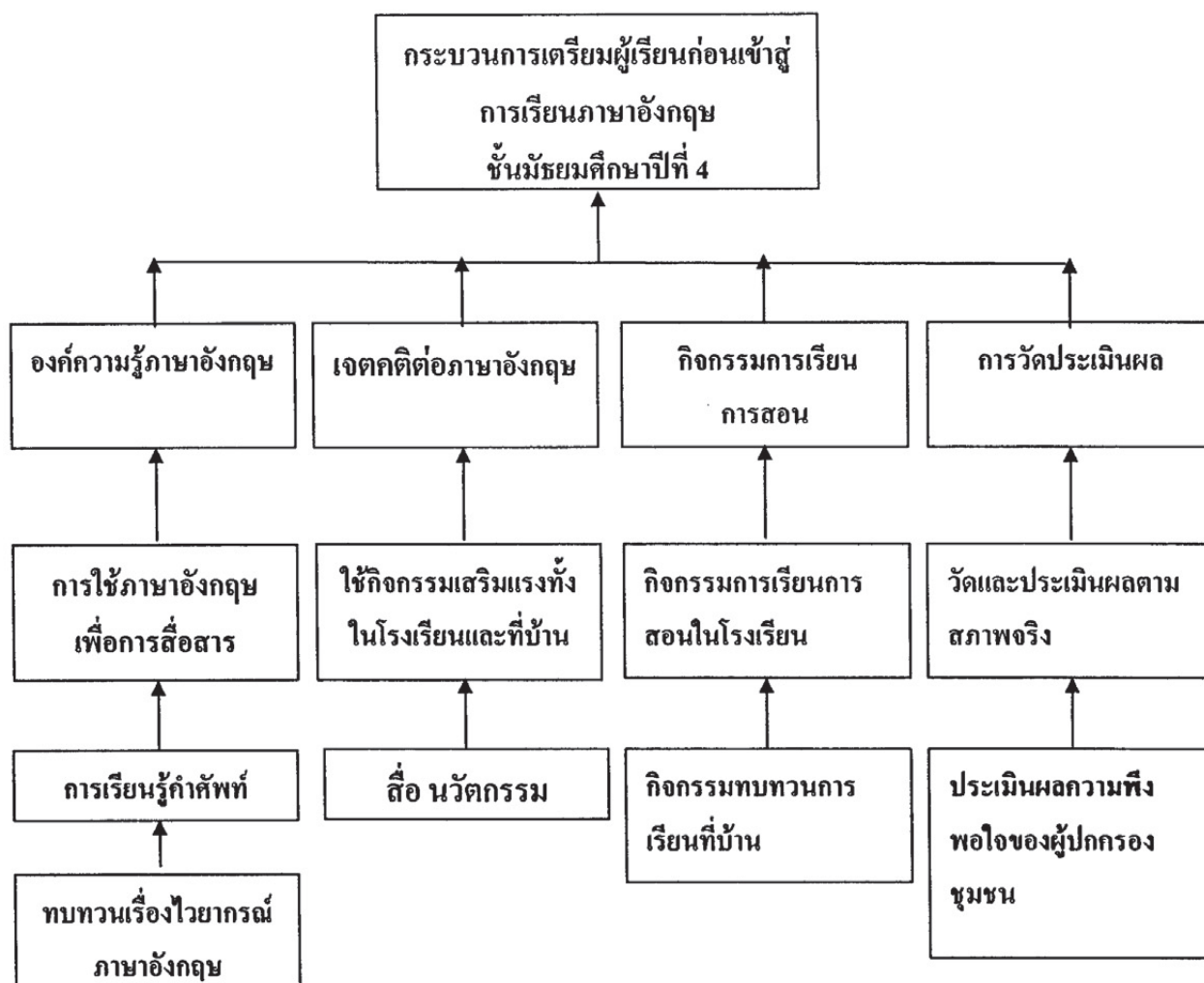
กิจกรรมที่หลากหลาย

2. กิจกรรมทบทวนที่บ้าน

1.7.4 การวัดและประเมินผล

- การวัดและประเมินผลนักเรียนตามสภาพจริงของนักเรียน
- การประเมินผลความพึงพอใจของผู้ปกครอง ชุมชน

แผนภูมิแสดงแนวคิดกระบวนการเตรียมผู้เรียนก่อนเข้าสู่การเรียนรู้ภาษาอังกฤษ
 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนปทุมราชวงศา

1.8 นิยามศัพท์เฉพาะ

1.8.1 กระบวนการเตรียมผู้เรียน หมายถึง กิจกรรมพัฒนาการเรียนรู้ภาษาอังกฤษของนักเรียนโรงเรียนปทุมราชวงศา หลังการคัดเลือกนักเรียนเข้าเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 เพื่อเตรียมผู้เรียนเข้าสู่การเรียนรู้ภาษาอังกฤษในหลักสูตรปกติ

1.8.2 การศึกษาและค้นหา หมายถึง การทดลองหาขั้นตอน วิธีการ และรูปแบบในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ

1.8.3 ความพึงพอใจ หมายถึง ความพึงพอใจของนักเรียนและผู้ปกครองที่เป็นความรู้สึกในทางบวก ความรู้สึกที่มีความสุขต่อการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ และมีความกระตือรือร้น มีความมุ่งมั่น มีกำลังใจในการเรียนรู้

1.8.4 นักเรียน หมายถึง นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนปทุมราชวงศา อำเภอปทุมราชวงศา จังหวัดอำนาจเจริญ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอำนาจเจริญ ที่ศึกษาในปีการศึกษา 2551

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research) เรื่อง การศึกษาและค้นหากระบวนการเตรียมผู้เรียนก่อนเข้าสู่การเรียนภาษาอังกฤษ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนปทุมราชวงศา จังหวัดอำนาจเจริญ ผู้วิจัยได้ดำเนินการทบทวนแนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาในเรื่องดังกล่าวต่อไปนี้

2.1 หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 กลุ่มสาระการเรียนรู้
ภาษาต่างประเทศ

2.2 การเรียนการสอนภาษาอังกฤษ

2.2.1 หลักการสอนภาษาอังกฤษ

2.2.2 หลักการทางจิตวิทยาในการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ

2.2.3 การออกแบบและพัฒนารูปแบบการสอนภาษาอังกฤษ

2.2.4 การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2.2.5 การประเมินผลตามสภาพจริง

2.3 แนวคิดความสำคัญของการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน

2.4 เจตคติ

2.1 หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ

ในประเทศไทย มีการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษอย่างเป็นทางการมานาน แต่คนไทยและนักเรียนไทยโดยรวมยังไม่สามารถใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสารได้คืบค่น (เขวลักษณ์ อภิชาติวาลลภ. 2549 :1) กระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งเป็นหน่วยงานหลักที่รับผิดชอบการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในด้านการจัดการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ โดยเฉพาะการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ ตระหนักถึงความจำเป็นถึงเห็นความสำคัญในการพัฒนาการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ให้เป็นหลักสูตรแกนกลางของประเทศ โดยกำหนดจุดหมาย และมาตรฐานการเรียนรู้เป็นเป้าหมายและกรอบทิศทางในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีคุณภาพชีวิตที่ดีและมีขีดความสามารถในการแข่งขันในเวทีระดับโลก (กระทรวงศึกษาธิการ, 2545) พร้อมกันนี้ได้ปรับ

กระบวนการพัฒนาหลักสูตรให้มีความสอดคล้องกับเจตนารมณ์แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และ ที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ที่มุ่งเน้นการกระจายอำนาจทางการศึกษาให้ท้องถิ่นและสถานศึกษาได้มีบทบาทและมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตร เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพ และความต้องการของท้องถิ่น (สำนักนายกรัฐมนตรี, 2542)

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ได้กำหนดกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ โดยเฉพาะภาษาอังกฤษไว้ในทุกช่วงชั้น เนื่องจากภาษาอังกฤษมีความสำคัญต่อพื้นฐานการเรียนรู้และการดำรงชีวิตในยุคที่สังคมมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว (กรมวิชาการ.2544: 1-4) หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 มีลักษณะสำคัญ 2 ประการ ประการแรกคือ ด้านการเรียนรู้ยึดมาตรฐานการเรียนรู้เป็นหลัก (Standard-base Curriculum) (กรมวิชาการ. 2546) จุดเน้นคือครู ผู้สอน และผู้จัดการศึกษาจะต้องเปลี่ยนแปลงบทบาทจากการเป็นผู้ชี้แนะ ผู้ถ่ายทอดความรู้ ไปเป็นผู้ช่วยเหลือ ส่งเสริม และสนับสนุนผู้เรียนในการแสวงหาความรู้จากสื่อและแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ และให้ข้อมูลที่ถูกต้องแก่ผู้เรียน เพื่อนำข้อมูลเหล่านั้นไปใช้สร้างสรรค์ความรู้ของตน ลักษณะอีกประการหนึ่งคือหลักสูตรมีความยืดหยุ่น คือ สถานศึกษาสามารถจัดทำและพัฒนาหลักสูตรที่เป็นเนื้อหาของท้องถิ่นเพิ่มเติมจากแกนกลางของกระทรวงศึกษาธิการได้ 30% (เขาวลัทธิ อภิชาติวัฒนภ. 2549 :7)

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศได้กำหนดวิสัยทัศน์ คุณภาพผู้เรียน มาตรฐานการเรียนรู้ดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2544 :)

วิสัยทัศน์

การจัดการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ ในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความคาดหวังว่า เมื่อผู้เรียนเรียนภาษาต่างประเทศอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ชั้นประถมศึกษา ถึงมัธยมศึกษา ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อภาษาต่างประเทศ สามารถใช้ภาษาต่างประเทศสื่อสารในสถานการณ์ต่างๆ แสวงหาความรู้ ประกอบอาชีพหรือศึกษาต่อในระดับสูงขึ้น รวมทั้งมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องราวและวัฒนธรรมอันหลากหลายของประชาคมโลก สามารถถ่ายทอดความคิดและวัฒนธรรมไทยไปยังสังคมโลกได้อย่างสร้างสรรค์

โครงสร้างของหลักสูตรภาษาต่างประเทศนั้น ได้กำหนดตามระดับความสามารถทางภาษา และการพัฒนาของผู้เรียน (Proficiency-based) เป็นสำคัญ โดยโครงสร้างของหลักสูตรภาษาต่างประเทศ จัดแบ่งเป็น 4 ระดับคือ

- 1) ช่วงชั้น ป. 1 – 3 ระดับเตรียมความพร้อม (Preparatory Level)
- 2) ช่วงชั้น ป. 4 – 6 ระดับต้น (Beginner Level)
- 3) ช่วงชั้น ม. 1 – 3 ระดับกำลังพัฒนา (Developing Level)

4) ช่วงชั้น ม. 4 – 6 ระดับก้าวหน้า (Expanding Level)

คุณภาพของผู้เรียน

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้กำหนดให้สาระการเรียนรู้กลุ่มวิชาภาษาต่างประเทศเป็นสาระการเรียนรู้ที่เสริมสร้างพื้นฐานความเป็นมนุษย์ และสร้างศักยภาพในการคิดและทำงานอย่างสร้างสรรค์ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามจุดหมายของหลักสูตร การเรียนภาษาต่างประเทศจะช่วยให้ผู้เรียนมีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล และเกิดความมั่นใจในการที่จะสื่อสารกับชาวต่างประเทศ รวมทั้งเกิดเจตคติที่ดีต่อภาษาและวัฒนธรรมต่างประเทศ โดยยังความภาคภูมิใจในภาษาและวัฒนธรรมไทย

การที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดคุณภาพได้ตามที่คาดหวังดังกล่าว หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้กำหนดองค์ความรู้ กระบวนการเรียนรู้ และคุณธรรมจริยธรรม ค่านิยมที่ผู้เรียนพึงมีเมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปีแล้ว ไว้เป็นกรอบสำหรับแต่ละช่วงชั้น ดังนี้

ช่วงชั้นที่ 3 (จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3)

1. เข้าใจและใช้ภาษาต่างประเทศ แลกเปลี่ยนนำเสนอข้อมูลข่าวสาร สร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล แสดงความรู้สึกรักใคร่ และความศรัทธาโดยใช้น้ำเสียงและท่าทางในรูปแบบที่เหมาะสมกับบุคคลและกาลเทศะ
2. มีทักษะในการใช้ภาษาต่างประเทศในการฟัง-พูด-อ่าน-เขียน ในหัวข้อเรื่องเกี่ยวกับตนเอง ครอบครัว โรงเรียน สิ่งแวดล้อม อาหาร เครื่องดื่ม ความสัมพันธ์กับบุคคล เวลาว่าง และสวัสดิการ การซื้อ-ขาย ลมฟ้าอากาศ การศึกษาและอาชีพ การเดินทางท่องเที่ยว การบริการสถานที่ ภาษา วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ภายในวงศัพท์ประมาณ 2,100 - 2,250 คำ (คำศัพท์ที่เป็นนามธรรมมากขึ้น)
3. ใช้ประโยคผสม (Compound Sentence) และประโยคซับซ้อน (Complex Sentence) ที่ใช้สื่อความหมายตามบริบทต่างๆ ในการสนทนาทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ
4. อ่านเขียนข้อความที่เป็นความเรียงและไม่เป็นความเรียง ทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการที่มีตัวเชื่อมข้อความ (Discourse Markers)
5. มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรมทางภาษา และชีวิตความเป็นอยู่ของเจ้าของภาษาตามบริบทของข้อความที่พบในแต่ละช่วงชั้น
6. มีความรู้ความสามารถในการใช้ภาษาต่างประเทศ สืบค้นข้อมูลความรู้ในวิชาอื่นๆ ที่เรียนตามความสนใจและตามระดับชั้น
7. ฝึกฝนการใช้ภาษาอังกฤษทั้งในและนอกโรงเรียน เพื่อการแสวงหาความรู้เพิ่มเติมอย่างต่อเนื่อง หาความเพลิดเพลินและเป็นพื้นฐานในการทำงานและประกอบอาชีพ

และมาตรฐานการเรียนรู้การศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้

สาระที่ 1 : ภาษาเพื่อการสื่อสาร

- มาตรฐาน ต 1.1 : เข้าใจกระบวนการฟังและการอ่าน สามารถตีความเรื่องที่ฟังและอ่านจากสื่อประเภทต่าง ๆ และนำความรู้มาใช้อย่างมีวิจารณญาณ
- มาตรฐาน ต 1.2 : มีทักษะในการสื่อสารทางภาษา แลกเปลี่ยนข้อมูล ข่าวสาร ความคิดเห็น แสดงความรู้สึกโดยใช้เทคโนโลยี และการจัดการที่เหมาะสม เพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต
- มาตรฐาน ต 1.3 : เข้าใจกระบวนการพูด การเขียน และการสื่อสารข้อมูล ความคิดเห็น และความคิดรวบยอดในเรื่องต่าง ๆ ได้อย่างสร้างสรรค์ มีประสิทธิภาพและมีสุนทรียภาพ

สาระที่ 2 : ภาษาและวัฒนธรรม

- มาตรฐาน ต 2.1 : เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับวัฒนธรรมเจ้าของภาษา และนำไปใช้ได้เหมาะสมกับกาลเทศะ
- มาตรฐาน ต 2.2 : เข้าใจความเหมือนและความแตกต่างระหว่างภาษา และวัฒนธรรมของเจ้าของภาษากับภาษาและวัฒนธรรมไทย และนำมาใช้อย่างมีวิจารณญาณ

สาระที่ 3 : ภาษากับความสัมพันธ์กับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น

- มาตรฐาน ต 3.1 : ใช้ภาษาต่างประเทศในการเชื่อมโยงความรู้กับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น และเป็นพื้นฐานในการพัฒนาและเปิดโลกทัศน์ของตน

สาระที่ ๔ : ภาษากับความสัมพันธ์กับชุมชนและโลก

- มาตรฐาน ต 4.1 : สามารถใช้ภาษาต่างประเทศ ตามสถานการณ์ต่าง ๆ ทั้งในสถานศึกษา ชุมชนและสังคม
- มาตรฐาน ต 4.2 : สามารถใช้ภาษาต่างประเทศเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ การทำงาน การประกอบอาชีพ การสร้างความร่วมมือ และการอยู่ร่วมกันในสังคม

2.2 การเรียนการสอนภาษาอังกฤษ

พิตรวัลย์ โกวิทวที (2537, 4-5) กล่าวถึงการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ ว่า การที่ผู้เรียนจะเรียนรู้ได้เต็มศักยภาพ บรรลุวัตถุประสงค์ของการเรียนและกิจกรรมการเรียนการสอนจะสมบูรณ์นั้นต้องคำนึงและให้ความสำคัญสิ่งต่อไปนี้

1. ความแตกต่างระหว่างบุคคล (Individual differences) ครูต้องคำนึงถึงความแตกต่างของนักเรียนแต่ละคน ว่ามีความแตกต่างกันด้านสติปัญญา อารมณ์ จิตใจ และทักษะนิสัย เพื่อวางแผนจัดกิจกรรมการเรียนให้สอดคล้องและเหมาะสม

2. ความพร้อม (Readiness) ครูจำเป็นที่จะต้องสำรวจความรู้พื้นฐานของนักเรียนก่อนจัดกิจกรรมการเรียนการสอน อาจให้มีการทบทวนความรู้เดิม เพราะนักเรียนที่มาจากสิ่งแวดล้อมต่างกัน ย่อมมีความพร้อมไม่เหมือนกัน การที่นักเรียนมีความพร้อมก็จะทำให้นักเรียนเรียนได้ดี

3. แรงจูงใจ (Motivation) การที่นักเรียนเรียนรู้และสามารถทำกิจกรรม เช่นแบบฝึกหัด โครงงาน การศึกษาค้นคว้า สำเร็จได้ นักเรียนจะเกิดความพอใจ เกิดขวัญกำลังใจ หรือกำลังใจดี เกิดแรงจูงใจที่จะเรียนรู้ต่อไป ครูจำเป็นต้องจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้เหมาะสม จากง่ายไปหายาก

4. การเสริมกำลังใจ (Reinforcement) เป็นสิ่งสำคัญมากในการจัดการเรียนรู้ เช่น การกล่าวชมนักเรียนในโอกาสที่เหมาะสม หรือครูแสดงความพอใจในการแสดงออกของนักเรียน

ดังนั้นการที่นักเรียนจะเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ครูจำเป็นต้องมีความรู้ ความเข้าใจ ในพฤติกรรมและพัฒนาการของผู้เรียนในด้านต่างๆ จัดการเรียนการสอนตามศักยภาพของผู้เรียน

2.2.1 หลักการสอนภาษาอังกฤษ

ในการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษ ผู้สอนจำเป็นที่จะต้องศึกษา วัฒนาการของทฤษฎี การเรียนรู้ และวิธีสอน เพื่อเป็นพื้นฐานในการตัดสินใจ เข้าใจเหตุผลและมองเห็นความจำเป็นในการที่จะปรับเปลี่ยน และประยุกต์วิธีสอน เพื่อสามารถเลือกวิธีสอนที่เหมาะสมกับผู้เรียน และจุดมุ่งหมายของการเรียนการสอนภาษาในแต่ละระดับชั้น ทำให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามความแตกต่างระหว่างบุคคลและเกิดศักยภาพสูงสุดตามความสามารถของแต่ละบุคคล(กระทรวงศึกษาธิการ. 2544: 18)

พิตรวัลย์ โกวิทวาทิ (2537,17) ได้เสนอแนวทางการสอนภาษาอังกฤษว่า ควรจัดการสอนอย่างเป็นระบบที่ชัดเจนทั้งเนื้อหา และครูผู้สอนควรมีเทคนิคการสอนที่หลากหลาย ดังนั้นการสอนภาษาอังกฤษควรมีลักษณะดังต่อไปนี้

1. สอนจากใกล้ไปหาไกล จากเรื่องง่ายไปสู่เรื่องยาก เช่น รวบรวมคำศัพท์ให้เป็นหมวดหมู่แล้วสอนเป็นหมวดๆไป เช่น หมวดอวัยวะในร่างกาย หมวดเครื่องใช้
2. สอนให้สัมพันธ์กับความรู้เดิมก่อนจะสอนเรื่องใหม่ ควรทบทวนบทเรียนเดิมเพื่อให้นักเรียนเชื่อมโยงความรู้เดิมมาสู่ความรู้ใหม่ จะช่วยให้นักเรียนเข้าใจมากขึ้น
3. สอนให้สัมพันธ์หรือบูรณาการกับวิชาอื่นๆ ซึ่งเป็นการเรียนรู้ในลักษณะองค์รวม การสอนให้สัมพันธ์หรือบูรณาการ เป็นการกำหนดเป้าหมายการเรียนร่วมกัน ยึดผู้เรียนเป็น

สำคัญ โดยนำกระบวนการเรียนรู้จากกลุ่มสาระเดียวกัน หรือต่างกลุ่มสาระการเรียนรู้มาบูรณาการในการจัดการเรียนการสอน ซึ่งจัดได้หลายลักษณะ เช่น

3.1 การบูรณาการแบบผู้สอนคนเดียว ผู้สอนสามารถจัดการเรียนรู้ โดยเชื่อมโยงสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ กับหัวข้อเรื่องที่สอดคล้องกับชีวิตจริง หรือสาระที่กำหนดขึ้นมา เช่น เรื่องสิ่งแวดล้อม น้ำ เป็นต้น ผู้สอนสามารถเชื่อมโยงสาระ และกระบวนการเรียนรู้ของกลุ่มสาระต่าง ๆ เช่น การอ่าน การเขียน การคิดคำนวณ การคิดวิเคราะห์ต่าง ๆ ทำให้ผู้เรียนได้ใช้ทักษะ และกระบวนการเรียนรู้ไปแสวงหาความรู้ความจริงจากหัวข้อเรื่องที่กำหนด

3.2. การบูรณาการแบบคู่ขนาน มีผู้สอนตั้งแต่สองคนขึ้นไปร่วมกันจัดการเรียนการสอน โดยอาจยึดหัวข้อเกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่ง แล้วบูรณาการเชื่อมโยงแบบคู่ขนาน เช่น ผู้สอนคนหนึ่งสอนวิทยาศาสตร์ เรื่องเงา ผู้สอนอีกคนอาจสอนคณิตศาสตร์ เรื่องการวัดระยะทางโดยการวัดเงา คิดคำนวณในเรื่องเงาในช่วงเวลาต่าง ๆ จัดทำกราฟของเงาในระยะต่าง ๆ หรือ อีกคนหนึ่งอาจให้ผู้เรียนรู้ศิลปะเรื่องเทคนิคการวาดรูปที่มีเงา

3.3 การบูรณาการแบบสหวิทยา การบูรณาการในลักษณะนี้ นำเนื้อหาจากหลายกลุ่มสาระมาเชื่อมโยงเพื่อจัดการเรียนรู้ ซึ่งโดยทั่วไปผู้สอนมักจัดการเรียนการสอนแยกตามรายวิชา หรือกลุ่มวิชา แต่ในบางเรื่อง ผู้สอนจัดการเรียนการสอนร่วมกันในเรื่องเดียวกัน เช่น เรื่องวันสิ่งแวดล้อมของชาติ ผู้สอนภาษาไทยจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนรู้ภาษา คำศัพท์เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ผู้สอนวิทยาศาสตร์จัดกิจกรรมค้นคว้าเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ผู้สอนสังคมศึกษาให้ผู้เรียนค้นคว้าหรือทำกิจกรรมชมรมเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม และครู ผู้สอนสุขศึกษาอาจจัดให้ทำกิจกรรมเกี่ยวกับการรักษาสีสิ่งแวดล้อมให้ถูกสุขลักษณะ เป็นต้น

3.4. การบูรณาการแบบโครงการ ผู้สอนสามารถจัดการเรียนการสอนโดยบูรณาการเป็นโครงการ โดยผู้เรียนและครู ผู้สอนร่วมกันสร้างสรรค์โครงการขึ้น โดยใช้เวลาการเรียนรู้ต่อเนื่องกันได้หลายชั่วโมง ด้วยการนำเอาจำนวนชั่วโมงของวิชาต่าง ๆ ที่ ครู ผู้สอนเคยสอนแยกกันนั้นมารวมเป็นเรื่องเดียวกัน มีเป้าหมายเดียวกัน ในลักษณะของการสอนเป็นทีม เรียนเป็นทีม ในกรณีที่ต้องการเน้นทักษะบางเรื่องเป็นพิเศษ ครู ผู้สอนสามารถแยกกันสอนได้ เช่น กิจกรรมเข้าค่ายดนตรี กิจกรรมเข้าค่ายภาษาอังกฤษ กิจกรรมเข้าค่ายศิลปะ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2544)

4. เปลี่ยนวิธี กระบวนการ หรือเทคนิคการสอนตามความแตกต่างของจุดประสงค์การเรียนรู้ เพื่อให้บรรยากาศการเรียนรู้เป็นไปอย่างสนุกสนาน และน่าสนใจ เช่น การใช้เพลง เกม มาเป็นกิจกรรมในการเรียนรู้

5. การเรียนรู้ที่ดีควรเริ่มจากความต้องการและความสนใจของผู้เรียนเป็นอันดับแรก

6. สอนโดยคำนึงถึงประสบการณ์เดิมของผู้เรียน

7. ผู้สอนควรจัดประสบการณ์เรียนรู้ให้กับผู้เรียนเพื่อให้สามารถสรุปความคิดรวบยอด และประยุกต์ใช้ได้ สถานการณ์ใหม่ได้

8. ผู้สอนควรแสวงหาความรู้เพิ่มเติม เพื่อจะได้นำสิ่งแปลกใหม่มาถ่ายทอดให้ผู้เรียน
เสมอ

9. ผู้สอนควรศรัทธาในอาชีพของตน และมีจิตอาสา เพื่อพัฒนาผู้เรียน

โดยสรุปแล้ว การสอนภาษาอังกฤษที่ดี ครูต้องมีความรู้ในหลักการสอน สอนจากง่ายไป
หายาก ให้สัมพันธ์ หรือบูรณาการกับการเรียนรู้อื่น วิธีสอนควรสอนอย่างหลากหลายวิธีสอดคล้อง
ตามจุดประสงค์การเรียนรู้ และที่สำคัญ ผู้สอนควรส่งเสริมให้ผู้เรียนสรุปความคิดรวบยอดจากเรื่อง
ที่ได้เรียนรู้และสามารถปรับใช้ตามสถานการณ์ที่เหมาะสมในชีวิตประจำวันได้

2.2.2 หลักการทางจิตวิทยาในการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ

หลักการทางจิตวิทยาที่ครูผู้สอนนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนเกิด
การเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทฤษฎีที่สำคัญที่ควรนำมาเป็นหลักในการจัดการเรียนการสอน
ภาษาอังกฤษ

1. ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของเพียเจต์ (Jean Piaget)

เพียเจต์ นักจิตวิทยาชาวสวิส ศึกษาเกี่ยวกับพัฒนาการทางด้านความคิดของเด็ก
โดยเน้นความสำคัญของการเข้าใจธรรมชาติ และพัฒนาการของเด็กมากกว่าการกระตุ้นเด็ก
ให้มีพัฒนาการเร็วขึ้น เพียเจต์ ได้แบ่งขั้นพัฒนาการทางสติปัญญาออกเป็น 4 ระยะ คือ
(กรมวิชาการ, 2546 ก, หน้า 217 – 218)

2.1 ระยะใช้ประสาทสัมผัส (Sensory - Organs Stage) เป็นการพัฒนาของเด็ก
ตั้งแต่แรกเกิดจนถึงอายุ 2 ปี ในวัยนี้เด็กจะเริ่มพัฒนาการรับรู้โดยใช้ประสาทสัมผัสต่าง ๆ ฟังการได้
ยินและการมองเห็น เดิน ฝึกพูด และโต้ตอบ การพัฒนาเหล่านี้จัดเป็นพัฒนาที่เป็นพื้นฐานสำคัญ
วิในการพัฒนาขั้นต่อไป เด็กในวัยนี้จึงเรียนรู้โดยการหยิบ จับ สัมผัสกับสิ่งต่าง ๆ รอบตัว

2.2 ระยะควบคุมอวัยวะต่าง ๆ (Preoperational Stage) ขั้นนี้เริ่มตั้งแต่อายุ 2 ปี จนถึง 7
ปี เด็กวัยนี้จะเริ่มมีพัฒนาการอย่างเป็นระบบมากขึ้น มีการพัฒนาของสมองเพื่อใช้ควบคุมการ
พัฒนาลักษณะนิสัย เช่น นิสัยการขับถ่าย มีการฝึกใช้อวัยวะต่าง ๆ ให้มีความสัมพันธ์กันภายใต้การ
ควบคุมของสมอง และเชื่อมโยงกับสิ่งต่าง ๆ ที่เป็นรูปธรรมที่เด็กได้สัมผัส เช่น การเล่นเกม การขี่
จักรยาน

2.3 ระยะที่คิดอย่างเป็นรูปธรรม (Concrete - Operational Stage) เป็นพัฒนาการ
ในช่วง อายุ 7 ปี ถึง 11 ปี เด็กช่วงนี้จะมีพัฒนาการสมองมากขึ้นอย่างรวดเร็ว จนสามารถเรียนรู้ และ

จำแนกสิ่งต่าง ๆ ที่เป็นรูปธรรมได้ แต่ยังไม่สามารถจินตนาการเรื่องราวที่เป็นนามธรรมได้ เด็กในวัยนี้จึงสามารถเล่นสิ่งของที่เป็นรูปทรงต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี แต่ไม่สามารถเรียนรู้เรื่องราวที่เป็นนามธรรมได้ เช่น โครงสร้างอะตอม การถ่ายทอดทางพันธุกรรม

2.4 ระยะที่คิดอย่างเป็นนามธรรม (Formal - Operational Stage) เป็นพัฒนาการในช่วงสุดท้ายของเด็กอายุประมาณ 11 ถึง 15 ปี ก่อนจะเป็นผู้ใหญ่ เด็กในช่วงนี้สามารถคิดอย่างเป็นเหตุผลและคิดในสิ่งที่ซับซ้อนอย่างเป็นนามธรรมได้มากขึ้น เมื่อเด็กพัฒนาได้อย่างเต็มที่แล้วจะสามารถคิด อย่างเป็นเหตุเป็นผล และแก้ปัญหาได้อย่างดีจนพร้อมที่จะเป็นผู้ใหญ่ที่มีวุฒิภาวะต่อไป

จากทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของเพียเจต์ สามารถนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนโดยมีหลักการจัดการศึกษา ดังนี้ (ทิสนา แชนมณี, 2547, หน้า 66)

1. ในการพัฒนาเด็กควรคำนึงถึงพัฒนาการทางสติปัญญาของเด็ก และจัดประสบการณ์ให้เด็กอย่างเหมาะสมกับพัฒนาการนั้น ไม่ควรบังคับให้เด็กเรียนในสิ่งที่ยังไม่พร้อมหรือยากเกินพัฒนาการตามวัยของตนเพราะจะก่อให้เกิดเจตคติที่ไม่ดีได้ เช่น การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อให้เด็กเกิดการเรียนรู้ตามวัยของตน สามารถช่วยให้เด็กพัฒนาไปสู่พัฒนาการขั้นสูงขึ้น เด็กแต่ละคนมีพัฒนาการแตกต่างกันถึงแม้อายุจะเท่ากัน แต่ระดับพัฒนาการอาจไม่เท่ากัน ดังนั้นจึงไม่ควรเปรียบเทียบเด็ก ควรให้เด็กมีอิสระที่จะเรียนรู้และพัฒนาความสามารถของเขาไปตามระดับพัฒนาการของเขา ในการสอนควรใช้สิ่งที่เป็นรูปธรรม เพื่อช่วยให้เด็กเข้าใจลักษณะต่าง ๆ ได้ดีขึ้น แม้ในพัฒนาการช่วงการคิดแบบรูปธรรมเด็กจะสามารถสร้างภาพในใจได้ แต่การสอนที่ใช้อุปกรณ์ที่เป็นรูปธรรมจะช่วยให้เด็กเข้าใจแจ่มชัดขึ้น

2. การให้ความสนใจ และสังเกตเด็กอย่างใกล้ชิดจะช่วยให้ได้ทราบลักษณะเฉพาะตัวของเด็ก

3. ในการสอนเด็กเล็ก ๆ เด็กจะรับรู้ส่วนรวมได้ดีกว่าส่วนย่อย ดังนั้นครูควรสอนภาพรวมก่อนแล้วจึงแยกสอนทีละส่วน

4. ในการสอนสิ่งใดให้กับเด็กควรเริ่มจากสิ่งที่เด็กคุ้นเคยหรือมีประสบการณ์มาก่อนแล้วจึงเสนอสิ่งใหม่ที่มีความสัมพันธ์กับสิ่งเก่า การทำเช่นนี้จะช่วยให้กระบวนการซึมซับและจัดระบบความรู้ของเด็กเป็นไปด้วยดี

5. การเปิดโอกาสให้เด็กได้รับประสบการณ์ และมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมมาก ๆ ช่วยให้เด็กดูดซึมข้อมูลเข้าสู่โครงสร้างทางสติปัญญาของเด็กอันเป็นการส่งเสริมพัฒนาการทางสติปัญญาของเด็ก

จากทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของเพียเจต์มีประโยชน์กับการเรียนการสอน ภาษาอังกฤษ ดังนี้

เด็กในระดับมัธยมศึกษามีความสามารถในการคิดเชิงนามธรรมได้ การสอนบางส่วนอาจใช้วิธีการให้ศึกษาจากเอกสาร จากหนังสือ หรือการบรรยายของครู แต่ไม่ได้หมายความว่าครูจะสอนโดยการบรรยายเพียงอย่างเดียว เพราะเพียเจต์เชื่อว่า การเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้เมื่อมีการปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม ช่วยให้ครูวางแผนจัดกระบวนการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับความสามารถทางการเรียนของนักเรียน และเลือกเนื้อหาหรือกิจกรรมให้เหมาะสมกับเด็กแต่ละวัย หากเรื่องที่สอนยากเกินกว่าจะเข้าใจ นักเรียนจะเกิดความเบื่อหน่าย เพราะการเรียนรู้เป็นกระบวนการ นักเรียนแต่ละคนมีระดับการใช้ความสามารถทางสมองที่แตกต่างไปตามความแตกต่างของเนื้อหากิจกรรม

2. ทฤษฎีเกี่ยวกับการสอนของบรูเนอร์ (Bruner)

เจอร์โรม บรูเนอร์ (Jerome Bruner) เป็นนักจิตวิทยาแนวพุทธิปัญญา ที่เน้น พัฒนาการเกี่ยวกับความสามารถในการรับรู้และความเข้าใจของผู้เรียน ประกอบกับการจัดโครงสร้างของเนื้อหาที่จะเรียนรู้ให้สอดคล้องกัน และได้เสนอทฤษฎีการสอน (Theory of Instruction) โดยนำหลักการพัฒนาทางสติปัญญาของเพียเจต์ (Piaget) มาเป็นพื้นฐานในการพัฒนา บรูเนอร์ได้เสนอว่า ในการจัดการศึกษาควรคำนึงถึง การเชื่อมโยง ทฤษฎีพัฒนาการ กับทฤษฎีความรู้กับทฤษฎีการสอน เพราะการจัดเนื้อหาและวิธีการสอนจะต้องคำนึงถึงพัฒนาการ และปรับ เนื้อหาให้สอดคล้องกับความสามารถในการคิด หรือการรับรู้ การใช้ภาษาที่เหมาะสม รวมถึงการเลือกใช้วิธีการที่เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน

บรูเนอร์ (Jerome Bruner. อ้างถึงในปราสาท อิศรปริดา 2543 : 133-136) เชื่อว่า ครูผู้สอนสามารถช่วยพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดความพร้อมได้โดยไม่ต้องรอเวลา ดังที่บรูเนอร์กล่าวไว้ว่า "วิชาใดๆ ก็ตาม สามารถที่จะสอนให้เด็กในทุกช่วงพัฒนาการ ให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพได้ โดยใช้วิธีการที่เหมาะสม" ซึ่งแนวคิดดังกล่าว บรูเนอร์ได้เสนอว่า การจัดการเรียนการสอนควรมีการจัดเนื้อหาวิชาที่มีความสัมพันธ์ต่อเนื่องกันไปเรื่อยๆ มีความลึกซึ่งซับซ้อน และกว้างขวางออกไปตามประสบการณ์ของผู้เรียน เรื่องเดียวกันอาจสามารถเรียนตั้งแต่ระดับประถมถึงมหาวิทยาลัย เรียกว่า "Spiral curriculum"

แนวคิดเกี่ยวกับพัฒนาการทางปัญญาของบรูเนอร์ มี 3 ชั้น

ขั้นที่1 Enactive representation (แรกเกิด - 2 ขวบ)

เด็กจะแสดงการพัฒนาทางสมอง หรือทางปัญญาด้วยการกระทำ และยังคงดำเนินต่อไปเรื่อยๆ ตลอดชีวิต วิธีการเรียนรู้ในขั้นนี้จะเป็นการแสดงออกด้วยการกระทำ เรียกว่า Enactive mode จะเป็นวิธีการปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม โดยการสัมผัส จับต้องด้วยมือ ผลัก ดึง รวมถึงการใช้ปากกับวัตถุสิ่งของที่อยู่รอบๆ ตัว สิ่งที่สำคัญเด็กจะต้องลงมือกระทำด้วยตนเอง เช่น การเลียนแบบ หรือการลงมือกระทำกับวัตถุสิ่งของ ส่วนผู้ใหญ่จะใช้ทักษะทางการที่ซับซ้อน เช่น ทักษะการขี่จักรยาน เล่นเทนนิส เป็นต้น

ขั้นที่ 2 Iconic representation

ในขั้นพัฒนาการทางความคิด จะเกิดจากการมองเห็น และการใช้ประสาทสัมผัสแล้ว เด็กสามารถถ่ายทอดประสบการณ์ต่างๆ เหล่านั้นด้วยการมีภาพในใจแทน พัฒนาการทางความรู้ความเข้าใจจะเพิ่มตามอายุ เด็กที่โตขึ้นก็จะสามารถสร้างภาพในใจได้มากขึ้น วิธีการเรียนรู้ในขั้นนี้เรียกว่า Iconic mode เมื่อเด็กสามารถที่จะสร้างจินตนาการ หรือ มโนภาพ (Imagery) ในใจได้ เด็กจะสามารถเรียนรู้สิ่งต่างๆ ในโลกได้ด้วย Iconic mode ดังนั้นในการเรียนการสอนเด็กสามารถที่จะเรียนรู้โดยใช้ภาพแทนของการสัมผัสจากของจริง เพื่อที่จะช่วยขยายการเรียนรู้ที่เพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะ ความคิดรวบยอด กฎและ หลักการ ซึ่งไม่สามารถแสดงให้เห็นได้ บรูเนอร์ได้เสนอแนะให้นำโสตทัศนวัสดุมาใช้ในการสอน ได้แก่ ภาพนิ่ง โทรทัศน์ หรืออื่นๆ เพื่อที่จะช่วยให้เด็กเกิดจินตนาการประสบการณ์ที่เพิ่มขึ้น

ขั้นที่3 Symbolic representation

ในขั้นพัฒนาการทางความคิดที่ผู้เรียนสามารถถ่ายทอดประสบการณ์หรือเหตุการณ์ต่างๆ โดยใช้สัญลักษณ์ หรือ ภาษา บรูเนอร์ถือว่าการพัฒนาในขั้นนี้เป็นขั้นสูงสุดของพัฒนาการทางความรู้ความเข้าใจ เช่น การคิดเชิงเหตุผล หรือการแก้ปัญหา และเชื่อว่า การพัฒนาการทางความรู้ความเข้าใจจะควบคู่ไปกับภาษา วิธีการเรียนรู้ในขั้นนี้เรียกว่า Symbolic mode ซึ่งผู้เรียนจะใช้ในการเรียนได้เมื่อมีความสามารถที่จะเข้าใจในสิ่งที่ป็นนามธรรม หรือความคิดรวบยอดที่ซับซ้อน

แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้โดยการค้นพบของบรูเนอร์

1. การเรียนรู้เป็นกระบวนการที่ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมด้วยตนเอง
2. ผู้เรียนแต่ละคนจะมีประสบการณ์และพื้นฐานความรู้ที่แตกต่างกัน การเรียนรู้จะเกิดจากการที่ผู้เรียนสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งที่พบใหม่กับความรู้เดิมแล้วนำมาสร้างเป็นความหมายใหม่

สรุปได้ว่า บรูเนอร์ กล่าวว่า คนทุกคนมีพัฒนาการทางความรู้ความเข้าใจ หรือการรู้คิด โดยผ่านกระบวนการที่เรียกว่า Acting, Imagine และ Symbolizing ซึ่งอยู่ในขั้นพัฒนาการทางปัญญาคือ Enactive, Iconic และ Symbolic representation ซึ่งเป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นตลอดชีวิต มิใช่เกิดขึ้นช่วงใดช่วงหนึ่งของชีวิตเท่านั้น บรูเนอร์เห็นด้วยกับ Piaget ที่ว่า มนุษย์เรามีโครงสร้างทางสติปัญญา (Cognitive structure) มาตั้งแต่เกิด ในวัยเด็กจะมีโครงสร้างทางสติปัญญาที่ไม่ซับซ้อน เมื่อมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมจะทำให้โครงสร้างทางสติปัญญาขยายและซับซ้อนเพิ่มขึ้น หน้าที่ของครูคือ การจัดสภาพสิ่งแวดล้อมที่ช่วยเอื้อต่อการขยายโครงสร้างทางสติปัญญาของผู้เรียน

3. ทฤษฎีความแตกต่างระหว่างบุคคล

ทฤษฎีความแตกต่างระหว่างบุคคล (Individual Differences Theory) ได้รับการพัฒนามาจากแนวความคิดเรื่องสิ่งเร้าและการตอบสนอง (Stimulus-Response) หรือทฤษฎี เอส-อาร์ (S-R theory) ของกาเย่ (Gagne) และนำมาประยุกต์ใช้ (Defleur, 1966) อธิบายว่า บุคคลมีความแตกต่างกันหลายประการ เช่น บุคลิกภาพ ทัศนคติ สติปัญญา และความสนใจ เป็นต้น

ความแตกต่างนี้ขึ้นอยู่กับสภาพทางสังคมและวัฒนธรรมทำให้มีพฤติกรรมการสื่อสารและการเลือกเปิดรับสารที่แตกต่างกัน ได้แก่

1. มนุษย์เรามีความแตกต่างกันมากในองค์ประกอบทางจิตวิทยาส่วนบุคคล
2. ความแตกต่างนี้บางส่วนมาจากลักษณะแตกต่างทางชีวภาพ หรือทางร่างกายของแต่ละบุคคล แต่ส่วนใหญ่แล้วจะมาจากความแตกต่างที่เกิดจากการเรียนรู้
3. มนุษย์ซึ่งถูกหุบเลี้ยงภายใต้สภาพการณ์ต่างๆ จะเปิดรับความคิดเห็นแตกต่างกันไป
4. การเรียนรู้สิ่งแวดล้อมทำให้เกิดทัศนคติ ค่านิยม และความเชื่อที่รวมเป็นลักษณะทางจิตวิทยาส่วนบุคคลที่แตกต่างกันไป

4. หลักการสอนโดย โรเบิร์ต กาเย่ (Robert Gange') Conditions of Learning

โรเบิร์ต กาเย่ (Robert Gange' , 1979 อ้างถึงใน ปัญญาภรณ์ อินจรรย์, 2549, หน้า 16-17) ได้นำเอาแนวแนวความคิด 9 ประการ มาใช้ประกอบการเรียนการสอน โดยยึดหลักการนำเสนอเนื้อหาและจัดกิจกรรมการเรียนรู้จากการมีปฏิสัมพันธ์ หลักการสอนทั้ง 9 ประการได้แก่

1. เร่งเร้า กระตุ้น และดึงดูดความสนใจ (Gain Attention) ของผู้เรียน เป็นการช่วยให้ผู้เรียนสามารถรับสิ่งเร้า หรือสิ่งที่จะเรียนรู้ได้ดี
2. บอกวัตถุประสงค์ (Specify Objective) ของบทเรียนให้ผู้เรียนทราบ เป็นการช่วยให้ผู้เรียนได้รับความคาดหวัง

3. ทบทวนความรู้เดิม (Activate Prior Knowledge) หรือการกระตุ้นให้ระลึกถึงความรู้เดิม เป็นการช่วยให้ผู้เรียนดึงข้อมูลเดิมที่อยู่ในหน่วยความจำระยะยาวให้มาอยู่ในหน่วยความจำเพื่อการใช้งาน (working memory) ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความพร้อมในการเชื่อมโยงความรู้ใหม่กับความรู้เดิม

4. นำเสนอเนื้อหาใหม่ หรือสิ่งเร้าใหม่ (Present New Information) ผู้สอนควรจัดสิ่งเร้าให้ผู้เรียนเห็นลักษณะสำคัญของสิ่งเร้านั้นอย่างชัดเจน เพื่อความสะดวกในการเลือกรับรู้ของผู้เรียน

5. ชี้แนะแนวทางการเรียนรู้ (Guide Learning) หรือการจัดระบบข้อมูลให้มีความหมาย เพื่อช่วยให้ผู้เรียนสามารถทำความเข้าใจกับสาระที่เรียนได้ง่ายและเร็วขึ้น

6. กระตุ้นการตอบสนองบทเรียน (Elicit Response) หรือกระตุ้นให้ผู้เรียนแสดงความสามารถ เพื่อให้ผู้เรียนมีโอกาสดูตอบสนองต่อสิ่งเร้าหรือสาระที่เรียน ซึ่งจะช่วยให้ทราบถึงการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นในตัวผู้เรียน

7. ให้ข้อมูลย้อนกลับ (Provide Feedback) เป็นการให้การเสริมแรงแก่ผู้เรียน และข้อมูลที่เป็นประโยชน์กับผู้เรียน

8. การประเมินผลการแสดงออก (Assess Performance) ของผู้เรียน เพื่อช่วยให้ผู้เรียนทราบว่าตนเองสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ได้มากน้อยเพียงใด

9. สรุปและนำไปใช้ (Review and Transfer) เป็นการส่งเสริมความคงทนและการถ่ายโอนการเรียนรู้ โดยการให้โอกาสผู้เรียนได้มีการฝึกฝนอย่างพอเพียง และในสถานการณ์ที่หลากหลาย เพื่อช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจที่ลึกซึ้งขึ้น และสามารถถ่ายโอนการเรียนรู้ไปสู่สถานการณ์อื่น ๆ ได้

โดยในแต่ละประการจะมีรายละเอียด ดังนี้

1. เร่งเร้าความสนใจ (Gain Attention) ก่อนที่จะเริ่มการนำเสนอเนื้อหาบทเรียน ควรมีการจูงใจและเร่งเร้าความสนใจให้ผู้เรียนอยากเรียน ดังนั้น บทเรียนคอมพิวเตอร์ จึงควรเริ่มด้วยการใช้ภาพ แสง สี เสียง หรือใช้สื่อประกอบกันหลายๆ อย่าง โดยสื่อที่สร้างขึ้นมานั้นต้องเกี่ยวข้องกับเนื้อหาและน่าสนใจ ซึ่งจะมีผลโดยตรงต่อความสนใจของผู้เรียน นอกจากเร่งเร้าความสนใจแล้ว ยังเป็นการเตรียมความพร้อมให้ผู้เรียนพร้อมที่จะศึกษาเนื้อหาต่อไปในตัวอีกด้วย

2. บอกวัตถุประสงค์ (Specify Objective) วัตถุประสงค์ของบทเรียน นับว่าเป็นส่วนสำคัญต่อกระบวนการเรียนรู้ ที่ผู้เรียนจะได้ทราบถึงความคาดหวังของบทเรียนจากผู้เรียน นอกจากผู้เรียนจะทราบถึงพฤติกรรมขั้นสุดท้ายของตนเองหลังจบบทเรียนแล้ว จะยังเป็นการแจ้ง

ให้ทราบล่วงหน้าถึงประเด็นสำคัญของเนื้อหา รวมทั้งเค้าโครงของเนื้อหาอีกด้วย การที่ผู้เรียนทราบถึงขอบเขตของเนื้อหาอย่างคร่าวๆ จะช่วยให้ผู้เรียนสามารถผสมผสานแนวความคิดในรายละเอียดหรือส่วนย่อยของเนื้อหาให้สอดคล้องและสัมพันธ์กับเนื้อหาในส่วนใหญ่ได้ ซึ่งมีผลทำให้การเรียนรู้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น นอกจากนี้จะมีผลดังกล่าวแล้ว ผลการวิจัยยังพบว่า ผู้เรียนที่ทราบวัตถุประสงค์ของการเรียนก่อนเรียนบทเรียน จะสามารถจำและเข้าใจในเนื้อหาได้ดีขึ้นอีกด้วย

3. ทบทวนความรู้เดิม (Activate Prior Knowledge) การทบทวนความรู้เดิมก่อนที่จะนำเสนอความรู้ใหม่แก่ผู้เรียน มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องหาวิธีการประเมิน ความรู้ที่จำเป็นสำหรับบทเรียนใหม่ เพื่อไม่ให้ผู้เรียนเกิดปัญหาในการเรียนรู้ วิธีปฏิบัติโดยทั่วไปสำหรับบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนก็คือ การทดสอบก่อนบทเรียน (Pre-test) ซึ่งเป็นการประเมินความรู้ของผู้เรียน เพื่อทบทวนเนื้อหาเดิมที่เคยศึกษามาแล้ว และเพื่อเตรียมความพร้อมในการรับเนื้อหาใหม่ นอกจากนี้จะเป็นการตรวจวัดความรู้พื้นฐานแล้ว บทเรียนบางเรื่องอาจใช้ผลจากการทดสอบก่อนบทเรียนมาเป็นเกณฑ์จัดระดับความสามารถของผู้เรียน เพื่อจัดบทเรียนให้ตอบสนองต่อระดับความสามารถของผู้เรียน เพื่อจัดบทเรียนให้ตอบสนองต่อระดับความสามารถที่แท้จริงของผู้เรียนแต่ละคน แต่อย่างไรก็ตาม ในขั้นการทบทวนความรู้เดิมนี้อาจไม่จำเป็นต้องเป็นการทดสอบเสมอไป หากเป็นบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนที่สร้างขึ้นเป็นชุดบทเรียนที่เรียนต่อเนื่องกันไปตามลำดับการทบทวนความรู้เดิม อาจอยู่ในรูปแบบของการกระตุ้นให้ผู้เรียนคิดย้อนหลังถึงสิ่งที่ได้เรียนรู้มาก่อนหน้านี้ก็ได้ การกระตุ้นดังกล่าวอาจแสดงด้วยคำพูด คำเขียน ภาพ หรือผสมผสานกันแล้วแต่ความเหมาะสม ปริมาณมากนักน้อยเพียงใดนั้นขึ้นอยู่กับเนื้อหา ตัวอย่างเช่น การนำเสนอเนื้อหาเรื่องการต่อตัวด้านทานแบบผสม ถ้าผู้เรียนไม่สามารถเข้าใจวิธีการหาความต้านทานรวม กรณีนี้ควรจะมียุทธวิธีวัดความรู้เดิมของผู้เรียนก่อนว่ามีความเข้าใจเพียงพอที่จะคำนวณค่าต่างๆ ในแบบผสมหรือไม่ ซึ่งจำเป็นต้องมีการทดสอบก่อน ถ้าพบว่าผู้เรียนไม่เข้าใจวิธีการคำนวณ บทเรียนต้องชี้แนะให้ผู้เรียนกลับไปศึกษาเรื่องการต่อตัวด้านทานแบบอนุกรมและแบบขนานก่อน หรืออาจนำเสนอบทเรียนย่อยเพิ่มเติมเรื่องดังกล่าว เพื่อเป็นการทบทวนก่อนก็ได้

4. นำเสนอเนื้อหาใหม่ (Present New Information) หลักสำคัญในการนำเสนอเนื้อหาของบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนก็คือ ควรนำเสนอภาพที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหา ประกอบกับคำอธิบายสั้นๆ ง่าย แต่ได้ใจความ การใช้ภาพประกอบ จะทำให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาง่ายขึ้น และมีความคงทนในการจำได้ดีกว่าการใช้คำอธิบายเพียงอย่างเดียว โดยหลักการที่ว่า ภาพจะช่วยอธิบายสิ่งที่เป็นนามธรรมให้ง่ายต่อการรับรู้ แม้ในเนื้อหาบางช่วงจะมีความยากในการที่จะคิดสร้างภาพประกอบ แต่ก็ควรพิจารณาวิธีการต่างๆ ที่จะนำเสนอด้วยภาพให้ได้ แม้จะมีจำนวนน้อย แต่ก็ยังดีกว่าคำอธิบายเพียงคำเดียว อย่างไรก็ตามการใช้ภาพประกอบเนื้อหาอาจไม่ได้ผลเท่าที่ควร หาก

ภาพเหล่านั้นมีรายละเอียดมากเกินไป ใช้เวลามากไปในการปรากฏบนจอภาพ ไม่เกี่ยวข้องกับเนื้อหา ชับซ้อน เข้าใจยาก และไม่เหมาะสมในเรื่องเทคนิคการออกแบบ เช่น ขาดความสมดุล องค์ประกอบภาพไม่ดี เป็นต้น

5. ชี้นำแนะแนวทางการเรียนรู้ (Guide Learning) ตามหลักการและเงื่อนไขการเรียนรู้ (Condition of Learning) ผู้เรียนจะจำเนื้อหาได้ดี หากมีการจัดระบบการเสนอเนื้อหาที่ดีและสัมพันธ์กับประสบการณ์เดิมหรือความรู้เดิมของผู้เรียน บางทฤษฎีกล่าวไว้ว่า การเรียนรู้ที่กระชับ (Meaningful Learning) นั้น ทางเดียวที่จะเกิดขึ้นได้ก็คือการที่ผู้เรียนวิเคราะห์และตีความในเนื้อหาใหม่ลงบนพื้นฐานของความรู้และประสบการณ์เดิม รวมกันเกิดเป็นองค์ความรู้ใหม่ ดังนั้นหน้าที่ของผู้ออกแบบคอมพิวเตอร์ช่วยสอนในขั้นนี้ก็คือ พยายามค้นหาเทคนิคในการที่จะกระตุ้นให้ผู้เรียนนำความรู้เดิมมาใช้ในการศึกษาความรู้ใหม่ นอกจากนั้น ยังจะต้องพยายามหาวิธีทางที่จะทำให้การศึกษาคำรู้ใหม่ของผู้เรียนนั้นมีความกระชับเท่าที่จะทำได้ เป็นต้นว่า การใช้เทคนิคต่างๆ เข้าช่วย ได้แก่ เทคนิคการให้ตัวอย่าง (Example) และตัวอย่างที่ไม่ใช่ตัวอย่าง (Non-example) อาจจะช่วยให้ผู้เรียนแยกแยะความแตกต่างและเข้าใจมโนคติของเนื้อหาต่างๆ ได้ชัดเจนขึ้น ผู้ออกแบบบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดียอาจใช้วิธีการค้นพบ (Guided Discovery) ซึ่งหมายถึงการพยายามให้ผู้เรียนคิดหาเหตุผล ค้นคว้า และวิเคราะห์หาคำตอบด้วยตนเอง โดยบทเรียนจะค่อยๆ ชี้นำจากจุดกว้างๆ และแคบลงๆ จนผู้เรียนหาคำตอบได้เอง นอกจากนั้น การใช้คำอธิบายกระตุ้นให้ผู้เรียนได้คิด ก็เป็นเทคนิคอีกประการหนึ่งที่สามารถนำไปใช้ในการชี้นำแนวทางการเรียนรู้ได้ สรุปแล้วในขั้นตอนนี้ผู้ออกแบบจะต้องยึดหลักการจัดการเรียนรู้ จากสิ่งที่มีประสบการณ์เดิมไปสู่เนื้อหาใหม่ จากสิ่งที่ยากไปสู่สิ่งที่ง่ายกว่า ตามลำดับขั้น

6. กระตุ้นการตอบสนองบทเรียน (Elicit Response) นักการศึกษากล่าวว่า การเรียนรู้จะมีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใดนั้นเกี่ยวข้องกับระดับและขั้นตอนของการประมวลผลข้อมูล หากผู้เรียนได้มีโอกาสร่วมคิด ร่วมกิจกรรมในส่วนที่เกี่ยวกับเนื้อหา และร่วมตอบคำถาม จะส่งผลให้มีความจำดีกว่าผู้เรียนที่ใช้วิธีอ่านหรือคัดลอกข้อความจากผู้อื่นเพียงอย่างเดียว บทเรียนคอมพิวเตอร์ มีข้อได้เปรียบกว่าสื่อทัศนูปกรณ์อื่นๆ เช่น วีดิทัศน์ ภาพยนตร์ สไลด์ เทปเสียง เป็นต้น ซึ่งสื่อการเรียนการสอนเหล่านี้จัดเป็นแบบปฏิสัมพันธ์ไม่ได้ (Non-interactive Media) แตกต่างจากการเรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน ผู้เรียนสามารถมีกิจกรรมร่วมในบทเรียนได้หลายลักษณะ ไม่ว่าจะเป็นการตอบคำถาม แสดงความคิดเห็น เลือกรับกิจกรรม และปฏิสัมพันธ์กับบทเรียน กิจกรรมเหล่านี้เองที่ไม่ทำให้ผู้เรียนรู้สึกเบื่อหน่าย เมื่อมีส่วนร่วม ก็มีส่วนคิดนำหรือติดตามบทเรียน ย่อมมีส่วนผูกประสานให้ความจำดีขึ้น

7. ให้ข้อมูลย้อนกลับ (Provide Feedback) ผลจากการวิจัยพบว่า บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนจะกระตุ้นความสนใจจากผู้เรียนได้มากขึ้น ถ้าบทเรียนนั้นท้าทาย โดยการบอกเป้าหมายที่ชัดเจน และแจ้งให้ผู้เรียนทราบว่าขณะนั้นผู้เรียนอยู่ที่ส่วนใด ห่างจากเป้าหมายเท่าใด การให้ข้อมูลย้อนกลับดังกล่าว ถ้านำเสนอด้วยภาพจะช่วยเร่งเร้าความสนใจได้ดียิ่งขึ้น โดยเฉพาะถ้าภาพนั้นเกี่ยวกับเนื้อหาที่เรียน อย่างไรก็ตาม การให้ข้อมูลย้อนกลับด้วยภาพ หรือกราฟฟิคอาจมีผลเสียอยู่บ้างตรงที่ผู้เรียนอาจต้องการดูผล ว่าหากทำผิด แล้วจะเกิดอะไรขึ้น ตัวอย่างเช่น บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนแบบเกมการสอนแบบแขวนคอสำหรับการสอนคำศัพท์ภาษาอังกฤษ ผู้เรียนอาจตอบโดยการกดเป็นพิมพ์ไปเรื่อยๆ โดยไม่สนใจเนื้อหา เนื่องจากต้องการดูผลจากการแขวนคอ วิธีหลีกเลี่ยงก็คือ เปลี่ยนจากการนำเสนอภาพ ในทางบวก เช่น ภาพเล่นเรือเข้าหาฝั่ง ภาพจับยานผู้ดวงจันทร์ ภาพหนูเดินไปกินเนยแข็ง เป็นต้น ซึ่งจะไปถึงจุดหมายได้ด้วยการตอบถูกเท่านั้น หากตอบผิดจะไม่เกิดอะไรขึ้น อย่างไรก็ตามถ้าเป็นบทเรียนที่ใช้กับกลุ่มเป้าหมายระดับสูงหรือ เนื้อหาที่มีความยาก การให้ข้อมูลย้อนกลับด้วยคำเขียนหรือกราฟจะเหมาะสมกว่า

8. ทดสอบความรู้ใหม่ (Assess Performance) การทดสอบความรู้ใหม่หลังจากศึกษาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรียกว่า การทดสอบหลังบทเรียน (Post-test) เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ทดสอบความรู้ของตนเอง นอกจากนี้จะยังเป็นการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนว่าผ่านเกณฑ์ที่กำหนดหรือไม่ เพื่อที่จะไปศึกษาในบทเรียนต่อไปหรือต้องกลับไปศึกษาเนื้อหาใหม่ การทดสอบหลังบทเรียนจึงมีความจำเป็นสำหรับบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนทุกประเภท นอกจากจะเป็นการประเมินผลการเรียนรู้แล้ว การทดสอบยังมีผลต่อความคงทนในการจดจำเนื้อหาของผู้เรียนด้วย แบบทดสอบจึงควรถามแบบเรียงลำดับตามวัตถุประสงค์ของบทเรียน ถ้าบทเรียนมีหลายหัวเรื่องย่อย อาจแยกแบบทดสอบออกเป็นส่วนๆ ตามเนื้อหา โดยมีแบบทดสอบรวมหลังบทเรียนอีกชุดหนึ่งก็ได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับว่าผู้ออกแบบบทเรียนต้องการแบบใด

9. สรุปและนำไปใช้ (Review and Transfer) การสรุปและนำไปใช้ จัดว่าเป็นส่วนสำคัญในขั้นตอนสุดท้ายที่บทเรียนจะต้องสรุปมโนคติของเนื้อหาเฉพาะประเด็นสำคัญๆ รวมทั้งข้อเสนอแนะต่างๆ เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีโอกาสดทวนความรู้ของตนเองหลังจากศึกษาเนื้อหาผ่านมาแล้ว ในขณะที่เดียวกัน บทเรียนต้องชี้แนะเนื้อหาที่เกี่ยวข้องหรือให้ข้อมูลอ้างอิงเพิ่มเติม เพื่อแนะแนวทางให้ผู้เรียนได้ศึกษาต่อในบทเรียนถัดไป หรือนำไปประยุกต์ใช้กับงานอื่นต่อไป

ซึ่งสรุปได้ว่า ทฤษฎีการเรียนรู้ของกาเย่ มีจุดมุ่งหมายให้ผู้เรียนทราบว่าตนจะเรียนเรื่องนั้นเพื่อประโยชน์อะไร นำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างไร ผู้เรียนก็จะสนใจและเกิดการเรียนรู้ได้ง่ายและมีประสิทธิภาพ

5. ทฤษฎีสัมพันธเชื่อมโยงของธอร์นไคด์

ลักษณะสำคัญของทฤษฎีสัมพันธเชื่อมโยงของ ธอร์นไคด์ มีดังนี้

1. ลักษณะการเรียนรู้แบบลองผิดลองถูก (Trial and Error)
2. กฎการเรียนรู้ของ ธอร์นไคด์

ธอร์นไคด์ ได้เห็นกฎการเรียนรู้ที่สำคัญ 3 กฎด้วยกันคือ กฎแห่งความพร้อม (Law of Readiness) กฎแห่งการฝึกหัด (Law of Exercise) และกฎแห่งพอใจ (Law of Effect)

ก. กฎแห่งความพร้อม กฎข้อนี้มีใจความสรุปว่า

- เมื่อบุคคลพร้อมที่จะทำแล้วได้ทำ เขาย่อมเกิดความพอใจ
- เมื่อบุคคลพร้อมที่จะทำแล้วไม่ได้ทำ เขาย่อมเกิดความไม่พอใจ
- เมื่อบุคคลไม่พร้อมที่จะทำแต่เขาต้องทำ เขาย่อมเกิดความไม่พอใจ

ข. กฎแห่งการฝึกหัด แบ่งเป็น 2 กฎย่อย คือ

- กฎแห่งการใช้ (Law of Use) มีใจความว่าพันธะหรือตัวเชื่อมระหว่างสิ่งเร้าและการตอบสนองจะเข้มแข็งขึ้นเมื่อได้ทำบ่อย ๆ
- กฎแห่งการไม่ใช้ (Law of Disuse) มีใจความว่าพันธะหรือตัวเชื่อมระหว่างสิ่งเร้าและการตอบสนองจะอ่อนกำลังลง เมื่อไม่ได้กระทำอย่างต่อเนื่องมีการขาดตอนหรือไม่ได้ทำบ่อย ๆ

ค. กฎแห่งความพอใจ

กฎข้อนี้นับว่าเป็นกฎที่สำคัญและได้รับความสนใจจาก ธอร์นไคด์ มากที่สุด กฎนี้มีใจความว่าพันธะหรือตัวเชื่อมระหว่างสิ่งเร้าและการตอบสนองจะเข้มแข็งหรืออ่อนกำลังขึ้นอยู่กับผลต่อเนื่องหลังจากที่ได้ตอบสนองไปแล้วรางวัลจะมีผลให้พันธะสิ่งเร้าและการตอบสนองเข้มแข็งขึ้น ส่วนการทำโทษนั้นจะไม่มีผลใดๆ ต่อความเข้มแข็งหรือการอ่อนกำลังของพันธะระหว่างสิ่งเร้าและการตอบสนอง

นอกจากกฎการเรียนรู้ที่สำคัญ ๆ ทั้ง 3 กฎ นี้แล้วธอร์นไคด์ ยังได้ตั้งกฎการเรียนรู้ย่อยอีก 5 กฎ คือ

1. การตอบสนองมากรูป (Law of multiple response)
2. การตั้งจุดมุ่งหมาย (Law of Set or Attitude)
3. การเลือกการตอบสนอง (Law of Partial Activity)

4. การนำความรู้เดิมไปใช้แก้ปัญหาใหม่ (Law of Assimilation or Analogy)
5. การย้ายความสัมพันธ์ (Law of Set or Associative Shifting)

ง. การถ่ายโอนการเรียนรู้ (Transfer of Learning) จะเกิดขึ้นก็ต่อเมื่อการเรียนรู้หรือกิจกรรมในสถานการณ์หนึ่งส่งผลต่อการเรียนรู้หรือกิจกรรมในอีกสถานการณ์หนึ่ง การส่งผลนั้นอาจจะอยู่ในรูปของการสนับสนุนหรือส่งเสริมให้สามารถเรียนรู้ได้ดีขึ้น (การถ่ายโอนทางบวก) หรืออาจเป็นการขัดขวางทำให้เรียนรู้หรือประกอบกิจกรรมอีกอย่างหนึ่งได้ยากหรือช้าลง (การถ่ายโอนทางลบ) ก็ได้ การถ่ายโอนการเรียนรู้นับว่าเป็นพื้นฐานของการเรียนการสอน

จ. ประโยชน์และการนำหลักการทฤษฎีสัมพันธ์เชื่อมโยงของ ธอร์นไคด์ ไปใช้ในการเรียนการสอน

ธอร์นไคด์ มักเน้นอยู่เสมอว่าการสอนในชั้นเรียนต้องกำหนดจุดมุ่งหมายให้ชัดเจน การตั้งจุดมุ่งหมายให้ชัดเจนก็หมายถึงการตั้งจุดมุ่งหมายที่สังเกตการตอบสนองได้และครูจะต้องจัดแบ่งเนื้อหาออกเป็นหน่วย ๆ ให้เขาเรียนทีละหน่วย เพื่อที่ผู้เรียนจะได้เกิดความรู้สึกลึกซึ้งในผลที่เขาเรียนในแต่ละหน่วยนั้น ธอร์นไคด์ ย้ำว่าการสอนแต่ละหน่วยก็ต้องเริ่มจากสิ่งง่ายไปหาสิ่งที่ยากเสมอ

การสร้างแรงจูงใจนับว่าสำคัญมากเพราะจะทำให้ผู้เรียนเกิดความพอใจเมื่อเขาได้รับสิ่งที่ต้องการหรือรางวัล รางวัลจึงเป็นสิ่งควบคุมพฤติกรรมของผู้เรียน นั่นก็คือในขั้นแรกครูจึงต้องสร้างแรงจูงใจภายนอกให้กับผู้เรียน ครูจะต้องให้ผู้เรียนรู้ผลการกระทำหรือผลการเรียน เพราะการเรียนรู้ผลจะทำให้ผู้เรียนทราบว่าการกระทำนั้นถูกต้องหรือไม่ถูกต้อง ดีหรือไม่ดี พอใจหรือไม่พอใจ ถ้าการกระทำนั้นผิดหรือไม่เป็นที่พอใจเขาก็จะได้รับการ แก้ไขปรับปรุงให้ถูกต้อง เพื่อที่จะได้รับสิ่งที่เขาพอใจต่อไป

นอกจากนี้ในการเรียนการสอน ครูจะต้องสอนในสิ่งที่คล้ายกับโลกแห่งความจริงที่เขาจะออกไปเผชิญให้มากที่สุด เพื่อที่นักเรียนจะได้เกิดการถ่ายโอนการเรียนรู้จากการเรียนในชั้นเรียนไปสู่สังคมภายนอกได้อย่างดี

6. ทฤษฎีการวางเงื่อนไขแบบการกระทำของ สกินเนอร์

1. หลักการและแนวคิดที่สำคัญของ สกินเนอร์

ก. เกี่ยวกับการวัดพฤติกรรมตอบสนอง สกินเนอร์ เห็นว่าการศึกษาจิตวิทยาควรจำกัดอยู่เฉพาะพฤติกรรมที่สามารถสังเกตเห็น ได้อย่างชัดเจน และพฤติกรรมที่สังเกตได้นั้นสามารถวัดได้โดยพิจารณาจากความถี่ของการตอบสนองในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง หรือพิจารณาจากอัตราการตอบสนอง (Response rate)

ข. อัตราการตอบสนองและการเสริมแรง สกินเนอร์ เชื่อว่าโดยปกติการพิจารณาว่าใครเกิดการเรียนรู้หรือไม่เพียงใดนั้นจะสรุปเองจากการเปลี่ยนแปลงการตอบสนอง (หรือพูดกลับกันได้ว่าการที่อัตราการตอบสนองได้เปลี่ยนไปนั้น แสดงว่าเกิดการเรียนรู้ขึ้นแล้ว) และการเปลี่ยนแปลงอัตราการตอบสนองจะเกิดขึ้นได้เมื่อมีการเสริมแรง (Reinforcement) นั้นเอง สิ่งเร้านี้สามารถทำให้อัตราการตอบสนองเปลี่ยนแปลง เราเรียกว่าตัวเสริมแรง (Reinforcer) สิ่งเร้าใดที่ไม่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงอัตราการตอบสนองเราเรียกว่าไม่ใช่ตัวเสริมแรง (Nonreinforcer)

ค. ประเภทของตัวเสริมแรง ตัวเสริมแรงนั้นอาจแบ่งออกได้เป็น ๒ ลักษณะคือ อาจแบ่งเป็นตัวเสริมแรงบวกกับตัวเสริมแรงลบ หรืออาจแบ่งได้เป็นตัวเสริมแรงปฐมภูมิกับตัวเสริมแรงทุติยภูมิ

(1) ตัวเสริมแรงทางบวก (Positive Reinforcer) หมายถึง สิ่งเร้าชนิดใดชนิดหนึ่ง ซึ่งเมื่อได้รับหรือนำเข้ามาในสถานการณ์นั้นแล้วจะมีผลให้เกิดความพึงพอใจ และทำให้อัตราการตอบสนองเปลี่ยนแปลงไปในลักษณะเข้มข้นขึ้น เช่น อาหาร คำชมเชย ฯลฯ

(2) ตัวเสริมแรงลบ (Negative Reinforcer) หมายถึง สิ่งเร้าชนิดใดชนิดหนึ่ง ซึ่งเมื่อตัดออกไปจากสถานการณ์นั้นแล้ว จะมีผลให้อัตราการตอบสนองเปลี่ยนไปในลักษณะเข้มข้นขึ้น เช่น เสียงดัง แสงสว่างจ้า คำตำหนิ ร้อนหรือเย็นเกินไป ฯลฯ

(3) ตัวเสริมแรงปฐมภูมิ (Primary Reinforcer) เป็นสิ่งเร้าที่จะสนองความต้องการทางอินทรีย์โดยตรง เช่น เมื่อเกิดความต้องการอาหาร อาหารก็จะเป็นตัวเสริมแรงปฐมภูมิที่จะลดความหิวลง เป็นต้น

ลำดับขั้นของการลดแรงขับของตัวเสริมแรงปฐมภูมิ ดังนี้

- ก) ความไม่สมดุลย์ในอินทรีย์ ก่อให้เกิดความต้องการ
- ข) ความต้องการจะทำให้เกิดพลังหรือแรงขับ (drive) ที่จะก่อให้เกิดพฤติกรรม
- ค) มีพฤติกรรมเพื่อจะมุ่งสู่เป้าหมาย เพื่อให้ความต้องการได้รับการตอบสนอง
- ง) ถึงเป้าหมาย หรือได้รับสิ่งที่ต้องการ สิ่งที่ได้รับที่เป็นตัวเสริมแรงปฐมภูมิ ตัวเสริมแรงที่จะเป็นรางวัลที่จะมีผลให้อยากทำซ้ำ และมีพฤติกรรมที่เข้มข้นในกิจกรรมซ้ำ ๆ นั้น

(4) ตัวเสริมแรงทุติยภูมิ โดยปกติแล้วตัวเสริมแรงประเภทนี้เป็นสิ่งเร้าที่เป็นกลาง (Natural Stimulus) สิ่งเร้าที่เป็นกลางนี้ เมื่อนำเข้าคู่กับตัวเสริมแรงปฐมภูมิบ่อย ๆ เข้า สิ่งเร้าซึ่งแต่เดิมเป็นกลางก็กลายเป็นตัวเสริมแรง และจะมีคุณสมบัติเช่นเดียวกับตัวเสริมแรงปฐมภูมิ เราเรียกตัวเสริมแรงชนิดนี้ว่า ตัวเสริมแรงทุติยภูมิ ตัวอย่างเช่น การทดลองของสกินเนอร์ โดยจะปรากฏว่า เมื่อหนูกดคันจะมีแสงไฟสว่างขึ้น และมีอาหารตกลงมา แสงไฟซึ่งแต่เดิมเป็นสิ่งเร้าที่

เป็นกลาง ต่อมาเมื่อนำเข้าคู่กับอาหาร (ตัวเสริมแรงปฐมภูมิ) บ่อย ๆ แสงไฟก็จะกลายเป็นตัวเสริมแรงปฐมภูมิเช่นเดียวกับอาหาร แสงไฟจึงเป็นตัวเสริมแรงทุติยภูมิ

(5) ตารางกำหนดการเสริมแรง (Schedules of Reinforcement)

สภาพการณ์ที่สกินเนอร์พบว่าใช้ได้ผล ในการควบคุมอัตราการตอบสนองก็ถึงการกำหนดระยะเวลา (Schedules) ของการเสริมแรง การเสริมแรงแบ่งเป็น 4 แบบด้วยกัน คือ

5.1 Fixed Ratio เป็นแบบที่ผู้ทดลองจะกำหนดแน่นอนลงไปว่าจะให้การเสริมแรง 1 ครั้ง ต่อการตอบสนองกี่ครั้ง หรือตอบสนองกี่ครั้งจึงจะให้รางวัล เช่น อาจกำหนดว่า ถ้ากดคันทุก ๆ ๕ ครั้ง จะให้อาหารหล่นลงมา 1 ก้อน (นั่นคืออาหารจะหล่นลงมาเมื่อหนูกดคันครั้งที่ 5, 10, 15, 20.....)

5.2 Variable Ratio เป็นแบบที่ผู้ทดลองไม่ได้กำหนดแน่นอนลงไปว่าจะต้องตอบสนองเท่านั้นเท่านี้ครั้งจึงจะได้รับตัวเสริมแรง เช่น อาจให้ตัวเสริมแรงหลังจากที่ผู้ถูกทดลองตอบสนอง ครั้งที่ 4, 9, 12, 18, 22..... เป็นต้น

5.3 Fixed Interval เป็นแบบที่ผู้ทดลองกำหนดเวลาเป็นมาตรฐานว่าจะให้ตัวเสริมแรงเมื่อไร เช่น อาจกำหนดว่าจะให้ตัวเสริมแรงทุก ๆ 5 นาที (คือให้ในนาทีที่ 5, 10, 15, 20.....)

5.4 Variable Interval เป็นแบบที่ผู้ทดลองไม่กำหนดให้แน่นอนลงไปว่าจะให้ตัวเสริมแรงเมื่อใด แต่กำหนดไว้อย่างกว้าง ๆ ว่า จะให้การเสริมแรงกี่ครั้ง เช่น อาจให้ตัวเสริมแรงในนาทีที่ 4, 7, 12, 14..... เป็นต้น)

2) ประโยชน์ที่ได้รับจากทฤษฎีนี้

ก. ใช้ในการปลูกฝังพฤติกรรม (Shaping Behavior) หลักสำคัญของทฤษฎีการวางเงื่อนไขแบบการกระทำของสกินเนอร์ คือ เราสามารถควบคุมการตอบสนองได้ด้วยวิธีการเสริมแรง กล่าวคือ เราจะให้การเสริมแรงเฉพาะเมื่อมีการตอบสนองที่ต้องการ เพื่อให้กลายเป็นนิสัยติดตัวต่อไป อาจนำไปใช้ในการปลูกฝังบุคลิกภาพของบุคคลให้มีพฤติกรรมตามแบบที่ต้องการได้

ข. ใช้วางเงื่อนไขเพื่อปรับปรุงพฤติกรรม การเสริมแรงมีส่วนช่วยให้คนเรามีพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งได้ และขณะเดียวกันการไม่ให้การเสริมแรงก็จะช่วยให้ลดพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งได้เช่นเดียวกัน

ค. ใช้ในการสร้างบทเรียนสำเร็จรูป (Programed Learning) หรือบทเรียนโปรแกรม และเครื่องสอน (Teaching Machine)

การนำหลักการวางเงื่อนไขของสกินเนอร์ไปใช้ในการเรียนการสอน แนวคิดที่สำคัญประการหนึ่งที่ได้จากทฤษฎีของสกินเนอร์ คือ การตั้งจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม ก็จะต้องตั้ง

จุดมุ่งหมายในรูปของพฤติกรรมที่สังเกตเห็นได้อย่างชัดเจน เช่น ถ้าต้องการฝึกให้ผู้เรียนเป็นบุคคลประเภทสร้างสรรค์ก็จะต้องระบุให้ชัดเจนว่าบุคคลประเภทดังกล่าวสามารถทำอะไรได้บ้าง หรือถ้าจะสอนให้นักเรียนเป็นนักประวัติศาสตร์ก็บอกได้ว่าเขาจะทำอะไรได้เมื่อเขาเรียนผ่านพ้นไปแล้ว ถ้าครูไม่สามารถตั้งจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรมได้ ครูก็ไม่อาจบอกได้ว่าผู้เรียนประสบผลสำเร็จในสิ่งที่มุ่งหวังหรือไม่ และที่สำคัญก็คือครูจะไม่อาจให้การเสริมแรงได้อย่างเหมาะสมเพราะไม่ทราบว่า จะให้การเสริมแรงหลังจากที่ผู้เรียนมีพฤติกรรมเช่นใด

7. ทฤษฎีการจูงใจ

นักจิตวิทยาที่สำคัญ คือ มาสโลว์ (Maslow) เขาเชื่อว่าพฤติกรรมของบุคคลเกิดจากแรงจูงใจภายในตัวเอง มนุษย์แต่ละคนมีเอกลักษณ์ของตนเองเพราะพฤติกรรมของมนุษย์เป็นผลจากการรับรู้ที่บุคคลนั้นมีต่อโลก การแสดงเอกลักษณ์จึงเป็นการรับรู้ปรากฏการณ์ในโลกแห่งตน ดังนั้นพฤติกรรมของบุคคลจึงสะท้อนถึงการมองโลกของแต่ละบุคคล และมนุษย์มีแนวโน้มว่าจะเจริญงอกงามไปสู่ความมีวุฒิภาวะโดยสมบูรณ์ เสมือนกับเมล็ดผลที่พร้อมจะเจริญงอกงามเป็นดอกผล และแรงจูงใจที่แตกต่างกันทำให้มีบุคลิกภาพที่ต่างกัน Maslow สร้างทฤษฎีลำดับขั้นของแรงจูงใจโดยกล่าวว่าแรงจูงใจของบุคคลมีลำดับขั้นคอน 5 ขั้นด้วยกัน ตั้งแต่ขั้นพื้นฐานคือแรงจูงใจปรารถนาด้านสรีระวิทยา ขั้นความปลอดภัย ขั้นการต้องการกลุ่ม สมาคม ขั้นความต้องการชื่อเสียง ไปจนถึงขั้นสุดท้ายหรือขั้นสูงสุด คือแรงจูงใจที่จะเข้าใจตนเองอย่างแท้จริง โดย Maslow กล่าวว่าแรงจูงใจลำดับขั้นต้องได้รับการตอบสนองก่อน แรงจูงใจลำดับสูงจึงจะพัฒนาไปตามลำดับขั้น และเขาเชื่อว่าบุคคลทุกคนมีพื้นฐานจิตใจที่ดีมาตั้งแต่แรกเกิด ต้องการทำสิ่งที่ดีจนถึงขั้นสูงสุดของความเป็นมนุษย์ คือขั้นสูงสุด อย่างไรก็ตามบุคคลอาจไม่สามารถทำได้ เพราะอิทธิพลของสังคม หรือปัจจัยต่างๆ รุมเร้า แต่การที่บุคคลได้พัฒนาความสามารถของตน ก็เท่ากับเป็นการพัฒนาบุคลิกภาพด้วย

มาสโลว์ (Maslow . 1970 : 286) เน้นว่ามนุษย์ทุกคนมีความต้องการที่จะบรรลุถึงขีดสูงสุดของศักยภาพ (Potential) ความต้องการสูงสุดนั้น มาสโลว์ เรียกว่าความเข้าใจตนเองอย่างแท้จริง (Self Actualization)

ทฤษฎีการจูงใจ (Motivation Theory) ได้อธิบายเกี่ยวกับสภาวะของบุคคลที่พร้อมที่จะสนองความต้องการ หากสิ่งนั้นมีอิทธิพลสำหรับความต้องการของเขา ทฤษฎีการจูงใจที่สำคัญคือ ทฤษฎีความต้องการของมาสโลว์ (Maslow's Theory of growth motivation) ทฤษฎีนี้ได้อธิบายความต้องการของบุคคลที่พยายามแสวงหาวิธีการสนองความต้องการให้กับตนเอง และคนเรามีความต้องการหลายด้าน มาสโลว์ได้จัดลำดับความต้องการไว้เป็นลำดับ 5 ขั้น มีดังนี้คือ

1. ความต้องการทางสรีรวิทยา (Physiological Needs) เช่น อาหาร การพักผ่อน การรักษาสภาวะสมดุลภายในร่างกาย (Homeostasis)
2. ความต้องการเกี่ยวกับความปลอดภัย ความมั่นคง สวัสดิการ การคุ้มครอง การช่วยเหลือจากผู้อื่น (Safety Needs)
3. ความต้องการเกี่ยวกับการเป็นเจ้าของ การเข้าหมู่ การเข้าพวก ครอบครัวยุติธรรม (Belongingness Needs)
4. ความต้องการเกี่ยวกับเกียรติยศ ชื่อเสียง การยกย่องนับถือและการยอมรับจากสังคม (Esteem Needs)
5. ความเข้าใจตนเองอย่างแท้จริง (Self Actualization) ชื่อสัตย์ต่อตนเอง ประพฤติปฏิบัติในแนวทางที่เหมาะสม กระทำสิ่งต่างๆ ตามความสามารถของตน

มาสโลว์ ได้อธิบายให้เห็นเพิ่มเติมว่า ความต้องการของคนเรารั้งแต่ลำดับที่ 1-4 นั้น เป็นความต้องการที่จำเป็น ซึ่งคนเราจะขาดไม่ได้และทุกคนจะพยายามแสวงหาเพื่อสนองความต้องการนั้นๆ ส่วนลำดับความต้องการที่ 5-7 นั้น เป็นแรงจูงใจที่มากกระตุ้นให้บุคคลแสวงหาต่อไป เมื่อสามารถสนองความต้องการพื้นฐานได้สำเร็จเป็นลำดับแล้ว

หลักการและแนวคิดที่สำคัญ

1. การจูงใจเป็นเครื่องมือสำคัญที่ผลักดันให้บุคคลปฏิบัติ กระตือรือร้น และความปรารถนา ที่จะร่วมกิจกรรมต่างๆ เพราะการตอบสนองใดๆ จะเป็นผลเพื่อลดความตึงเครียดของบุคคลที่มีต่อความต้องการนั้นๆ ดังนั้นคนเราจึงดิ้นรน เพื่อให้สมกับความต้องการที่เกิดขึ้นแล้วเกิดขึ้นอีก โดยที่การเรียนรู้เป็นผลจากการตอบสนองต่อสิ่งเร้า สิ่งเร้าในกิจกรรมการเรียนการสอนจึงต้องอาศัยการจูงใจ

2. ความต้องการทางกาย อารมณ์ และสังคม เป็นแรงจูงใจที่สำคัญต่อกระบวนการเรียนรู้ ของผู้เรียน ผู้สอนจึงควรรหาทางเสริมแรงหรือกระตุ้นโดยปรับกิจกรรมการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับความต้องการเหล่านั้น

3. การเลือกกิจกรรมการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับความสนใจ ความสามารถความพึงพอใจแก่ผู้เรียน จะเป็นกุญแจสำคัญในการจัดกระบวนการเรียนรู้และผู้สอนควรจะต้องช่วยเหลือให้เพียงพอสำหรับความต้องการที่ผู้เรียนสามารถแก้ปัญหาได้ เพราะจะทำให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จได้ง่าย มีแรงจูงใจสูงขึ้น และมีเจตคติต่อการเรียนเพิ่มขึ้น

4. การจูงใจผู้เรียนให้มีความตั้งใจและสนใจในการเรียนย่อมขึ้นอยู่กับบุคลิกภาพของผู้เรียน แต่ละคน ซึ่งผู้สอนจะต้องทำความเข้าใจลักษณะความต้องการของผู้เรียนแต่ละระดับแต่ละสังคม แต่ละครอบครัว แล้วจึงพิจารณากิจกรรมการเรียนที่จะจัดให้สอดคล้องกัน

5. ผู้สอนควรพิจารณาสิ่งล่อใจ หรือรางวัล รวมทั้งกิจกรรมการแข่งขันให้รอบคอบ และเหมาะสม เพราะเป็นแรงจูงใจที่มีพลังรวดเร็ว ซึ่งให้ผลทั้งทางด้านการเสริมสร้าง และการทำลายก็ได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสถานการณ์และวิธีการ

ดังนั้นการเรียนจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ ครูผู้สอนควรนำหลักการทางจิตวิทยาไปประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอน เพื่อสนองความต้องการ ความสามารถ พัฒนาการและความสนใจของผู้เรียน เพื่อให้การเรียนการสอนเหมาะสมและสอดคล้องกับผู้เรียน อันจะเป็นผลนำไปสู่การเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ

2.2.3 การออกแบบและพัฒนารูปแบบการสอนภาษาอังกฤษ

การออกแบบ หมายถึง การนำความรู้ทางทฤษฎี มาจัด รูปแบบในการจัด ดำเนินงาน หรือวางแผนระบบการเรียนการสอนและทรัพยากรการเรียน ดังนั้น การออกแบบจึงช่วยให้ได้แผนงานหรือรูปแบบการดำเนินงาน ด้วยความร่วมมือกันอย่างใกล้ชิดของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง กับงาน

การออกแบบการสอน เป็นการวางแผนการสอนโดยใช้วิธีระบบจุดเริ่ม ของการ ออกแบบการสอน ก็คือ การพิจารณาองค์ประกอบขั้นพื้นฐานของระบบและพิจารณาสภาพทั่วไป เกี่ยวกับการเรียนการสอน ดังนั้น การออกแบบระบบการสอนจึงต้องพิจารณาเรื่องต่าง ๆ ด้วยการ ตอบคำถามสำคัญ 4 ประการ ดังนี้

1. การสอนนี้ จะออกแบบสำหรับใคร (คำตอบก็คือ ผู้เรียน ดังนั้น ขั้นแรกจึงต้อง ศึกษา คุณลักษณะของผู้เรียน)
2. ต้องการให้ผู้เรียนเรียนรู้อะไร หรือมีความสามารถที่จะทำอะไรได้บ้าง (คำตอบ ก็คือจุดมุ่งหมายการเรียนรู้)
3. เนื้อหาวิชาหรือทักษะต่าง ๆ ที่ผู้เรียนจะต้องศึกษาให้บรรลุจุดมุ่งหมายของการ เรียนนั้นจะเรียนรู้ได้ดีที่สุดอย่างไร (คำตอบก็คือต้องคิดหาวิธีสอน สื่อและกิจกรรมการเรียน การสอน ฯลฯ)
4. จะรู้ได้อย่างไรว่าผู้เรียนเกิดการเรียนรู้หรือไม่ หรือเกิดการเรียนรู้นักน้อย เพียงใด (คำตอบก็คือ ต้องคิดหาวิธีประเมินผลการเรียนการสอน)

รูปแบบการสอน (Instructional Model) หมายถึง แบบหรือแผนของการสอนซึ่ง แสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบต่างๆ ที่จะใช้ในการจัดกระทำ เพื่อให้เกิดผลแก่ผู้เรียน ตามจุดมุ่งหมายการสอน (Joyce & Weil, 1992) เป็นแนวทางหรือชุดของยุทธศาสตร์ที่เป็นพื้นฐาน ของวิธีสอนของครู (Braxton, Bronico & Looms, 1995)

การพัฒนารูปแบบการสอน

จากการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการสอน สามารถสรุปขั้นตอนในการพัฒนา รูปแบบการสอน ได้ดังนี้ (ทิสนา แชนธิน ม.ป.ป. ; ละเอียต รัชเณ , 2528, Joyce & Weil, 1992)

1. การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน เป็นการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และข้อค้นพบจากการวิจัยที่เกี่ยวข้องตลอดจนการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน หรือปัญหาจากเอกสาร ผลการวิจัย หรือการสังเกต สอบถามผู้ที่เกี่ยวข้อง

2. การกำหนด หลักการ เป้าหมาย องค์ประกอบอื่นๆ ของรูปแบบการสอนให้สอดคล้องกับข้อมูลพื้นฐานและสัมพันธ์กันอย่างเป็นระบบระเบียบ การกำหนดเป้าหมายของรูปแบบการสอน จะช่วยให้ผู้สอนสามารถเลือกรูปแบบการสอนไปใช้ตรงกับจุดมุ่งหมายของการสอน เพื่อให้การสอนบรรลุผลสูงสุด

3. การกำหนดแนวทางในการนำรูปแบบการสอนไปใช้ ประกอบด้วย รายละเอียดเกี่ยวกับวิธีการและเงื่อนไขต่างๆ เช่น ใช้กับผู้เรียนกลุ่มใหญ่ หรือกลุ่มย่อย ผู้สอนจะต้องเตรียมงานหรือจัดสภาพการเรียนการสอนอย่างไร เพื่อให้การใช้รูปแบบการสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

4. การประเมินรูปแบบการสอน เป็นการทดสอบความมีประสิทธิภาพของรูปแบบที่สร้างขึ้น โดยทั่วไปจะใช้วิธีการดังต่อไปนี้

4.1 ประเมินความเป็นไปได้ในเชิงทฤษฎีโดยคณะผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งจะประเมินความสอดคล้องภายในองค์ประกอบต่างๆ

4.2 ประเมินความเป็นไปได้ในเชิงปฏิบัติการโดยการนำรูปแบบการสอนที่พัฒนาขึ้นไปทดลองใช้ในสถานการณ์จริง ในลักษณะของการวิจัยเชิงทดลอง หรือกึ่งทดลอง

5. การปรับปรุงรูปแบบการสอน มี 2 ระยะ คือ

5.1 ระยะก่อนนำรูปแบบการสอนไปทดลองใช้ การปรับปรุงรูปแบบการสอนในระยะนี้ใช้ผลจากการประเมินความเป็นไปได้ในเชิงทฤษฎีเป็นข้อมูลในการปรับปรุง

5.2 ระยะหลังนำรูปแบบการสอนไปทดลองใช้ การปรับปรุงรูปแบบการสอนในระยะนี้ อาศัยข้อมูลจากการทดลองใช้เป็นตัวชี้้นำในการปรับปรุง และอาจมีการนำรูปแบบการสอนไปทดลองใช้และปรับปรุงซ้ำ จนกว่าจะได้ผลเป็นที่น่าพอใจ

การนำเสนอรูปแบบการสอน เป็นขั้นตอนสำคัญ เพราะการนำเสนอรูปแบบการสอนที่ชัดเจนและเข้าใจง่ายจะช่วยให้ครูผู้สอนเกิดความเข้าใจและสามารถนำรูปแบบการสอนไปใช้ได้ หรือสามารถศึกษาและฝึกฝนตนเองให้ใช้รูปแบบการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งเกิดผลตาม

จุดมุ่งหมายของการรูปแบบ ในการนำรูปแบบการสอน Joyce & Weil (1992) ได้เสนอเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้

1. ที่มาของรูปแบบ (Orientation to the Model) เป็นการอธิบายความสัมพันธ์ของสิ่งต่างๆ ซึ่งเป็นที่มาของรูปแบบการสอน ประกอบด้วยเป้าหมายของรูปแบบทฤษฎี หลักการ และแนวคิดที่สำคัญที่เป็นพื้นฐานของรูปแบบการสอน

2. รูปแบบ การการสอน (The model of teaching) เป็นการอธิบายถึงรูปแบบการเรียนการสอนอย่างละเอียด ตามหัวข้อต่อไปนี้

2.1 ขั้นตอนการสอนตามรูปแบบการสอน (Syntax) เป็นการให้รายละเอียดเกี่ยวกับลำดับขั้นตอนการสอนหรือการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

2.2 หลักการของการปฏิสัมพันธ์ (Social System) เป็นการอธิบายถึงบทบาทครู นักเรียน ความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน ความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับนักเรียน ซึ่งจะแตกต่างกันไปในแต่ละรูปแบบ เช่น บทบาทของครูอาจเป็นผู้นำในการทำกิจกรรม ผู้อำนวยการ ควบคุม ผู้แนะแนว ผู้บอกแหล่งข้อมูล

2.3 หลักการตอบสนอง (Principles of reaction) เป็นการบอกถึงวิธีการแสดงออกของครูต่อนักเรียน การตอบสนองการกระทำของนักเรียน เช่น การให้รางวัล การให้นักเรียนกล้าแสดงออกทางด้านความคิดเห็น

2.4 ระบบการสนับสนุนการเรียนการสอน (Support system) เป็นการอธิบายถึงเงื่อนไขหรือสิ่งจำเป็นที่จะทำให้การใช้รูปแบบนั้นได้ผล เช่น รูปแบบการสอนแบบทดลองในห้องปฏิบัติการ รูปแบบการสอนแบบฝึกทักษะ

3. การนำรูปแบบการสอนไปใช้ (Application) เป็นการให้คำแนะนำ และตั้งข้อสังเกตเกี่ยวกับการนำรูปแบบการสอนไปใช้ให้ได้ผล เช่น ควรใช้กับเนื้อหาประเภทใด ผู้เรียนระดับใด

4. ผลที่ได้จากการใช้รูปแบบการสอน ทั้งผลทางตรงและทางอ้อม (Instructional and nurturing effects) เป็นการระบุถึงผลของการใช้รูปแบบการสอนที่คาดว่าจะเกิดแก่ผู้เรียนทั้งผลทางตรง ซึ่งเป็นจุดมุ่งหมายหลักของรูปแบบการสอน และผลทางอ้อมซึ่งเป็นผลพลอยได้จากการใช้รูปแบบการสอนนั้น ซึ่งจะเป็นแนวทางสำหรับครูในการพิจารณาและเลือกรูปแบบการสอนไปใช้

2.3.4 การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ทิสนา แชมมณี (2540 : 10) กล่าวว่า ผลสัมฤทธิ์ คือ การทำให้สำเร็จ (Accomplishment) หรือประสิทธิภาพทางการกระทำให้ในทักษะที่กำหนดให้ หรือด้านความรู้ ส่วนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง การเข้าถึงความรู้ (Knowledge Attained) การพัฒนาทักษะในการเรียน ซึ่งอาจพิจารณาจากคะแนนสอบที่กำหนดให้ คะแนนที่ได้จากงานที่ครูมอบหมายให้ หรือทั้งสองอย่าง

ลิตธี สายหล้า (2543 : 14) กล่าวว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความสามารถในการที่จะพยายามเข้าถึงความรู้ ซึ่งเกิดจากการทำงานที่ประสานกัน และต้องอาศัยความพยายามอย่างมาก ทั้งองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับสติปัญญา และองค์ประกอบที่ไม่ใช่สติปัญญา แสดงออกในรูปของคะแนน ซึ่งสามารถสังเกต และวัดได้ด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทั่วไป

จากทัศนะดังกล่าวสรุปได้ว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความรู้ความสามารถอันเป็นผลมาจากการเรียนการสอนหรือได้รับจากการเรียนในวิชานั้น ๆ ซึ่งสามารถวัดได้จากคะแนนผลสอบจากแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ และพฤติกรรมเปลี่ยนแปลงในด้านต่างๆ ของสมรรถภาพสมอง

องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ลิตธี สายหล้า (2543 : 44) ได้สรุปไว้ว่าองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท คือ

1. องค์ประกอบเกี่ยวกับตัวผู้เรียนซึ่งประกอบด้วย องค์ประกอบด้านสติปัญญา ได้แก่ เซวณปัญญา ความถนัด ความรู้พื้นฐาน หรือความรู้เดิมของผู้เรียน และองค์ประกอบทางด้านอารมณ์ ได้แก่ แรงจูงใจในการเรียน ความสนใจ ลักษณะบุคลิกภาพด้านอื่น ๆ เป็นต้น
2. องค์ประกอบทางด้านสิ่งแวดล้อม ได้แก่ สิ่งแวดล้อมทางครอบครัว ฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม วัฒนธรรมของสังคม ลักษณะและบรรยากาศของสถานที่เรียน ซึ่งรวมถึงหลักสูตรและคุณภาพการสอน

บลูม (Bloom, 1956 อ้างถึงใน ทิสนา แชมมณี , 2547 หน้า 400 - 405) ได้เสนอแนวการจัดระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไว้ 6 ระดับ ดังนี้

1. ความรู้ ความจำ (Knowledge) หมายถึง การเรียนรู้ที่เน้นถึงการจำและการระลึกได้ถึงความคิด วัตถุ และปรากฏการณ์ต่าง ๆ ซึ่งเป็นความจำที่เริ่มจากสิ่งง่าย ๆ ที่เป็นอิสระแก่กัน ไปจนถึงความจำในสิ่งที่ยากซับซ้อนและมีความสัมพันธ์ระหว่างกัน

2. ความเข้าใจหรือความคิดรวบยอด (Comprehension) เป็นความสามารถทางสติปัญญาในการขยายความรู้ ความจำ ให้กว้างออกไปจากเดิมอย่างสมเหตุสมผล การแสดงพฤติกรรมเมื่อเผชิญกับสื่อความหมาย และความสามารถในการแปลความหมาย การสรุปหรือการขยายความสิ่งใดสิ่งหนึ่ง

3. การนำไปปรับใช้ (Application) เป็นความสามารถในการนำความรู้ (knowledge) ความเข้าใจหรือความคิดรวบยอด (comprehension) ในเรื่องใด ๆ ที่มีอยู่เดิม ไปแก้ไขปัญหาที่แปลกใหม่ของเรื่องนั้น โดยการใช้ความรู้ต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งวิธีการกับความคิดรวบยอดมาผสมผสานกับความสามารถในการแปลความหมาย การสรุปหรือการขยายความสิ่งนั้น

4. การวิเคราะห์ (Analysis) เป็นความสามารถและทักษะที่สูงกว่าความเข้าใจ และการนำไปปรับใช้ โดยมีลักษณะเป็นการแยกแยะสิ่งที่จะพิจารณาออกเป็นส่วนย่อย ที่มีความสัมพันธ์กัน รวมทั้งการสืบค้นความสัมพันธ์ของส่วนต่าง ๆ เพื่อดูว่าส่วนประกอบปลีกย่อยนั้นสามารถเข้ากันได้หรือไม่ อันจะช่วยให้เกิดความเข้าใจต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดอย่างแท้จริง

5. การสังเคราะห์ (Synthesis) เป็นความสามารถในการรวบรวมส่วนประกอบย่อย ๆ หรือส่วนใหญ่ ๆ เข้าด้วยกันเพื่อให้เป็นเรื่องราวอันหนึ่งอันเดียวกัน การสังเคราะห์จะมีลักษณะของการเป็นกระบวนการรวบรวมเนื้อหาสาระของเรื่องต่าง ๆ เข้าไว้ด้วยกัน เพื่อสร้างรูปแบบหรือโครงสร้างที่ยังไม่ชัดเจนขึ้นมาก่อน อันเป็นกระบวนการที่ต้องอาศัยความคิดสร้างสรรค์ภายในขอบเขตของสิ่งที่กำหนดให้

6. การประเมินผล (Evaluation) เป็นความสามารถในการตัดสินใจเกี่ยวกับความคิด ค่านิยม ผลงาน คำตอบ วิธีการและเนื้อหาสาระเพื่อวัตถุประสงค์บางอย่าง โดยมีการกำหนดเกณฑ์ (criteria) เป็นฐานในการพิจารณาคัดสิน การประเมินผล จัดได้ว่าเป็นขั้นตอนที่สูงสุดของพฤติกรรมลักษณะ (characteristics of cognitive domain) ที่ต้องใช้ความรู้ความเข้าใจ การนำไปปรับใช้ การวิเคราะห์และการสังเคราะห์เข้ามาพิจารณาประกอบกันเพื่อทำการประเมินผลสิ่งหนึ่งสิ่งใด

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (Achievement Test)

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (Achievement Test) หมายถึงแบบทดสอบที่ใช้วัดพฤติกรรมทางสมอง หรือความสามารถด้านต่างๆของผู้เรียน ซึ่งเป็นทักษะและประสบการณ์ที่ได้เรียนรู้มาในโรงเรียน (สมบุญ ณันตะ, 2545 , หน้า 143)

แบบทดสอบประเภทนี้มุ่งที่จะวัดความสำเร็จทางวิชาการเป็นส่วนใหญ่ เป็นแบบทดสอบที่ใช้วัดหลังจากผู้เรียนได้เรียนรู้ไปแล้วเพื่อตรวจดูว่ามีผลสัมฤทธิ์สูง ต่ำเพียงใด ถึงเกณฑ์ที่กำหนดไว้หรือไม่

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบ่งออกเป็น 2 ชนิดใหญ่ๆ ดังนี้

1. แบบทดสอบที่ครูสร้างขึ้นเอง (Teacher-Made Tests) กำหนดจุดประสงค์แล้วมาตั้งคำถาม Gronlund (1981 อ้างถึงใน เขียวดี วิบูลย์ศรี , 2539 , หน้า 36-38) ได้เน้นความสำคัญของการเขียนจุดประสงค์ ก่อนที่จะสอนมากกว่า และถือว่าการประเมินผล เป็นการช่วยให้ทั้งครูและนักเรียนปรับปรุงการเรียนให้ดีขึ้น แบบทดสอบที่ครูสร้างขึ้นเอง มี 2 ชนิด คือ

1.1 แบบทดสอบแบบอัตนัย (Subjective Test) เป็นข้อสอบที่มักจะเขียนคำถามหรือโจทย์โดยกำหนดเป็นสถานการณ์หรือปัญหาในรูปใดรูปหนึ่ง เพื่อให้ผู้ตอบได้แสดงความรู้ความเข้าใจความคิดเห็นหรือเจตคติได้อย่างไม่จำกัด ดังนั้นโดยทั่วไปข้อสอบจึงมีจำนวนข้อไม่มากนัก คำตอบของข้อสอบชนิดนี้มีลักษณะและปริมาณไม่แน่นอน เนื่องจากผู้ตอบต้องเขียนโดยเรียบเรียงสำนวนจากความคิด ความเข้าใจอย่างละเอียด ข้อทดสอบชนิดนี้ยังจำแนกออกเป็น 2 แบบ คือ

1.1.1. แบบตอบขยาย เป็นแบบทดสอบที่ให้ผู้ตอบตอบได้อย่างเสรี โดยไม่กำหนดขอบเขตของคำตอบ แม้ว่าจะจำกัดเวลาในการตอบไว้ก็ตาม ข้อสอบแบบนี้จะแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ สามารถวัดสมรรถภาพด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ เจตคติหรือการประเมินค่าได้อย่างกว้างขวาง

1.1.2 แบบจำกัดคำตอบ เป็นแบบทดสอบที่กำหนดให้ตอบตามขอบเขตที่กำหนดไว้ ทั้งในเนื้อหาวิชา เวลา หรือความยาวของคำตอบ ข้อสอบแบบนี้ต้องการคำตอบเฉพาะเรื่อง ผู้ตอบต้องจัดเรียงความคิดให้เป็นระเบียบเพื่อให้อยู่ในขอบเขตของคำถาม

ข้อดีของแบบทดสอบชนิดอัตนัยหรือความเรียง

แบบทดสอบชนิดอัตนัยหรือความเรียง เป็นแบบทดสอบที่มีจุดเด่นตรงที่สามารถวัดความสามารถของสมองในระดับสูงได้ดีกว่าแบบอื่น เหมาะสำหรับวัดความรู้ที่ลึกซึ้งเฉพาะเจาะจงในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง โดยเฉพาะความสามารถด้านการสังเคราะห์ ไม่มีแบบทดสอบชนิดอื่นและวัดได้ดีเท่าแบบความเรียง เป็นแบบทดสอบที่ช่วยส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์และการแสดงออกทางภาษาของผู้เรียน นอกจากนี้ยังช่วยส่งเสริมนิสัยการเรียนที่มีประสิทธิภาพ เพราะรูปแบบของข้อสอบเป็นสิ่งที่มียุติพลทำให้ผู้เรียนปรับวิธีเรียนของตนให้สอดคล้องกับแบบของข้อสอบนั้นๆ

ข้อเสียของแบบทดสอบชนิดอัตนัยหรือความเรียง

แบบข้อสอบชนิดความเรียงส่วนมากจะขาดความเที่ยงตรงตามเนื้อหาเพราะไม่สามารถออกให้ครอบคลุมเนื้อหาได้ตลอดและทั่วถึง ในการออกข้อสอบแบบนี้ผู้ตอบต้องอาศัยความสามารถในการใช้ภาษา การสะกดคำ ลายมือ จึงจะเขียนตอบได้ดี ฉะนั้นถึงแม้ผู้เข้าสอบที่มีความสามารถมีความเข้าใจเป็นอย่างดี ในเรื่องที่กำลังสอบอยู่ก็ตาม แต่ถ้าไม่มีความสามารถในการใช้ภาษาแล้วก็จะตอบข้อสอบให้ได้คะแนนสูงไม่ได้ คะแนนที่ได้จากการสอบย่อมต่ำกว่าสภาพความรู้ที่มีอยู่จริง จึงทำให้บกพร่องในเรื่องความเที่ยงตรงตามสภาพ ซึ่งเป็นจุดอ่อนอีกประการหนึ่ง และยังเสียเวลาในการตรวจมากและการตรวจให้คะแนนไม่แน่นอนคงที่ ครูทุกคนอาจให้คะแนนสำหรับคำตอบของเด็กคนเดียวกันไม่เท่ากัน หรือครูคนเดียวกันตรวจข้อสอบฉบับเดียวกัน 2 ครั้ง คะแนนที่ออกมาอาจไม่เท่ากัน การตรวจให้คะแนนไม่เป็นปรนัย มีผลทำให้ความเชื่อมั่นคะแนนต่ำ

ข้อเสนอแนะในการสร้างแบบทดสอบ

1. วิเคราะห์สาระและมาตรฐานการเรียนรู้ของวิชาที่จะออกข้อสอบให้ละเอียด เพื่อจะได้ทราบว่าต้องการวัดอะไรแล้วจึงเขียนข้อสอบตามนั้น
2. เขียนคำชี้แจงให้ละเอียดและชัดเจนว่าข้อสอบมีทั้งหมดกี่ข้อ ผู้ตอบควรแบ่งเวลาอย่างไรและจะให้คะแนนอย่างไร
3. เขียนคำถามให้ชัดเจนเพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจว่าต้องการให้ตอบอย่างไร
4. หลีกเลี่ยงคำถามประเภทวัดความจำอย่างเดียว เพราะการวัดความจำสามารถใช้ข้อสอบแบบอื่นวัดได้ดีกว่า
5. ไม่ควรให้มีการเลือกตอบเป็นบางข้อ เพราะผู้ตอบเลือกทำข้อต่างกันจะทำให้ไม่สามารถวัดในสิ่งเดียวกันได้ และข้อคำถามในแต่ละข้อนั้นมีความยากง่ายไม่เท่ากันอาจเกิดการได้เปรียบเสียเปรียบอันเนื่องมาจากความยากง่ายของข้อสอบ
6. ถ้าข้อสอบมีข้อมากและยากไม่เท่ากันควรจัดเรียงลำดับจากง่ายไปหายาก เพื่อช่วยให้ผู้ตอบเกิดกำลังใจในการตอบหรือเขียนคำชี้แจงให้เลือกตอบในข้อใดก่อนก็ได้เพื่อให้ผู้ตอบได้เลือกทำข้อง่ายตามความรู้สึกของผู้ตอบ

ข้อเสนอแนะในการตรวจให้คะแนน

1. เขียนคำตอบไว้ให้แน่นอนว่าข้อคำถามนี้ต้องการจะให้ตอบในแนวใดควรมีเนื้อหาสาระอย่างไร ต้องกำหนดแนวความคิดสำคัญที่ต้องการให้ตอบไว้เพื่อเป็นแนวทางในการให้คะแนน

2. แบ่งรายการของข้อคำถามแต่ละข้อออกเป็นส่วนย่อยๆ เพื่อกำหนดว่าจะให้คะแนนส่วนไหนอย่างไร

3. ควรตรวจทีละข้อให้ครบทุกข้อ เพื่อไม่ให้ความคิดของผู้ตรวจสับสน และสามารถเปรียบเทียบคำตอบของแต่ละคนได้ เช่น ถ้าจะตรวจคำตอบข้อ 1 ก็ให้ตรวจข้อ 1 ของนักเรียนทุกคนจนจบ แล้วจึงเริ่มตรวจข้อ 2 ครูไม่ควรตรวจข้อสอบให้เสร็จเป็นคน ๆ

4. ใช้วิธีการที่จะก่อให้เกิดความยุติธรรมมากที่สุด วิธีหนึ่งอาจทำให้ได้คือผู้ตรวจกำหนดแนวคำตอบไว้ แล้วนำกระดาษคำตอบมาตรวจสอบกับแนวคำตอบที่กำหนด เพื่อดูว่าคำตอบของนักเรียนใกล้เคียงกับแนวคำตอบที่กำหนดไว้เพียงใดแล้วให้คะแนนเป็นรายบุคคล

1.2 ข้อสอบแบบปรนัย (Objective Test) เป็นข้อสอบที่มีคำถามจำเพาะเจาะจง ตรวจได้คะแนนตรงกัน มีคำสั่งวิธีการปฏิบัติ และวิธีการตรวจให้คะแนนชัดเจน ข้อสอบแบบปรนัยที่นิยมใช้มี 4 ประเภท คือ

1.2.1 แบบถูกผิด (True - false)) เป็นแบบทดสอบที่มีลักษณะกำหนดข้อความมาให้ให้ผู้ตอบพิจารณาว่าข้อความนั้นถูก หรือผิด จริงหรือเท็จ ใช่หรือไม่ใช่ ตามเนื้อเรื่องที่ผู้เรียนรูมา แล้วตอบโดยทำเครื่องหมายอย่างใดอย่างหนึ่ง

การใช้แบบทดสอบ

แบบทดสอบชนิดนี้ เหมาะสำหรับการใช้วัดความสามารถในการจำแนกข้อความว่าถูกหรือผิด จริงหรือเท็จ จึงควรใช้ในกรณีที่สิ่งที่จะถามทางเลือกเพียง 2 ทางเท่านั้น

ข้อดีและข้อเสียของแบบทดสอบชนิดถูก - ผิด

ข้อดีของแบบทดสอบชนิดถูก - ผิด ได้แก่

1. ลักษณะของข้อสอบง่ายต่อการทำความเข้าใจกับคำสั่ง และสะดวกในการทำข้อสอบ

2. เป็นข้อสอบที่ใช้วัดความรู้ได้อย่างกว้างขวาง เมื่อมีเวลาสอบจำกัด อาจออกข้อสอบได้ถึง 100 ข้อโดยใช้เวลาตอบเพียง 30 นาที

3. สามารถปรับให้ใช้ได้ในทุกสาขาวิชา เพราะข้อสอบแบบนี้เหมาะที่จะใช้วัดข้อเท็จจริงซึ่งมีอยู่ในทุกสาขาวิชา

4. ตรวจง่ายรวดเร็วและมีความเป็นปรนัยในการตรวจให้คะแนน จะให้ใครตรวจก็ต้องได้คะแนนตรงกัน

ข้อเสียของแบบทดสอบชนิดถูก - ผิด

1. ข้อสอบแบบนี้วัดความจำได้ดีกว่าพฤติกรรมด้านอื่น จะออกข้อสอบให้ใช้วัดความสามารถทางด้านสมองชั้นสูงได้ยาก
2. โอกาสที่จะตอบถูกโดยการเดามีมาก เนื่องจากมีทางเลือกเพียง 2 ทางเท่านั้น แต่ละข้อจึงมีโอกาสถูกถึง 50 %
3. แบบทดสอบชนิดนี้ใช้ในการวินิจฉัยผลการเรียนไม่ได้ดี เพราะไม่สามารถชี้บอกได้ว่านักเรียนตอบผิดนั้นเนื่องจากอะไร

ข้อเสนอแนะในการสร้างแบบทดสอบ

1. ข้อคำถามหนึ่ง ควรมีประเด็นที่จะถามเพียงแค่ประเด็นเดียว และควรใช้ข้อความที่ผิดหรือถูกทั้งประโยค ถ้ามีบางส่วนถูก บางส่วนผิด จะทำให้ผู้ตอบไม่สามารถยึดส่วนใดเป็นหลัก
2. ไม่ควรออกข้อสอบโดยคัดลอกข้อความมาจากตำราทั้งหมด หรือให้คำใดคำหนึ่งที่คัดลอกมาเขียนไปเท่านั้นเพราะเป็นการส่งเสริมให้นักเรียนท่องจำ
3. ไม่ควรใช้ประโยคปฏิเสธซ้อนในการเขียนข้อสอบเพราะอาจทำให้ผู้ตอบงง
4. หลีกเลี่ยงการใช้คำบางประเภทที่เป็นเครื่องชี้แนะคำตอบ คำบางคำสามารถเป็นเครื่องชี้แนะคำตอบหรือช่วยให้คำตอบมีลักษณะถูกหรือผิดได้อย่างเด่นชัด ทำให้นักเรียนบางคนถึงแม้จะไม่มีความรู้ก็สามารถเดาคำตอบได้ เช่น คำว่าเสมอ ทั้งหมด ทุกๆ ไม่มีเลย มักจะทำให้ข้อความผิดมากกว่าถูก ส่วนคำว่า อาจจะ บางอย่าง บางครั้ง โดยทั่วไปมีแนวโน้มที่จะทำให้ข้อความถูกมากกว่าผิด
5. ไม่ใช้ข้อความทั้งถูก และผิดในเรื่องเดียวกันให้อยู่ในแบบทดสอบฉบับเดียวกัน
6. ควรให้มีข้อความทั้งถูกและผิดในอัตราส่วนที่เหมาะสม
7. ไม่ควรเรียงลำดับข้อถูกและผิดโดยจงใจให้เป็นระบบ เด็กอาจจับระบบของคำตอบได้ แล้วตอบโดยไม่มีความรู้ ก็ได้คะแนนไป
8. หลีกเลี่ยงการเขียนข้อความให้ผิดโดยการทำเป็นกลลวง เช่น ผิดเพราะตัวสะกดการันต์
9. เนื่องจากแบบทดสอบประเภทนี้เดาได้ง่าย วิธีแก้ไขก็คือข้อใดที่ผิดให้ผู้ตอบเขียนข้อความที่ถูกลงไปแทน

1.2.2. แบบเติมคำ (Completion) ลักษณะของข้อสอบ จะให้ประโยคหรือข้อความเป็นตอนนำไว้ แล้วเว้นช่องว่างระหว่างข้อความ หรือท้ายข้อความสำหรับผู้ตอบเติมคำหรือข้อความลงไป เพื่อให้ข้อความนั้นถูกต้องสมบูรณ์ การเว้นช่องว่างในแต่ละข้ออาจจะเว้นให้เดิมมากกว่าหนึ่งแห่งก็ได้

การใช้แบบทดสอบ

แบบทดสอบประเภทนี้ ผู้ตอบต้องเขียนคำตอบลงไปเอง แต่เนื่องจากข้อความที่ให้เดิมเป็นข้อความสั้นๆ การวัดความคิดที่ลึกซึ้งจึงไม่อาจกระทำได้ โดยทั่วไปเราจึงใช้แบบทดสอบชนิดนี้ วัดความรู้ ความจำเกี่ยวกับข้อบุคคล คำศัพท์ สัญลักษณ์ หรือความรู้เฉพาะอย่าง

ข้อดีและข้อเสียของแบบทดสอบชนิดเติมคำหรือข้อความให้สมบูรณ์

ข้อดี ของแบบทดสอบชนิดเติมคำหรือข้อความให้สมบูรณ์ ได้แก่

1. เป็นแบบทดสอบที่เหมาะสมสำหรับการวัดเกี่ยวกับข้อเท็จจริงในเนื้อหาวิชา
2. เขียนตอบได้ง่ายกว่าข้อสอบแบบความเรียงหรืออัตนัย
3. สร้างได้ง่ายกว่าข้อสอบแบบหลายตัวเลือก
4. โอกาสที่จะตอบถูกโดยการเดามีค่าน้อยกว่าแบบทดสอบชนิดถูก – ผิด

ข้อเสีย ของแบบทดสอบชนิดเติมคำหรือข้อความให้สมบูรณ์

1. วัดความคิดลึกซึ้งไม่ค่อยได้
2. บางครั้งจะเกิดปัญหาในการให้คะแนน คือคำตอบของนักเรียนอาจถูกบางส่วน

ทำให้ตัดสินใจยากว่าจะให้คะแนนหรือไม่ ให้เท่าไร

ข้อแนะนำในการสร้างแบบทดสอบ

ข้อสอบชนิดนี้ ผู้ตอบจะต้องหาคำตอบมาเขียนเอง ความสำคัญของการสร้างข้อสอบจึงอยู่ที่การเขียนคำถาม เขียนอย่างไรจึงจะแก้ปัญหาที่สำคัญเหล่านี้ได้ คือ

จะเขียนประโยคนำอย่างไรจึงจะทำให้ผู้ตอบ ตอบในสิ่งที่ผู้ถามต้องการ

จะเขียนประโยคอย่างไรจึงจะไม่เป็นการชี้แนะคำตอบ

จะจัดเรียงเรียงข้อคำถามอย่างไร จึงจะสะดวกต่อการตรวจ

1. พยายามเขียนปัญหาให้แจ่มชัด จำเพาะเจาะจง ไม่กำกวม ผู้ตอบจะได้เข้าใจตรงกันว่าผู้ถามต้องการอะไร

2. พยายามเลือกถามในสิ่งที่มีคำตอบถูกเพียงคำตอบเดียว เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาในการตรวจให้คะแนน

3. คำตอบที่ให้เดิมควรเป็นคำตอบที่สำคัญ และมีสาระมากพอสำหรับตัดสินความรู้ของเด็ก ไม่ใช่ส่วนปลีกย่อย

4. ในข้อสอบแต่ละข้อ ไม่ควรแบ่งช่องว่างให้เติมหลายแห่งเกินไป จนผู้ตอบไม่สามารถจับใจความต่อเนื่องได้ หรือไม่ทราบว่โจทย์ต้องการอะไร

5. ส่วนที่เติมควรอยู่ตอนท้ายประโยคไม่ควรเว้นส่วนที่จะให้เติมไว้ข้างหน้า เพราะจะทำให้ผู้ตอบงง หรือต้องเสียเวลากลับมาอ่านข้อความทั้งประโยคซ้ำให้หลายครั้ง

6. ควรเว้นช่องว่างให้มีขนาดใกล้เคียงกัน เพราะขนาดของช่องว่างที่สั้นหรือยาวจะเป็นตัวเป็นตัวชี้แนะคำตอบได้

7. ถ้าเป็นคำถามเกี่ยวกับตัวเลข ควรกำหนดหน่วยที่ต้องการให้คำตอบไว้เลยเพื่อไม่ให้ยุ่งยากว่าจะใช้คำตอบเป็นหน่วยอะไร

8. ไม่ควรลอกข้อความมาจากตำราเรียนโดยตรง เพราะจะเป็นการส่งเสริมให้เด็กเรียนด้วยวิธีท่องจำ ควรดัดแปลงให้อยู่ในรูปที่ต่างไปจากข้อความในตำรา

9. ควรเฉลยคำตอบไว้ล่วงหน้าและอาจเตรียมคำตอบอื่นๆ ที่อาจเป็นไปได้ในข้อนั้นด้วย

ข้อเสนอแนะในการตรวจให้คะแนน

การตรวจข้อสอบแบบเติมคำหรือข้อความนี้ อาจมีปัญหาบ้างเล็กน้อยในกรณีที่มีคำตอบถูกมากกว่าหนึ่งคำตอบ การให้คะแนนควรทำดังนี้

1. ถ้าคำถามใดที่ตอบได้หลายอย่าง จะต้องให้คะแนนทุกคำตอบที่ถูกด้วย ดังนั้น การเฉลยคำตอบจะต้องเตรียมคำตอบที่อาจเป็นคำตอบไปได้ทุกคำตอบไว้ด้วย

2. แต่ละช่องว่างที่ให้เขียนคำตอบ คำตอบถูกควรให้ 1 คะแนน ผิดให้ 0 คะแนน เหมือนกันหมดทุกช่องว่าง

1.2.3 แบบจับคู่ (Matching)

ข้อสอบแบบจับคู่โดยทั่วไป ประกอบด้วยรายการสองพวก แยกได้เป็น 2 คอลัมน์ พวกหนึ่งเป็นรายการของคำถาม หรือปัญหาที่นักเรียนจะต้องตอบ ส่วนอีกพวกหนึ่งเป็นรายการของคำตอบ ผู้ตอบจะต้องนำข้อความที่สอดคล้องกันมาเข้าคู่กัน โดยการบันทึกคำตอบให้ตรงกันที่ละคู่ ซึ่งส่วนมากจะเว้นที่ว่างไว้หน้าข้อความด้านซ้าย โดยผู้ตอบเลือกข้อความด้านขวามือมาจับคู่ให้สอดคล้องเหมาะสมกัน โดยนำหมายเลขหน้าหรือรหัสหน้าข้อความไปใส่ในช่องว่าง

การใช้แบบทดสอบ

แบบทดสอบชนิดจับคู่เหมาะกับการทดสอบที่เกี่ยวกับคำนิยาม กฎเกณฑ์ต่างๆ จึงอาจใช้แบบทดสอบชนิดนี้ให้นักเรียนประเมินตนเองว่า สามารถสรุปความเกี่ยวเนื่องของเรื่องราวที่เรียนในแต่ละตอนได้หรือไม่

ข้อดีและข้อเสียของแบบทดสอบชนิดจับคู่

ข้อดีของแบบทดสอบชนิดจับคู่ ได้แก่

1. เป็นข้อสอบที่เหมาะสมสำหรับวัดความสัมพันธ์สอดคล้องกันระหว่างของสองสิ่งหรือสองเรื่องราวใดๆ

2. ตรวจง่ายและสามารถให้คะแนนได้คงที่
3. สร้างง่ายและประหยัดกว่าข้อสอบแบบหลายตัวเลือก

ข้อเสียของแบบทดสอบชนิดจับคู่ ได้แก่

1. มักจะวัดความจำมากกว่าสมรรถภาพสมองด้านอื่นๆ
2. ข้อสอบในข้อท้ายๆ จะมีโอกาสตอบถูกโดยการเดามากขึ้น

ข้อแนะนำในการสร้างแบบทดสอบ

1. เขียนคำชี้แจงให้ชัดเจนว่า ตัวเลือกจะจับคู่กับคำถามได้เพียงหนึ่งแห่ง หรือมากกว่าหนึ่งแห่ง เพราะโดยทั่วไปข้อสอบชนิดนี้เรามักจะใช้วิธีจับคู่แบบหนึ่งต่อหนึ่ง ในกรณีที่ต้องการให้ตัวเลือกจับคู่กับตัวคำถามได้มากกว่าหนึ่งแห่ง จึงควรเขียนชี้แจงไว้ให้ชัดเจน
2. ถ้าข้อความในแต่ละคอลัมน์ยาวไม่เท่ากัน ความให้ข้อความที่สั้นกว่าเป็นตัวเลือก เพราะผู้ตอบต้องอ่านตัวเลือกมากกว่า ดังนั้นการให้ข้อความที่สั้นเป็นตัวเลือก จะช่วยประหยัดเวลาในการอ่านลงได้
3. ควรเขียนข้อความในแต่ละคอลัมน์ให้มีลักษณะเป็นเอกพจน์ คือเป็นเรื่องเดียวกัน เช่น ให้จับคู่ระหว่างนิยามกับคำศัพท์ ข้อความในคอลัมน์หนึ่งก็ควรเป็นนิยามทั้งหมด อีกคอลัมน์หนึ่งก็เป็นคำศัพท์ทั้งหมด
4. ในคอลัมน์ที่เป็นตัวเลือก ควรจะมีจำนวนมากกว่าข้อความในคอลัมน์ที่เป็นคำถาม เพราะถ้ามีจำนวนเท่ากัน เช่น มีข้างละ 10 ถ้านักเรียนจับคู่ถูกหมดแล้ว 9 คู่ ก็จะเหลืออีก 1 คู่ ซึ่งต้องจับคู่กันไม่ได้พอดี และถูกต้อง นั่นคือถ้าถูก 9 ก็เท่ากับถูก 10 ข้อ และในทางกลับกันถ้านักเรียนคนใดจับคู่ผิดไป 1 คู่ ก็หมายความว่าอย่างน้อยต้องผิด 2 คู่
5. ข้อความที่เข้าคู่กันควรกระจายตำแหน่งให้อยู่สลับกัน ไม่ควรให้อยู่ตรงกันหรือเรียงลำดับกันอย่างมีระบบ เพราะถ้าเด็กจับระบบนั้นได้ก็จะเดาคำตอบได้ถูก
6. ข้อสอบแบบจับคู่ไม่ควรจะกำหนดวันหรือข้อความให้มากเกินไป ชุดหนึ่งควรมีประมาณ 10 – 12 คู่
7. การพิมพ์ข้อความทุกข้อความในแต่ละชุดให้อยู่ในหน้าเดียวกัน

1.2.4 แบบเลือกตอบ (Multiple choices) แบบทดสอบชนิดหลายตัวเลือก เป็นแบบทดสอบที่แต่ละข้อประกอบไปด้วยส่วนสำคัญ 2 ส่วน ส่วนแรกเป็นคำถามหรือตอนนำ ส่วนที่สองเป็นคำตอบให้เลือก ตั้งแต่ 3 – 5 คำตอบ โดยมีคำตอบที่ถูกต้องที่สุด 1 คำตอบ นอกนั้นเป็นคำตอบผิด ซึ่งจะเรียกว่าตัวลวง

การใช้แบบทดสอบ

แบบทดสอบชนิดนี้ใช้วัดความสามารถทางความรู้ ความคิดได้หลายระดับ คือนอกจากจะวัดความจำเกี่ยวกับข้อเท็จจริง เหตุการณ์เรื่องราวต่างๆ แล้วยังวัดความสามารถในการจำแนก รายละเอียดได้ดี เช่น ให้เลือกเหตุผลที่สำคัญคือคำอธิบายที่ดีที่สุด สาเหตุที่สำคัญที่สุด เลือกวิธีแก้ปัญหาที่เหมาะสมที่สุด นอกจากนี้ยังสามารถออกให้วัดพฤติกรรมในระดับอื่นๆ ได้อีกด้วย

แบบทดสอบชนิดนี้ ผู้ตอบเดาได้ยากกว่าชนิด ถูก – ผิด ยังมีตัวเลือกให้เลือกมากมายเดาได้ยากขึ้น จึงสามารถใช้แบบทดสอบชนิดนี้ตัดสินผลการเรียนของนักเรียนได้ดี เพราะผลการตอบแต่ละข้อเชื่อถือได้มากกว่าแบบ ถูก – ผิด

ข้อดีและข้อเสียของแบบทดสอบชนิดหลายตัวเลือก

ข้อดีของแบบทดสอบชนิดหลายตัวเลือก ได้แก่

1. เป็นแบบทดสอบที่สามารถวัดพฤติกรรมได้หลายระดับ ตั้งแต่ความจำถึงพฤติกรรมระดับสูง เช่นการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และประเมินค่า
2. โอกาสที่จะตอบถูกโดยการเดา มีน้อยกว่าแบบถูก – ผิด
3. ตรวจให้คะแนนได้ง่าย รวดเร็ว และมีความเป็นปรนัยในการตรวจให้คะแนน
4. สามารถวินิจฉัยข้อบกพร่อง หรือความไม่เข้าใจเนื้อหาได้ โดยพิจารณาจากคำตอบที่นักเรียนเลือก

ข้อเสียของแบบทดสอบชนิดหลายตัวเลือก ได้แก่

1. สร้างได้ยาก เพราะต้องคิดตัวเลือกให้เหมาะสม และใช้เวลาสร้างนาน
2. เป็นแบบทดสอบที่ไม่สามารถวัดการรวบรวมความคิด การเสนอความคิดเห็น ละทักษะการเขียนได้
3. สิ้นเปลืองค่าใช้จ่าย

สรุปแล้ว การสร้างแบบทดสอบที่ดีเป็นงานที่ยาก แต่เป็นสิ่งจำเป็น เพราะเป็นเครื่องมือที่จะช่วยให้ครูและนักเรียนทราบถึงผลงานของตนที่ได้ทำ และผลทางอ้อมในการสร้างทัศนคติที่ดีของนักเรียนและช่วยในการตัดสินใจเลือกอาชีพของนักเรียนในอนาคต ครูควรวางแผนในการออกข้อสอบว่า มีจุดประสงค์อะไร ต้องการวัดความรู้ระดับใด เลือกใช้แบบทดสอบชนิดที่เหมาะสม เพื่อครูจะได้ทราบถึงความสามารถของนักเรียนที่จะสังเคราะห์และประเมินสิ่งที่จะเรียนรู้ รวมทั้งการเรียบเรียงความรู้ด้วย

2.3.5 การประเมินผลตามสภาพจริง (Authentic Assessment)

จุดมุ่งหมายสำคัญอันหนึ่งของการปฏิรูปการศึกษา คือ ต้องการพัฒนาให้ผู้เรียนเป็นบุคคลที่ใฝ่เรียนรู้ สามารถคิด ทำ แก้ปัญหา และสร้างความรู้เองได้ เพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกในยุคข้อมูลสารสนเทศ ดังนั้น จึงมีการปรับเปลี่ยนการจัดการเรียนการสอนให้เป็นการเรียนการสอนตามสภาพจริง (Authentic Teaching) เมื่อการจัดการเรียนการสอนเปลี่ยนไป การวัดผลและประเมินผลก็จำเป็นต้องเปลี่ยนไปด้วยเช่นเดียวกัน

การวัดและประเมินผลการเรียนนั้น โดยปกติจะใช้แบบทดสอบเป็นเครื่องมือ เพื่อแสดงให้เห็นพัฒนาการของผู้เรียนในช่วงเวลาที่กำหนด แต่แบบทดสอบนั้นจะมีขอบเขตที่จำกัดในการวัดและประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน จึงทำให้การติดตามพัฒนาการของผู้เรียนอยู่ในขอบเขตที่จำกัดด้วย

ข้อจำกัดของแบบทดสอบ

1. มีจุดประสงค์การเรียนรู้ และเนื้อหาที่จำกัด
2. ไม่สามารถจะวัดความสามารถที่แท้จริงของผู้เรียนได้
3. แสดงให้เห็นสิ่งที่ผู้เรียนทำไม่ได้ในช่วงเวลาที่จำกัด

การวัดและประเมินผลโดยใช้แบบทดสอบ จึงไม่ได้วัดสภาพที่แท้จริงของผู้เรียน ไม่สามารถประเมินกระบวนการและผลผลิต ที่ผู้เรียนได้ปฏิบัติจริงรวมทั้งไม่สามารถชี้ให้เห็นพัฒนาการได้อย่างชัดเจน ซึ่งผลสัมฤทธิ์ที่แท้จริงไม่ใช่การใช้เฉพาะแบบทดสอบเพียงอย่างเดียว การวัดและประเมินผลที่จะให้ครอบคลุมในทุกด้าน ครูและผู้เรียนจะต้องร่วมกันประเมินผลตามสภาพที่แท้จริง (Authentic Assessment) (สุวิทย์ มูลคำ 2543:21)

Authentic Assessment หมายถึง การวัดและประเมินกระบวนการทำงานของสมองและจิตใจของผู้เรียน อย่างตรงไปตรงมาตามสิ่งที่เขาทำ โดยพยายามตอบคำถามว่า เขาทำอะไร และทำไมจึงทำอย่างนั้น การได้ข้อมูลว่า “เขาทำอะไร” (How) และ “ทำไม” (Why) จะช่วยให้ผู้สอนได้ช่วยผู้เรียนพัฒนาการเรียน และการสอนของผู้สอน ทำให้การเรียนการสอนมีความหมาย และทำให้ผู้เรียนเกิดความอยากเรียนรู้ต่อไป (อุทุมพร (ทองอุไทย) จามรมาน, 2540:2)

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (ม.ป.ป. : หน้า 6 อ้างถึง สมนึก นนธิจันทร์, 2544 : 70) กล่าวถึง ความหมายของการประเมินผลจากสภาพจริงว่า เป็นกระบวนการสังเกต การบันทึก และรวบรวมข้อมูลจากงานและวิธีการที่ผู้เรียนทำ เพื่อเป็นพื้นฐานของการตัดสินใจในการศึกษาถึง

ผลกระทบต่อผู้เรียน การประเมินผลจากสภาพจริงจะไม่เน้นเฉพาะทักษะพื้นฐาน แต่จะเน้นการประเมินทักษะการคิดที่ซับซ้อนในการทำงานของผู้เรียน ความสามารถในการแก้ปัญหา และการแสดงออกที่เกิดจากการปฏิบัติในสภาพจริงในการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางให้เป็นผู้ค้นพบและผู้ผลิตความรู้ ฝึกปฏิบัติจริง รวมทั้งพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน เพื่อสนองจุดประสงค์ของหลักสูตรและความต้องการของสังคม

สมนึก นนธิจันทร์ (2544 : 70) สรุปว่า การประเมินผลจากสภาพจริงเป็นการประเมินผลที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนเป็นผู้กระทำการกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยการแสดงออกหลาย ๆ ด้านเพื่อนำไปแก้ปัญหา โดยใช้ทักษะกระบวนการคิดที่สลับซับซ้อน ที่อยู่บนพื้นฐานของเหตุการณ์ที่เป็นจริงในทุกบริบทเท่าที่จะเป็นไปได้

ลักษณะและความสำคัญของการประเมินผลจากสภาพจริง คือ

1. เป็นการประเมินผลจากสภาพจริง กระทำได้ตลอดเวลาทุกสถานการณ์ ทั้งที่บ้าน โรงเรียน และชุมชน สังเกตพฤติกรรมต่าง ๆ โดยใช้การตัดสินใจของมนุษย์ในการให้คะแนน
2. กำหนดปัญหาหรืองานแบบปลายเปิด เพื่อให้ผู้เรียนเป็นผู้สร้างคำตอบเอง (รูปแบบเก่าผู้เรียนต้องเลือกคำตอบจากผู้เขียนข้อสอบกำหนดไว้) คือ ให้ผู้เรียนตอบด้วยการแสดง สร้างสรรค์ผลิต หรือทำงาน
3. ไม่เน้นการประเมินผลเฉพาะทักษะพื้นฐาน แต่ให้ผู้เรียนผลิต สร้าง หรือทำบางสิ่งที่ยื่นทักษะการคิดที่ซับซ้อน การพิจารณาใคร่ครวญ การทำงาน และการแก้ปัญหา นั่นคือเน้นการเรียนรู้เพื่อแก้ปัญหา
4. เน้นสภาพปัญหาที่สอดคล้องกับความเป็นจริงในชีวิตประจำวัน (โลกแห่งความเป็นจริง) เน้นการแก้ปัญหาที่สะท้อนถึงชีวิตจริง
5. ใช้ข้อมูลอย่างหลากหลายเพื่อการประเมิน นั่นคือ ความพยายามที่จะรู้จักเรียนในทุกแง่มุม ข้อมูลจึงต้องได้มาจากหลาย ๆ ทาง ซึ่งหมายถึง เครื่องมือที่ใช้เก็บข้อมูลต้องมีหลากหลายประการด้วย
6. เน้นการมีส่วนร่วมระหว่างผู้เรียน ผู้สอน และผู้ปกครอง
7. ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจว่าจะประเมินเขาตรงไหน เรื่องอะไร การให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการประเมินผลทำให้ผู้เรียนรู้จักวางแผนการเรียนรู้ตามความต้องการของตนเองว่าอย่างไรอยากทำอะไรบ้าง ซึ่งนำไปสู่การกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ วิธีการเรียน และวางแผนผลการประเมินผล อันเป็นการเรียนและการประเมินผลที่ใช้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางอย่างแท้จริง (สมนึก นนธิจันทร์, 2544 : 72)

Wiggins (1989) ได้จำแนกคุณลักษณะของการประเมินตามสภาพจริงออกเป็น 4 ลักษณะ ดังนี้

1. การปฏิบัติในสภาพจริง (Performance in the Field) การประเมินตามสภาพจริง ออกแบบขึ้นเพื่อประเมินการปฏิบัติในสภาพจริง เช่น นักเรียนเรียนการเขียนก็ต้องเขียนให้ผู้อ่านจริงเป็นผู้อ่าน มิใช่เรียนการเขียนแล้ววัดผู้เรียนด้วยเพียงการใช้แบบทดสอบวัดการสะกดคำ หรือตอบคำถามเกี่ยวกับหลักการเขียน หรือถ้าให้นักเรียนเรียนวิทยาศาสตร์ก็ต้องให้นักเรียนทำการทดลองวิทยาศาสตร์ ทำงานค้นคว้าวิจัย หรือทำโครงการงานแทนการทดลองเพียงความจำเกี่ยวกับข้อเท็จจริงในเนื้อหาวิทยาศาสตร์ อย่างไรก็ตามงานที่ให้นักเรียนทำต้องเป็นงานที่สัมพันธ์กับชีวิตความเป็นจริง ทำหยาการใช้สติปัญญาที่ซับซ้อน หรือได้ความรู้ที่อาศัยทักษะทางอภิปัญญา (Meta-Cognition Skills) และต้องคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลในด้าน

- 1) แบบการเรียนรู้ของผู้เรียน (Learning Styles)
- 2) ความถนัด (Aptitudes) และความสนใจของผู้เรียนเพื่อใช้ในการพัฒนาความสามารถ และค้นหาจุดเด่นของผู้เรียน

2. เกณฑ์ที่ใช้ในการประเมิน (Criteria) เกณฑ์ที่ใช้ในการประเมินต้องเป็นเกณฑ์ประเมิน “แก่นแท้” (Essentials) ของการปฏิบัติมากกว่าเป็นเกณฑ์มาตรฐานที่สร้างขึ้นจากผู้หนึ่งผู้ใด โดยเฉพาะ เกณฑ์ที่เป็นแก่นแท้นี้เป็นเกณฑ์ที่เปิดเผย และรับรู้กันอยู่ในโลกของความเป็นจริงของทั้งตัวนักเรียนเองและผู้อื่น การประเมินในสภาพจริงที่มีการเปิดเผยเกณฑ์ไว้ก่อนนั้น ถือว่าการเรียนของผู้เรียนและการสอนของผู้เรียนจะส่งเสริมซึ่งกันและกัน ทั้งผู้สอนและผู้เรียนจะรู้ได้ว่าจะส่งเสริมซึ่งกันและกันอย่างไร

ในแต่ละภารกิจจะมีเกณฑ์ซึ่งระบุถึงมาตรฐานของการปฏิบัติที่แจ่มชัดและโปร่งใส เกณฑ์จะสะท้อนมุมมองที่หลากหลายของภารกิจที่มีความซับซ้อนมากกว่าจะซ่อนหรือสรุปออกมาให้เห็นได้เพียงด้านหนึ่งเพียงด้านเดียว เนื่องจากเกณฑ์เป็นเรื่องที่น่ามาจากการปฏิบัติเกณฑ์จึงเป็นข้อชี้แนะสำหรับการสอนการเรียน และการประเมินที่สะท้อนให้เห็นเป้าหมายและกระบวนการศึกษาอย่างแจ่มชัด จึงทำให้ครูอยู่ในบทบาทของผู้ฝึก (Coach) และนักเรียนอยู่ในบทบาทของผู้ปฏิบัติ (Performers) พร้อมกับเป็นผู้ประเมินตนเอง (Self-Evaluators)

3. การประเมินตนเอง (Self-Assessment) การประเมินตนเองมีความสำคัญมากต่อการปฏิบัติภารกิจจริง (Authentic Task) โดยจุดประสงค์ของการประเมินตามสภาพจริงก็คือ

- 1) เพื่อช่วยให้นักเรียนพัฒนาความสามารถในการประเมินงานของตน โดยเทียบวัดกับมาตรฐาน ทั่วไปของสาธารณชน (Public Standard)
- 2) เพื่อปรับปรุง ขยับขยาย และเปลี่ยนทิศทางการดำเนินงาน

3) เพื่อริเริ่มในการวัดความก้าวหน้าของตนในแบบต่าง ๆ หรือจุดต่าง ๆ อย่างที่ไม่มีการวัด เช่นนี้มาก่อน

จากที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่าการประเมินตนเองเป็นการทำงานที่ตนเป็นผู้ชี้นำตนเอง ปรับปรุงจากแรงจูงใจของตนเอง ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นต่อมนุษยโลกในความเป็นจริง และเป็นการเปิด โอกาสให้นักเรียนซึ่งอยู่ในระดับขั้นต้นของการพัฒนาสมรรถภาพมีโอกาสเห็น รับรู้ และได้รับคำ ชมเชยในการพัฒนาตน

4. การนำเสนอผลงาน คุณลักษณะประการหนึ่งของการประเมินตามสภาพจริงนั้น นักเรียนมักได้รับการคาดหวังให้เสนอผลงานต่อสาธารณชน และเป็นการเสนอผลงานด้วยปากเปล่า (Oral Presentation) กิจกรรมการนำเสนอทำให้เกิดการเรียนรู้ที่ยั่งยืน เนื่องจากนักเรียน ได้สะท้อนความรู้สึกรู้สึกของตนเองว่ารู้อะไร และนำเสนอเพื่อให้ผู้อื่นสามารถเข้าใจได้ ซึ่งเป็นสิ่งที่ทำให้ แน่ใจว่านักเรียนได้เรียนรู้ในหัวข้อนั้น ๆ อย่างแท้จริง นอกจากนี้คุณลักษณะของการประเมินผล ตามสภาพจริงเช่นนี้ มีประโยชน์ตอบสนองต่อเป้าประสงค์ที่สำคัญอีกหลายประการ คือ

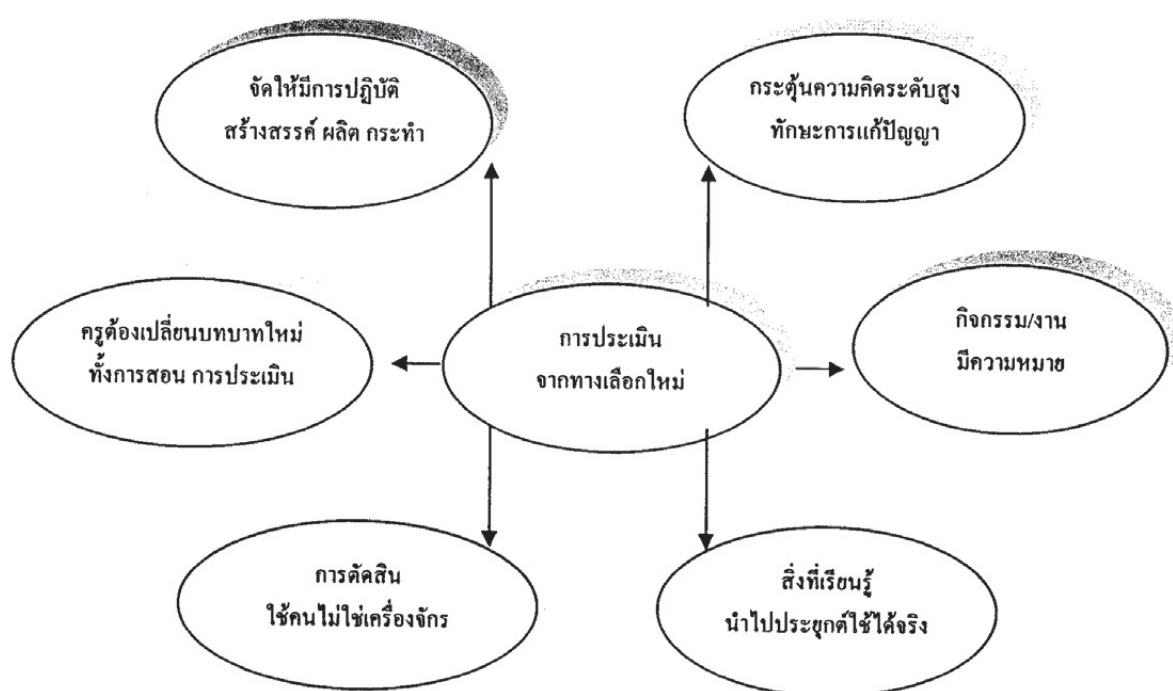
- 1) เป็นสัญญาณบ่งบอกว่างานของนักเรียนมีความสำคัญมากพอที่จะให้ผู้อื่นรับรู้และชื่น ชมได้
- 2) เปิดโอกาสให้ผู้อื่น เช่น ครู เพื่อนนักเรียน ผู้ปกครอง ได้เรียนรู้ ตรวจสอบ ปรับปรุง และชื่นชมในความสำเร็จด้วยอย่างต่อเนื่อง
- 3) เป็นตัวแทนของการบรรลุถึงเป้าหมายในการวัดทางการศึกษาอย่างแท้จริงและมี ชีวิตชีวา

จากการจำแนกคุณลักษณะของการประเมินตามสภาพจริงข้างต้น มีความสอดคล้องกับ Herman, Aschbacher และ Winters, (1992) ซึ่งได้จำแนกคุณลักษณะของการประเมินจากทางเลือก ใหม่ไว้ 6 ประการหลัก ดังนี้

1. การประเมินจากทางเลือกใหม่นี้ ผู้สอนต้องจัดโอกาสการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้แสดงออก ในภาคปฏิบัติ คิดสร้างสรรค์ ผลิตผลงาน หรือกระทำการบางอย่างที่สัมพันธ์กับสิ่งที่เรียน
2. ต้องดึงหรือกระตุ้นให้ผู้เรียนได้ใช้ระดับการคิดขั้นสูง และให้ทักษะในการแก้ปัญหา
3. งานหรือภารกิจหรือกิจกรรมที่ให้ผู้เรียนทำต้องเป็นสิ่งที่มีความหมายสำหรับผู้เรียน
4. สิ่งที่ยื่นต้องสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในโลกแห่งความเป็นจริงในชีวิตประจำวันได้
5. ต้องใช้คนเป็นผู้ตัดสินการประเมิน ไม่ใช่เครื่องจักรตัดสิน (People not Machine)
6. ผู้สอนจะต้องเปลี่ยนบทบาทใหม่ทั้งในด้านการสอนและการประเมิน

จากคุณลักษณะร่วม 6 ประการ ของการประเมินจากทางเลือกใหม่ดังกล่าว จะเห็นได้ว่า ผู้สอนจำเป็นต้องปรับบทบาทใหม่ทั้งด้านการสอน และการประเมิน โดยด้านการสอนต้องเปลี่ยนจากการยึดครูเป็นศูนย์กลางเป็นยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง และจากการใช้แบบทดสอบอย่างเดียวเพื่อประเมินผู้เรียน เป็นการใช้เครื่องมือในการประเมินอย่างหลากหลาย และไม่แยกการประเมินออกจากกิจกรรมการเรียนการสอน

คุณลักษณะของการประเมินจากทางเลือกใหม่ดังกล่าวสรุปได้เป็นแผนผัง ดังนี้

ภาพที่ 2.1 แสดงคุณลักษณะของการประเมินจากทางเลือกใหม่ (Alternative Assessment)

จากแนวคิดของ Wiggins และ Herman และคณะ มีความสอดคล้องกัน กล่าวคือ ในการประเมินผลตามสภาพจริงหรือการประเมินผลจากทางเลือกใหม่นั้น คุณลักษณะโดยรวมของการประเมินก็คือ ต้องจัดให้ผู้เรียนได้แสดงออก ใช้ความคิดระดับสูง สิ่งที่ยื่นต้องมีความหมาย และสามารถนำไปใช้ได้ในชีวิตจริง ใช้คนเป็นผู้ตัดสินใจประเมิน ไม่ใช่เครื่องจักร ให้นักเรียนได้ประเมินตนเอง และมีเกณฑ์การประเมินที่เปิดเผยโปร่งใส นอกจากนั้นบทบาทของครูจะต้องเปลี่ยนใหม่โดยให้ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง และให้เครื่องมือหลากหลายในการประเมินผลผู้เรียน (สมศักดิ์ ภู่วิภาคารวรรณ์, 2544 : 101-104)

กระบวนการหรือขั้นตอนการดำเนินงาน

1. ผู้สอนและผู้เรียนร่วมกันกำหนดผลสัมฤทธิ์ที่ต้องการ โดยวิเคราะห์จากหลักสูตรกลาง หลักสูตรท้องถิ่น คู่มือการเรียน ฯลฯ
2. ทำความชัดเจนกับลักษณะ/ ความหมายของผลสัมฤทธิ์เหล่านั้น
3. กำหนดแนวทางของงานที่จะต้องปฏิบัติ คือ
 - 3.1 งานที่ทุกคนต้องทำ
 - 3.2 งานที่ทำตามความสนใจ
4. กำหนดรายละเอียดของงาน
5. กำหนดกรอบการประเมินผล (ทำแผนผังการประเมินผลที่แสดงความสัมพันธ์ของเนื้อหา กับพฤติกรรมที่ต้องการประเมินผล)
6. กำหนดวิธีการประเมินผล
7. กำหนดตัวผู้ประเมิน (ควรมีใครบ้าง ผู้สอน ผู้เรียน ผู้ปกครอง หรือใครอีกที่เหมาะสม)
8. กำหนดเกณฑ์การประเมิน

(สมนึก นนธิจันทร์, 2544 : 74)

สิ่งที่ควรประเมินในการประเมินตามสภาพจริง

การประเมินการเรียนรู้ตามสภาพจริง (Authentic assessment) นั้น เป็นการประเมินในเรื่องต่อไปนี้

1. ผลการเรียนรู้ด้านวิชาการ คือ ความรู้ ความเข้าใจในสาระ
2. การใช้เหตุผล คือ การใช้กระบวนการแก้ปัญหา การใช้วิธีการทางวิทยาศาสตร์ การใช้กระบวนการสร้างความรู้
3. ทักษะและสมรรถนะ เช่น ทักษะการนำเสนอ ทักษะการเขียน ทักษะการทำงานเป็นทีม ทักษะการวิจัย ทักษะการจัดระบบและวิเคราะห์ข้อมูล ทักษะการให้เทคโนโลยี ทักษะการทำงานด้วยความอดทนและฝ่าฟันอุปสรรค ทักษะการแก้ปัญหาความขัดแย้ง
4. เจตคติ เช่น การพัฒนาเจตคติต่อการเรียน การรักเรียน ความเป็นพลเมืองดี ใฝ่รู้ใฝ่เรียน เป็นนักอ่าน อึดมีทัศนคติ ความรักธรรมชาติ
5. นิัยการทำงาน เช่น การทำงานได้สำเร็จตรงตามเวลา ใช้เวลาอย่างมีค่า ความสำเร็จ ความรับผิดชอบ ความอดทนเพื่อให้ได้งานมีคุณภาพ การทำงานอย่างต่อเนื่อง

วิธีการประเมินการเรียนรู้ตามสภาพจริง

วิธีที่ใช้ประเมินการเรียนรู้ตามสภาพจริงอาจใช้วิธีต่อไปนี้

1. การอภิปรายตามวัตถุประสงค์	2. แบบทดสอบมาตรฐาน
3. แบบทดสอบที่พัฒนาโดยครู	4. การเขียนบันทึกผลการเรียนรู้
5. การนำเสนอด้วยวาจา	6. โครงงาน
7. การปฏิบัติทดลอง	8. แฟ้มสะสมงาน/ผลงาน(Portfolios)
9. การสังเกต	10. การบันทึก
11. การสร้างสถานการณ์จำลอง	12. แบบสอบถาม
13. แบบสัมภาษณ์	14. บันทึกการเรียนรู้
15. ทีมจัดการโดยผู้เรียน	16. ทีมประเมินโดยครู
17. การประชุมของผู้ปกครอง	

(พิมพ์พันธ์ เฉชะคุปต์ และ พยาวั ยินดีสุข : 123-124)

เครื่องมือประเมินผลจากสภาพจริง

การประเมินผลจากสภาพจริงมีวิธีการ และเครื่องมือที่หลากหลาย เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับผู้เรียนได้ตรงตามสภาพจริงมากที่สุด

1. การสังเกต (Observation)

หลักการสังเกต ในการสังเกตเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องกับข้อเท็จจริง กมลรัตน์ หล้าสูงษ์ (2529 : หน้า 37-53) ได้ให้หลักในการสังเกต ดังนี้

1. ควรมีการวางแผนเป็นขั้นตอนในการดำเนินการสังเกต โดยยึดจุดมุ่งหมายเป็นเกณฑ์ เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายนั้น ๆ
2. ในการสังเกตครั้งหนึ่ง ๆ ควรสังเกตเพียงบุคคลเดียวในแต่ละสถานการณ์
3. ควรสังเกตสถานการณ์หรือสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นกับบุคคลที่ถูกสังเกต เพื่อประกอบการพิจารณาว่าพฤติกรรมที่เกิดขึ้นเหมาะสมหรือสอดคล้องกับสถานการณ์นั้น ๆ หรือไม่
4. การสังเกตบุคคลหนึ่งไม่ควรสังเกตเพียงสถานการณ์เดียว ควรสังเกตหลาย ๆ สถานการณ์จึงจะเข้าใจพฤติกรรมของบุคคลอย่างละเอียด
5. การสังเกตบุคคลในสถานการณ์เดียว ควรสังเกตหลาย ๆ ครั้งเท่าที่จะทำได้
6. การสังเกตที่ดีต้องมีการบันทึกการสังเกตไว้ทุกครั้ง เพื่อช่วยบันทึกความจำและดูพัฒนาการหรือความถี่ของพฤติกรรมต่าง ๆ

7. ในขณะที่สังเกตควรทำให้เป็นกลาง ไม่ใส่อคติหรือความเห็นส่วนตัวเข้าไป เพราะอาจทำให้ข้อมูลที่ได้ผิดพลาดไปจากข้อเท็จจริง

การบันทึกการสังเกต การสังเกตส่วนใหญ่จะไม่มีการบันทึก โดยจะสรุปหรือตีความกันภายในระยะเวลาสั้น ๆ แต่ถ้ามักมีการบันทึกจะมีคุณค่ามาก เพราะจะช่วยให้ครูผู้สอนมองเห็นภาพของผู้เรียนที่สามารถอ้างอิงหรือนำไปเปรียบเทียบระหว่างเวลาหนึ่งกับเวลาหนึ่งได้ ดังนั้น เมื่อมีการสังเกตแล้วก็ควรจะมีการบันทึกทุกครั้งไป หากบันทึกการสังเกตไว้ไม่ดี ไม่ละเอียด ไม่ถูกต้อง หรือไม่ตรงกับข้อเท็จจริง ก็แทบจะไม่มีประโยชน์อันใด ข้อมูลนั้นบิดเบือนไปจากสภาพที่เป็นจริง การตีความพฤติกรรมย่อมจะผิดพลาดไปจากความเป็นจริงเช่นกัน

หลักการบันทึกการสังเกต ในการบันทึกการสังเกตแต่ละครั้ง ควรยึดหลักการดังต่อไปนี้

1. บันทึกพฤติกรรมที่แสดงออกอย่างชัดเจนหรือเห็นได้ชัด
2. ใช้ภาษาที่ง่ายต่อการเข้าใจและสื่อความหมาย
3. ควรรีบบันทึกการสังเกตทันทีที่การสังเกตเสร็จสิ้นลง
4. การบันทึกการสังเกตที่ดีไม่ควรใส่ความเห็นของผู้สังเกตไปปะปนกับพฤติกรรมที่แสดงออกควรแยกไว้คนละหัวข้อ

2. การสัมภาษณ์ (Interview)

การสัมภาษณ์ เป็นอีกวิธีหนึ่งที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลพฤติกรรมด้านต่าง ๆ ได้ดี เช่น ความคิด ความรู้สึก กระบวนการในการทำงาน วิธีการแก้ปัญหา การสัมภาษณ์หากนำไปใช้ประกอบกับวิธีการ และเครื่องมืออื่น ๆ จะทำให้ได้ข้อมูลที่มีความมั่นใจยิ่งขึ้น

สมิต ธีธัญญ์ (2543 : หน้า 4-5) ได้เสนอแนะเกี่ยวกับการเตรียมการสัมภาษณ์และการสร้างความสัมพันธ์กับผู้รับการสัมภาษณ์ไว้ดังนี้

1. การเตรียมการสัมภาษณ์

1.1 กำหนดจุดประสงค์ให้แน่ชัดว่าอะไรที่ต้องการรู้ เพื่ออะไร จะช่วยให้เตรียมคำถามได้รัดกุม

1.2 การเตรียมคำถาม ต้องจัดรายการคำถามไว้ พร้อมทั้งคำถามที่มุ่งจะให้คำตอบตามจุดมุ่งหมาย และคำถามที่จะช่วยกระตุ้นให้ผู้รับการสัมภาษณ์ตอบได้อย่างไม่ติดขัด

1.3 เลือกสถานที่ หรือจัดสถานที่ให้เหมาะสม ต้องไม่มีเสียงรบกวน มีลักษณะเป็น

สัดส่วน ไม่มีบุคคลภายนอกมารบกวน เพื่อให้ผู้รับการสัมภาษณ์มีความสะดวกในการพูดจาเรื่องที่เป็นความลับ หรือส่วนตัว ซึ่งไม่มีความประสงค์จะให้ผู้อื่นมีส่วนรับรู้ด้วย

1.4 จัดเวลาให้เหมาะสมแก่การสัมภาษณ์

1.5 ผู้สัมภาษณ์ต้องทำตัวให้ปลอดจากการกิจ

2. การสร้างความสัมพันธ์กับผู้รับการสัมภาษณ์

2.1 เมื่อเริ่มการสัมภาษณ์ ควรมีการเตรียมบรรยากาศที่เหมาะสม เป็นการพูดวิสาสะ สถานที่ไม่ควรหรูหราหรืออึมทึม มัวช้า เมื่อผู้รับการสัมภาษณ์มาพบ ควรให้การต้อนรับด้วยความอบอุ่น จะทำให้ผู้รับการสัมภาษณ์คลายความกังวล เกิดความรู้สึกเป็นกันเอง โดยเริ่มสนทนาในหัวข้อทั่ว ๆ ไปก่อน รอจังหวะจนผู้รับการสัมภาษณ์สบายใจ และเกิดความพร้อมจึงเริ่มถามตามที่เตรียมไว้

2.2 ระหว่างการดำเนินการสัมภาษณ์ ผู้สัมภาษณ์ควรแสดงความเป็นมิตรให้เกียรติ มีลักษณะท่าทางเปิดเผย ไม่แสดงอาการที่มีลัทธิลบลมคมใน ใช้คำพูดที่เหมาะสม ไม่พูดซ้ำคำพูดที่คุ้นเคย ไม่วิจารณ์คำตอบ ถามทีละเรื่อง ไม่ขัดจังหวะขณะที่ผู้รับการสัมภาษณ์กำลังพูดอยู่แสดง ความสนใจและตั้งใจฟัง และเมื่อเสร็จสิ้นการสัมภาษณ์ควรมีการสรุปการสัมภาษณ์ ไม่ให้ผู้รับการสัมภาษณ์มีความรู้สึกเคลือบแคลงในว่าการสัมภาษณ์ที่ผ่านไปมีผลร้ายต่อตัวเขา

3. การยุติการสัมภาษณ์ ต้องพยายามให้เป็นธรรมชาติมากที่สุด ควรให้สัมภาษณ์เข้าใจ เป็นอย่างดีว่าสิ่งที่พูดไปนั้นจะเป็นผลดีต่อตัวเขา ผู้สัมภาษณ์อาจตั้งคำถามให้ผู้ถูกสัมภาษณ์ไปคิด ก่อนสิ้นสุดการสัมภาษณ์ เป็นการทำให้การสัมภาษณ์ครั้งต่อไปมีเรื่องราวต่อเนื่องจากการสัมภาษณ์ ครั้งนี้ได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้พยายามให้ผู้ถูกสัมภาษณ์สรุปสิ่งที่เขารู้สึกและคิดขณะให้สัมภาษณ์ เมื่อยุติการสัมภาษณ์ ควรพูดแบบนุ่มนวลให้รู้สึกมีความจริงใจต่อกัน และเมื่อสิ้นสุดการสัมภาษณ์ ต้องรีบบันทึกผลทันที หากทิ้งไว้นานอาจจะลืม ข้อมูลอาจผิดพลาดได้

3. แบบสอบถาม (Questionnaire)

แบบสอบถามเป็นเครื่องมือชนิดหนึ่งที่สร้างขึ้นมาเพื่อใช้เก็บรวบรวมข้อมูลในด้านต่าง ๆ ที่ต้องการทราบจากผู้ตอบ ซึ่งแบบสอบถามอาจมีลักษณะการสร้างขึ้นเพื่อทดแทนการสัมภาษณ์ แบบสอบถามไม่มีมติตัดสินว่าถูกหรือผิด

หากจำแนกแบบสอบถามตามลักษณะของข้อคำถามอาจมีหลายชนิด เช่น

1. ข้อคำถามชนิดให้เขียนตอบ อาจเป็นการเขียนตอบสั้น ๆ หรือเติมคำในช่องว่างที่กำหนดให้ ข้อคำถามชนิดนี้มักจะใช้ในการเก็บข้อมูลที่หลากหลายไม่สามารถเดาคำตอบได้ว่ามีรายละเอียดอย่างไร หรือจัดเป็นหมวดหมู่ได้ยาก ลักษณะข้อมูลมีทั้งส่วนที่เป็นเท็จและเป็นจริง ซึ่งเป็นข้อมูลเรื่องทั่วไปและความคิดของผู้เรียน

2. ข้อคำถามชนิดเลือกตอบจากตัวเลือกที่กำหนดไว้ ซึ่งอาจเป็นแบบให้เลือกตอบเพียงตัวเดียว หรือหลายตัวเลือก ข้อคำถามชนิดนี้มักใช้เก็บรวบรวมข้อมูลจากคำถามที่มีแนวตอบที่แน่ชัดอยู่แล้ว ข้อมูลสามารถนำมาจัดเป็นหมวดหมู่ได้ ลักษณะของข้อมูลมักจะเป็นข้อเท็จจริงเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไป

3. ข้อคำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า ซึ่งใช้กรณีที่ต้องการข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับความสำคัญ หรือระดับของปัญหา หรือระดับความต้องการของข้อความแต่ละข้อว่าอยู่ในระดับใด

4. ข้อคำถามชนิดที่ให้จัดลำดับความสำคัญของคำตอบที่กำหนดให้ ใช้ในกรณีที่ต้องการทราบลำดับความสำคัญของข้อความแต่ละข้อในกลุ่มข้อความที่กำหนดให้กลุ่มหนึ่งว่า มีความสำคัญเรียงลำดับได้อย่างไร

ในการประเมินผลจากสภาพจริงที่ใช้แบบสอบถาม ควรพิจารณาใช้แบบสอบถามปลายเปิด ชนิดเขียนตอบ ด้วยแบบสอบถามประเภทนี้ไม่มีคำตอบที่แน่นอน เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนแสดงความคิดที่อิสระปราศจากแรงกดดันใด ๆ ในการแสดงถึงการแก้ปัญหาที่ไม่มีการตัดสินใจสิ่งที่ได้แสดงความคิดเห็นไปนั้นถูกหรือผิด คำตอบที่ได้จะเป็นเครื่องชี้วิธีการทำงาน ความคิด และบุคลิกภาพของผู้เรียนเอง

4. การตรวจผลงาน

การตรวจผลงานเป็นวิธีการประเมินผลที่ครูผู้สอนใช้เป็นประจำและใช้บ่อยที่สุดอีกวิธีการหนึ่ง การตรวจผลงานจะเป็นการช่วยเหลือนักเรียนที่ยังประสบปัญหาในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนประการหนึ่ง ส่วนอีกประการหนึ่งเป็นการนำข้อมูลที่ได้จากการตรวจผลงานมาใช้ในการปรับปรุงการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูผู้สอน

การวัดประเมินผลจากการตรวจผลงาน ครูผู้สอนสามารถดำเนินการได้ตลอดเวลา เช่น การตรวจแบบฝึกหัด ผลการปฏิบัติตามโครงการหรือโครงการต่าง ๆ ซึ่งกิจกรรมเหล่านี้ครูผู้สอนสามารถประเมินพฤติกรรมระดับสูงของผู้เรียนได้เป็นอย่างดี

ข้อเสนอแนะสำหรับการตรวจผลงาน

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2539 : หน้า 8) กล่าวว่า โดยปกติ ผู้สอนมักประเมินผู้เรียนทุกคนจากงานที่ครูกำหนดขึ้นเองและเป็นงานชิ้นเดียวกัน การประเมิน แนวใหม่มีข้อเสนอแนะให้ผู้สอนได้ยึดหยุ่นการประเมินจากการตรวจสอบผลงานมากขึ้น ดังนี้

1. ครูผู้สอนอาจกำหนดงานร่วมกับผู้เรียนและไม่ควรเป็นชิ้นเดียวกันแต่ก็ไม่จำเป็นต้องนำงานทุกชิ้นมาประเมิน อาจเลือกเฉพาะชิ้นงานที่ผู้เรียนทำได้ดีและบอกความหมายความสามารถของผู้เรียนตามลักษณะที่ครูต้องการประเมินได้ วิธีนี้เป็นการเน้นจุดแข็งของผู้เรียน นับเป็นการเสริมแรงและสร้างแรงกระตุ้นให้ผู้เรียนพยายามผลิตงานที่ดี ๆ ออกมามากขึ้นอีกวิธีหนึ่ง

2. จากแนวความคิดตามข้อ 1 ชิ้นงานที่นำมาประเมินแต่ละคนจึงไม่จำเป็นต้องเป็นเรื่องเดียวกัน เช่น ผู้เรียนคนที่ 1 งานที่(ทำได้ดี) ควรหยิบมาประเมินอาจเป็นชิ้นงานที่ 2, 3, 5 ส่วนผู้เรียนคนที่ 2 งานที่ควรหยิบมาประเมิน อาจเป็นงานชิ้นที่ 1, 2, 4 เป็นต้น

3. อาจประเมินชิ้นงานที่ผู้เรียนทำนอกเหนือจากที่กำหนดได้ แต่ต้องมั่นใจว่าเป็นสิ่งที่ผู้เรียนทำเองจริง ๆ เช่น สิ่งประดิษฐ์ที่ผู้เรียนทำเองที่บ้านและนำมาใช้ที่โรงเรียนหรือเลือกสิ่งต่าง ๆ ที่ผู้เรียนทำขึ้นเองตามความสนใจ เป็นต้น การใช้ข้อมูล/หลักฐานผลงานอย่างกว้างขวาง จะทำให้ครูผู้สอนรู้จักผู้เรียนมากขึ้นและประเมินความสามารถของผู้เรียนตามสภาพที่แท้จริงของเขาได้แม่นยำยิ่งขึ้น

4. ผลของการประเมิน ไม่ควรที่จะบอกคะแนนหรือคุณภาพที่เป็นเฉพาะตัวเลขอย่างเดียว แต่ควรที่จะบอกความหมายของผลของคะแนนด้วย

การประเมินจากบุคลากรที่เกี่ยวข้องหลาย ๆ คนนำมาประกอบการประเมิน จะเป็นการหาความเชื่อมั่นของการประเมินจากสภาพความเป็นจริงอีกทางหนึ่ง ข้อมูลที่ได้จากบุคคลที่เกี่ยวข้องมีจุดเด่นตรงที่ได้ข้อมูลของผู้เรียนจากสถานการณ์ต่าง ๆ และจากเวลาที่แตกต่างกัน ซึ่งข้อมูลส่วนนี้จัดว่ามีความสำคัญในการที่นำมาวิเคราะห์ สังเคราะห์ และสรุปผล

บุคคลที่เกี่ยวข้องกับผู้เรียนที่ใช้ประกอบการประเมิน ประกอบด้วย

1. ครูในโรงเรียน ครูบางคนจะรู้ถึงพฤติกรรมและประวัติความเป็นมาของผู้เรียนเป็นอย่างดี ดังนั้น การประเมินที่ได้จากเพื่อนครูจึงเป็นข้อมูลที่น่าสนใจในการแสวงหาข้อมูลจากเพื่อนครู ซึ่งอาจกระทำได้หลาย ๆ วิธีตามความสะดวกและความเหมาะสม เช่น การสอบถาม การสัมภาษณ์ และการประชุมรายกรณีเกี่ยวกับงานและผลงานของผู้เรียน อย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง

2. เพื่อนผู้เรียน ข้อมูลของผู้เรียนในด้านต่าง ๆ เพื่อนผู้เรียนอาจจะสามารถรับรู้ได้เป็นอย่างดี เพื่อนมีจุดเด่นหรือจุดด้อยในส่วนตัว และควรได้รับการปรับปรุงแก้ไขในส่วนตัว ครูผู้สอนสามารถหาข้อมูลโดยใช้ชั่วโมงสอนปกติสนทนา หรืออาจจัดชั่วโมงสนทนา วิชาภาษ่วิจารณ์ผลงาน ทั้งนี้ครูผู้สอนจะต้องให้คำแนะนำและให้ความรู้เกี่ยวกับการวิพากษ์วิจารณ์ เพื่อให้การวิพากษ์วิจารณ์เป็นการสร้างสรรค์และพัฒนา

3. ผู้ปกครอง ข้อมูลรายละเอียดอื่น ๆ จากผู้ปกครองจึงนับว่ามีความจำเป็นและความสำคัญต่อการนำมาประกอบ การประเมินเป็นอย่างยิ่งในการรวบรวมข้อมูลจากผู้ปกครอง ครูผู้สอนอาจจะใช้วิธีการติดต่อโดยจดหมาย วารสารสัมพันธ์ การประชุมผู้ปกครอง แบบสอบถาม และการเยี่ยมบ้าน เป็นต้น

ในการรวบรวมข้อมูลจากผู้ปกครองไม่ว่าวิธีการใด ๆ ก็แล้วแต่ ควรให้ผู้ปกครองได้อ่านงานเขียนและแฟ้มสะสมผลงานของผู้เรียนทุกชิ้น โดยดูทั้งโครงร่างฉบับจริง ตลอดจนความเห็นของผู้เรียนและของครูที่ปรากฏอยู่บนชิ้นงาน ก่อนตอบคำถามทุกครั้งควรให้ผู้ปกครองได้มีโอกาสสนทนากับผู้เรียนก่อน เพื่อจะได้ข้อมูลที่เป็นจริงในการวิเคราะห์และสังเคราะห์ประกอบการให้ข้อมูล

6. การเยี่ยมบ้าน (Home – Visit)

วัตถุประสงค์ของการเยี่ยมบ้าน

1. เพื่อต้องการทราบข้อเท็จจริงและสภาพที่แท้จริงของผู้เรียนเมื่ออยู่ทางบ้าน เช่น สภาพแวดล้อมของบ้าน สัมพันธภาพระหว่างสมาชิกในครอบครัว
2. เพื่อเพิ่มเติมข้อเท็จจริงบางประการที่เกี่ยวกับผู้เรียน โดยไม่สามารถรวบรวมได้ด้วยวิธีการอื่น
3. เพื่อเสริมสร้างความเข้าใจอันดีต่อกันระหว่างบ้านกับโรงเรียน ระหว่างครูกับผู้ปกครอง

เทคนิคที่จำเป็นในการเยี่ยมบ้าน

1. การสังเกต เช่น สังเกตสภาพทั่วไปของบ้าน สัมพันธภาพแวดล้อมรอบๆ บ้าน เป็นต้น
2. การสัมภาษณ์ เช่น สัมภาษณ์บิดามารดา ญาติพี่น้อง เป็นต้น

ขั้นตอนในการเยี่ยมบ้าน

ในการเยี่ยมบ้านจะประสบผลสำเร็จ จำเป็นต้องมีขั้นตอนการปฏิบัติดังนี้

1. ขั้นเตรียมการก่อนเยี่ยมบ้าน ก่อนเยี่ยมบ้าน ผู้เยี่ยมบ้านควรกำหนดจุดมุ่งหมายให้แน่นอนว่าต้องการทราบอะไร เช่น สภาพบ้าน สัมพันธภาพภายในครอบครัว เป็นต้น หลังจากนั้น

ควรมีการนัดหมายกำหนดวัน เวลา อาจทำเป็นจดหมายจากทางโรงเรียน เพื่อเป็นการขออนุญาตผู้ปกครอง ผู้ปกครองจะได้เตรียมตัว และที่สำคัญจะทำให้ได้พบผู้ปกครองด้วย

2. ขั้นตอนขณะเยี่ยมบ้าน เมื่อไปถึงบ้าน ควรแสดงสัมมาคารวะเจ้าของบ้านและแสดงความมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี นอกจากนี้ควรพยายามสังเกตจดจำสิ่งที่พบเห็นให้ได้มากที่สุด แต่ควรให้เป็นธรรมชาติในระหว่างสนทนาควรหาโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็นตลอดจนเจตคติต่อสิ่งต่าง ๆ ในส่วนที่ต้องกล่าวที่เป็นข้อมูลเกี่ยวข้องกับผู้เรียน ควรกล่าวถึงในด้านที่ดีและเป็นจริง ผู้เยี่ยมบ้านไม่ควรทำอะไรให้เป็นพิธีการมาก ควรให้เป็นธรรมชาติ และประการสุดท้ายต้องไม่ใช้เวลานานเกินไปจนเจ้าของบ้านรู้สึกรำคาญ

3. ขั้นตอนหลังการเยี่ยมบ้าน หลังการเยี่ยมบ้านควรมีการจดบันทึกสิ่งต่าง ๆ ที่ได้จากการสังเกตและการสัมภาษณ์ทันที

การบันทึกการเยี่ยมบ้าน

ในการบันทึกการเยี่ยมบ้าน ควรบันทึกข้อเท็จจริงที่ได้จากการสังเกตและการสัมภาษณ์ให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ โดยอาจเขียนแบบอิสระ ไม่มีแบบฟอร์มตายตัวหรือแน่นอนก็ได้

7. การศึกษารายกรณี (Case Study)

การศึกษารายกรณีเป็นการศึกษารายละเอียดที่ต่อเนื่องกันในช่วงระยะเวลาหนึ่ง จนได้ข้อเท็จจริงหรือรายละเอียดที่พอจะวิเคราะห์หรือตีความได้ถูกต้อง และเป็นจริงของบุคคลหรือสิ่งที่ต้องการศึกษา

จุดมุ่งหมายของการศึกษารายกรณี

จากการศึกษาค้นคว้าพบว่า มีผู้ตั้งจุดมุ่งหมายในการศึกษารายกรณีไว้มากมาย แต่พอสรุปได้ดังนี้

1. เพื่อเป็นพื้นฐานที่จะนำไปสู่การวินิจฉัยและการรักษา (กัน-แก)
2. เพื่อใช้ในการวิจัย
3. เพื่อใช้ในการทำความเข้าใจสิ่งต่าง ๆ
4. เพื่อสืบค้นหาผู้เรียนที่มีลักษณะพิเศษ
5. เพื่อช่วยให้ผู้ปกครองเข้าใจเด็กของตนยิ่งขึ้น
6. เพื่อทำความเข้าใจผู้เรียนอย่างลึกซึ้ง
7. เพื่อติดตามผลการใช้เทคนิค

8. เพื่อใช้ประกอบการแนะแนวให้คำปรึกษา
9. เพื่อใช้ประโยชน์ในกรณีอื่น ๆ

ประโยชน์ของการศึกษารายกรณี

การศึกษารายกรณีทำให้เกิดประโยชน์ทั้งทางตรงและทางอ้อม ทางตรง คือ ประโยชน์แก่ผู้ศึกษาเอง คือ จะทำให้เข้าใจความแตกต่างระหว่างบุคคลยิ่งขึ้น นอกจากนี้ยังทำให้ผู้ศึกษาเป็นคนใจกว้าง หนักแน่น รู้จักเหตุผลในการเชื่อถือข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้จากการรวบรวมอย่างละเอียดรอบคอบ ส่วนประโยชน์ทางอ้อมจะทำให้ช่วยเหลือผู้รับการศึกษาได้ถูกต้องทันต่อเหตุการณ์ นอกจากนี้ยังทำให้ผู้รับการศึกษาเข้าใจในตนเองอันจะเป็นการส่งเสริมและพัฒนาตนเองให้ดียิ่งขึ้น

หลักของการศึกษารายกรณี

การศึกษารายกรณีเป็นการหาข้อมูล การบันทึกข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เทคนิคและวิธีการต่าง ๆ ที่หลากหลาย จนเป็นที่เชื่อมั่นได้ว่าการศึกษารายกรณีเป็นวิธีการศึกษาที่เจาะลึกเฉพาะที่สามารถเชื่อถือได้

ในทางทฤษฎี ผู้ที่จะทำการศึกษารายกรณีต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถและได้รับการฝึกฝนจนเกิดความชำนาญในการรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และการวินิจฉัยข้อมูลที่รวบรวมได้ จึงจะทำให้การศึกษาเป็นที่เชื่อถือและยอมรับได้ แต่ในทางปฏิบัติแล้ว บุคคลดังกล่าวยังมีน้อยมาก จึงจำเป็นต้องใช้บุคคลเท่าที่มีอยู่ เช่น ครู อาจารย์ในสถานศึกษาเป็นผู้ศึกษา แต่จำเป็นต้องอาศัยผู้เชี่ยวชาญเป็นที่ปรึกษา

การศึกษารายกรณีเป็นการศึกษาที่ใช้เทคนิควิธีและเครื่องมือที่หลากหลาย ศึกษาทุกแง่ทุกมุม เพื่อให้เกิดความเข้าใจอย่างลึกซึ้ง มีการวิเคราะห์ ตีความ และสรุปอย่างละเอียด จึงเชื่อมั่นได้ว่าการศึกษารายกรณีเป็นการหาข้อมูลประกอบการประเมินผลจากสภาพจริงที่ดีที่สุดอีกวิธีหนึ่ง

8. การใช้ข้อทดสอบแบบเน้นการปฏิบัติจริง (Authentic Assessment)

การปฏิบัติจริง เป็นการประเมินที่นับว่ามีความตรงมากที่สุดวิธีการหนึ่ง เพราะความจริงที่แท้จริง คือ ประสบการณ์ที่กำลังเกิดขึ้นต่อหน้าของเราเอง ประสบการณ์รวมความถึงการกระทำ การคิด และความรู้สึกที่เป็นกระบวนการของประสบการณ์ โลกแห่งประสบการณ์เน้นการทำและผลของการกระทำ ฉะนั้น ความเป็นจริงของความรู้สึกที่แท้จริงอันเกิดจากการกระทำที่ต้องพิสูจน์ให้เห็นชัดเจนว่าสามารถปฏิบัติได้ แล้วจึงยอมรับว่าเป็นความรู้ที่แท้จริง

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2539 : หน้า 11-12) ได้เสนอแนะการใช้ข้อทดสอบภาคปฏิบัติที่เป็นการปฏิบัติจริงว่าควรมีลักษณะสำคัญ ดังต่อไปนี้

1. เป็นปัญหาที่มีความหมายต่อผู้เรียนและมีความสำคัญเพียงพอที่จะแสดงถึงความรู้ของผู้เรียนในระดับชั้นนั้น ๆ
2. เป็นปัญหาที่เลียนแบบสภาพจริงในชีวิตของผู้เรียน
3. แบบทดสอบวัดต้องครอบคลุมทั้งความสามารถและเนื้อหาตามหลักสูตร
4. ผู้เรียนต้องใช้ความรู้ ความสามารถ ความคิดหลาย ๆ ด้านมาผสมผสานและแสดงวิธีคิดให้เป็นขั้นตอนที่ชัดเจน

5. ควรมีคำตอบถูกต้องได้หลายคำตอบและวิธีการหาคำตอบได้หลายวิธี

6. มีเกณฑ์การให้คะแนนตามความสมบูรณ์ของคำตอบอย่างชัดเจน

การประเมินโดยใช้ข้อทดสอบเน้นการปฏิบัติจริง นอกจากจะได้รับความตรงของความเป็นจริงแล้ว สิ่งตามมาอีกประการหนึ่งคือจะทำให้ผู้เรียนกระหายในงาน ยิ่งถ้านั้นมีความหมายและความสอดคล้องกับการนำไปใช้ในชีวิตจริงของเขา การประเมินในลักษณะนี้ควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนการเรียนและการประเมินผล จะทำให้ผู้เรียนเกิดความสนใจที่จะเรียนรู้และพอในที่จะสร้างหรือผลิตผลงานที่มีความหมายนั้นออกมาอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งเป็นการพัฒนาด้านจิตพิสัย จึงเห็นว่าแนวทางนี้สามารถพัฒนาพฤติกรรมทั้งสามด้านไปพร้อม ๆ กันได้

9. ระเบียนสะสม (Cumulative Record)

ระเบียนสะสมเป็นแหล่งข้อมูลที่สำคัญมากเกี่ยวกับความสามารถทางการเรียนของผู้เรียน ตั้งแต่ระดับก่อนประถมศึกษาขึ้นมา ระเบียนสะสมนอกจากจะรายงานผลการเรียนและพฤติกรรม การเรียนแต่ละวิชาครูประจำชั้นยังบรรยายสรุปพฤติกรรมที่เด่น ๆ ทั้งทางบวกและทางลบไว้ ซึ่งข้อมูลเหล่านี้จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการศึกษาค้นคว้าพัฒนาการของผู้เรียนในทุก ๆ ด้าน

ประโยชน์ของระเบียนสะสม

กล่าวถึงส่วนที่เกี่ยวข้องกับการประเมินผลจากสภาพที่แท้จริง ดังต่อไปนี้

1. ใช้ในการศึกษาพัฒนาการของผู้เรียน หลักฐานที่บันทึกในระเบียนสะสมจะใช้เวลาในการรวบรวมเป็นปี ๆ ช่วยให้เห็นแนวโน้มพัฒนาการและการเจริญเติบโตของผู้เรียนในด้านต่าง ๆ ระเบียนสะสมจะช่วยให้เห็นข้อเท็จจริงเกี่ยวกับตัวผู้เรียนในด้านผลสัมฤทธิ์ ความพร้อมทางด้านร่างกาย ความมั่นใจ และคุณค่าต่าง ๆ ที่มีอยู่ในตัวผู้เรียน นอกจากนี้จะช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจถูกต้องในตัวของเขา และช่วยให้เขาได้เจริญเติบโตไปในแนวทางที่ถูกต้องเหมาะสม

2. ใช้ในการศึกษาความสามารถพิเศษของผู้เรียนระเบียบสะสมช่วยให้ผู้สอนรู้จักผู้เรียนแต่ละคน และจะสามารถตอบสนองความต้องการของผู้เรียนแต่ละคนได้อย่างถูกต้อง

3. ใช้ในการช่วยผู้เรียนในการแก้ปัญหาส่วนตัว ระเบียบสะสมจะช่วยให้มองเห็นปัญหาและสาเหตุของปัญหาของผู้เรียน

ในการบันทึกข้อมูลจะต้องรวบรวมและสะสมไว้ในรูปของการบันทึกที่แสดงถึงพัฒนาการและความเจริญเติบโตของผู้เรียนทุก ๆ ด้านเป็นระยะ ๆ ซึ่งแสดงให้เห็นแนวโน้มของการพัฒนาในด้านต่าง ๆ ของผู้เรียนในอนาคต ฉะนั้นระเบียบสะสมจึงเป็นข้อมูลส่วนหนึ่งที่ใช้ในการประเมินผลจากสภาพที่แท้จริง

10. การประเมินผลโดยใช้แฟ้มสะสมผลงานดีเด่น (Portfolio Assessment)

การประเมินผลจากสภาพจริงโดยใช้แฟ้มสะสมผลงาน เป็นเทคนิควิธีการประเมินผลการเรียนรู้ที่ได้รับความนิยมแพร่หลายมากในต่างประเทศ และกำลังเข้ามามีบทบาทต่อการวัดและประเมินผลในประเทศไทยในปัจจุบัน ด้วยการประเมินผลตามวิธีการนี้ผูกติดอยู่กับการสอนที่มีผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการเรียนการสอนอย่างชัดเจน ซึ่งรายละเอียดต่าง ๆ จะได้กล่าวถึงอย่างละเอียดในตอนต่อไป

การวัดและประเมินผลจากสภาพจริงโดยใช้แฟ้มสะสมผลงานดีเด่นจะมีส่วนประกอบที่สำคัญคือ

1. ใช้วิธีการประเมินทั้ง 10 ข้อ ดังกล่าวข้างต้น และให้ครูผู้สอนแยกประเมินตามจุดประสงค์

2. ใช้วิธีการประเมินแฟ้มสะสมผลงานดีเด่น โดยใช้องค์ประกอบ หรือวิธีการประเมินใน 10 ข้อข้างต้นแล้ว นำส่วนที่สำคัญหรือที่จะประเมินมารวบรวมไว้ที่แฟ้มสะสมผลงานในแต่ละรายวิชา เรียงตามจุดประสงค์ เพื่อทำการประเมินอย่างนี้ก็ได้ (สมนึก นนธิจันทร์, 2544 : 78-97)

การพัฒนาตัวบ่งชี้และเกณฑ์การประเมินการเรียนรู้

การพัฒนาตัวบ่งชี้

ลักษณะตัวบ่งชี้ แบ่งเป็น 2 ลักษณะ ได้แก่

1. ตัวบ่งชี้ที่มีขอบเขตชัดเจนสามารถเก็บรวบรวมข้อมูลได้ง่าย เช่น ตัวบ่งชี้ด้านผลผลิตของนักเรียน เช่น ระบุว่า

- 1) มีรายงานโครงงาน รายงานวิชาการ
- 2) มีสิ่งประดิษฐ์วิทยาศาสตร์ สิ่งประดิษฐ์งานช่าง
- 3) มีชิ้นงาน เช่น ภาพโปสเตอร์ ผังมโนทัศน์
- 4) มีเรียงความ ความเรียง และมีบทคัดย่อ ฯลฯ

การเก็บรวบรวมข้อมูลตามตัวบ่งชี้ ใช้การนับจำนวนรายงาน ชิ้นงาน งานสิ่งประดิษฐ์ได้โดยตรง

2. ตัวบ่งชี้ที่มีขอบเขตกว้างขวางและเป็นคุณลักษณะแฝงที่ไม่อาจเก็บข้อมูลโดยตรง ต้องสร้างเครื่องมือวัดตัวบ่งชี้ขึ้น โดยเฉพาะ เช่น ตัวบ่งชี้กระบวนการปฏิบัติงานของนักเรียน เช่น ระบุว่า

- 1) นักเรียนมีกระบวนการวางแผนเพื่อปฏิบัติ/เพื่อทดลอง
- 2) นักเรียนปฏิบัติตามกิจกรรมที่กำหนดให้
- 3) นักเรียนปฏิบัติทดลองตามแผนที่กำหนดโดยครู
- 4) นักเรียนปฏิบัติทดลองตามแผนที่กำหนดโดยนักเรียนเอง
- 5) นักเรียนทำงานเป็นกลุ่มหรือเป็นทีม
- 6) นักเรียนปฏิบัติแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลตามตัวบ่งชี้ดังกล่าว อาจใช้เครื่องมือประเภทแบบสอบถามแบบมาตรประมาณค่า 4 ระดับ ประกอบด้วยข้อความ (Item) ที่แสดงถึงพฤติกรรมหรือการกระทำของนักเรียนในการใช้กระบวนการเรียนรู้และการดำเนินปฏิบัติการเพื่อค้นหาความรู้รวมทั้งชิ้นงานใหม่

การพัฒนาเกณฑ์ประเมินการเรียนรู้

การพัฒนาเกณฑ์การประเมินที่นิยมใช้มากมี 2 วิธี

1. เกณฑ์การให้คะแนนแบบรูบริกต์ (rubrics scoring) เป็นเกณฑ์ที่ต้องกำหนดรายละเอียดให้คะแนนให้คะแนนอย่างชัดเจนสำหรับทุกตัวบ่งชี้ ผลการเก็บรวบรวมข้อมูลจะมีความเป็นปรนัยสูง และมีความตรงสูง

2. เกณฑ์การให้คะแนนแบบมาตราประมาณค่า (rating scale) เป็นเกณฑ์ที่กำหนดเป็นกลาง ไม่มีรายละเอียดการให้คะแนนอย่างชัดเจนในแต่ละข้อมูล (item) สะดวกต่อการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยข้อมูลที่ได้มีความเป็นปรนัยน้อยกว่าวิธีให้คะแนนแบบรูปริกส์ เช่น กำหนดเกณฑ์ 5 ระดับ 5-4-3-2-1 กำหนดเกณฑ์ 4 ระดับ 4-3-2-1 เป็นต้น

โดยสรุปแล้ว เมื่อมีการจัดการเรียนการสอน ตามสภาพจริงก็ย่อมต้องใช้การประเมินตามสภาพจริงควบคู่กันไป โดยมีการกำหนดงานแบบปลายเปิด คือ ให้ผู้เรียนคิดสร้างสรรค์ผลิตผลงานที่สอดคล้องกับความเป็นจริงในชีวิตประจำวัน เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความคิดในระดับสูง และเกิดทักษะในการแก้ปัญหา การประเมินมุ่งเน้นกระบวนการและผลผลิต มีการเชื่อมโยงในด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัย โดยไม่แยกการประเมินออกจากกิจกรรมการเรียนการสอน ใช้เครื่องมือประเมินหลากหลาย มีเกณฑ์ประเมินที่เปิดเผย อีกทั้งให้ผู้เรียนได้มีโอกาสนำเสนอผลงาน เพื่อให้ผู้อื่นได้ตรวจสอบ ให้ข้อเสนอแนะ หรือชื่นชมผลงานชิ้นนั้น ซึ่งทั้งหมดนี้จะทำให้ผู้เรียนเห็นความสำคัญของกิจกรรมการเรียน และเกิดความพยายามในการที่จะเรียนรู้มากขึ้น ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นผู้เรียนแห่งการเรียนรู้ต่อไป

2.3 แนวคิดความสำคัญของการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน

การศึกษามีส่วนที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการถ่ายทอดภูมิปัญญาไทยเป็นอย่างมากเมื่อประเทศไทยได้รับอิทธิพลในการนำหลักสูตรจากประเทศตะวันตกมาใช้ ได้ส่งผลให้การถ่ายทอดภูมิปัญญาไทยเหลืออยู่น้อยมาก ความจริงแล้วการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับชุมชน ไม่ใช่แค่สาระหลักสูตร แต่จะหมายถึง ปฏิสัมพันธ์ที่โรงเรียนกับชุมชนจะต้องมีต่อกันอย่างมากจึงจะเกิดกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันได้ดี ต้องให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียน และโรงเรียนต้องเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชนด้วย (พจนีย์ เทียมศักดิ์ 2543 : 68-69) ขณะนี้สาเหตุของวิกฤตชาติที่สำคัญอย่างหนึ่งคือ การพัฒนาที่ผ่านมาทำให้ชุมชนท้องถิ่นอ่อนแอ ชุมชนท้องถิ่นคือฐานของสังคมทั้งหมด ถ้าฐานอ่อนแอย่อมไม่สามารถแบกรับโครงสร้างข้างบนได้ ถ้าฐานของสังคมอ่อนแอสังคมทั้งหมดย่อมทรุดหรือหักโค่นลง คงเป็นที่ประจักษ์กัน โดยทั่วไปว่า เหตุที่ทำให้มีการปฏิรูปการศึกษานั้นก็สืบเนื่องมาจากสังคมขาดความเชื่อมั่นในระบบการจัดการศึกษา เพราะผลผลิตจากการจัดการศึกษาไม่ตอบสนองต่อความต้องการของสังคมและท้องถิ่น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้ที่รับผลจากการศึกษา (Stakeholders) ไม่มีส่วนร่วม ตัดสินใจในการจัดการศึกษาว่าจะให้ผลของการจัดการศึกษามีทิศทางไปในทางใด โดยเฉพาะชุมชน ซึ่งอยู่ใกล้ชิดกับโรงเรียนมากที่สุด แต่ถือว่าการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนนั้นเป็นหน้าที่ของโรงเรียน ผู้ปกครอง

เมื่อส่งบุตรหลานเข้าโรงเรียนแล้วก็ถือว่าหมดภาระในเรื่องการเล่าเรียนของ บุตรหลาน และในขณะที่เดียวกันบางครั้งโรงเรียนก็ขาดความคล่องตัว หรือขาดความเป็นอิสระในการตัดสินใจดำเนินการเรื่องต่าง ๆ ภายในโรงเรียน ซึ่งเป็นผลมาจากสังคมไทยสร้างระบบคุณค่ารวมศูนย์ ให้ความสำคัญกับศูนย์กลาง การรวมศูนย์คุณค่าหรือวัฒนธรรมทำลายความหลากหลายทางวัฒนธรรม ทำลายเกียรติและศักดิ์ศรีของชุมชนท้องถิ่น ทำให้เกิดความบีบคั้น ความอึดอัด ความเครียด ความคืบหน้าไปตามกระแสรวมศูนย์ การศึกษาที่ใช้หลักสูตรที่ส่วนกลางกำหนดก็ดี การสอบเข้ามหาวิทยาลัยที่ทบวงกำหนดก็ดี เป็นโครงสร้างของวัฒนธรรมรวมศูนย์นี้อันก่อความทุกข์ยากให้คนทั้งแผ่นดิน เพราะไปบีบคั้นความหลากหลายทั่วประเทศอันเป็นความงามของแผ่นดิน มาสู่มาตรฐานกลางอันคับแคบ แท้ที่จริงในวัฒนธรรมอันหลากหลายของชุมชนท้องถิ่นมีเศรษฐกิจพอเพียง มีการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม มีระบบความยุติธรรม มีระบบสวัสดิการสังคม มีเกียรติ มีศักดิ์ศรี มีความภูมิใจ คนเราต้องมีเกียรติ มีศักดิ์ศรีมีความภาคภูมิใจ จึงจะอยู่ได้ วัฒนธรรมรวมศูนย์ทำลายสิ่งเหล่านี้ลง ปิดทางออกของผู้คนทุกชุมชนท้องถิ่น ทำให้เกิดความเครียดหมดทั้งแผ่นดิน และสะท้อนมาเป็นปัญหาส่วนกลางด้วยวัฒนธรรมรวมศูนย์จึงทำให้ชุมชนท้องถิ่นอ่อนแอลงทุก ๆ ทาง และเป็นต้นตอของวิกฤตเศรษฐกิจ วิกฤตสังคม วิกฤตทางวัฒนธรรม ระบบการศึกษาเป็นเครื่องมือของวัฒนธรรมรวมศูนย์นี้ ระบบการศึกษาที่ผ่านมาจึงทำให้ชุมชนท้องถิ่นอ่อนแอ และเกิดความล่มสลายของสังคมทั้งหมด เมื่อการศึกษา สมัยใหม่เริ่มต้นในสมัยรัชกาลที่ 5 ได้ 8 ปี มีผู้เตือนว่าการศึกษาแบบนี้จะทำให้คนขาดรากเหง้าของตน ผู้ที่เตือนคือ พระมหาสมณเจ้ากรมพระยาวชิรญาณวโรรส (ประเวศ วะสี 2543: 68-69)

ในระยะหลัง ๆ เกิดมีแนวคิดตรงกันหลายกระแสว่า หากต้องการให้การปฏิรูปการศึกษาประสบความสำเร็จต้องเปลี่ยนเป็นเริ่มต้นจากส่วนภูมิภาค เข้าไปสู่ส่วนกลางโดยได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐในการออกกฎหมายสนับสนุนและเอื้อต่อการดำเนินงาน ซึ่งนับว่ามีความสอดคล้องกับหลักการที่กล่าวมาข้างต้น เพราะขณะนี้ได้มีพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 เกิดขึ้น โดยเฉพาะมาตรา 39 ได้ระบุว่า “ให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป ไปยังคณะกรรมการและสำนักงานการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษา ในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง”

นอกจากนั้น มาตรา 57 แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวยังได้ระบุว่า “ให้หน่วยงานทางการศึกษา ระดับทรัพยากรบุคคลในชุมชนให้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา โดยนำประสบการณ์ความรู้ ความชำนาญ และภูมิปัญญาท้องถิ่นของบุคคลดังกล่าว มาใช้เพื่อให้เกิดประโยชน์ทางการศึกษาและยกย่องเชิดชูผู้ที่ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษา” จากมาตรา 39 แห่ง

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ทำให้คาดหวังได้ว่า หน่วยงานทางการศึกษา โดยเฉพาะโรงเรียนนั้น จะมีความคล่องตัวในการบริหารงานของโรงเรียนมากขึ้นกว่าเดิม และหากได้ดำเนินการตาม มาตรา 57 แล้วก็เป็นที่น่าเชื่อได้ว่าโรงเรียนจะสามารถจัดการศึกษาได้ตรงตามความต้องการของชุมชนและท้องถิ่นได้อย่างแน่นอน เพราะชุมชนและท้องถิ่นได้มีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาตั้งแต่ต้น ซึ่งสอดคล้องกับ อมรวิรัช นาครทรรพ (2542 : 7) ได้กล่าวว่า กระแสอนุสติใหม่ของการพัฒนาประเทศจึงพุ่งความสำคัญทุกด้านเข้าไปสู่ “ชุมชนและประชาชน” เป็นหลักใหญ่ไม่ว่าจะเป็นการปฏิรูปการเมือง การให้อำนาจการปกครองตนเองในระดับท้องถิ่นสูง ไม่ว่าจะเป็นการพัฒนารูปแบบเศรษฐกิจในชนบทแบบ “พอเพียง” เพื่อการพึ่งพาตนเองของชุมชน

ดังนั้น การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชนในการจัดการศึกษาจึงมีความสำคัญมาก ผู้ปกครองและชุมชนสามารถควบคุมกำกับนโยบายในการจัดการศึกษาของโรงเรียน ตลอดจนควบคุมดูแลคุณภาพของโรงเรียน

2.4 เจตคติ (Attitude)

ความหมายของเจตคติ

จัดติยา กรรณสูต (2516:2) ให้ความหมายเจตคติไว้ คือ ความรู้สึกที่คนเรามีต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดหรือหลายสิ่ง ในลักษณะที่เป็นอัตวิสัย (Subjective) อันเป็นพื้นฐานเบื้องต้น หรือการแสดงออกที่เรียกว่า พฤติกรรม

สุชา จันทรเฒ และ สุรางค์ จันทรเฒ (2520:104) ให้ความหมายเจตคติ คือความรู้สึกหรือท่าทีของบุคคลที่มีต่อบุคคล วัตถุสิ่งของ หรือสถานการณ์ต่างๆ ความรู้สึก หรือท่าทีที่จะเป็นไปในทำนองที่พึงพอใจ หรือไม่พอใจ เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยก็ได้

สงวนศรี วิรัชชัย (2527:61) ให้ความหมายเจตคติ คือสภาพความคิด ความเข้าใจและความรู้สึกเชิงประเมินที่มีต่อสิ่งต่างๆ (วัตถุ สถานการณ์ ความคิด ผู้คน ฯลฯ) ซึ่งทำให้บุคคลมีแนวโน้มที่จะแสดงพฤติกรรมต่อสิ่งนั้น ในลักษณะเฉพาะตัวตามทิศทางของทัศนคติที่มีอยู่

สรุปได้ว่า เจตคติ หมายถึง สภาพความรู้สึกของบุคคล ทางด้านจิตใจที่เกิดจากประสบการณ์และการเรียนรู้ของบุคคลอันเป็นผลทำให้เกิดมีท่าทีหรือมีความคิด เห็นรู้สึกต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งในลักษณะที่ชอบหรือไม่ชอบ เห็นหรือไม่เห็นด้วย

วิธีศึกษาเจตคติ

การศึกษาเจตคติสามารถทำได้หลายวิธี แต่ที่นิยมศึกษากันและได้ผลดี มี 5 วิธี

(Oskamp, 1977)

1. ศึกษาโดยวิธีการพรรณนา สามารถศึกษาเป็นกลุ่มเดี่ยวๆ การศึกษาแบบนี้ใช้วิธีสังเกตและสัมภาษณ์ แล้วอธิบายสิ่งที่ได้พบเห็น บรรยายเปรียบเทียบระหว่างกลุ่ม แต่การศึกษแบบนี้มีข้อมูลสู่แบบการวัดไม่ได้และกลุ่มตัวอย่างก็อาจไม่เป็นตัวแทนที่ดีเท่าวิธีการโหวตเสียง
2. ศึกษาโดยวิธีการวัด ซึ่งวิธีนี้จะได้ข้อมูลที่น่าเชื่อถือ วิธีการวัดที่ถือว่าเป็นแบบมาตรฐานคือวิธีของเทอร์สโตน (Thurstone, 1946)
3. ศึกษาโดยวิธีโหวตเสียง การศึกษาแบบนี้เพื่อแสวงหาความคิดเห็นของประชาชนแต่ละคนเดียวกันก็สามารถศึกษาเจตคติได้ด้วย ศึกษากลุ่มใหญ่ได้ การศึกษาแบบนี้พิถีพิถันเรื่อง การเลือกกลุ่มตัวอย่างมาก
4. ศึกษาโดยวิธีทางทฤษฎี (Theories) เริ่มต้นโดยการอธิบายการทำงานของธรรมชาติพื้นฐานของเจตคติว่าก่อตัวอย่างใดเปลี่ยนแปลงอย่างไร หลายกลุ่มได้เน้นการวัดที่แน่นอนหรือเนื้อหาที่แน่ชัด
5. ศึกษาโดยวิธีการทดลอง (Experiments) เป็นการจัดการกระทำกับสถานการณ์หนึ่ง โดยทั่วไปจะมีตัวแปรควบคุมให้มีสภาพเหมือนเดิมกับตัวแปรทดลองที่จัดการทำอะไรบางประการแล้วนำมาเปรียบเทียบกับกันดูว่าจะมีผลอะไรเกิดขึ้นจากตัวแปรทดลองหรือไม่ นักทดลองทางเจตคติเน้นการค้นคว้าองค์ประกอบที่สามารถทำให้เจตคติเปลี่ยนแปลง และทดสอบสมมติฐานของนักทฤษฎีทางเจตคติ ซึ่งจะเกี่ยวข้องกับการสอบวัดหลายวิธี เนื้อหาที่จะทำการทดลองมักจะเน้นความสำคัญของเจตคติต่อสังคม

องค์ประกอบของเจตคติ

นักจิตวิทยามีความเชื่อที่แตกต่างกัน ยังไม่มีบทสรุปที่แน่นอน ปัจจุบันมีแนวความคิดเห็นแตกต่างกันอยู่ 3 กลุ่ม (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2543 หน้า 59)

1. เจตคติมี 3 องค์ประกอบ คือ องค์ประกอบด้านปัญญา (Cognitive Component) องค์ประกอบด้านอารมณ์ความรู้สึก (Affective Component) และองค์ประกอบด้านพฤติกรรม (Behavioral component)
 2. เจตคติมี 2 องค์ประกอบ คือ องค์ประกอบด้านปัญญา และองค์ประกอบด้านอารมณ์ความรู้สึก
 3. เจตคติมี 1 องค์ประกอบ คือ องค์ประกอบด้านอารมณ์ความรู้สึก
- ลักษณะของเจตคติ ลักษณะที่สำคัญได้แก่
1. เป็นสิ่งที่เกิดจากการเรียนรู้และประสบการณ์ของบุคคล
 2. มีเป้าหมาย (Target)

3. มีทิศทาง (Direction)
4. มีความเข้ม (Intensity)
5. มีลักษณะค่อนข้างคงทนแต่อาจเปลี่ยนแปลงได้

เครื่องมือในการวัดเจตคติ ที่นิยมใช้กันมีอยู่ 5 ชนิดคือ

1. สัมภาษณ์ (Interview) หมายถึง การพูดคุยกันอย่างมีจุดมุ่งหมาย ซึ่งการสัมภาษณ์มีทั้งแบบมาตรฐานและแบบไม่มาตรฐาน ลักษณะของการสัมภาษณ์ที่ดีควรมีลักษณะดังนี้

1.1 การสัมภาษณ์ต้องเป็นการช่วยเหลือหรือกระตุ้นให้ผู้ถูกสัมภาษณ์อยากจะตอบและให้คำตอบที่คงที่พอควร

1.2 คำถามที่ถามพยายามถามให้ตรงจุดที่สุด

1.3 คำถามควรมีความเชื่อมั่นสูง

1.4 คำถามที่ใช้สัมภาษณ์ควรจะได้คำตอบที่สามารถนำไปขยายอิงสู่เหตุการณ์ที่คล้ายคลึงกันได้

2. การสังเกต (Observation) คือการเฝ้ามองดูสิ่งหนึ่งสิ่งใด อย่างมีจุดมุ่งหมาย

3. การรายงานตนเอง (Self-Report) ต้องให้ผู้ถูกสอบถามแสดงความรู้สึกของตนเองตามสิ่งเร้าที่เขาได้สัมผัส นั่นคือสิ่งเร้าที่เป็นข้อความ ข้อคำถาม หรือเป็นภาพเพื่อให้ผู้สอบถามแสดงความรู้สึกออกมาอย่างตรงไปตรงมานั่นเอง

4. เทคนิคการจินตนาการ (Projective Techniques) แบบนี้อาศัยสถานการณ์หลายอย่างไปเร้าผู้สอบ สถานการณ์ที่กำหนดให้จะไม่มีการสร้างที่แน่นอนทำให้ผู้สอบจะต้องจินตนาการออกมาตามแต่ประสบการณ์เดิมของตน แต่ละคนจะแสดงออกมาไม่เหมือนกัน

5. การวัดทางสรีระภาพ (Physiological measurement) อาศัยเครื่องมือไฟฟ้าหรือเครื่องมืออื่น ๆ ในการสังเกตการเปลี่ยนแปลงสภาพของร่างกาย

การพัฒนาแบบวัดเจตคติ

การพัฒนาแบบวัดเจตคติมีหลายวิธีตามผู้พัฒนา ที่นิยม ได้แก่ วิธีของเทอร์สโตน วิธีของลิเคิร์ท วิธีของออสกู๊ด และวิธีของฟิชบายน์และไอเซน

1. การพัฒนาแบบวัดเจตคติตามวิธีของเทอร์สโตน ประกอบด้วย การกำหนดเป้าหมายของเจตคติที่ต้องการศึกษา การรวบรวมข้อความความคิดเห็น การให้กลุ่มผู้ตัดสินพิจารณาข้อความและกำหนดค่าข้อความความคิดเห็น การคำนวณค่าประจำข้อและค่าการกระจายของความ

คิดเห็นของผู้ตัดสิน การคัดเลือกข้อความเพื่อนำไปใช้วัดเจตคติและการตรวจสอบคุณภาพของแบบวัดเจตคติทั้งฉบับ

2. การพัฒนาแบบวัดเจตคติตามวิธีของลิเคิร์ท ประกอบด้วย การกำหนดเป้าหมายของเจตคติที่ต้องการศึกษา การเขียนข้อความ การกำหนดคำตอบและน้ำหนักคะแนนของตัวเลือก การคัดเลือกข้อความ และการตรวจสอบคุณภาพของการวัดเจตคติทั้งฉบับ

3. การพัฒนาแบบวัดเจตคติตามวิธีของออสกู๊ด ประกอบด้วย การเลือกความคิดรวบยอด (concept) การรวบรวมคำคุณศัพท์ที่ใช้อธิบายความคิดรวบยอด การกำหนดช่วงบนมาตรวัด และการกำหนดคะแนน การคัดเลือกข้อความ และการตรวจสอบคุณภาพของแบบวัดเจตคติทั้งฉบับ

4. การพัฒนาแบบวัดเจตคติตามวิธีของฟิชบายน์และไอเซน ประกอบด้วย การกำหนดเป้าหมายของเจตคติที่ต้องการศึกษา การสำรวจความเชื่อเกี่ยวกับผลของการกระทำ การคัดเลือกความเชื่อเด่นชัด การนำความเชื่อที่คัดเลือกได้ไปสร้างข้อคำถาม การตรวจสอบคุณภาพของแบบวัดเจตคติทั้งฉบับ

สรุปได้ว่า การนำแบบวัดทั้ง 4 แบบ ไปใช้ขึ้นอยู่กับจัดประสงค์ ซึ่ง แบบวัดเจตคติ ทั้ง 4 แบบมีความแตกต่างกันดังนี้ แบบวัดเจตคติตามวิธีของเทอร์สโตน มีหลักสำคัญคือก่อนที่จะกำหนดว่าข้อความใดควรมีระดับคะแนนมากน้อยเพียงใด ต้องอาศัยความคิดเห็นของกลุ่มคนกลุ่มหนึ่งที่น่าเชื่อถือได้ (ธีระวุฒิ เอกะกุล. 2549 : 37) แบบวัดเจตคติตามวิธีของลิเคิร์ท สามารถนำข้อความสร้างขึ้นไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างได้เลย โดยไม่ต้องให้คณะผู้ตัดสินพิจารณา แบบวัดเจตคติตามวิธีของออสกู๊ด จะอาศัยข้อความที่เป็นคำคุณศัพท์ใช้อธิบายลักษณะของสิ่งเร้าในลักษณะคำตรงกันข้าม และแบบวัดเจตคติตามวิธีของฟิชบายน์และไอเซน ลักษณะของรูปแบบคำถามจะเป็นแบบต่อเนื่องกัน โดยเรียงลำดับจากกว้างลงมามาหาแคบ

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ ดำเนินการ 3 ส่วน ได้แก่ การศึกษาพื้นฐานความรู้ภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนปทุมราชวงศา จังหวัดอำนาจเจริญ ส่วนที่ 2 ได้แก่ การศึกษาเจตคติและความต้องการของผู้ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ และส่วนที่ 3 ได้แก่ การศึกษากระบวนการเตรียมผู้เรียนในด้านองค์ความรู้และเจตคติที่มีต่อการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ การดำเนินการทั้ง 3 ส่วนเป็นการดำเนินการแบบมีส่วนร่วม เพื่อพัฒนาและเติมเต็มศักยภาพทางการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ ในการวิจัย กำหนดระเบียบวิธีวิจัยดังต่อไปนี้

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนปทุมราชวงศา อำเภอปทุมราชวงศา จังหวัดอำนาจเจริญ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2551 จำนวน 168 คน รวม 6 ห้องเรียน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนปทุมราชวงศา อำเภอปทุมราชวงศา จังหวัดอำนาจเจริญ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2551 จำนวน 37 คน รวม 1 ห้องเรียน

3.2 พื้นที่การวิจัย

โรงเรียนปทุมราชวงศา อำเภอปทุมราชวงศา จังหวัดอำนาจเจริญ

3.3 วิธีการศึกษาวิจัย

คณะผู้วิจัยได้มีกระบวนการพัฒนาโครงการ โดยการวางแผนงานและวิธีการศึกษาดังนี้

แบ่งการดำเนินงานเป็น 3 ระยะ

ระยะที่ 1 เตรียมงานและชุมชน

ระยะที่ 2 ระยะปฏิบัติการ

ระยะที่ 3 สรุปและประเมินผล

ระยะที่ 1 เตรียมงานและชุมชน

1. ประชุมชี้แจงการกำหนดบทบาทหน้าที่ทีมวิจัย

หัวหน้าโครงการได้ประสานทีมวิจัยที่ประสงค์เข้าร่วมการพัฒนานักเรียนในโครงการวิจัยแบบไม่เป็นทางการเพื่อเข้าร่วมประชุม วันที่ 26 สิงหาคม 2551 เวลา 16.00 – 17.45 น. สถานที่ ห้องเทียนทอง โรงเรียนปทุมราช ซึ่งการประสานใช้วิธีการแจ้งทางวาจาและลายลักษณ์อักษร ในการประชุมได้เตรียมเอกสารสำเนาโครงการ รวมทั้งแผนการดำเนินงานโครงการและหลักการของงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นแบบมีส่วนร่วมเพื่อให้ทีมวิจัยได้เข้าใจและชัดเจนมากยิ่งขึ้น ในการดำเนินการประชุมหัวหน้าโครงการกล่าวต้อนรับทีมวิจัยที่มีอุดมการณ์เดียวกัน และได้ชี้แจงวัตถุประสงค์ของการประชุมในครั้งนี้ให้ที่ประชุมทราบ ได้ชี้แจงความหมายและหลักการของการวิจัยเพื่อท้องถิ่นแบบมีส่วนร่วม โดยได้เชื่อมโยงกับโครงการการศึกษาและค้นหากระบวนการเตรียมผู้เรียนเข้าสู่การเรียนภาษาอังกฤษชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับทีมวิจัยคนอื่น หัวหน้าโครงการได้ชี้แจงรายละเอียดของโครงการ และได้กำหนดบทบาทหน้าที่ โดยทีมงานวิจัยได้ร่วมอภิปรายในรายละเอียดของหน้าที่แต่ละหน้าที่และความเหมาะสมของผู้รับหน้าที่ ในตอนท้ายของการประชุม ทีมวิจัยได้ถอดบทเรียนเกี่ยวกับสิ่งที่ได้รับ/เรียนรู้จากการประชุม

การค้นหาอาสาสมัครเข้าร่วมทีมวิจัย

นายวันชัย พรหมกสิกร และนางสาววิชุดา สุทธิประภา ซึ่งเป็นทีมวิจัยได้ประสานบุคลากรในโรงเรียนปทุมราชวงศา เจ้าอาวาสวัดนาหว้า คณะกรรมการสถานศึกษา นายกองค์การบริหารส่วนตำบลนาหว้า และนักเรียน เข้าร่วมประชุมวันที่ 5 กันยายน 2551 เวลา 15.00 – 18.00 น. ณ ห้องลำควน โรงเรียนปทุมราชวงศา เพื่อชี้แจงความเข้าใจในโครงการและค้นหาอาสาสมัครเข้าร่วมทีมวิจัยในโครงการ ในการประชุม ทีมวิจัยได้จัดทำสำเนาเอกสารรายละเอียดและหลักการงานวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (PAR) และแบบประเมินกิจกรรม เพื่อให้ผู้เข้าร่วมประชุมได้เข้าใจในหลักการงานวิจัยมากขึ้น ในการประชุม นายผดุงศักดิ์ ละพรมมา ซึ่งเป็นทีมวิจัยได้กล่าวต้อนรับแขกผู้มีเกียรติ และได้เชิญนายอุทิน แก้วกัณหา ประธานในพิธี รับฟังการกล่าวรายงานการจัดกิจกรรม โดยมี นายธีระกุล ชาคิน้ำเพชร รองผู้อำนวยการโรงเรียนปทุมราชวงศา กล่าวรายงานความเป็นมาของการวิจัย วัตถุประสงค์ของการวิจัย และผลที่คาดว่าจะได้รับ นายอุทิน แก้วกัณหา ข้าราชการบำนาญ ประธานในการประชุม กล่าวเปิดการประชุม และกล่าวขอบคุณทุกคนที่มาร่วมประชุมและเห็นความสำคัญของการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ รวมทั้งอวยพรให้การจัดกิจกรรมครั้งนี้ได้บรรลุวัตถุประสงค์ในการจัดงาน

นายผดุงศักดิ์ ละพรมมา พิธีกรในการประชุม ได้แนะนำแขกผู้มีเกียรติที่มา
ร่วมงาน

นางนงลักษณ์ กาณารักษ์ หัวหน้าโครงการ กล่าวชี้แจงรายละเอียดเกี่ยวกับ
โครงการ โดยมีรายละเอียด เกี่ยวกับ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา คำถามการวิจัย
วัตถุประสงค์ ขอบเขตการวิจัย กลุ่มเป้าหมาย ระยะเวลาดำเนินโครงการ แผนงานและวิธี
การศึกษา ผลที่คาดว่าจะได้รับ โดยใช้การนำเสนอภาพด้วย Power Point และแนะนำทีมวิจัยทั้ง 14
ท่านในที่ประชุม และกล่าวเชิญชวนท่านที่สนใจได้เข้าร่วมทีมวิจัยเพิ่มเติม

ผศ.ดร.ชมพูนุท โมราชาติ อาจารย์จากมหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี ที่
ปรึกษาโครงการกล่าวแสดงความรู้สึกเกี่ยวกับความเป็นมาของโครงการ ความสำคัญของการเรียนรู้
ภาษาอังกฤษในยุคปัจจุบันและให้กำลังใจทีมวิจัย บุคลากรในโรงเรียน และนักเรียนที่จะแก้ไข
ปัญหาด้านการเรียนการสอนภาษาอังกฤษจากที่นักเรียนรู้สึกเบื่อหน่ายภาษาอังกฤษมากให้นักเรียน
มีความสุขกับการเรียนภาษาอังกฤษ

ดร. ชญาดา คานวงศ์ อาจารย์จากมหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี ได้กล่าวถึง
ที่มาของ โครงการวิจัย และองค์กระอิสระที่สนับสนุนทุนในการวิจัยในครั้งนี้คือ สกว. ซึ่งมีศูนย์
ประสานงานที่ใกล้เคียง คือ ที่จังหวัดอุบลราชธานี ที่จะคอยช่วยเหลือทีมวิจัยในการดำเนินการวิจัย
และเป็นพี่เลี้ยงในการดำเนินการ

ว่าที่ ร.ต.เรืองยศ ธนาธิบติ รองผู้อำนวยการกลุ่มงานวิชาการ กล่าวสรุปงาน
โดยกล่าวขอบคุณ ผศ.ดร.ชมพูนุท โมราชาติ ที่ได้ให้ วิธีคิด และวิธีทำกับทีมวิจัย และกล่าว
ขอบคุณ ดร.ชญาดา คานวงศ์ ที่สนับสนุนด้านงบประมาณในการวิจัย รวมทั้งขอบคุณทุกภาคส่วน
ที่ให้ความร่วมมือ โดยเฉพาะ อาจารย์นงลักษณ์ กาณารักษ์ ที่เป็นคุณครูในดวงใจและเป็นหัวหน้า
โครงการนี้

นายธีระกุล ชาคิน้ำเพชร รองผู้อำนวยการ ได้กล่าวปิดงาน และขอบคุณตัวแทน
จาก อบต. คณะกรรมการสถานศึกษาโรงเรียนปทุมราชวงศา คณะครูและนักเรียน

หลังจากปิดการประชุม ทีมวิจัยทุกคนได้ถอดบทเรียนที่ได้รับจากการประชุม

2. การศึกษาข้อมูลอุปสรรค/ปัญหาในการเรียนรู้ภาษาอังกฤษและความต้องการของ นักเรียน ผู้ปกครองในการส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ

หัวหน้าโครงการประสานทีมวิจัยเพื่อศึกษาถึงวิธีการในการศึกษาข้อมูล
อุปสรรค/ปัญหาและความต้องการในการเรียนรู้ภาษาอังกฤษของนักเรียน และความต้องการของ
ผู้ปกครองในการส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษให้กับนักเรียน เมื่อได้ข้อสรุปถึงวิธีการก็ร่วมกัน

สร้างเครื่องมือ โดยนำข้อมูลที่ต้องการศึกษาเป็นตัวกำหนดเครื่องมือที่ใช้ เก็บข้อมูล จากนั้นร่วมวางแผนและดำเนินการเก็บข้อมูล

3. ประชุมทีมวิจัยเพื่อจัดทำแบบประเมินความรู้ภาษาอังกฤษนักเรียน

นางสาววิชุดา สุทธิประภา ได้ดำเนินการประสานทีมวิจัยทางวาจาเพื่อเข้าร่วมประชุมจัดทำแบบประเมินความรู้ภาษาอังกฤษนักเรียนในวันที่ 24 พฤศจิกายน 2551 เวลา 16.00 – 17.45 น. ณ ห้องเรียน 325 โรงเรียนปทุมราชวงศา หัวหน้าโครงการได้ชี้แจงวัตถุประสงค์ของการประชุมหารือเพื่อให้ทีมวิจัยได้มีส่วนร่วมในการสร้างเครื่องมือและเข้าใจขั้นตอนของการดำเนินการตามโครงการวิจัย นายสงบ กาณารักษ์ ซึ่งเป็นทีมวิจัยได้ชี้แจงกรอบของการสร้างเครื่องมือเพื่อใช้ในการเก็บข้อมูล ครั้งที่ 1 (ทดสอบเพื่อแบ่งกลุ่มนักเรียน) โดยวิเคราะห์เนื้อหาและผลการเรียนรู้ที่คาดหวังจากหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ ช่วงชั้นที่ 3 ทีมวิจัยร่วมปรึกษาและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ชนิดของแบบประเมินความรู้และจำนวนข้อที่จะประเมินนักเรียนในการดำเนินการจัดทำแบบประเมินทีมวิจัยที่เป็นครูภาษาอังกฤษได้ร่วมกันจัดทำและร่วมปรึกษาหารือ พร้อมประสานรายชื่อผู้เชี่ยวชาญในวิเคราะห์แบบประเมินความรู้ ในตอนท้ายของการประชุมได้สรุปกิจกรรมและร่วมถอดบทเรียน

4. ตรวจสอบเครื่องมือ – แบบประเมิน โดยผู้เชี่ยวชาญ

นายสงบ กาณารักษ์ ได้ประสานผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจสอบความถูกต้องและความเที่ยงตรงตามเนื้อหา คือ รองผู้อำนวยการเกริกเกียรติ หิรัญนุเคราะห์ รองผู้อำนวยการ โรงเรียนปทุมราชวงศา และ อาจารย์บัณฑิต สกนธวัฒน์ ครูชำนาญการ วิชาภาษาอังกฤษ โรงเรียนปทุมราชวงศา ทีมวิจัยนำแบบประเมินที่ผ่านการพิจารณามาพิมพ์เป็นแบบประเมินความรู้ ซึ่งประกอบด้วย คำชี้แจงเกี่ยวกับแบบประเมินความรู้ จัดวางรูปแบบที่เหมาะสม ข้อสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีจำนวน 55 ข้อ จากนั้นได้ทำแบบประเมินไปทดลองกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนปทุมราชวงศา อำเภอปทุมราชวงศา จังหวัดอำนาจเจริญ จำนวน 41 คน เพื่อหาค่าความยาก ค่าอำนาจจำแนก และค่าความเชื่อมั่น นักเรียนใช้เวลาในการทำแบบประเมิน 1 ชั่วโมง แล้วนำมาวิเคราะห์ ได้ค่าความยากระหว่าง 0.32 – 0.82 ค่าอำนาจจำแนก 0.27 – 0.82 จากนั้น ได้วิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นตามสูตร KR_{20} ของคูเดอร์ ริชาร์ดสัน (Kuder - Richardson) ซึ่งได้ค่าของแบบประเมินเท่ากับ 0.85 แล้วคัดเลือกแบบประเมินที่ เข้าเกณฑ์ไว้ จำนวน 40 ข้อ สุดท้ายของกระบวนการสร้างแบบประเมินคือ แก้ไขแบบประเมินให้เป็นฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูล

5. ดำเนินการประเมินความรู้นักเรียน-กลุ่มตัวอย่าง (เก็บข้อมูลครั้งที่ 1)

หัวหน้าโครงการได้ชี้แจงแก่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนปทุมราชวงศา จำนวน 70 คน ในวันที่ 2 ธันวาคม เวลา 15.00 – 16.00 น. เรื่องการเก็บข้อมูลเพื่อแบ่งกลุ่มในการดำเนินการตามโครงการวิจัย จากนั้นดำเนินการเก็บข้อมูลนักเรียน โดยทีมวิจัยเป็นผู้ดูแลการเก็บข้อมูล ใช้เวลาในการดำเนินการเก็บข้อมูล 1 ชั่วโมง

6. ประชุมทีมวิจัย

6.1 การวิเคราะห์และสรุปการเก็บข้อมูลครั้งที่ 1

อาจารย์สงบ กาณารักษ์ ได้ประสานทีมวิจัยเพื่อร่วมปรึกษาแลกเปลี่ยนการวิเคราะห์ข้อมูลและสรุปการเก็บข้อมูลครั้งที่ 1 โดยการกำหนดระดับคะแนนเพื่อแบ่งนักเรียนเป็น 4 กลุ่ม และได้ทำการวิเคราะห์แบบประเมินที่นักเรียนส่วนใหญ่ตอบผิด ว่ามีเนื้อหาใดบ้าง ที่จะเพิ่มเติมด้านองค์ความรู้ภาษาอังกฤษให้กับนักเรียนต่อไป

6.2 การกำหนดรูปแบบ/ทิศทางการแก้ไขปัญหา

นางสาววิชุดา สุทธิประภา ได้ประสานวิจัยเข้าร่วมกำหนดรูปแบบและทิศทางการแก้ไขปัญหา โดยหัวหน้าโครงการได้แจ้งวัตถุประสงค์ของการประชุม ในการประชุมทีมวิจัยได้เตรียมหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ ช่วงชั้นที่ 3 และ เอกสารคู่มือการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ แผนการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ ซึ่งจะเป็นตัวช่วยในการวิเคราะห์รูปแบบและการแก้ปัญหา ทีมวิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการประเมินความรู้ของนักเรียนที่นักเรียนส่วนใหญ่ตอบผิดมาวิเคราะห์เรื่องเนื้อหาที่จะเพิ่มเติมในการเรียนเตรียมความพร้อมและนำข้อมูลจากการสัมภาษณ์นักเรียน ผู้ปกครอง เพื่อร่วมกำหนดวิธีหรือรูปแบบการเตรียมความพร้อม ทีมวิจัยหารือในเรื่องข้อได้เปรียบและเสียเปรียบของวิธีการสอนเตรียมความพร้อมและความต้องการของผู้เรียนและผู้ปกครอง จากนั้นทีมวิจัยร่วมสรุปรูปแบบการสอนเตรียมความพร้อมในแต่ละกลุ่ม

6.3 การจัดทำแผนดำเนินงาน

ระยะที่ 2 ระยะปฏิบัติการ

1. ดำเนินการ/ทดลองตามแผนฯ (เก็บข้อมูลครั้งที่ 2)
2. ประชุมทีมวิจัยวิเคราะห์ข้อมูล
3. จัดเวทีเสนอผลการวิจัย

ระยะที่ 3 สรุปและประเมินผล

ประชุมทีมวิจัยสรุปบทเรียนการดำเนินการ

1. จัดทำรายงานฉบับสมบูรณ์
2. เผยแพร่ผลงานการวิจัย
 - 2.1 เขียนบทความในวารสารวิชาการ
 - 2.2 เสนอผลการวิจัยในการประชุมวิชาการ

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ มีการเก็บข้อมูล ประกอบด้วย การประชุมพบปะแบบเป็นทางการและไม่เป็นทางการ การสัมภาษณ์เชิงลึก การสังเกต การประเมินความรู้ของนักเรียน การศึกษาดูงาน การอบรมปฏิบัติการ การสนทนากลุ่ม และการวิเคราะห์เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต ส่วนการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบปฐมภูมิ เป็นการเก็บข้อมูลจากพื้นที่ โดยใช้วิธีการประชุมพบปะแบบเป็นทางการและไม่เป็นทางการ การสัมภาษณ์เชิงลึก การสังเกต การประเมินความรู้ของนักเรียน การศึกษาดูงาน การอบรมปฏิบัติการ การสนทนากลุ่ม เพื่อบรรวบรวมข้อมูลให้ได้มากที่สุด

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ เนื่องจากเป็นข้อมูลเชิงถ้อยคำ เพื่อให้สามารถอธิบายถึงสถานการณ์ ปรากฏการณ์ ได้อย่างลึกซึ้ง จึงใช้วิธีการวิเคราะห์เชิงคุณภาพ โดยเริ่มจากนำผลคะแนนของนักเรียนที่ประเมินความรู้ภาษาอังกฤษมาจัดกลุ่มโดยใช้คะแนนเป็นเกณฑ์ ถอดเทปข้อมูลจากการสัมภาษณ์ การสนทนากลุ่มจากบุคคลที่เกี่ยวข้อง นำข้อมูลที่ได้มาจัดกลุ่มให้อยู่ในประเภทเดียวกัน คัดเลือกกลุ่มข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับคำถามและแปลผลข้อมูล ใช้เวทิตินข้อมูลสู่ชุมชนเพื่อตรวจสอบความถูกต้องของการจัดกลุ่มข้อมูล จากนั้นก็มีการแก้ไขเพิ่มเติมข้อมูลเพื่อให้การแปลผลมีความถูกต้องครบถ้วน (ชญาดา คานวงษ์, 2551: 33) นำข้อมูลที่แปลผลแล้วมาเป็นตัวตั้งในการกำหนดและออกแบบกระบวนการในการเตรียมผู้เรียน

บทที่ 4

ผลการศึกษา

จากการรวบรวมข้อมูลที่ได้จากการทดสอบ การสัมภาษณ์เชิงลึก การสนทนากลุ่ม การประชุม ทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ จากนักเรียน ผู้ปกครอง ครู และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนปทุมราชวงศา การศึกษาข้อมูลเอกสารต่างๆ เช่น ประวัติท้องถิ่น ประวัติโรงเรียน ผลการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนตั้งแต่อดีตที่ผ่านมา ข้อมูลระเบียบสะสมนักเรียน

แนวทางการศึกษา ได้วางไว้เป็นประเด็นในการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน โรงเรียนปทุมราชวงศา ชุมชนอำเภอปทุมราชวงศา สภาพปัญหาการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในโรงเรียน ความแตกต่างของนักเรียนในการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ และกระบวนการในการเตรียมนักเรียนก่อนเรียนภาษาอังกฤษชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 การมีส่วนร่วมของครู นักเรียน ผู้ปกครอง ในการแก้ปัญหการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ และข้อเสนอแนะในการเตรียมผู้เรียน สามารถนำเสนอข้อมูลได้ดังนี้

4.1 บริบทโรงเรียนปทุมราชวงศา

โรงเรียนปทุมราชวงศา ก่อตั้ง เมื่อวันที่ 19 พฤษภาคม พ.ศ. 2524 ตั้งอยู่เลขที่ 261 หมู่ 1 ตำบลนาหว้า อำเภอปทุมราชวงศา จังหวัดอำนาจเจริญ มีพื้นที่ 56 ไร่ 1 งาน ห่างจากอำเภอเมือง จังหวัดอำนาจเจริญ 32 กิโลเมตร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอำนาจเจริญ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ

โรงเรียนปทุมราชวงศา เดิมชื่อโรงเรียนนาหว้าวิทยาคม ได้เปิดทำการเรียนการสอนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 เมื่อวันที่ 19 พฤษภาคม พ.ศ. 2524 โดยมีนายเอื้อ จำปาทอง เป็นครูใหญ่คนแรก ต่อมาเมื่อวันที่ 2 กันยายน 2536 โรงเรียนนาหว้าวิทยาคมได้รับอนุญาตจากกระทรวงศึกษาธิการ ให้เปลี่ยนชื่อเป็นโรงเรียนปทุมราชวงศา ตามท้องที่ที่ได้รับพระราชกฤษฎีกา ยกฐานะจากตำบลนาหว้า อำเภอพนา จังหวัดอุบลราชธานี เป็นอำเภอปทุมราชวงศา โดยได้ตั้งชื่อโรงเรียนให้สอดคล้องกับชื่ออำเภอ และอำเภอได้ตั้งชื่อตามชื่อเจ้าเมืองคนแรกของเมืองอุบลราชธานี คือ พระประทุมวรราชสุริยวงศ์ (ท้าวคำผง) เพื่อเป็นอนุสรณ์ของการเฉลิมฉลองการสถาปนาอุบลครบ 200 ปี เมื่อ พ.ศ. 2535 ต่อมาเมื่อวันที่ 1 ธันวาคม 2536 อำเภออำนาจเจริญได้มีพระราชบัญญัติยกฐานะเป็นจังหวัดอำนาจเจริญ อำเภอปทุมราชวงศาได้มีเขตการปกครองขึ้นตรงต่อจังหวัดอำนาจเจริญตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา

ปัจจุบันโรงเรียนปทุมราชวงศา ตั้งอยู่ เลขที่ 261 หมู่ 1 ตำบลนาหว้า อำเภอปทุมราชวงศา จังหวัดอำนาจเจริญ มีพื้นที่ 56 ไร่ 1 งาน ระยะห่างจากศาลากลางจังหวัด 36 กิโลเมตร โรงเรียนปทุมราชวงศา เป็นโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอำนาจเจริญ เปิดสอนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2542 ตั้งแต่ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึง มัธยมศึกษาปีที่ 6 รวม 40 ห้องเรียน มีครูและผู้บริหารสถานศึกษา รวม 46 คน นักการภารโรง 3 คน พนักงานราชการ 14 คน และลูกจ้างชั่วคราว 10 คน โรงเรียนได้แบ่งการบริหารงานออกเป็น 5 กลุ่มงาน โดยมี นายพิชิต กะมณี เป็นผู้อำนวยการคนปัจจุบัน

รายชื่อผู้บริหารจากอดีตถึงปัจจุบัน

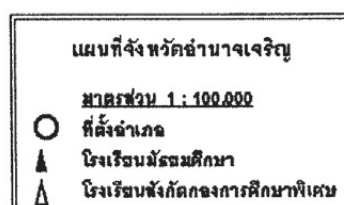
1. นายเอื้อ จำปาทอง ตำแหน่งครูใหญ่ พ.ศ.2524 ถึง ตำแหน่งอาจารย์ใหญ่ พ.ศ. 2532
2. นายสมจิต บุตรทองทิม ตำแหน่งอาจารย์ใหญ่ พ.ศ. 2532 ถึง พ.ศ. 2535
3. นายธณกร สุทธิประภา ตำแหน่งผู้อำนวยการ พ.ศ. 2535 ถึง พ.ศ. 2544
4. นายจักรทิพย์ กีฬา ตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียน พ.ศ. 2544 ถึง พ.ศ. 2548
5. นายพิชิต กะมณี ตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียน พ.ศ. 2548 ถึงปัจจุบัน

แผนที่จังหวัดอำนาจเจริญ

แสดงที่ตั้งโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอำนาจเจริญ

แผนที่ 4.1

4.1.1 วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์

โรงเรียนปทุมราชวงศา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอำนาจเจริญ ได้กำหนดแนวนโยบาย และทิศทางการดำเนินงาน เพื่อให้การดำเนินงานตามภารกิจมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ดังนี้

วิสัยทัศน์

สร้างโอกาสให้เด็กไทย

พันธกิจ

สร้างโรงเรียนขั้นดีให้เด็กไทยได้เรียนรู้ด้วยตนเองตลอดชีวิต คิดวิเคราะห์ มีความสามารถ ด้านเทคโนโลยี มีคุณธรรม อนุรักษ์วัฒนธรรมไทย และมั่นใจในตนเองโดยการมีส่วนร่วมของ ชุมชน

เป้าประสงค์

1. นักเรียนเป็นคนดี คนเก่งและมีความสุข มีทักษะในการดำรงชีวิต
2. ครูมีทักษะวิชาชีพในการพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ
3. ผู้บริหารเป็นผู้นำในการเปลี่ยนแปลงให้โรงเรียนมีการบริหารจัดการที่ดี
4. เป็นโรงเรียนขั้นดี มีคุณภาพ มีบรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่อบอุ่นปลอดภัยเอื้อต่อการเรียนรู้
5. ผู้ปกครองและชุมชนให้การยอมรับ เชื่อถือ มีความรู้สึกร่วมเป็นเจ้าของและสนับสนุน การดำเนินงานของโรงเรียน

กลยุทธ์

1. สร้างพลังขับเคลื่อนให้โรงเรียนมีระบบบริหารจัดการโรงเรียนที่ดี
2. พัฒนาหลักสูตรและกระบวนการจัดการเรียนรู้โดยยึดหลักคุณธรรมนำความรู้
3. สร้างเสริมบุคลากรทุกระดับให้เป็นมืออาชีพ
4. เพิ่มสมรรถนะของโรงเรียนในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
5. ระดมสรรพกำลังภาคีเครือข่ายอุปถัมภ์ที่เข้มแข็ง

ปรัชญาโรงเรียน ปัญญา นรานิ รตนํ (ปัญญาเป็นสิ่งประเสริฐของมนุษย์)

คำขวัญของโรงเรียน คุณธรรมนำหน้า การศึกษามุ่งมั่น พละนาถยั้งขัน สร้างสรรค์

ชุมชน

สีประจำโรงเรียน ฟ้า-ขาว

สีฟ้า หมายถึง ความรู้

สีขาว หมายถึง มีคุณธรรม

ความหมายรวม “คุณธรรมนำความรู้”

อักษรย่อ ป.ร.

4.1.2 ด้านยุทธศาสตร์การการพัฒนาและการดำเนินงาน

ปัจจุบันโรงเรียนปทุมราชวงศา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอำนาจเจริญ ได้รับการรับรองให้เป็นโรงเรียนต้นแบบโรงเรียนในฝันจากกระทรวงศึกษาธิการ ดังนั้นเพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน โดยเน้นการพัฒนาคุณภาพนักเรียนให้สอดคล้องกับนโยบายของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขั้นพื้นฐานและแผนกลยุทธ์ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอำนาจเจริญ โรงเรียนจึงได้กำหนดกลยุทธ์ในการดำเนินงาน 6 กลยุทธ์ ดังนี้

กลยุทธ์ที่ 1 ปฏิรูปกระบวนการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ พร้อม ปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมและการน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจแบบพอเพียงมาใช้ในการดำรงชีวิต

กลยุทธ์ที่ 2 สนับสนุนและให้บริการทางการศึกษาได้ครอบคลุมกลุ่มเป้าหมายและดูแลช่วยเหลือส่งเสริมนักเรียนตามศักยภาพอย่างทั่วถึง

กลยุทธ์ที่ 3 เพิ่มระดับคุณภาพมาตรฐานการศึกษาให้สูงขึ้นเป็นที่ยอมรับของชุมชนและผู้ที่เกี่ยวข้อง

กลยุทธ์ที่ 4 พัฒนาศักยภาพของผู้บริหาร ครู กรรมการสถานศึกษา บุคลากรทางการศึกษา และผู้ที่เกี่ยวข้องให้เป็นผู้มีความรู้ความสามารถในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน

กลยุทธ์ที่ 5 ส่งเสริมระบบภาคีเครือข่าย ผู้เชี่ยวชาญ พี่เลี้ยง ศิษยานุศิษย์โรงเรียนต้นแบบชุมชน และภูมิปัญญาท้องถิ่นให้มีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

กลยุทธ์ที่ 6 สนับสนุนและให้ความช่วยเหลือด้านการศึกษาและกำลังใจแก่โรงเรียนใน 3 จังหวัดชายแดนใต้

แผนกลยุทธ์ทั้ง 6 นี้เกิดจากการที่บุคลากรทุกฝ่าย ทุกงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนปทุมราชวงศา ดังนี้

1. นายประเสริฐ รักพรหม	ประธานกรรมการ
2. นายวัชรชัย สุดาศักดิ์	กรรมการผู้แทนครู
3. ร.ต.ท.ทิม นรินทร์รัมย์	กรรมการผู้แทนผู้ปกครอง
4. นายธรรมศาสตร์ โพธิ์	กรรมการผู้แทนศิษย์เก่า
5. นายประสิทธิ์ บุญบาล	กรรมการผู้แทนองค์กรชุมชน
6. นายคำเพียร ถาวร	กรรมการผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

7. พระครูสิริวรานุกุล	กรรมการผู้แทนพระภิกษุสงฆ์
8. พระปลัดอดิเรก ฐิตธมฺโม	กรรมการผู้แทนพระภิกษุสงฆ์
9. นายอุทิน แก้วกันหา	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
10. จ.ส.ต.เกตุ สलगสิงห์	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
11. นายชนะ โสมรักษ์	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
12. นายโกสินทร์ ลากสาร	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
13. นายประมวล สีดาพันธ์	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
14. นายมานิตย์ แสงเขียว	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
15. ผู้อำนวยการโรงเรียนปทุมราชวงศา	กรรมการและเลขานุการ

บุคลากรทุกคนในโรงเรียนได้ร่วมกันคิด วิเคราะห์โดยคำนึงถึงความเหมาะสมและความต้องการของผู้เรียน บุคลากร โรงเรียน ชุมชนและหน่วยงานต้นสังกัด ในการที่จะพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนให้ได้มาตรฐานเป็นที่ยอมรับต่อสังคมทั่วไป

4.1.3 ด้านอาคารสถานที่

โรงเรียนมีอาคารเรียนถาวรอยู่ 4 หลัง ที่อยู่ในสภาพพร้อมใช้งาน และมีอาคารประกอบอื่น ๆ อีก คือ โรงฝึกงาน 3 หลัง อาคารหอประชุม 1 หลังในการจัดการเรียนการสอนยังขาดห้องเรียนสามัญอยู่ 8 ห้องเรียน เพื่อแก้ปัญหาห้องเรียนไม่เพียงพอ โรงเรียนจึงจัดการเรียนการสอนโดยให้นักเรียนหมุนเวียนกันใช้ห้องเรียน

นอกจากนี้โรงเรียนยังมีบ้านพักครู จำนวน 5 หลัง ห้องน้ำ-ห้องส้วมนักเรียน จำนวน 4 หลัง มีสระเก็บน้ำ 1 สระ มีหอประชุม 1 หลัง ดังรายละเอียดดังต่อไปนี้

4.1.4 ด้านบุคลากร

ในปีการศึกษา 2552 โรงเรียนปทุมราชวงศา มีจำนวนข้าราชการครู พนักงานราชการ นักการภารโรง ลูกจ้างชั่วคราว จำนวน ทั้งหมด 73 คน

จำนวนข้าราชการครูจำแนกตามตำแหน่ง ปี 2552 ดังนี้

ตำแหน่ง	เพศ		รวม
	ชาย	หญิง	
ผู้อำนวยการ โรงเรียน	1	-	1
รองผู้อำนวยการ โรงเรียน	2	1	3
ครู อันดับ กศ. 3	3	2	5
ครู อันดับ กศ. 2	14	17	31

ครู อันดับ กศ. 1	2	4	6
รวม	22	24	46

ตารางที่ 1 จำนวนข้าราชการครูจำแนกตามตำแหน่ง ปี 2552

จำนวนข้าราชการครู จำแนกตามระดับการศึกษา และกลุ่มสาระการเรียนรู้

กลุ่มสาระการเรียนรู้	ระดับอุดมการศึกษา			
	ปริญญาโท	ปริญญาตรี	อนุปริญญา	รวม
ฝ่ายบริหารโรงเรียน	4	2	-	6
ภาษาไทย	-	5	-	5
สังคมศึกษา	-	6	-	6
ภาษาต่างประเทศ	1	4	-	5
วิทยาศาสตร์	1	8	-	9
คณิตศาสตร์	-	8	-	8
สุขศึกษาและพลศึกษา	1	1	-	2
การงานอาชีพฯ	-	4	1	5
รวม	7	38	1	46

ตารางที่ 2 จำนวนข้าราชการครู จำแนกตามระดับการศึกษา และกลุ่มสาระการเรียนรู้

จำนวนลูกจ้างประจำ พนักงานราชการ ลูกจ้างชั่วคราว ในปีการศึกษา 2552

ตำแหน่ง	เพศ		รวม
	ชาย	หญิง	
นักการภารโรง	2	-	2
ยาม	1	-	1
พนักงานราชการ	5	9	14
ลูกจ้างชั่วคราว	5	5	10
รวม	13	14	27

ตารางที่ 3 จำนวนนักการภารโรง พนักงานราชการ ลูกจ้างชั่วคราว ปีการศึกษา 2552

จำนวนห้องเรียนและจำนวนนักเรียน ปีการศึกษา 2552

ระดับชั้น	จำนวน ห้องเรียน	จำนวน(คน)		รวม
		ชาย	หญิง	
มัธยมศึกษาตอนต้น				
ม.1	9	196	186	382
ม.2	8	147	194	341
ม.3	8	174	186	360
รวม	25	517	566	1,083
มัธยมศึกษาตอนปลาย				
ม.4	6	78	166	244
ม.5	6	60	134	194
ม.6	6	74	129	203
รวม	18	212	429	641
รวมทั้งสิ้น	43	729	995	1,724

ตารางที่ 4 จำนวนห้องเรียนและจำนวนนักเรียน ปีการศึกษา 2552 จำแนกตามเพศและระดับชั้น

4.1.5 ครุภัณฑ์สำนักงาน

โรงเรียนปทุมราชวงศา เป็นโรงเรียนที่เห็นความสำคัญของการพัฒนากระบวนการและกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ ซึ่งบางกระบวนการ/กิจกรรม จำเป็นที่ต้องมีวัสดุ ครุภัณฑ์ เพื่ออำนวยความสะดวก และเอื้อต่อการจัดกิจกรรม ดังรายการดังต่อไปนี้

ลำดับ ที่	รายการครุภัณฑ์	จำนวน หน่วย	ลำดับที่	รายการครุภัณฑ์	จำนวน หน่วย
1	โทรทัศน์	11	10	คอมพิวเตอร์เพื่อการบริหาร	20
2	คอมพิวเตอร์เพื่อการเรียน การสอน	169	11	เครื่องปรี้นเตอร์	8
3	เครื่องโทรสาร	1	12	เครื่องถ่ายเอกสาร	1
4	โทรศัพท์	2	13	เครื่องฉายข้ามศีรษะ	2
5	เครื่องพิมพ์ดีดสำนักงาน แค่ 18 นิ้ว	3	14	เครื่องพิมพ์ดีดเพื่อการเรียนการ สอน แค่ 14 นิ้ว	45
			15	เครื่องถ่ายวิดีโอ	1

6	จานรับสัญญาณดาวเทียม	1	16	เครื่องเล่น DVD	3
7	กล้องถ่ายรูป	2	17	วิทยุ-เทป	4
8	เครื่องเสียง	4	18	เครื่องดนตรีสากล	1
9	เครื่องดนตรีไทย	1	19	รถยนต์โดยสาร 12 ที่นั่ง	1

ตารางที่ 5 จำนวนวัสดุ ครุภัณฑ์และอุปกรณ์การศึกษา

4.1.6 ข้อมูลแหล่งเรียนรู้ในชุมชน/สถานประกอบการ/ภูมิปัญญาท้องถิ่น

1.โรงพยาบาลอำเภอปทุมราชวงศา

โรงพยาบาลปทุมราชวงศา เป็นโรงพยาบาลขนาด 30 เตียง มีผู้อำนวยการโรงพยาบาลชื่อ นายแพทย์ปริญญา นพเก้า โรงพยาบาลให้บริการกับประชาชนในอำเภอปทุมราชวงศา จำนวน 7 ตำบล 73 หมู่บ้าน มีประชากร 46,183 คนแยกเป็นชาย 23,408 คน หญิง 22,775 คน และนอกจากนี้ก็เป็นอำเภอที่อยู่ใกล้เคียง มีจำนวนบุคลากรดังนี้

ประเภทบุคลากร	จำนวน	อัตราส่วนต่อประชากร
แพทย์	2	1 : 23,092
ทันตแพทย์	2	1 : 23,092
เภสัชกร	3	1 : 15,394
พยาบาลวิชาชีพ	39	1 : 1,184
เจ้าหน้าที่สถานีนอมาัย	23	1 : 2,008

ตารางที่ 6 จำนวนและอัตราส่วนต่อประชากรของบุคลากรทางการแพทย์

2. ห้องสมุดประชาชนอำเภอปทุมราชวงศา

ห้องสมุดประชาชนอำเภอปทุมราชวงศา ตั้งอยู่บริเวณชุมชน นักเรียนหรือประชาชนทั่วไปสามารถเดินทางไปสะดวก ซึ่งอยู่ใกล้กับตลาดสดอำเภอปทุมราชวงศา ห้องสมุดเปิดให้บริการทุกวัน เวลา 08.00 – 17.00 น. และหยุดวันนักขัตฤกษ์ ผู้ที่สนใจสามารถไปใช้บริการ

ทางด้านสื่อสิ่งพิมพ์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ และการให้บริการสอบถาม ซึ่งห้องสมุดได้รับการปรับปรุงให้มีสื่อที่ทันสมัย มีสิ่งแวดล้อมที่ร่มรื่น เหมาะในการอ่านหนังสือ ศึกษาค้นคว้า

3. ที่ว่าการอำเภอปทุมราชวงศา

ที่ว่าการอำเภอปทุมราชวงศา ให้บริการประชาชนที่ไปติดต่อราชการ สอบถามในเรื่องหน้าที่ของประชาชนโดยทั่วไป เช่น การไปติดต่อขอรับหมายเรียกทหาร การทำบัตรประชาชน การคัดเลือกทหาร

4. กลุ่มแม่บ้านโคกพระวินัยดี

กลุ่มแม่บ้านโคกพระวินัยดี ได้ร่วมกันผลิตและจำหน่ายสินค้าพื้นเมือง โดยมีหัวหน้าตามผลิตภัณฑ์ดังนี้

4.1 กลุ่มทอผ้าพื้นเมืองบ้านวินัยดี นางสุใจ สิทธิธรรม 16 วินัยดี หมู่ 4 ต.นาป่าแซง

อ.ปทุมราชวงศา จ.อำนาจเจริญ 37110 มีสมาชิก จำนวน 10 คน

4.2 กลุ่มข้าวกล้องหอมมะลิบ้านโคกพระ นายบุญจันทร์ สีเล้ง 119 หมู่ 10 บ้านโคกพระ

ตำบลนาป่าแซง อำเภอปทุมราชวงศา จังหวัดอำนาจเจริญ 37110 มีสมาชิก จำนวน 12 คน

4.3 กลุ่มแปรรูปสมุนไพรบ้านโคกพระ นายจันทร์ พันธุ์ดี 46/1 หมู่ 10 บ้านโคกพระ

ตำบลนาป่าแซง อำเภอปทุมราชวงศา จังหวัดอำนาจเจริญ 37110 มีสมาชิก จำนวน 22 คน

5. วัดป่าศรีวิชัย ตั้งอยู่ หมู่ 7 ตำบลคำโพน อำเภอปทุมราชวงศา ห่างจากตัวอำเภอประมาณ 8 กิโลเมตร พื้นที่บริเวณรอบวัด เต็มไปด้วยโคกหิน และน้ำผาที่มีความสูงชัน มีบรรยากาศที่เงียบสงบ เหมาะในการนั่งสมาธิ ภาวนา ทำจิตใจให้สงบ ทุกๆ ปีวัดนี้ จะมีการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้พระพุทธศาสนา เช่น การตอบปัญหาธรรมะ การเจ้าค่ายพระพุทธธรรมสำหรับเยาวชน เพื่อฝึกเล็งของบามุข โดยมีพระวิทยากรเป็นผู้ให้ความรู้ และในภาคฤดูร้อน จะมีการบวชสามเณร ฤดูร้อน เพื่อขัดเกลากจิตใจ พัฒนาสติและความอดทน

4.1.7 สภาพชุมชนโดยรวม

สภาพชุมชนรอบบริเวณโรงเรียนมีลักษณะเป็นเขตเทศบาลตำบลนาหว้าใหญ่ มีประชากรประมาณ 3,817 คน บริเวณใกล้เคียงโดยรอบโรงเรียนได้แก่วัดนาหว้า ตลาดสดตำบลนาหว้าใหญ่ อาชีพหลักของชุมชนคือเกษตรกรรม เนื่องจากสภาพแวดล้อมมีทุ่งนาและป่าไม้ผู้คนส่วนใหญ่ในชุมชนมีฐานะ ยากจนอยู่กันแบบพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน คนในชุมชนส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ อนุรักษ์ขนบธรรมเนียม และประเพณีท้องถิ่นที่รู้จักโดยทั่วไป คือ ฮีตสิบสองคองสิบสี่ เช่น บุญเข้ากรรม บุญข้าวจี่ บุญเดือนหก บุญข้าวสาก บุญข้าวประดับดิน บุญกฐิน ลอยกระทง สงกรานต์ บุญมหาชาติ บุญเข้าพรรษา

สภาพการคมนาคม ถนนหนทางสะดวกลาดยางและคอนกรีต สภาพแหล่งน้ำ มีฝายน้ำล้นห้วยคำปี่ มีแหล่งน้ำสำหรับทำน้ำประปา คือฝายน้ำล้นบ้านหินกอง

สภาพการใช้ไฟฟ้า มีไฟฟ้าใช้ทุกครัวเรือน

ผู้ปกครองส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับประถมศึกษา

ประกอบอาชีพร้อยละ 89.07

นับถือศาสนาพุทธร้อยละ 99.81

ฐานะทางเศรษฐกิจ / รายได้โดยเฉลี่ยต่อครอบครัวต่อปี 42,00 บาท

จำนวนคนเฉลี่ยต่อครอบครัว 4 คน

4.1.8 โอกาสและข้อจำกัดของโรงเรียน

โรงเรียนปทุมราชวงศาได้ผ่านการประเมินหนึ่งอำเภอหนึ่งโรงเรียนในฝัน (โรงเรียนดีใกล้บ้าน) จึงได้รับการสนับสนุนด้านงบประมาณจากเทศบาลตำบลนาหว้าใหญ่ ในการดำเนินงานโครงการตอบปัญหาเยาวชนคนเก่ง โรงเรียนได้นิมนต์พระภิกษุจากวัดนาหว้า มาเป็นวิทยากรสอนสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม ผู้เรียนไปศึกษาและปฏิบัติ- ธรรมในวันสำคัญทางพุทธศาสนา มีแหล่งเรียนรู้ที่สำคัญ เช่น ป่าใหญ่ตำบลหนองข่า ภูน้อยตำบล นาหว้า วัดป่าศรีวิชัยตำบลคำโพน วัดศรีชมภู ตลาดสด ร้านขนมจีนชุมชน สถานีวิทยุเพื่อ การศึกษา คลื่น 99.25 MHz โรงพยาบาลปทุมราชวงศา สถานีตำรวจภูธรอำเภอปทุมราชวงศา ห้องสมุดประชาชน สวนป่า สวนยาง ห้องคอมพิวเตอร์ ห้องสมุด ห้องปฏิบัติการทางภาษา ห้องปฏิบัติการทางเคมี ร้านค้าสหกรณ์ โรงน้ำสะอาด ทางโรงเรียนมีนโยบาย ส่งเสริมให้ผู้เรียน ได้เรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกโรงเรียนต่างๆ เหล่านี้อยู่เสมอ

ด้านครู ครูในโรงเรียนร้อยละ 100 มีความสามารถใช้คอมพิวเตอร์พื้นฐานได้ และมึ ความสามารถในการจัดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เช่นการสอนแบบบูรณาการโครงการ ส่งเสริมให้ผู้เรียนเรียนรู้ตามความสนใจ และความถนัด โดยการจัดตั้งกิจกรรมชุมนุมต่างๆ จัดสนามบูรณาการการเรียนรู้ เช่น ร้านเสริมสวย ร้านตัดผมชาย ห้องคาราโอเกะ ห้องดูหนัง ธนาคารโรงเรียน ร้านสหกรณ์โรงเรียน มีสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น

ด้านกระบวนการการบริหารจัดการในโรงเรียนมีคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นที่ปรึกษา และตรวจสอบการดำเนินงาน มีผู้บริหารให้คำปรึกษาแนะนำ เพื่อให้การดำเนินสำเร็จ ดุล่วงตามนโยบาย ทิศทางและภาพความสำเร็จที่วางไว้ มีการแต่งตั้งคณะนิเทศเพื่อคอยให้ คำปรึกษาแนะนำเมื่อมีปัญหาเป็นระยะ มีเอกลักษณ์ในการดำเนินงาน สามารถบูรณาการ และการทำงานเป็นทีมได้อย่างดียิ่ง

ข้อจำกัดของโรงเรียน เนื่องจากโรงเรียนปทุมราชวงศาเป็นโรงเรียนหนึ่งอำเภอหนึ่ง โรงเรียนในฝัน (โรงเรียนดีใกล้บ้าน) ได้ประสบปัญหาหนี้สินผูกพัน ทำให้โรงเรียนขาดความ คล่องตัวในการบริหารจัดการด้านต่างๆ อีกทั้งชุมชนส่วนใหญ่มีฐานะยากจนไม่สามารถช่วยเหลือ สนับสนุนโรงเรียนได้เท่าที่ควร

4.2 การจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในอดีตที่ผ่านมา

โรงเรียนปทุมราชวงศาเป็นโรงเรียนมัธยมขนาดใหญ่ ที่มีจำนวนนักเรียนมากเป็นอันดับสองของจังหวัดอำนาจเจริญ จำนวน 1,724 คน นักเรียนที่เข้ามาเรียนที่โรงเรียนนี้มาจากทั้งในเขตพื้นที่บริการ คือ ในอำเภอปทุมราชวงศา และนอกเขตพื้นที่บริการ คือ จากอำเภอกุดข้าวปุ้น อำเภอเขมราฐ จังหวัดอุบลราชธานี อำเภอเมือง อำเภอชานุมาน จังหวัดอำนาจเจริญ กระบวนการรับนักเรียนเข้ามาเรียน เริ่มจากการสมัครเข้าเรียนจากนักเรียนที่จบหลักสูตรชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น และสอบเพื่อจัดกลุ่มการเรียนตามแผนการเรียนที่นักเรียนเลือกเรียน นักเรียนที่ได้คะแนนสูงตั้งแต่ลำดับที่ 1 – 40 คือกลุ่มนักเรียนที่โรงเรียนคัดเลือกเป็นห้องเรียนพิเศษ ส่วนห้องเรียนอื่นๆ ก็จะมีนักเรียนที่มีคะแนนสอบเข้ามาน้อยสลับกันไป จึงความหลากหลายทั้งเรื่ององค์ความรู้ เจตคติต่อการเรียน และความรับผิดชอบต่อการเรียน ซึ่งการจัดห้องเรียนนี้ นอกจากจะมีความแตกต่างกันในเรื่องดังกล่าวแล้ว ยังมีความแตกต่างกันในเรื่องวิชาเรียนภาษาอังกฤษ คือ ในห้องเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ทุกห้องเรียน มีการเรียนรู้ภาษาอังกฤษพื้นฐาน จำนวน 3 คาบ ต่อสัปดาห์ รวม 60 คาบ ต่อภาคเรียน แต่ห้องเรียนพิเศษที่ถูกคัดเลือกไว้ จะได้เรียนวิชาเพิ่มเติม อีก 3 คาบต่อสัปดาห์ รวม 60 คาบ ต่อภาคเรียน และรวมจำนวนคาบเรียนภาษาอังกฤษที่ห้องเรียนพิเศษที่ถูกคัดเลือกไว้ ทั้งหมดต่อภาคเรียน คือ 120 คาบ โอกาสและการเรียนรู้จึงมีความแตกต่างกันมาก และรูปแบบการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษที่ผ่านมา ในวิชาภาษาอังกฤษพื้นฐาน จะใช้มาตรฐานเดียวกันทุกห้องเรียน เพราะมีผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง เนื้อหาความรู้ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การประเมินผลแบบทดสอบเดียวกัน โดยไม่ได้คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ทำให้พบว่านักเรียนมีความแตกต่างกันมาก ส่งผลให้มีระดับผลการเรียนรู้ภาษาอังกฤษต่ำ และมีพฤติกรรมการเรียนภาษาอังกฤษในภาคเรียนที่ 2 ไม่เป็นที่พึงประสงค์ของครู ผู้ปกครอง และตัวนักเรียน

ข้อมูลเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเป้าหมายการพัฒนาคุณภาพ โรงเรียนปทุมราชวงศา
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ

	ผลสัมฤทธิ์ทุกระดับชั้น				NT ปี 2549	NT ปี 2550		NT ปี 2551		O-NET ชั้น ม.6				
	ปี	ปี	ปี	ปี	ชั้นม. 3	ชั้นม. 3		ชั้นม. 3		ปี 2548	ปี 2549	ปี 2550	ปี 2551	
					คะแนน	ร้อยละ	คะแนน	คะแนน	คะแนน					
					โรงเรียน	สพท.	โรงเรียน	สพท.	โรงเรียน					
กลุ่มสาระการ เรียนรู้	2548	2549	2550	2551	โรงเรียน	โรงเรียน	โรงเรียน	สพท.	โรงเรียน	โรงเรียน	โรงเรียน	โรงเรียน	โรงเรียน	คะแนน
1. ภาษาไทย	3.00	2.97	2.83	2.56	49.47	17.67	44.17	36.5	37.14	41.12	42.11	45.51	40.52	40.83
2. คณิตศาสตร์	1.91	1.94	2.03	2.28	34.27	12.18	30.44	29.76	29.81	22.87	25.49	28.73	31.15	30.71
3. คณิตศาสตร์	2.45	2.3	2.28	2.46	46.47	13.14	32.84	36.74	34.71	30.01	31.49	32.47	29.89	30.39
4. สังคมศึกษาฯ	2.81	2.65	2.67	2.74	50.15	14.46	36.14	40.63	38.77	39.44	34.61	35.74	31.27	32.03
5. ภาษาอังกฤษ	2.16	2.11	2.17	2.23	31.47	9.77	24.41	28.76	28.52	26.04	26.96	27.01	27.03	27.26
6. การงานอาชีพ	3.13	3.34	3.15	3.15	-	-	-	-	-	-	-	47.37	38.37	37.6
7. ศิลปะ	3.67	3.44	3.6	3.58	-	-	-	-	-	-	-	39.13	42.43	41.47
8. สุขศึกษาฯ	3.39	3.47	3.43	3.57	-	-	-	-	-	-	-	52.45	55.03	55.1
เฉลี่ย	2.82	2.77	2.77	2.82	42.37	67.22	33.6	33.48	33.79	159.48	160.66	169.46	159.86	161.22
												308.41	295.69	295.39

ตารางที่ 7 การเปรียบเทียบข้อมูลผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ข้อสังเกตที่ได้จากการศึกษาข้อมูลเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยเฉพาะกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) นั้น พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนต่ำ และสอดคล้องกับผลการทดสอบการศึกษาแห่งชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ที่ต่ำที่สุด เมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น ปัจจัยหนึ่งอาจเป็นเพราะรูปแบบ กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ ไม่สอดคล้องกับนักเรียน ซึ่งแต่ละคนมีความแตกต่างกันมาก ขาดการศึกษา นักเรียนเป็นรายบุคคล ถึงปัญหาและความต้องการ และการมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ ซึ่งนางสาวเสาวลักษณ์ คชมิตร ครูภาษาอังกฤษ ได้แสดงความคิดเห็น ดังนี้

“ถ้าเราได้สำรวจหรือเข้าใจ ปัญหาและความต้องการของนักเรียนตั้งแต่ตอนต้น หรือตอนนักเรียนเข้าเรียน ม.1 ใหม่ หรือ ม.4 ใหม่ ก็คงจะดีนะ เพราะครูก็จะได้นำมาเป็นแนวทางแก้ไขปัญหาให้ตรงกับความต้องการของนักเรียน”

4.3 ปัญหาการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ผ่านมา

โรงเรียนปทุมราชวงศา ได้เปิดทำการเรียนการสอนในระดับช่วงชั้นที่ 3 และ 4 และมีการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ แต่ผลสัมฤทธิ์ทางด้านการเรียนและคุณภาพของการเรียนรู้ภาษาอังกฤษยังไม่อยู่ในระดับความพึงพอใจของของคณะครู นักเรียน ผู้ปกครองและภาคีเครือข่าย ซึ่งจากการศึกษา ค้นหา และเรียนรู้ พบว่า การเรียนภาษาอังกฤษเกิดจากปัญหาหลัก 4 ด้าน คือด้านนโยบายการจัดการเรียนการสอน ด้านกระบวนการ/กิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ ด้านบุคคลทั้งครูและนักเรียน และการขาดกระบวนการเตรียมผู้เรียนและเสริมทักษะนักเรียนที่ถูกคัดเลือกเข้ามาเรียน

4.3.1 ด้านนโยบายการจัดการเรียนการสอน

ช่วงชั้นที่ 4 ม. 4 ถึง ม. 6

กลุ่มสาระการเรียนรู้	เวลาเรียน (คิดเป็นร้อยละต่อปี)								
	ม. 4			ม. 5			ม. 6		
	พฐ.	พต.	รวม	พฐ.	พต.	รวม	พฐ.	พต.	รวม
ภาษาไทย	80	-	80	80	-	80	80	-	80
คณิตศาสตร์	80	80	160	80	80	160	80	80	160
วิทยาศาสตร์	180	-	180	-	180	180	-	180	180
สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม	120	-	120	120	-	120	120	-	120
สุขศึกษาและพลศึกษา	40	40	80	40	40	80	40	40	80
ศิลปะ	40	-	40	40	-	40	40	-	40
การงานอาชีพและเทคโนโลยี	80	-	80	80	-	80	80	-	80
ภาษาต่างประเทศ	120	*120	120	120	*120	120	120	*120	120
กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	8			8			8		
* เฉพาะห้องเรียน 4/1, 5/1 และ 6/6									
พฐ. คือวิชาพื้นฐาน พต. คือวิชาเพิ่มเติม									

ตารางที่ 8 โครงสร้างหลักสูตรช่วงชั้นที่ 4

จากตาราง ในช่วงชั้นที่ 4 (ม.4 - 6) มีการเรียนภาษาอังกฤษ จำนวน 120 ชั่วโมง ต่อปี คิดเป็น 3 ชั่วโมง ต่อสัปดาห์ ส่วนวิชาเพิ่มเติมนั้น ได้จัดให้มีการเรียนการสอนเฉพาะห้อง 4/1, 5/1 และ 6/6 ซึ่งเป็นห้องเรียนพิเศษ คือมีการคัดนักเรียนที่มีผลการเรียนดีเข้าเรียน ส่วนห้องอื่นๆ ไม่มีการเรียนภาษาเพิ่มเติม

จากข้อมูลดังกล่าว พบว่านักเรียนส่วนมากที่อยู่ห้องอื่นๆและไม่ได้ถูกคัดผลการเรียน มีจำนวนเวลาเรียนภาษาอังกฤษน้อย คือ 3 คาบต่อสัปดาห์ เมื่อเทียบกับห้องที่ถูกคัดผลการเรียน มีจำนวนเวลาเรียน 6 คาบ/ สัปดาห์ คณะผู้วิจัยจึงสรุปว่า เวลาเรียนเป็นปัจจัยหนึ่งที่ก่อให้เกิดปัญหาในการส่งเสริมและพัฒนารการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ

ชั้น	จำนวนผู้เรียน	ผลการเรียนที่ผ่าน								คะแนนเฉลี่ย	ผลการเรียน ไม่ผ่าน			% ที่ผ่าน
		4	3.5	3	2.5	2	1.5	1	0		ร	มส		
ม.4	193	9	6	29	30	77	26	10						96.9
ม.5	196	10	11	48	39	30	20	17						89.66
ม.6	194	19	18	56	33	38	15	10						96.52
รวม ม.ปลาย		38	35	133	102	145	61	37						94.36
รวมทั้งหมด		118	109	246	314	370	169	127						92.29

ตารางที่ 9 สรุปผลการเรียนประจำปีการศึกษา 2551 ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ

จากการศึกษาตารางที่ 9 พบว่า ผลการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยเฉพาะชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 นั้น ถึงแม้ว่าจะผ่านการเกณฑ์การประเมินทุกคนก็ตาม แต่คะแนนเฉลี่ยต่ำกว่า 2.18 และเมื่อศึกษาถึงระดับผลการเรียนที่มีนักเรียนจำนวนมาก ได้รับคือ ระดับผลการเรียน 2 คือ น่าพอใจ คะแนน 60-64 คะแนน ส่วนนักเรียนที่ได้รับผลการเรียนระดับดีเยี่ยม (เกรด 4) คะแนน 80- 100 คะแนน จำนวน 9 คน ซึ่งมีจำนวนน้อยปัจจัยหนึ่งน่าจะมาจากการขาดกระบวนการเตรียมผู้เรียนที่มีความหลากหลายและแตกต่างกันก่อนเข้าสู่การเรียนภาษาอังกฤษในหลักสูตรปกติ

4.3.2 ด้านกระบวนการและกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ

บทบาทการจัดกระบวนการและกิจกรรมเพื่อการเรียนการสอนภาษาอังกฤษมีความสำคัญต่อคุณภาพของการเรียนรู้ ผู้สอนจำเป็นที่จะต้องศึกษาวิวัฒนาการของทฤษฎี การเรียนรู้ และวิธีสอน เพื่อเป็นพื้นฐานในการตัดสินใจ เข้าใจเหตุผลและมองเห็นความจำเป็นในการที่จะปรับเปลี่ยน และประยุกต์วิธีสอน เพื่อสามารถเลือกวิธีสอนที่เหมาะสมกับผู้เรียน และจุดมุ่งหมายของการเรียนการสอนภาษา ทำให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามความแตกต่างระหว่างบุคคลและเกิดศักยภาพสูงสุดตามความสามารถของแต่ละบุคคล กิจกรรมการเรียนรู้ต้องสอดคล้องกับผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง เนื้อหา และเหมาะสมกับวัยของผู้เรียนซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้ของบรูเนอร์ ซึ่งเชื่อว่า วิชาใดๆก็ตาม สามารถที่จะสอนให้เด็กในทุกช่วงพัฒนาการให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพได้ โดยใช้วิธีการที่เหมาะสมกับผู้เรียน จากการศึกษาพบว่า กิจกรรมที่นักเรียนส่วนมากไม่ชอบมากที่สุดโดยเรียงตามลำดับ คือ

- 1) การจดบันทึกตลอดชั่วโมง ซึ่งนักเรียนให้เหตุผลว่า ไม่เข้าใจบางครั้งไม่รู้ว่าจดไปเพื่ออะไร
- 2) การนั่งเรียนอยู่กับที่ตลอดเวลาเพื่อฟังการอธิบายตลอดคาบเรียน นักเรียนได้ให้เหตุผลดังนี้

นางสาวนภัสสร เสกภูมิ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/1 ได้ให้เหตุผลว่า “ ง่วงนอนมาก และถ้าเรื่องที่ครูอธิบายนักเรียนไม่เข้าใจ ก็จะทำให้นักเรียนไม่ชอบภาษาอังกฤษมากขึ้น ”

นายณรงค์ศักดิ์ สังครักษ์ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/2 กล่าวว่า “ช่วงแรกจะเข้าใจ เพราะทุกคนจะตั้งใจฟัง แต่นานเข้าเพื่อนที่นั่งอยู่ใกล้ๆ จะคุยเพราะบางคนเริ่มไม่เข้าใจและ ง่วงนอน จึงต้องหากิจกรรมอื่นมาทำ เช่นชวนเพื่อนคุย หรือทำงานวิชาอื่น ”

- 3) การมอบหมายงานมากและยากเกินไป นักเรียนได้ให้เหตุผลว่า ถ้าตนเองเข้าใจในบทเรียนก็จะไม่เกิดปัญหา แต่ส่วนมากนักเรียนไม่เข้าใจต้องรอลอกเพื่อน ทำให้ส่งงานช้า ครูดำเนินส่วนกิจกรรมการเรียนรู้ที่นักเรียนต้องการให้มีในชั้นเรียน คือ

- 1) กิจกรรมที่ไม่สร้างความกดดัน เช่น มีเพลง เกม ในกิจกรรมการเรียนรู้แต่ละคาบเรียน
- 2) มีการทำงานกลุ่ม ทำงานคู่ ทำงานเดี่ยว ที่หมุนเวียนกันไปตามผลการเรียนรู้ที่คาดหวังและเนื้อหา เพื่อให้ให้นักเรียนได้ปรึกษา หรือแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อนคนอื่น
- 3) มีกิจกรรมการเรียนรู้ที่นักเรียนเกิดความภาคภูมิใจ เชื่อมมั่นในตนเอง เช่น กิจกรรมที่มีการเสริมแรง การยกย่อง ให้กำลังใจ

ข้อสังเกตที่ได้จากการสะท้อนความคิดเห็นของนักเรียนในด้านความต้องการกิจกรรมการเรียนการสอนนั้น ได้สอดคล้องกับทฤษฎีหลักการสอนของ โรเบิร์ต กางเย่ (Robert Gagne) ซึ่งกล่าวว่า ก่อนการเรียนการสอนควรจะมีการเร่งเร้า กระตุ้น และดึงดูดความสนใจ (Gain Attention) ของผู้เรียนบอกวัตถุประสงค์ (Specify Objective) ของบทเรียนให้ผู้เรียนทราบ เป็นการช่วยให้ผู้เรียนได้รับความคาดหวัง ทบทวนความรู้เดิมซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความพร้อมในการเชื่อมโยงความรู้ใหม่กับความรู้เดิม นำเสนอเนื้อหาใหม่ด้วยกิจกรรมที่เหมาะสมกับผู้เรียนที่หลากหลาย กระตุ้นให้ผู้เรียนแสดงความสามารถ เพื่อให้ผู้เรียนมีโอกาสดูสนองต่อสิ่งเร้าหรือสาระที่เรียน ซึ่งจะช่วยทำให้ทราบถึงความก้าวหน้าหรือการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นในตัวผู้เรียน มีการประเมินผลการแสดงออก (Assess Performance) ของผู้เรียน เพื่อช่วยให้ผู้เรียนทราบว่าตนเองสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ได้มากน้อยเพียงใดและที่สำคัญต้องให้การเสริมแรงแก่นักเรียน

4.3.3 ด้าน ครูและนักเรียน

ด้านครู

1. บุคลากรครูภาษาอังกฤษไม่เพียงพอ เนื่องจากครูที่ปฏิบัติการสอนภาษาอังกฤษในโรงเรียนปทุมราชวงศา มีจำนวน ครู 5 คน พนักงานราชการ จำนวน 2 คน และครูอัตราจ้าง จำนวน 1 คน รวมทั้งหมด จำนวน 8 คน ซึ่งถือว่าไม่เพียงพอต่อการะคาบสอน เพราะจำนวนคาบเฉลี่ย 21 คาบต่อสัปดาห์ และ ครู 1 คน ต้องทำการสอน 2 วิชาขึ้นไป

2. ความเข้าใจและความสามารถในการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ จากการศึกษาพบว่า ครูไม่ได้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามความแตกต่างระหว่างบุคคล เพราะในหนึ่งห้องเรียนมีความหลากหลายมากซึ่งผลเหล่านี้สะท้อนในระดับผลการเรียนรู้ของนักเรียนและเจตคติที่มีต่อการเรียนภาษาอังกฤษ

ด้านนักเรียน

เนื่องจากโรงเรียนปทุมราชวงศา เป็นโรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนมากเป็นอันดับ 2 ของจังหวัดอำนาจเจริญ จำนวน 1,724 คน นักเรียนมาจากหลายพื้นที่ ทั้งจากอำเภอปทุมราชวงศา และอำเภอใกล้เคียง เช่น อำเภอนามน อำเภอเมือง จังหวัดอำนาจเจริญ อำเภอกุดข้าวปุ้น อำเภอเขมราฐ จังหวัดอุบลราชธานี การที่นักเรียนมาจากหลายพื้นที่ หลายวัฒนธรรม ทำให้นักเรียนมีความแตกต่างในด้าน บุคลิกภาพ ทัศนคติ ความสนใจ และสติปัญญา โดยเฉพาะความแตกต่างของวิธีการเรียนรู้และองค์ความรู้ด้านภาษาอังกฤษในแต่ละบุคคล และจากการศึกษา พบว่านักเรียนบางส่วนมีชีวิตครอบครัวที่ไม่สมบูรณ์ พ่อแม่หย่าร้าง แต่งงานใหม่ แยกกันอยู่ พ่อแม่เสียชีวิต พ่อแม่ไปทำงาน

ต่างจังหวัด เหล่านี้ ส่งผลให้นักเรียนกลุ่มดังกล่าวมีความแตกต่างในเรื่อง บุคลิกภาพ ทักษะคิด ความสนใจ และสติปัญญา มากกว่านักเรียนกลุ่มอื่น ซึ่งสอดคล้องตามหลักทฤษฎีความแตกต่างระหว่างบุคคล (Individual Differences) ว่าการที่มนุษย์ซึ่งถูกหุบเลี้ยงภายใต้สภาพการณ์ต่างๆ จะเปิดรับความคิดเห็นแตกต่างกันไป และการเรียนรู้จากสิ่งแวดล้อมทำให้เกิดทัศนคติ ค่านิยม และความเชื่อที่รวมเป็นลักษณะทางจิตวิทยาส่วนบุคคลที่แตกต่างกันไป

4.3.4 การขาดกระบวนการเตรียมผู้เรียนและเสริมทักษะภาษาอังกฤษให้กับนักเรียนที่เข้ามาเรียน

การเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพเป็นความต้องการของนักเรียนทุกคน และผู้ที่มีประสิทธิภาพในการเรียนย่อมจะได้เปรียบคนอื่น การที่จะเป็นผู้มีประสิทธิภาพในการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพต้องมีความพร้อมในด้านจิตใจ คือมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ ด้านองค์ความรู้โดยเฉพาะความรู้ภาษาอังกฤษ ด้านทักษะการเรียนรู้ ซึ่งเป็นปัจจัยที่ทำให้นักเรียนมีประสิทธิภาพในการเรียนที่แตกต่างกัน

จากการศึกษา พบว่า โรงเรียนปทุมราชวงศามีการรับนักเรียนเข้าเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จากนักเรียนในหลายพื้นที่ และมีการคัดเลือกนักเรียนมีคะแนนสูงจากการสอบเข้าเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ตั้งแต่ลำดับที่ 1 – 40 จัดเป็นห้องเรียนพิเศษ และมีนักเรียนคนอื่นที่ได้คะแนนลดหลั่นกันลงไป โรงเรียนก็จะจัดลงสลับกันในแต่ละห้องเรียน ซึ่งมีทั้งหมด จำนวน 6 ห้องเรียน

ในบรรยากาศการเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษ โดยเฉพาะวิชาภาษาอังกฤษพื้นฐาน ทั้ง 6 ห้อง จะได้เรียนหลักสูตรเดียวกัน มาตรฐานการเรียนรู้และผลการเรียนรู้ที่คาดหวังเดียวกัน ซึ่งผลของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน พบว่าดังนี้

1. นักเรียนได้รับผลการเรียนรู้ภาษาอังกฤษที่ไม่เป็นที่พึงประสงค์ของนักเรียน ครู และผู้ปกครอง
2. นักเรียนมีพฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษไม่เป็นที่พึงประสงค์ของครู ผู้ปกครอง และชุมชน โดยได้ตรวจสอบจากสมุดบันทึกการมาเรียนของนักเรียนในแต่ละวัน เช่น ขาดเรียนบ่อย หลบเรียน เกิดปัญหาทะเลาะวิวาท มีการจับกลุ่มเล่นการพนัน คีฬา เสี่ยงอันตรายกับชุมชน
3. นักเรียนมีเจตคติที่ไม่ดีต่อการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ โดยจากการสัมภาษณ์นักเรียน การเขียนความรู้สึกหลังจากการเรียนภาษาอังกฤษในแต่ละภาคเรียน สถิติการเข้าเรียน พฤติกรรมการทำแบบทดสอบที่ไม่ตั้งใจทำ

ในแต่ละภาคเรียน โรงเรียนจะสรุปผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษในแต่ละระดับ ซึ่งจากผลของการจัดกิจกรรมเมื่อสิ้นสุดภาคเรียน โรงเรียนถึงจะนำไปเป็นตัวแปรในการ

แก้ปัญหาการพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียนต่อไป ซึ่งถ้ามีการเตรียมผู้เรียนด้านภาษาอังกฤษหรือการเสริมทักษะภาษาอังกฤษให้กับผู้เรียนในระยะเริ่มต้น คือตั้งแต่ช่วงแรกของการเข้าเรียนในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 และให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นถึง ปัญหาของนักเรียน ความต้องการและข้อเสนอแนะที่จะนำไปสู่การพัฒนาตนเองด้านภาษาอังกฤษ คาดว่า ผลการเรียนรู้ของนักเรียนจะสูงกว่าที่เป็นอยู่ และครูผู้สอนจะได้เข้าใจ รู้จักนักเรียนมากขึ้นกว่านี้ จะเป็นประโยชน์ต่อการค่อยเป็นค่อยไปในการพัฒนานักเรียนที่มีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์

4.4 ปัจจัยที่ทำให้เกิดปัญหาในการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ผ่านมา

จากการจัดเวทีสนทนากลุ่มกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 24 คน ที่ไม่ชอบการเรียนภาษาอังกฤษ พบว่าสาเหตุของการที่นักเรียนไม่ชอบเรียนภาษาอังกฤษมาจากหลายปัจจัย ดังนี้

1. วิธีการสอนของครู ที่สร้างความตึงเครียดในบรรยากาศชั้นเรียน และไม่เกิดการเรียนรู้ที่ตามมา ขาดการจูงใจในการเรียนการสอน ซึ่งสอดคล้องกับ ทฤษฎีการจูงใจ (Motivation Theory) ว่า การจูงใจเป็นเครื่องมือสำคัญที่ผลักดันให้บุคคลปฏิบัติ กระตือรือร้น และความปรารถนา ที่จะร่วมกิจกรรมต่างๆ เพราะการตอบสนองใดๆ จะเป็นผลเพื่อลดความตึงเครียดของบุคคลที่มีต่อความต้องการนั้นๆ ควรจะมีกิจกรรมที่สนุกสนานเป็นการจูงใจ เช่น การเล่นเกม เพลง หรือมีกิจกรรมกระตุ้นให้นักเรียนได้แสดงออก

2. การเข้าใจนักเรียนและรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล จากการศึกษาพบว่านักเรียนส่วนมากตอบคำถามไม่ได้ หรือครูแจ้งผลคะแนนที่ได้คะแนนต่ำ หรือกล่าวตักเตือนในเรื่องความรับผิดชอบของการเรียนภาษาอังกฤษ นักเรียนจะรู้สึกอายเพื่อน รู้สึกว่าตนเองมีปมด้อยในเรื่องการเรียนภาษาอังกฤษ ซึ่งปัญหาเหล่านี้เกิดจากครูไม่รู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ไม่เข้าใจนักเรียนถึงความแตกต่างของนักเรียนแต่ละคนที่มีพื้นฐานความเป็นมาของชีวิตที่ไม่เหมือนกันซึ่งนักเรียนกลุ่มนี้สามารถเรียนรู้ได้เหมือนกลุ่มคนอื่นๆ สอดคล้องกับแนวคิดจากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 กล่าวถึงการจัดการเรียนรู้ที่ยอมรับว่าบุคคลหรือผู้เรียนมีความแตกต่างกันและทุกคนสามารถเรียนรู้ได้ ดังนั้นในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ครูหรือผู้จัดการเรียนรู้ควรมีความเชื่อพื้นฐานอย่างน้อย 3 ประการ คือ 1) เชื่อว่าทุกคนมีความแตกต่างกัน 2) เชื่อว่าทุกคนสามารถเรียนรู้ได้ และ 3) เชื่อว่าการเรียนรู้เกิดได้ทุกที่ ทุกเวลา ดังนั้นการรู้จักข้อมูลที่เป็นเกี่ยวกับตัวนักเรียนจึงเป็นสิ่งสำคัญ เช่น ประวัติ ข้อมูลด้านการเรียน ข้อมูลด้านสุขภาพ ข้อมูลด้านความสามารถพิเศษและอื่นๆ ที่จะช่วยให้ครูมีความเข้าใจนักเรียนมากขึ้น สามารถนำข้อมูลมาวิเคราะห์เพื่อการจัดกิจกรรมการเรียน และให้คำปรึกษาที่เหมาะสมได้ วิธีการและเครื่องมือในการ

รู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล เช่น ระเบียบสะสม แบบประเมินพฤติกรรมเด็ก (SDQ) หรือ วิธีการ และเครื่องมือ เช่น การสัมภาษณ์นักเรียน การศึกษาจากแฟ้มสะสมผลงาน การเยี่ยมบ้าน

3. การขาดการมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ ส่วนร่วมที่กล่าวถึง คือ คณะผู้บริหาร โรงเรียนในด้านนโยบายการจัดเตรียมหลักสูตรในการกำหนดวิชาการ ครูที่เป็นผู้ จัดกระบวนการเรียนการสอน นักเรียนที่เป็นผู้ปฏิบัติกิจกรรมการเรียนการสอน และผู้ปกครอง ร่วมกับชุมชน ที่มีหน้าที่สนับสนุน ให้คำปรึกษา กำหนดเป้าหมายความสำเร็จร่วมกัน เพราะจากการศึกษา พบว่า โรงเรียนเพิ่มวิชาเรียนเพิ่มเติมให้เฉพาะนักเรียนที่มีผลการเรียนดีที่ถูกคัดไว้เป็นห้องเรียน พิเศษ แต่นักเรียนอีกส่วนมากที่ไม่ได้ถูกคัดเลือกไว้ ไม่ได้เรียนวิชาภาษาอังกฤษเพิ่มเติมซึ่งจุดนี้ ผู้ที่ รับผลจากการศึกษา (Stakeholders) ควรจะได้มีส่วนร่วมตัดสินใจในการในการจัดทำหลักสูตรหรือ การกำหนดวิชาเรียน กำหนดเป้าหมายในการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ เพื่อจะได้ทราบให้ผลของการจัด การศึกษาว่ามีทิศทางไปในทางใด

4.5 การประเมินความรู้ภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ก่อนเข้าสู่กระบวนการเตรียม ผู้เรียน

คณะวิจัยได้ร่วมเสนอกระบวนการที่จะรู้จักนักเรียนอีกด้านหนึ่ง คือการประเมินความรู้ ภาษาอังกฤษของนักเรียน นักวิจัยจึงใช้แบบทดสอบความรู้ภาษาอังกฤษของนักเรียน โดยได้ ออกแบบแบบทดสอบโดยยึดมาตรฐานการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ ช่วงชั้นที่ 3 (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 3) จากการศึกษาการประเมินความรู้ภาษาอังกฤษ ในรอบแรกพบว่าคะแนนของนักเรียนมีความ แตกต่างกันมาก ทีมวิจัยได้ร่วมปรึกษาแลกเปลี่ยนการวิเคราะห์ข้อมูลและสรุปการเก็บข้อมูลครั้งที่ 1 โดยการกำหนดระดับคะแนนเพื่อแบ่งนักเรียนเป็น 4 กลุ่ม ได้ดังนี้

คะแนน 0 - 10	คือกลุ่มไม่พร้อมเลย	มีจำนวน 26 คน
คะแนน 11 - 20	คือกลุ่มพร้อมน้อย	มีจำนวน 27 คน
คะแนน 21 - 30	คือกลุ่มพร้อมปานกลาง	มีจำนวน 14 คน
คะแนน 31 - 40	คือกลุ่มพร้อมเพียงพอ	มีจำนวน 3 คน

และจากการร่วมนำเสนอรายงานความก้าวหน้า ในวันที่ 9 มกราคม 2552 ณ มหาวิทยาลัย อุบลราชธานี ผศ.ดร.ชมพูนุท โมราชาติ อาจารย์จากมหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี และเป็นที ประึกษาโครงการได้ให้ข้อเสนอแนะว่า คะแนนในช่วงกลุ่มพร้อมน้อยและกลุ่มพร้อมปานกลาง มี ความใกล้เคียงกัน ควรรวบให้เป็นกลุ่มเดียว ดังนั้น จึงเหลือ จำนวน 3 กลุ่ม คือ

คะแนน 0 - 10	คือกลุ่มไม่พร้อมเลย	มีจำนวน 26 คน
คะแนน 11 - 30	คือกลุ่มพร้อมปานกลาง	มีจำนวน 41 คน

คะแนน 31 - 40 คือกลุ่มพร้อมเพียงพอ มีจำนวน 3 คน

อาจารย์ที่ปรึกษาโครงการได้เสนอแนะในเรื่องของการจัดการเรียนรู้ทีละกลุ่ม จากนั้นให้จัดการเรียนรู้ทั้งหมดที่เป็นกลุ่มใหญ่ จำนวน 70 คน ซึ่งถือเป็นห้องเรียนที่ใหญ่ ไม่เหมาะสมในหลักการจัดการเรียนรู้ภาษา ควรใช้นักเรียนจำนวน 1 ห้องเรียนในการทดลองเพื่อความเหมาะสม จึงมีการทดลองใหม่ กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ปีการศึกษา 2552 จำนวน 1 ห้องเรียน จำนวน 34 คน พบว่า

คะแนน 0 - 10 คือกลุ่มไม่พร้อมเลย มีจำนวน 12 คน

คะแนน 11 - 30 คือกลุ่มพร้อมปานกลาง มีจำนวน 15 คน

คะแนน 31 - 40 คือกลุ่มพร้อมเพียงพอ มีจำนวน 7 คน

การเก็บข้อมูลในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้มีการวิเคราะห์เนื้อหาในแบบทดสอบที่ นักเรียนส่วนใหญ่ มีความสับสนคือ นักเรียนมีความรู้ในเรื่องคำศัพท์น้อยเกินไป และนักเรียนไม่เข้าใจใน โครงสร้างประโยคในกาลต่างๆ และมีความสับสนในเรื่องการใช้คำเชื่อมต่างๆ

4.6 รูปแบบกระบวนการในการเตรียมนักเรียนก่อนเรียนภาษาอังกฤษชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

จากการประเมินนักเรียนที่เข้ามาเรียนในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนแรกของการเข้าเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย พบว่านักเรียนมีความแตกต่างกันในด้านองค์ความรู้ภาษาอังกฤษ สามารถแบ่งนักเรียนเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้

1. กลุ่มไม่พร้อมเลย
2. กลุ่มพร้อมปานกลาง
3. กลุ่มพร้อมเพียงพอ

โดยแต่ละกลุ่มมีรูปแบบกระบวนการเตรียมความพร้อมผู้เรียนเหมือนและแตกต่างกัน ดังนี้

1. กลุ่มไม่พร้อมเลย มีจำนวน 12 คน มีแนวทางการจัดกระบวนการเพื่อเตรียมผู้เรียนก่อนเข้าสู่การเรียนภาษาอังกฤษ ดังนี้

1.1 กระบวนการละลายความรู้สึกลึก เป็นกระบวนการให้นักเรียนเปิดและแสดงความรู้สึกในการที่จะพัฒนาตนเองด้านการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ โดยทั้งการเล่า และการเขียน ปัญหา ความต้องการ และข้อเสนอแนะในการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ มีกระบวนการดังนี้

1. ครูเกริ่นนำบรรยากาศการเรียนการสอนภาษาอังกฤษที่ผ่านมา และประโยชน์ของการบอกเล่าความรู้สึกที่เป็นตัวตนของนักเรียนเกี่ยวกับปัญหา ความต้องการรวมทั้งข้อเสนอแนะในการพัฒนาตนเองด้านการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ ครูกำชับว่าข้อมูลเป็นความลับ

2. นักเรียนแต่ละคนแสดงความรู้สึก บางคนไม่อยากจะนำเสนอเป็นคำพูด ก็สามารถเขียนอธิบายได้

ผลจากกระบวนการละลายความรู้สึก นักเรียนได้ให้ข้อมูลในระหว่างการดำเนินกิจกรรม ดังนี้

ปัญหาที่นักเรียนไม่ชอบการเรียนภาษาอังกฤษ

1. นักเรียนไม่ชอบเรียนภาษาอังกฤษมาก เพราะเป็นวิชาที่ยากและไม่สนุก
2. ไม่เข้าใจตั้งแต่ตอนต้น ทำให้การเรียนรู้ที่ต่อเนื่องเป็นไปได้ยาก
3. จำคำศัพท์ไม่ได้
4. อายเพื่อน
5. แบบฝึกหัดมากเกินไป
6. จำนวนนักเรียนในห้องเรียนมากเกินไป ครูไม่สามารถให้คำอธิบายที่ชัดเจนแก่นักเรียนที่ไม่เข้าใจได้

ความต้องการในการเรียนภาษาอังกฤษ

1. เรียนรู้ภาษาอังกฤษทุกวันแต่วันละนิดหน่อย
2. เติมเต็มคำศัพท์ตั้งแต่เบื้องต้น
3. ครูต้องใจเย็น และเข้าใจนักเรียน
4. เรียนกลุ่มเล็ก
5. เรียนด้วยกิจกรรมที่สนุกสนาน หลากหลาย เน้นเกม และ การเรียนรู้จากคอมพิวเตอร์

ข้อเสนอแนะจากกิจกรรมละลายความรู้สึก

ต้องการเรียนในห้องเรียนต่างหาก ในเวลาว่าง เช่น หลังเลิกเรียน หรือ ก่อนเข้าเรียนภาคเช้า จากการศึกษากระบวนการนี้ได้ให้ข้อสังเกตว่าเมื่อเสร็จสิ้นกระบวนการสัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียนดีขึ้นกว่าเดิม นักเรียนมีความกระตือรือร้นมากขึ้น และกล้าที่จะเล่าเรื่องต่างๆ ให้ครูฟังมากขึ้นกว่าเดิม

1.2 กระบวนการค่อยเป็นค่อยไป

กระบวนการนี้เป็นการเรียนรู้ด้วยกิจกรรม AEP (Accelerated Language learning) เพื่อเติมเต็มคำศัพท์ ตามความต้องการของนักเรียนและเป็นพื้นฐานในการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ

การจัดกิจกรรม AEP (Accelerated Language learning) มีขั้นตอนกระบวนการดังนี้

1. นักเรียนนั่งเป็นแถว แถวละ 5 คน ทำสมาธิ มี 2 วิธี คือ 1) การบวกลบเร็ว ลบเลขเร็ว โดยการกำหนดเวลา ว่า 1 นาที บวกได้กี่ช่อง และถูกต้องหรือไม่ และในการเรียนวันต่อไปก็

เปรียบเทียบว่าช่องในการบวกและความถูกต้องมากขึ้น หรือน้อยลง 2) การจับคู่คำอย่างรวดเร็ว
คือ กำหนดคำภาษาอังกฤษ 1 คำให้และมีตัวเลือก 6 ตัวเลือก ว่าคำไหนจะเหมือนกับคำที่กำหนดให้

2. นักเรียนฟังการออกเสียงคำศัพท์จากเครื่องบันทึกเสียง (คำศัพท์ที่ได้รวบรวมมีทั้งหมด 27 กลุ่ม จำนวน 415 คำ) ฟังครั้งที่ 1 ให้ฟังอย่างตั้งใจ ครั้งที่ 2 ฟังแล้วพูดตามเบาๆ และครั้งที่ 3 ฟังแล้วออกเสียงตามด้วย

3. นักเรียนดูรูปภาพคำศัพท์ จากแผ่น Chart เพื่อทบทวนคำศัพท์ และให้นักเรียนออกเสียงคำศัพท์ที่นักเรียนได้ยิน คำใดที่นักเรียนออกเสียงไม่ชัด ครูช่วยในการออกเสียง

4. นักเรียนตรวจสอบความเข้าใจคำศัพท์เบื้องต้น โดยใช้กิจกรรม Flash Cards คือ ครูยกบัตรภาพให้นักเรียนดูอย่างรวดเร็วและให้นักเรียนตอบว่าภาพนั้นคือคำศัพท์อะไร (กิจกรรมนี้เน้นความเร็วเพื่อดึงสมาธิของนักเรียนให้จดจ่ออยู่กับบัตรภาพ) ช่วยกันตั้งกติกาว่า ให้ตอบพร้อมกันตอบทีละแถว หรือให้ยกมือตอบทีละคน กำหนดการเสริมแรงให้นักเรียน บัตรภาพละ 1 คะแนน เมื่อครบทุกภาพ รวมคะแนนทั้งหมดจากบัตรภาพ ครูชื่นชมนักเรียนที่ได้คะแนนมากที่สุดและให้กำลังใจนักเรียนที่ยังไม่ได้คะแนน

5. นักเรียนนั่งเป็นวงกลม ฟังการออกเสียงคำศัพท์ จากเครื่องบันทึกเสียง ขณะเดียวกันให้นักเรียนเรียงบัตรภาพตั้งแต่คำที่ 1 ถึงคำสุดท้ายของกลุ่มคำศัพท์นั้น นักเรียนคนใดเรียงบัตรภาพเสร็จก่อน 3 คนแรกจะได้รับคะแนนโบนัสคนละ 2 คะแนน โดยครูกำหนดกติกา ก่อนที่นักเรียนจะลงมือทำกิจกรรม

6. นักเรียนทุกคนอ่านออกเสียงบัตรภาพทีละภาพพร้อมกันจนครบทุกภาพ ครูสุ่มนักเรียนออกเสียงคำศัพท์

7. นักเรียนเลือกบัตรภาพ จำนวน 15 ภาพ แล้วเรียงรูปภาพเป็น 3 แถวๆละ 5 ภาพ ชี้แจงกติกาให้นักเรียนทราบดังนี้ Row หมายถึง แถว Picture หมายถึง รูปภาพ เช่น Row 1 หมายถึง แถวที่ 1, Row 2 หมายถึง แถวที่ 2, Row 3 หมายถึง แถวที่ 3 และ Picture หมายถึง รูปภาพ Picture 1 หมายถึงรูปภาพที่ 1 Picture 2 หมายถึงรูปภาพที่ 2, Picture 3 หมายถึงรูปภาพที่ 3, Picture 4 หมายถึงรูปภาพที่ 4, Picture 5 หมายถึงรูปภาพที่ 5 กิจกรรมนี้ครูสามารถออกแบบภาพและแถวได้ตามความเหมาะสม ครูชี้แจงให้นักเรียนเข้าใจว่านักเรียนต้องปฏิบัติตามคำสั่งอย่างเคร่งครัดและให้นักเรียนกลุ่มที่อยู่ด้านขวามือเป็นคนตรวจสอบคำตอบด้านนักเรียนกลุ่มใดตอบถูกให้นักเรียนเปิดรูปภาพขึ้นและวางภาพในแนวตั้ง ด้านนักเรียนกลุ่มใดตอบผิดให้นักเรียนเปิดรูปภาพขึ้นและวางภาพในแนวนอน เช่น ครูพูดว่า Row 1 Picture 4 นักเรียนเปิดรูปภาพตามที่ครูบอก จากนั้นครูให้นักเรียนพูด Row _____ Picture _____ โดยไม่ให้ซ้ำกับภาพที่นักเรียนกลุ่มอื่นพูดไปแล้วจนครบทุกภาพทุกแถว ครูให้คะแนนโบนัสสำหรับนักเรียนที่ตอบถูกต้อง

8. นักเรียนทบทวนคำศัพท์ทั้งหมด โดยเรียงบัตรภาพให้ถูกต้อง (ขณะที่เรียงนักเรียนฟังการออกเสียงคำศัพท์ไปพร้อมๆ กัน) นักเรียนทบทวนปากเปล่า

9. ครูมอบหมายงานให้นักเรียนไปวาดภาพสำหรับบัตรภาพที่นักเรียนมีปัญหาในการออกเสียงและจำศัพท์ไม่ได้

10. การประเมินการเรียนรู้กิจกรรม AEP (Accelerated Language learning) โดยให้นักเรียนออกเสียงคำศัพท์ตามรูปภาพ โดยเน้นที่ความถูกต้อง ตามคำศัพท์ ทุกกลุ่ม 27 กลุ่ม จำนวน 415 คำ

ผลของการพัฒนานักเรียนโดยการจัดกิจกรรม AEP (Accelerated Language learning) สามารถสรุปได้ดังนี้

ชื่อ-สกุล	คะแนน AEP (415)	หมายเหตุ
1.นายกรวิทย์ นาคสุข	312	
2.นายโชคอนันต์ อุทธา	350	
3.นายรัชชัย ปาลา	17	นักเรียนไม่มาเรียน
4. นายศักดิ์ชัย เบญจมาศ	378	
5.นายหนึ่ง สองสาม*	28	ขาดเรียนบ่อยมาก
6.นายสกลิต นามโสภา	19	ขาดเรียนบ่อยมาก
7.นางสาวขวัญดา นามบุคคี	372	
8.นางสาวเพ็ญภา เคนหา	363	
9.นางสาวมลชนก แสนโท	367	
10.นางสาวสดสวย ก่อคุณ	364	
11.นางสาวแสงระวี วงศ์คำ	366	
12. นายอนิรุทธิ์ เสียงหวาน	256	

* นามสมมติ

ข้อสังเกตจากการศึกษากลุ่มไม่พร้อม เนื่องจากพฤติกรรมของนักเรียนที่อยู่นอกเหนือจากการดูแลของครู นักเรียนที่เรียนรู้และพัฒนาได้บางคน เนื่องจากมีทัศนคติเชิงบวกกับการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ ทำให้นักเรียนมาเข้าเรียนภาษาอังกฤษ จากการตรวจสอบข้อมูลในวันเดียวกับ พบว่านักเรียนไม่เข้าเรียนในรายวิชาอื่น แต่กลับเข้าเรียนในรายวิชาภาษาอังกฤษ ซึ่งน่าจะมาจากการปรับกระบวนการเรียนการสอนภาษาอังกฤษที่ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ดังที่นางสาวสดสวย ก่อคุณ นักเรียนที่เรียนรู้ในกลุ่มไม่พร้อมเลย กล่าวถึงประสบการณ์ในการเรียนรู้ว่า

“เป็นการเรียนที่ไม่วุ่นนอนเลย เพราะได้ทำกิจกรรมอยู่ตลอดเวลาและเร็ว ได้รู้คำศัพท์ในคำที่ไม่เคยรู้ถึงแม้ว่าจะใช้อยู่ตลอดเช่น น้ำยาลบคำผิด หรือ กล้องคืนสอ ได้ฟังการออกเสียงอยู่ตลอดเวลาได้พูด ก็เลยจำได้มากกว่าเดิม”

1.3 กระบวนการผสมผสาน

กระบวนการนี้เป็นการรวมกันหลายกิจกรรม ดังนี้

1.3.1 กิจกรรมพูดและเขียนประโยคง่ายๆ โดยใช้กลุ่มคำศัพท์ที่เรียนมาจากกระบวนการค่อยเป็นค่อยไป มีกระบวนการเรียนการสอนดังนี้

1. นักเรียนเล่นเกม สร้างคำศัพท์ แบ่งนักเรียนเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มละ 5 คน (นักเรียนไม่มาเรียน 2 คน เหลือ 10 คน) นักเรียนรับบัตรอักษร กลุ่มละ 26 บัตร (a-z) ให้นักเรียนสร้างคำศัพท์จากบัตรอักษรในคำทั่วไปก่อน เมื่อนักเรียนประกอบกันเป็นคำศัพท์แล้วให้ชูบัตรอักษรขึ้นแล้วออกเสียงพร้อมบอกความหมาย จากนั้น กำหนดให้เป็นคำศัพท์ในห้องเรียน ห้องนอน โรงเรียน ห้องครัว กลุ่มใดชูคำศัพท์ก่อนได้ 1 คะแนน ฝึกประมาณ 15 คำ แล้วชื่นชมนักเรียนกลุ่มที่ได้คะแนนสูงและให้กำลังใจนักเรียนที่ได้คะแนนรองลงมา

2. นักเรียนคิดหาคำศัพท์เพิ่มเติมจากการเล่นเกมที่ผ่านมา แล้วนำมาแต่งประโยคง่ายๆ เพื่อนำเสนอให้คนอื่นทราบ เช่น backpack

- I have a **backpack**.
- I have a **big** backpack.
- I have **two** big backpacks.
- I have a **correcting** fluid.
- I have a _____.

3. นักเรียนพูดประโยคของตนเอง แล้วเขียนประโยคไปติดไว้หน้ากระดาน

4. นักเรียนช่วยกันเรียงประโยค โดยครูช่วยในการใช้คำมาเชื่อมประโยค เช่น Tao have a big backpack **but** Kan have a small backpack.

5. การประเมินการจัดกิจกรรมนี้ คือให้นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันเขียนประโยคจากคำศัพท์ในเรื่องเดียวกัน เช่น คำศัพท์เกี่ยวกับห้องเรียน ห้องครัว เป็นต้น ซึ่งแต่ละคนในกลุ่มจะมีประโยคของตนเองอย่างน้อยคนละ 3 ประโยค แล้วช่วยกันใช้คำเชื่อม and, or, because, but เพื่อให้ประโยคสละสลวยและสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น แล้วนำเสนอข้อมูล 10 คะแนน

1.3.2 กิจกรรมสำรวจทรัพย์สินสมบัติ มีกระบวนการขั้นตอนดังนี้

1. ครูทักทายนักเรียน
2. ครูนำเสนอข้อมูลในห้องเรียน โดยใช้สื่อจริง เช่น I have a blue pen. It is in my big backpack. I use it for writing the English exercise.
3. ครูเขียนประโยคบนกระดาน แล้วให้นักเรียนฝึกนำเสนอข้อมูลง่ายๆ จากคำศัพท์ที่ได้เรียนมา โดยมีครูเป็นที่ปรึกษา
4. นักเรียนแต่ละคนไปสำรวจสิ่งของที่อยู่ในบ้าน เช่น โทรทัศน์ เตาเร็ค ตู้เสื้อผ้า หรืออื่นๆ
5. นักเรียนแล้วถ่ายทอดโดยการเล่าและนำเสนอด้วยรูปภาพ เช่น In my house, I have a television. It is in my living room.

6. การประเมินด้วยการบอกเล่าและการนำเสนอคำศัพท์สิ่งของละ 2 คะแนน มอบหมายให้นักเรียนคนละ 5 คำศัพท์ จำนวน 10 คะแนน

1.3.3 กิจกรรมเรียนรู้ด้วยสื่อคอมพิวเตอร์ นักเรียนเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารในสถานการณ์ต่างๆ เช่น การทักทาย การซื้อของ การสนทนาเรื่องสุขภาพ จากบทเรียนคอมพิวเตอร์ การประเมินผล ประเมินจากแบบทดสอบหลังเรียน จำนวน 20 คะแนน

1.3.4 กิจกรรมจับคู่จับคะแนน มีกระบวนการเรียนรู้ดังนี้

1. นักเรียนเล่นเกม 3 ช่อง 3 ท่า คือ ครูฝึกให้นักเรียนออกเสียงกริยา 3 ช่อง จากแผ่น chart ที่เตรียมมา

2. ครูออกเสียงคำศัพท์ ถ้าเป็นคำศัพท์ ช่องที่ 1 ให้นักเรียนออกเสียงตาม และทำท่าก้มลง ถ้าเป็นคำศัพท์ ช่องที่ 2 ให้นักเรียนออกเสียงตามและทำท่าตรง ถ้าเป็นคำศัพท์ ช่องที่ 3 ให้นักเรียนออกเสียงตามและทำท่าเงยหน้าออกไปข้างหลัง ครูทดสอบนักเรียนโดยออกเสียงคำศัพท์ แล้วให้นักเรียนทำตามกริยา

3. นักเรียนฝึกออกเสียงคำกริยา 3 ช่อง

4. ครูอธิบายความหมายและความแตกต่างของการใช้กริยาในเหตุการณ์ปัจจุบันและอดีต

4. นักเรียนศึกษาเรื่องราวสั้นๆ และแยกประโยคที่เป็นอดีตและปัจจุบันได้

5. การประเมินกิจกรรมจับคู่จับคะแนน คือแบ่งนักเรียนเป็น 2 กลุ่ม แต่ละกลุ่มได้คำศัพท์กริยา 3 ช่อง จำนวน 10 คำ เพื่อนำไปเติมคำในช่องว่างของ Paragraph จำนวน 10 ช่อง ให้ถูกต้อง รวมคะแนน 10 คะแนน

ผลจากการศึกษากระบวนการนี้ พบว่า นักเรียนนักเรียนสนุกสนานในการทำกิจกรรม และถ้ากลุ่มตนเองทำถูกต้องและได้รับการชื่นชมจากเพื่อน ครู นักเรียนมีอารมณ์ดีมาก

1.4 กระบวนการชื่นชม

กระบวนการนี้เป็นอีกกระบวนการหนึ่งที่มีความสำคัญเพราะเป็นกระบวนการที่เสริมเจตคติให้กับนักเรียน มีกิจกรรมดังนี้

1.4.1 กิจกรรม จดหมายชื่นชม คือ นำเสนอความก้าวหน้าด้านการเรียนให้ผู้ปกครองทราบ โดยการสื่อสารจดหมาย

1.4.2 กิจกรรมเยี่ยมบ้าน คือพบปะ ผู้ปกครอง นักเรียน พร้อมนำเสนอผลการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ

ข้อสังเกตที่ได้จากการศึกษา พบว่า นักเรียนบางส่วนไม่ต้องการให้ครูไปที่บ้านของนักเรียน เพราะบางคนอายุครูในเรื่องของสภาพบ้าน แต่ความต้องการของนักเรียนมากที่สุดคือครูยอมรับนักเรียน และรู้จักนักเรียนมากขึ้น การมีสัมพันธภาพที่ดีระหว่างครูและนักเรียน เช่น การทักทายในลักษณะที่ไม่เป็นทางการ การแสดงความห่วงใยในเรื่องสุขภาพ

ผลการพัฒนาสำหรับนักเรียนกลุ่มไม่พร้อมเลย ดังนี้

ชื่อ-สกุล	คะแนน กระบวนการ ผสมผสาน (50)	คะแนน ประเมินด้วย แบบทดสอบ (40)	หมายเหตุ
1.นายกรวิทย์ นาคสุข	35	25	
2.นายโชคอนันต์ อุทธา	38	27	
3.นายธวัชชัย ปาลา	-	-	นักเรียน ไม่มาเรียน
4. นายศักดิ์ชัย เบญจมาศ	36	28	
5.นายหนึ่ง สองสาม*	15	18	ขาดเรียนบ่อยมาก
6.นายสถิต นามโสภา	14	14	
7.นางสาวขวัญดา นามนุดดี	38	27	
8.นางสาวเพ็ญภา เกนหา	39	28	
9.นางสาวมณฑก แสนโท	38	29	
10.นางสาวสดสวย ก่อคุณ	37	28	
11.นางสาวแสงระวี วงค์คำ	38	28	
12. นายอนิรุช เสี่ยงหวาน	28	25	

* นามสมมติ

ข้อสังเกตจากการพัฒนากลุ่มไม่พร้อมเลย หลังจากการดำเนินการตามกระบวนการพัฒนานักเรียนแล้ว สัมพันธภาพระหว่างครูและนักเรียนดีขึ้นกว่าเดิมมาก ถ้อยคำ น้ำเสียงของนักเรียนที่ตอนแรกเคยพูดกระซอกโซกซากเสียงดัง ช่วงหลังมีความนุ่มนวลมากขึ้น มีเหตุผลมากขึ้น ให้ความสนใจครูมากขึ้น

2. กลุ่มพร้อมปานกลาง มีกระบวนการเตรียมความรู้ดังนี้

2.1 กระบวนการละลายความรู้สึก เป็นกระบวนการให้นักเรียนเปิดและแสดงความรู้สึกในการที่จะพัฒนาตนเองด้านการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ โดยทั้งการเล่า และการเขียน ปัญหาความต้องการ และข้อเสนอแนะในการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ มีกระบวนการดังนี้

1. ครูเกริ่นนำบรรยากาศการเรียนการสอนภาษาอังกฤษที่ผ่านมา และประโยชน์ของการบอกเล่าความรู้สึกที่เป็นตัวตนของนักเรียนเกี่ยวกับปัญหา ความต้องการรวมทั้งข้อเสนอแนะในการพัฒนาตนเองด้านการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ

2. นักเรียนแต่ละคนแสดงความรู้สึก บางคนไม่อยากจะนำเสนอเป็นคำพูด ก็สามารถเขียนอธิบายได้

ผลจากการศึกษานักเรียนที่แสดงความรู้สึกในการที่จะพัฒนาตนเองด้านการเรียนรู้ภาษาอังกฤษที่อยู่ในกลุ่มพร้อมปานกลาง สรุปได้ดังนี้

ปัญหาในการเรียนภาษาอังกฤษ

1. นักเรียนต้องการเรียนรู้กิจกรรมที่แสดงออก หลากหลาย
2. จำคำศัพท์ไม่ได้
3. แบบฝึกหัดมากเกินไป
4. บางเรื่องยากเกินไป ต้องอธิบายซ้ำๆ
5. จำนวนนักเรียนในห้องเรียนมากเกินไป ครูไม่สามารถให้คำอธิบายที่ชัดเจนแก่นักเรียนที่ไม่เข้าใจได้

ความต้องการในการเรียนภาษาอังกฤษ

1. เรียนรู้ภาษาอังกฤษทุกวันแต่วันละนิดหน่อย เพราะจะได้ไม่ลืมและเป็นการฝึกภาษาอังกฤษอย่างต่อเนื่อง
2. เดิมเดิมและเรียนรู้คำศัพท์มากขึ้น เพราะคำศัพท์จะทำให้นักเรียนเข้าใจภาษาอังกฤษและกล้าที่จะสื่อสารเป็นคำ วลี และเป็นประโยคต่อไป
3. เรียนกลุ่มเล็ก เนื่องจากครูจะได้ดูแลอย่างใกล้ชิด และสามารถส่งเสริมการเรียนรู้ได้ทุกคน เห็นความก้าวหน้าในการเรียน จุดเด่นและจุดด้อยของนักเรียนได้ชัดเจน

4. เรียนด้วยกิจกรรมที่สนุกสนาน หลากหลาย และ การเรียนรู้จากคอมพิวเตอร์ จากการศึกษา พบว่านักเรียนมีความไว้วางใจครูมากขึ้นกว่าเดิม เมื่อครูชี้แจงถึงประโยชน์ของการแสดงความคิดเห็น ความรู้สึกของนักเรียนต่อปัญหาของนักเรียนในการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ ความต้องการที่จะพัฒนาตนเอง และเป็นการสร้างสัมพันธภาพระหว่างครูและนักเรียนที่ดีต่อไป

2.2 กระบวนการเพิ่มคำศัพท์ เป็นการเรียนรู้ด้วยกิจกรรม AEP (Accelerated Language Learning) เพื่อเพิ่มคำศัพท์ที่ไม่คุ้นเคยและมีความเป็นนามธรรมมากขึ้น ตามความต้องการของนักเรียน ในการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ

การจัดกิจกรรม AEP (Accelerated Language learning) มีขั้นตอนกระบวนการดังนี้

1. นักเรียนนั่งเป็นแถว แถวละ 5 คน ทำสมาธิ มี 2 วิธี คือ 1) การบวกเลขเร็ว ลบ เลขเร็ว โดยการกำหนดเวลา ว่า 1 นาที บวกได้กี่ช่อง และถูกต้องหรือไม่ และในการเรียนวันต่อไปก็เปรียบเทียบว่าช่องในการบวกและความถูกต้องมากขึ้น หรือน้อยลง 2) การจับลูกคำอย่างรวดเร็ว คือ กำหนดคำภาษาอังกฤษ 1 คำให้และมีตัวเลือก 6 ตัวเลือก ว่าคำไหนจะเหมือนกับคำที่กำหนดให้

2. นักเรียนฟังการออกเสียงคำศัพท์จากเครื่องบันทึกเสียง (คำศัพท์ที่ได้รวบรวมมีทั้งหมด 27 กลุ่ม จำนวน 415 คำ) ฟังครั้งที่ 1 ให้ฟังอย่างตั้งใจ ครั้งที่ 2 ฟังแล้วพูดตามเบาๆ และครั้งที่ 3 ฟังแล้วออกเสียงตามด้วย

3. นักเรียนดูรูปภาพคำศัพท์ จากแผ่น Chart เพื่อทบทวนคำศัพท์ และให้นักเรียนออกเสียงคำศัพท์ที่นักเรียนได้ยิน คำใดที่นักเรียนออกเสียงไม่ชัด ครูช่วยในการออกเสียง

4. นักเรียนตรวจสอบความเข้าใจคำศัพท์เบื้องต้น โดยใช้กิจกรรม Flash Cards คือ ครูยกบัตรภาพให้นักเรียนดูอย่างรวดเร็วและให้นักเรียนตอบว่าภาพนั้นคือคำศัพท์อะไร (กิจกรรมนี้เน้นความเร็วเพื่อดึงสมาธิของนักเรียนให้จดจ่ออยู่กับบัตรภาพ) ช่วยกันตั้งกติกาว่า ให้ตอบพร้อมกันตอบทีละแถว หรือให้ยกมือตอบทีละคน กำหนดการเสริมแรงให้นักเรียน บัตรภาพละ 1 คะแนน เมื่อครบทุกภาพ รวมคะแนนทั้งหมดจากบัตรภาพ ครูชื่นชมนักเรียนที่ได้คะแนนมากที่สุดและให้กำลังใจนักเรียนที่ยังไม่ได้คะแนน

5. นักเรียนนั่งเป็นวงกลม ฟังการออกเสียงคำศัพท์ จากเครื่องบันทึกเสียง ขณะเดียวกันให้นักเรียนเรียงบัตรภาพตั้งแต่คำที่ 1 ถึงคำสุดท้ายของกลุ่มคำศัพท์นั้น นักเรียนคนใดเรียงบัตรภาพเสร็จก่อน 3 คนแรกจะได้รับคะแนนโบนัสคนละ 2 คะแนน โดยครูกำหนดกติกา ก่อนที่นักเรียนจะลงมือทำกิจกรรม

6. นักเรียนทุกคนอ่านออกเสียงบัตรภาพทีละภาพพร้อมกันจนครบทุกภาพ ครูสุ่มนักเรียนออกเสียงคำศัพท์

7. นักเรียนเลือกบัตรภาพ จำนวน 15 ภาพ แล้วเรียงรูปภาพเป็น 3 แถวๆ ละ 5 ภาพ ซึ่งเจกคิกกาให้นักเรียนทราบดังนี้ Row หมายถึง แถว Picture หมายถึงรูปภาพ เช่น Row 1 หมายถึง แถวที่ 1, Row 2 หมายถึง แถวที่ 2, Row 3 หมายถึง แถวที่ 3 และ Picture หมายถึงรูปภาพ Picture 1 หมายถึงรูปภาพที่ 1 Picture 2 หมายถึงรูปภาพที่ 2, Picture 3 หมายถึงรูปภาพที่ 3, Picture 4 หมายถึงรูปภาพที่ 4, Picture 5 หมายถึงรูปภาพที่ 5 กิจกรรมนี้ครูสามารถออกแบบภาพและแถวได้ตามความเหมาะสม ครูชี้แจงให้นักเรียนเข้าใจว่านักเรียนต้องปฏิบัติตามคำสั่งอย่างเคร่งครัดและให้นักเรียนกลุ่มที่อยู่ด้านขวามือเป็นคนตรวจสอบคำตอบถ้านักเรียนกลุ่มใดตอบถูกให้นักเรียนเปิดรูปภาพขึ้นและวางภาพในแนวตั้ง ถ้านักเรียนกลุ่มใดตอบผิดให้นักเรียนเปิดรูปภาพขึ้นและวางภาพในแนวนอน เช่น ครูพูดว่า Row 1 Picture 4 นักเรียนเปิดรูปภาพตามที่ครูบอก จากนั้นครูให้นักเรียนพูด Row _____ Picture _____ โดยไม่ให้ซ้ำกับภาพที่นักเรียนกลุ่มอื่นพูดไปแล้วจนครบทุกภาพทุกแถว ครูให้คะแนนโบนัสสำหรับนักเรียนที่ตอบถูกต้อง

8. นักเรียนทบทวนคำศัพท์ทั้งหมด โดยเรียงบัตรภาพให้ถูกต้อง (ขณะที่เรียงนักเรียนฟังการออกเสียงคำศัพท์ไปพร้อมๆ กัน) นักเรียนทบทวนปากเปล่า

9. ครูมอบหมายงานให้นักเรียนไปวาดภาพสำหรับบัตรภาพที่นักเรียนมีปัญหาในการออกเสียงและจำศัพท์ไม่ได้ นอกจากนั้นให้นักเรียนเขียนกราฟเปรียบเทียบผลการพัฒนาตามกลุ่มคำศัพท์เป็นชุด นักเรียนแต่ละคนเขียนแผนผังความคิดคำศัพท์ (Mind Mapping) และนำเสนอ

10. การประเมินการเรียนรู้กิจกรรม AEP (Accelerated Language learning) โดยให้นักเรียนออกเสียงคำศัพท์ตามรูปภาพ โดยเน้นที่ความถูกต้อง ตามคำศัพท์ ทุกกลุ่ม 27 กลุ่ม จำนวน 415 คำ คำศัพท์ Verbs and Adjectives จำนวน 300 คำ

ผลของการพัฒนานักเรียนโดยการจัดกิจกรรม AEP (Accelerated Language learning) สามารถสรุปได้ดังนี้

ชื่อ-สกุล	คะแนน AEP (415)	หมายเหตุ
1. นายขวัญชัย พาดา	370	
2. นายธีระวัฒน์ แพงคุณ	385	
3. นายวิระยุทธ อักษรศักดิ์	270	
4. นายสมพร จันทร์อ่อน	363	
5. นายสุเมธ พร้อมสุข	348	
6. นายอภิชาติ แสงอ่อน	344	
7. นางสาวณฤดี คำบรรพ์	390	

ชื่อ-สกุล	คะแนน AEP (415)	หมายเหตุ
8. นางสาวณิรัตน์ มุลแก้ว	398	
9. นางสาวอภัสรา ศรีเมือง	355	
10. นางสาวสุวิษา ศูนย์คุณ	367	
11. นางสาวศิริวิมล นนพละ	356	
12. นางสาวจันทร์เพ็ญ ทองแก้ว	378	
13. นางสาวศิริรัตน์ สอนเพ็ง	398	
14. นางสาวอรณิชา ผ่องสว่าง	356	
15. นายศราวุธ จันทนาม	387	

จากการศึกษากระบวนการเพิ่มคำศัพท์ของนักเรียน ตั้งข้อสังเกตพบว่า บรรยากาศการเรียนเงียบมากขึ้นกว่าเดิม นักเรียนตั้งใจทำกิจกรรมมาก จะมีนักเรียนชาย 1-2 คน ที่เคยคุยเก่ง ก็จะคุยในห้องเรียนแต่ไม่มากเหมือนที่ผ่านมา อาจเป็นเพราะการปรับกลุ่มการเรียนการสอนที่นำนักเรียนที่มีองค์ความรู้ใกล้เคียงกันมาเรียนด้วยกัน

2.3 กระบวนการเพิ่มองค์ความรู้ เป็นการจัดกิจกรรมที่หลากหลาย โดยใช้สื่อเทคโนโลยี สิ่งพิมพ์ และคำชี้แจงจากครูผู้สอน มีขั้นตอนกระบวนการจัดกิจกรรมดังนี้

2.3.1 ครูเกริ่นนำเรื่องความหลากหลายของวิธีการเรียนรู้ และความจำเป็นต้องเรียนเพิ่มองค์ความรู้ภาษาอังกฤษ

2.3.2 นักเรียนเสนอวิธีการเรียนรู้ที่เป็นความต้องการของนักเรียน พร้อมถึงทักษะภาษาอังกฤษ คือเรื่องโครงสร้างทางภาษา ความสอดคล้องของกริยาและประธาน (Verb-subject Agreement) และทักษะการอ่าน ที่นักเรียนต้องการเรียน

2.3.3 ครูและนักเรียนรวบรวมแหล่งการเรียนรู้ (Website) จากอินเทอร์เน็ต วารสาร หนังสือ

2.3.4 ครูอธิบายชี้แจงเรื่อง โครงสร้างทางภาษา ความสอดคล้องของกริยาและประธาน (Verb- subject Agreement) และทักษะการอ่าน

2.3.5 นักเรียนเรียนรู้เพิ่มจากสื่อคอมพิวเตอร์และนำเสนอบอกเล่ากับเพื่อนๆ และแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ระหว่างเพื่อน

2.3.6 ครูประเมินการเรียนรู้โดยการทดสอบ เรื่องโครงสร้างทางภาษา ความสอดคล้องของกริยาและประธาน (Verb- subject Agreement) และทักษะการอ่าน

ผลของการดำเนินกระบวนการเพิ่มองค์ความรู้ ได้ข้อสังเกตว่า กระบวนการที่ครูอธิบายให้นักเรียนฟังในห้องเรียน นักเรียนจะไม่ให้ความสนใจเท่าที่ควร กระบวนการนี้ควรจะปรับให้นักเรียนได้เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง และเมื่อเกิดปัญหา หรือนักเรียนไม่เข้าใจ ไม่ชัดเจน ครูถึงเข้าไปมีบทบาทในส่วนนั้น

2.4 กระบวนการชื่นชม เป็นกระบวนการที่เสริมเจตคติในการเรียนภาษาอังกฤษให้กับนักเรียน โดยการกล่าวชื่นชม การนำชิ้นงานของนักเรียนไปแสดงที่ป้ายนิเทศ การนำเสนอความก้าวหน้าในการเรียน โดยการพบปะผู้ปกครอง

ผลของการดำเนินการกระบวนการนี้ นักเรียนมีความสุขมากขึ้น มีรอยยิ้มในห้องเรียนมากขึ้น และนักเรียนชอบให้ไปพบปะที่บ้านของนักเรียน

3. กลุ่มพร้อมเพียงพอ มีกระบวนการเตรียมความรู้ดังนี้

3.1 กระบวนการละลายความรู้สึก เป็นกระบวนการให้นักเรียนเปิดและแสดงความรู้สึกในการที่จะพัฒนาตนเองด้านการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ โดยทั้งการเล่า และการเขียน ปัญหาความต้องการ และข้อเสนอแนะในการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ

1. ครูเกริ่นนำบรรยากาศการเรียนการสอนภาษาอังกฤษที่ผ่านมา และประโยชน์ของการบอกเล่าความรู้สึกที่เป็นตัวตนของนักเรียนเกี่ยวกับปัญหา ความต้องการรวมทั้งข้อเสนอแนะในการพัฒนาตนเองด้านการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ

2. นักเรียนแต่ละคนพูดแสดงความรู้สึก ในสิ่งที่ตนเองรู้ว่าเป็นปัญหาและความต้องการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพิ่มเติม

ผลจากการศึกษานักเรียนที่แสดงความรู้สึกในการที่จะพัฒนาตนเองด้านการเรียนรู้ภาษาอังกฤษที่อยู่ในกลุ่มพร้อมเพียงพอ สามารถสรุปได้ดังนี้

ปัญหาในการเรียนภาษาอังกฤษ

1. นักเรียนสับสนเรื่องคำศัพท์ ไม่แม่น
2. นักเรียนต้องการเรียนรู้กิจกรรมที่แสดงออก หลากหลาย
3. แบบฝึกหัดมากเกินไป
4. บางเรื่องยากเกินไป ต้องอธิบายซ้ำๆ หรือหาวิธีการต่างๆ เพื่อให้นักเรียนเข้าใจ

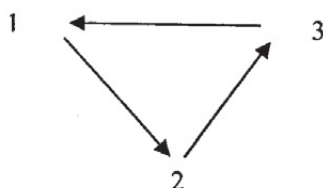
ความต้องการในการเรียนภาษาอังกฤษ

1. เรียนรู้ภาษาอังกฤษทุกวันแต่วันละนิดหน่อย และเรียนรู้จากข้อสอบ
2. เรียนรู้คำศัพท์ให้มากขึ้น
3. เรียนรู้ด้วยกิจกรรมที่หลากหลาย

ข้อสังเกตที่ได้จากการศึกษาในกลุ่มที่พร้อมเพียงพอ พบว่านักเรียนชอบเรียนภาษาอังกฤษและต้องการเสริมความรู้ภาษาอังกฤษของตนเองและสนใจในเรื่องวิธีการเรียนรู้ภาษาอังกฤษจากสื่อคอมพิวเตอร์ อินเตอร์เน็ต

3.2 กระบวนการย้อนหลังเพื่อเดินทาง เป็นกระบวนการทบทวนความรู้เดิม โดยเน้นการตอบคำถาม นำเสนอข้อมูล และอภิปรายร่วมกัน มีกิจกรรมที่ดำเนินการดังนี้

3.2.1 การทบทวนเรื่องการใช้ Articles a, an , the มีกระบวนการจัดกิจกรรมดังนี้ คือ นักเรียนจับคู่ ได้ 2 คู่ และอีก 1 กลุ่ม 3 คน ศึกษาข้อมูลในศูนย์การเรียนรู้ 3 ศูนย์ ศูนย์ที่ 1 เรื่องการใช้ a ศูนย์ที่ 2 เรื่องการใช้ an ศูนย์ที่ 3 เรื่องการใช้ the แล้วให้นักเรียนประเมินความเข้าใจโดยการตอบคำถาม 5 ชุด ชุดที่ 1 ประกอบด้วย 3 ข้อ ครูแจกคำถามให้นักเรียนทุกคู่ (กลุ่ม) คู่ที่ 1 ข้อ 1 คู่ที่ 2 ข้อ 3 กลุ่มที่ 3 ข้อ 3 แจกกระดาษคำตอบทุกคู่ (กลุ่ม) แต่ละข้อใช้เวลา 1 นาที เขียนคำตอบลงในกระดาษคำตอบที่แจกให้ เมื่อหมดเวลา ให้แต่ละคู่ (กลุ่ม) เปลี่ยนกระดาษคำถาม คู่ที่ 1 จะได้ข้อ 3 คู่ที่ 2 จะได้ข้อ 1 กลุ่มที่ 3 จะได้ข้อ 2

ทำกิจกรรมจบครบคำถาม ทั้ง 5 ชุด ผลการเรียนรู้ของนักเรียนแต่ละคู่ (กลุ่ม) มีความเข้าใจในเรื่องการใช้ Articles a, an , the โดยนักเรียนตอบคำถามถูก

คู่ที่ 1 ตอบถูก 12 ข้อ

คู่ที่ 2 ตอบถูก 11 ข้อ

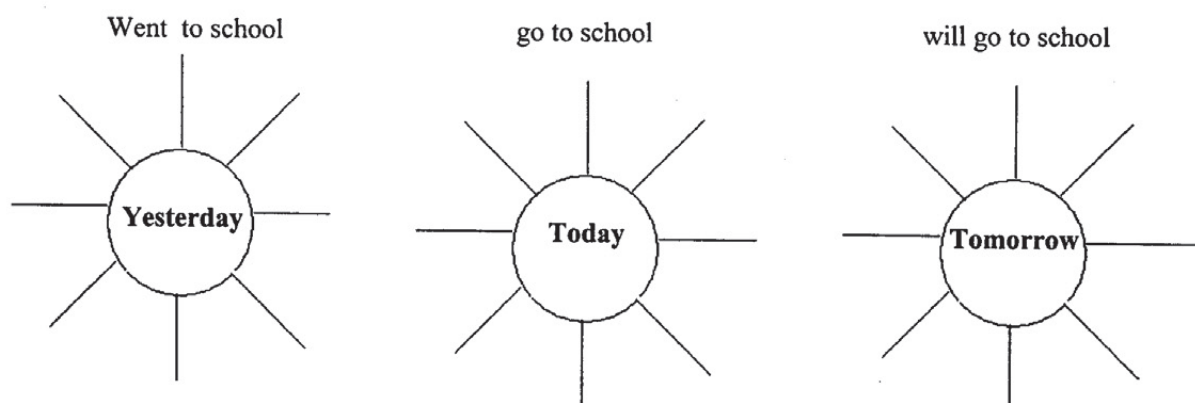
กลุ่มที่ 3 ตอบถูก 13 ข้อ

3.2.2 การทบทวนเรื่อง การใช้คำเชื่อม Conjunction (สันธาน) คำที่ใช้เชื่อมประโยค เช่น and, but, or, so, when, because, if, however มีกระบวนการจัดกิจกรรมดังนี้คือ นักเรียนและครูร่วมกันบอกความหมายของคำเชื่อมแต่ละคำ ครูแบ่งนักเรียนเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มละ 3 คน และกลุ่มละ 4 คน ครูเตรียมคำศัพท์ คำว่า Malee , Weena, eats, loves, hates, an, apple, mango, a , to , will , she, Chanchai, likes, go , supermarket, My , friends ให้นักเรียนทั้งสองกลุ่ม ให้นักเรียนได้ แต่งประโยค โดยใช้คำเชื่อมที่ถูกต้อง ครูกำหนดเวลา กลุ่มละ 5 นาที จากนั้นเมื่อหมดเวลา ให้นักเรียนนำเสนอประโยคของกลุ่มตนเองและช่วยกันตรวจสอบความเหมาะสมและถูกต้อง

ผลของการจัดกิจกรรม นักเรียนแต่งประโยคได้ถูกต้องกลุ่มที่ 1 ได้ 3 ประโยค และกลุ่มที่ 2 ได้ 5 ประโยค นักเรียนมีความเข้าใจมากขึ้น

3.2.3 การทบทวนเรื่อง Tenses เพราะนักเรียนมีความสับสนในเรื่องของการทำความเข้าใจประโยคมีกระบวนการจัดกิจกรรมดังนี้ คือ ครูอธิบายสิ่งที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้เรื่อง Tenses คือ กริยา 3 ช่อง เพราะกริยาเป็นตัวสำคัญในการบอกว่าเหตุการณ์นั้นเป็นอดีต ปัจจุบัน หรืออนาคต นักเรียนเล่นเกม จับคำลงช่อง โดยครูจัดเตรียมบัตรคำ จำนวน 30 คำ โดยปะปนระหว่างกริยาช่องที่ 1,2,3 ครูกำหนดเวลา 7 นาที ให้นักเรียนทั้ง 7 คนช่วยกันเลือกคำลงในช่องกริยา ช่องที่ 1 2 3 ให้ถูกต้อง นักเรียนสามารถใช้พจนานุกรมได้ เมื่อหมดเวลา ครูและนักเรียนร่วมกันตรวจสอบคำ และอ่านเสียงดัง พร้อมบอกความหมาย ผลของการจัดกิจกรรม นี้ นักเรียนมีความกระตือรือร้น และสามารถเลือกคำลงช่องได้ถูกต้อง แต่นักเรียนสับสนเรื่องความหมาย

3.2.4 กิจกรรมเขียนประโยค มีกระบวนการจัดกิจกรรมดังนี้ คือ ให้นักเรียนเขียนกิจกรรมที่นักเรียนได้กระทำในวันนี้ Today เมื่อวานนี้ Yesterday และจะทำวันพรุ่งนี้ Tomorrow โดยครูเขียนวงกลม 3 วง

เช่น	Today	We went to school.
	Yesterday	We go to school.
	Tomorrow	We will go to school.

จากนั้นให้นักเรียนได้ฝึกใช้คำกริยาที่นักเรียนเขียนแต่งเป็นประโยค และครูให้คำอธิบายเพิ่มเติม ผลจากการเรียนรู้ในกิจกรรมนี้ นักเรียนได้เข้าใจเรื่อง Tenses มากขึ้น และสามารถแยกแยะประโยคอดีต ปัจจุบัน และอนาคต ได้ และนักเรียนสามารถเติมคำกริยาได้ถูกต้องตามกาลได้

ข้อสังเกตที่ได้จากการศึกษาในกระบวนการย้อนหลังเพื่อค้นหา พบว่า นักเรียนส่วนมากสามารถตอบคำถามและทำกิจกรรมได้ถูกต้อง แต่นักเรียนเล่าว่า ถ้าทบทวนแล้วทำแบบฝึกหัดหรือตอบคำถามทันที จะทำได้ แต่ถ้าทิ้งไว้นาน จะลืมความเข้าใจที่เรียนมา ดังที่นางสาวสุภาวดี อุทิศสาร นักเรียนที่อยู่ในกลุ่มพร้อมเพียงพอ เล่าประสบการณ์ในการเรียนภาษาอังกฤษว่า

“ถ้าเรียนต่อเนื่องไปเรื่อยๆ จะดี คือ เข้าใจและไม่ลืม แบบฝึกหัดก็พอจะทำได้ และสามารถให้คำอธิบายเพื่อนได้ แต่ถ้าขาดช่วงจะลืม ต้องใช้เวลาทบทวนใหม่”

การเรียนรู้ที่ดีต้องจัดกระบวนการเรียนการสอนให้นักเรียนมีสมาธิในการเรียน และเน้นให้นักเรียนได้แสดงออกด้านความคิดและฝึกให้นักเรียนเรียบเรียงความรู้ และจดบันทึกอย่างสม่ำเสมอ

3.3 กระบวนการต่อยอด เป็นกระบวนการเรียนเสริมความรู้ โดยใช้สื่อเทคโนโลยีและสิ่งพิมพ์ มีกระบวนการขั้นตอนดังนี้

3.3.1 ครูเกริ่นนำเรื่องความหลากหลายของวิธีการเรียนรู้

3.3.2 นักเรียนเสนอวิธีการเรียนรู้ที่เป็นความต้องการของนักเรียน รวมถึงทักษะภาษาอังกฤษที่นักเรียนต้องการเสริม

3.3.3 ครูและนักเรียนรวบรวมแหล่งการเรียนรู้ (Website) จากอินเทอร์เน็ต

3.3.4 นักเรียนเรียนรู้และนำเสนอบอกเล่ากับเพื่อนๆ และแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ระหว่างเพื่อน

3.3.5 ครูประเมินการเรียนรู้โดยการนำเสนอความเข้าใจของนักเรียนต่อเพื่อนๆ และการตอบคำถามจากครูและเพื่อน

ข้อสังเกตที่ได้จากการศึกษากระบวนการต่อยอด ซึ่งเป็นวิธีการเรียนรู้ที่เป็นความต้องการของนักเรียน โดยการใช้สื่อคอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต นั้น พบว่า บรรยากาศการเรียนรู้เต็มไปด้วยความมุ่งมั่นของนักเรียน นักเรียนมีความตั้งใจ และพอใจในวิธีการเรียนรู้นี้มาก อาจเป็นเพราะสื่อการเรียนรู้ในอินเทอร์เน็ตมีความหลากหลาย และมีเกม เป็นตัวเสริมการเรียนรู้

3.4 กระบวนการชื่นชม เป็นกระบวนการที่เพิ่มเจตคติของการเรียนภาษาอังกฤษให้นักเรียน โดยการนำผลงานนักเรียนไปแสดงที่ป้ายนิเทศ การไปเป็นตัวแทนเพื่อนช่วยเพื่อน มีกระบวนการดังนี้

3.4.1 ครูเกริ่นถึงบรรยากาศการเรียนรู้เสริมภาษาอังกฤษของกระบวนการเตรียมนักเรียนกลุ่มไม่พร้อมเลย จำนวน 12 คน และกล่าวถึงศักยภาพของนักเรียนกลุ่มเพียงพอจำนวน 7 คน

3.4.2 ครูและนักเรียนระดมความคิดเพื่อช่วยเหลือเพื่อน

3.4.3 นักเรียนเสนอความคิด คือ ให้เพื่อนกลุ่มพร้อมเพียงพอ จับคู่ กับเพื่อนกลุ่มไม่พร้อมเลย เพื่อช่วยเหลือในเรื่องการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ ความรับผิดชอบ การมาเรียน ซึ่งในกลุ่มไม่พร้อมเลยจะเหลือนักเรียนที่ไม่ได้จับคู่อยู่ 5 คน ให้นักเรียนที่มีศักยภาพสูงรับผิดชอบนักเรียนเพิ่ม คือ นางสาวสุภาวดี อุทิศสาร นายมันวาม วรบุตร นายสุเมธ สิงห์ทอง นางสาวจารุณี ป้อมหิน นางสาวธมลวรรณ สัจธรรม

จากการศึกษากระบวนการนี้ พบว่า นักเรียนมีความภาคภูมิใจในที่ได้รับการยอมรับจากครู และได้รับบทบาทสำคัญคือการช่วยเหลือเพื่อน

4.7 กรณีศึกษา

นอกจากข้อมูลพื้นฐานแล้ว ประเด็นหลักของการศึกษาวิจัย คือ กลุ่มบุคคลที่มีส่วนได้ส่วนเสียกับการจัดการศึกษา คือ นักเรียน ครู ผู้ปกครอง ในด้านเจตคติ ความต้องการในการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ ความแตกต่างด้านองค์ความรู้ภาษาอังกฤษ เป้าความสำเร็จของการเรียนภาษาอังกฤษ ปัญหาอุปสรรค ข้อเสนอแนะในการเรียนภาษาอังกฤษ รายละเอียดสามารถนำเสนอได้จากกรณีตัวอย่าง ดังนี้

กรณีตัวอย่างรายที่ 1 นายอนิรุทธิ์ เสียงหวาน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนปทุมราชวงศา

นายอนิรุทธิ์ เสียงหวาน หรือเพื่อนๆ เรียกว่า เต๋า มีภูมิลำเนาที่บ้านสว่างใต้ ตำบลห้วย อำเภอปทุมราชวงศา จังหวัดอำนาจเจริญ เรียนที่โรงเรียนปทุมราชวงศา ตั้งแต่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และปัจจุบัน เรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

เต๋าเป็นเด็กชายคนหนึ่งที่เคยเรียนในโรงเรียนแห่งนี้มาตั้งแต่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จึงมีความคุ้นเคยกับสถานที่และเพื่อนที่เคยเรียนมาด้วยกันในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น เพื่อนที่เคยเรียนมาด้วยกันเหล่านี้ต่างก็เข้าเรียนต่อในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่โรงเรียนปทุมราชวงศาเกือบทุกคน เต๋าดังนั้นจึงตัดสินใจเรียนต่อที่โรงเรียนแห่งนี้ และเป็นความตั้งใจของพ่อแม่ที่ไม่ให้ไปเรียนที่อื่น เพราะโรงเรียนแห่งนี้อยู่ใกล้บ้าน มีระยะทางห่างจากบ้านสว่างใต้และโรงเรียน ประมาณ 5 กิโลเมตร ซึ่งจะช่วยครอบครัวประหยัดค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปโรงเรียน อีกทั้งญาติหลายคนก็เคยเรียนที่โรงเรียนแห่งนี้มาก่อน

จากการที่เต๋มาได้มาเรียนที่โรงเรียนแห่งนี้ทำให้เต๋ามีความสุขมาก เพราะมีเพื่อนเก่าที่สนิท และคุ้นเคยเรียนที่โรงเรียนแห่งนี้ อีกทั้งโรงเรียนมีกิจกรรมให้นักเรียนได้ร่วมแสดงความสามารถ อย่างหลากหลาย เช่น การเล่นดนตรี เล่นกีฬา การเข้าค่ายวิทยาศาสตร์ กิจกรรมวันสำคัญต่างๆ เช่น วันสุนทรภู่ เป็นต้น และนอกจากนั้นยังมีเทคโนโลยีเป็นสื่อในการเรียนรู้ เช่น อินเทอร์เน็ต คอมพิวเตอร์ ซึ่งเป็นการเรียนรู้ที่เต๋าชื่นชอบมากเป็นพิเศษ เพราะเต๋าได้ใช้คอมพิวเตอร์ในการเรียน ตลอดเวลา ถ้างานที่เต๋าทำเสร็จเรียบร้อยแล้ว เต๋าสามารถเล่นเกม หรือฟังเพลงในช่วงโม่งเรียน คอมพิวเตอร์ได้ ซึ่งการเรียนรู้แบบนี้ทำให้เต๋าไม่่วงนอน และเกิดการเรียนรู้ที่ตนเองมีความพึงพอใจ

บรรยากาศการเรียนรู้คอมพิวเตอร์มีความแตกต่างจากบรรยากาศการเรียนภาษาอังกฤษเป็นอย่างมาก ซึ่งเต๋าเล่าให้ฟังว่า ตั้งแต่เรียนภาษาอังกฤษมาตั้งแต่ชั้นประถมศึกษา จนกระทั่งจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 นั้น เต๋าไม่ค่อยมีความสุขเท่าไรนัก เพราะเรียนไม่รู้เรื่อง บทเรียนมีความยากมาก คำศัพท์บางคำก็แปลไม่ได้ หรือบางทีไม่รู้ว่่าสิ่งนั้นภาษาอังกฤษใช้คำศัพท์อะไร การบ้านหรืองานที่รับผิดชอบเต๋าก็จะลอกเพื่อนเป็นประจำ หรือไม่ทำส่งเลย เพราะถ้าทำด้วยตนเองกลัวผิด เต๋าชอบรับในคำตักเตือนของครู แต่บางคาบเต๋าจะรู้สึกโกรธและอายเพื่อนเมื่อครูถามและตอบไม่ได้ และจากนั้นเต๋าเริ่มมีความรู้สึกที่ไม่อยากเข้าเรียนในคาบเรียนภาษาอังกฤษต่อไป

จากคำบอกเล่าของเต๋า ปัญหาในการเรียนรู้ภาษาอังกฤษก็คือการไม่รู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษ และไม่มีความมั่นใจในตนเอง เวลาพูดภาษาอังกฤษกลัวผิด และอายเพื่อน เต๋ามีความต้องการเรียนพื้นฐานภาษาอังกฤษใหม่ หรือเรียนภาษาอังกฤษพิเศษเพิ่มเติม แต่เต๋าไม่อยากจะเรียนกับกลุ่มเพื่อนหลายคนเพราะบางครั้งก็อายเพื่อนอาจจะตอบไม่ได้ เต๋าอยากเรียนเป็นกลุ่มเล็กๆ เพราะว่าครูจะได้สนใจและอธิบายให้ตนเองเข้าใจได้เต็มที่

จากการที่เต๋าได้มาร่วมโครงการวิจัย การศึกษาและค้นหากระบวนการเตรียมผู้เรียนก่อนเข้าสู่การเรียนภาษาอังกฤษชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนปทุมราชวงศา เต๋าเล่าว่า ครูได้เปิดโอกาสให้เต๋าเล่าถึงสิ่งที่เป็นปัญหาเกี่ยวกับการเรียนภาษาอังกฤษของเต๋า ซึ่งเต๋าก็ได้เล่าให้ครูฟัง ครูให้ความสนใจมาก จากนั้นครูได้สอบและจัดกลุ่มให้เรียนแต่เป็นการเรียนแบบไม่กดดัน แต่ละกิจกรรมมีความสนุกสนาน แต่ก็ทำให้เกิดการเรียนรู้ เช่น การเรียนรู้คำศัพท์ โดยครูใช้กิจกรรม AEP เต๋าได้ฟังการออกเสียงคำศัพท์ตลอดเวลาที่เรียน แต่ละคนในช่วงนั้นไม่มีโอกาสได้คุยกัน เพราะต้องตั้งใจฟัง จากนั้นครูก็จะให้เล่นเกมเรียงภาพตามที่ได้ฟังเสียง ใครเรียงได้เร็วและถูกต้องตามคำศัพท์ที่ได้ยิน ครูก็มีคะแนนโบนัสให้ ไม่มีโอกาสง่วงนอนเลย เต๋าชอบมาเล่าสิ่งต่างๆ ให้ครูฟังเสมอ แม้แต่เรื่องที่เต๋าชอบนักร้องวัยรุ่นกลุ่มหนึ่ง สิ่งเหล่านี้ทำให้เต๋าได้สนใจคำศัพท์ภาษาอังกฤษที่วัยรุ่นใช้คำทับศัพท์ และเต๋าหาเวลาว่างมาถามครูเสมอว่าใช้คำนี้หรือไม่ สะกดแบบนี้ถูกหรือไม่ จนกลายเป็น

ความคุ้นเคยระหว่างครูกับนักเรียน โดยมีโครงการวิจัยเป็นตัวก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงในสิ่งเหล่านี้

กรณีตัวอย่างรายที่ 2 นายศักดิ์ชัย เบญจมาศ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนปทุมราชวงศา

นายศักดิ์ชัย เบญจมาศ มีชื่อเล่นว่า แก่น อาศัยอยู่บ้านโคกพระวินัยดี จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จากโรงเรียนบ้านโคกพระวินัยดี ซึ่งเป็นโรงเรียนขยายโอกาส และปัจจุบันแก่นเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

แก่นเป็นอีกนักเรียนคนหนึ่งที่มีความใฝ่ฝันอยากมาเรียนที่โรงเรียนประจำอำเภอ นั่นคือโรงเรียนปทุมราชวงศา อีกทั้งแก่นมีเพื่อนหลายคนที่ย้ายชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นจากโรงเรียนเดิมและเพื่อนเหล่านั้นก็มาสมัครเรียนต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่โรงเรียนปทุมราชวงศา ซึ่งเป็นโรงเรียนมัธยมศึกษาที่เปิดการเรียนการสอนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่อยู่ใกล้บ้านที่สุด นอกจากนั้นโรงเรียนแห่งนี้ยังได้เป็นโรงเรียนอำเภอที่มีชื่อเสียง คือเป็นโรงเรียนในฝัน มีการเรียนรู้โดยใช้สื่อเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต ประกอบการเรียนรู้ให้นักเรียนได้ฝึกเรียนโปรแกรมคอมพิวเตอร์ต่างๆ โปรแกรมการออกแบบผลิตภัณฑ์ เป็นต้น

ความใฝ่ฝันของแก่นเป็นความจริงเมื่อพบกับแม่อนุญาตให้แก่นมาสมัครเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่โรงเรียนปทุมราชวงศา ความสุขแรกของแก่นในการมาเรียนที่โรงเรียนแห่งนี้ เกิดขึ้นจากการที่ได้มีเพื่อนจากหมู่บ้านเดียวกันที่เต็มไปด้วยความคุ้นเคยเดินทางมาโรงเรียนโดยรถรับส่งนักเรียน แม้ว่าจะระยะทางจากบ้านมาโรงเรียนประมาณ 7 กิโลเมตรก็ตาม ซึ่งก็ใช้เวลาไม่นานนักในการมาโรงเรียน

ก้าวแรกของแก่นในการเข้าสู่รั้วฟ้า ขาว นั้น (โรงเรียนปทุมราชวงศา) เต็มไปด้วยความตื่นเต้น แก่นจะได้เจอเพื่อนใหม่ที่มาจากโรงเรียนอื่น รวมทั้งจากโรงเรียนปทุมราชวงศา ได้เจอครูคนใหม่ ได้เข้าเรียนในบรรยากาศของการเป็นนักเรียนโรงเรียนปทุมราชวงศา ได้เรียนวิชาใหม่ หนึ่งในนั้นแก่นไม่อยากจะคิดต่อไปว่าคือวิชาภาษาอังกฤษ เพราะเป็นไม้เบื่อไม้เมาของแก่นมาตลอด แก่นเล่าว่า ที่แก่นไม่อยากจะเรียนวิชาภาษาอังกฤษ เพราะยากมาก เรียนไม่รู้เรื่อง อ่านไม่ออก ไม่รู้คำศัพท์และอายุเพื่อน แก่นเล่าต่อไปว่าไม่กล้าแม้แต่จะลอกเพื่อน อายุที่ตัวหนังสือไม่สวย และเขียนช้า

เพื่อนสนิทของแก่นเล่าให้ฟังว่า แท้จริงแล้วแก่นไม่ได้เกลียดวิชาภาษาอังกฤษ แต่แก่นเรียนไม่เก่ง แก่นต้องการเรียนภาษาอังกฤษในห้องที่มีเพื่อนลักษณะเดียวกัน คือเพื่อนที่ไม่ได้ภาษาอังกฤษ และต้องการเรียนพื้นฐานภาษาอังกฤษใหม่ ให้ครูเน้นคำศัพท์มากๆ ค่อยเป็นค่อยไป

เพราะจะได้ไม่อายเพื่อน และครูต้องใจเย็น ไม่ดูค่านักเรียนเวลาที่นักเรียนตอบไม่ได้หรือทำการบ้านผิด ที่สำคัญคือครูต้องเข้าใจนักเรียนให้มากๆ

จากการที่แก่นเป็นอีกนักเรียนคนหนึ่งที่เข้าร่วมโครงการวิจัย การศึกษาและค้นหากระบวนการเตรียมผู้เรียนก่อนเข้าสู่การเรียนรู้ภาษาอังกฤษชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 แก่นเล่าว่า อยากเรียนรู้แบบนี้ตลอดไป เพราะครูสนใจต่อการเรียนรู้ภาษาอังกฤษมาก ครูสอนไม่เร็ว เน้นให้นักเรียนได้แสดงความสามารถเต็มที่ แม้จะผิดก็ตาม แก่นยังสามารถเล่าเรื่องต่างๆ ให้ครูฟังได้ ทั้งเรื่องภาษาอังกฤษและเรื่องทั่วไป และที่สำคัญแก่นได้เรียนรู้คำศัพท์มากขึ้น สามารถนำคำศัพท์มาแต่งประโยคง่ายๆ ได้ด้วยตนเอง ตอนแรกรู้สึกท้อเวลาตัวเองพูดภาษาอังกฤษ บางครั้งเวลาเรียนในห้องเรียนปกติจะไม่เข้าใจก็ตาม แต่ครูก็ให้รอขยับ และกำลังใจตลอดเวลา ความสุขของแก่นในการมาเรียนที่โรงเรียนแห่งนี้ ส่วนหนึ่งนั้นอาจกล่าวได้ว่าเกิดจากกำลังใจที่ได้จากการเข้าร่วมโครงการวิจัยที่มีประโยชน์ต่อการเรียนการสอนภาษาอังกฤษนี้

4.8 การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจากงานวิจัย

การดำเนินโครงการวิจัยการศึกษาและค้นหากระบวนการเตรียมผู้เรียนก่อนเข้าสู่การเรียนรู้ภาษาอังกฤษ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนปทุมราชวงศา จังหวัดอำนาจเจริญ ได้ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงและการเรียนรู้ ดังนี้

4.8.1 การเปลี่ยนแปลงต่อนักวิจัย

จากการดำเนินโครงการวิจัย นักวิจัยได้เรียนรู้และเปิดโลกทัศน์ใหม่ในการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ของงานวิจัยในท้องถิ่น สำนักงานกองทุนสนับสนุนงานวิจัย (สกว.) ดังนี้

1. ได้เรียนรู้วิธีคิด การวางแผนการดำเนินงาน การยืดหยุ่นของกระบวนการดำเนินงาน ซึ่งนักวิจัยทุกคนได้ฝึกวิธีคิดและการวางแผนอย่างเป็นระบบ

เดิมที่ผ่านมาในการปฏิบัติงาน จะยึดตนเองเป็นหลักในการทำงาน ไม่ว่าจะเป็นการวางแผน วิธีการแก้ปัญหา แต่หลังจากได้เรียนรู้และร่วมโครงการวิจัย ได้เปลี่ยนมุมมองความคิดเห็นของตนเอง ยอมรับความคิดเห็นของคนอื่นมากขึ้น ไม่ยึดติดในเรื่องของกระบวนการ สามารถปรับเปลี่ยน ยืดหยุ่นตามความเหมาะสมและการปฏิบัติงานจะสำเร็จได้ต้องเป็นดำเนินงานแบบมีส่วนร่วม

2. ได้เรียนรู้การทำวิจัยแบบมีส่วนร่วม ซึ่งเป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพที่แตกต่างจากงานวิจัยทั่วไป เพราะผู้ที่เป็นนักวิจัย คือผู้ที่เกี่ยวข้องกับปัญหา มีส่วนได้ส่วนเสียกับปัญหาที่เกิดขึ้น ดังนั้นบุคคลเหล่านี้ใกล้ชิดและรู้จักปัญหาดีที่สุด ทุกคนจึงต้องร่วมกันศึกษาหาแนวทางดำเนินการเพื่อแก้ปัญหา กระบวนการดำเนินการที่เกิดขึ้น เป็นความคิดเห็นของทุกคนที่เกี่ยวข้อง ร่วมกัน

แก้ปัญหา ผลที่เกิดขึ้นจึงปรากฏเป็นเชิงประจักษ์ ทุกคนสามารถเห็นผลของงานวิจัยด้วยตนเอง เพราะปัญหานั้นถูกดำเนินการแก้ไขแล้ว

3. ได้เรียนรู้กระบวนการนำเสนอผลงานนิทรรศการของทีมวิจัยต่างๆที่มีความหลากหลาย

จากการจัดนิทรรศการ ผู้วิจัยได้เรียนรู้กระบวนการนำเสนอผลงานนิทรรศการของทีมวิจัยโครงการต่างๆ ที่มีแนวคิดสร้างสรรค์ในการถ่ายทอดความรู้และผลการวิจัยสู่สาธารณะได้อย่างน่าสนใจ เช่น การใช้วัสดุอุปกรณ์ในการประสมประกอบรูปภาพและพืชผักผลไม้ผสมผสานได้อย่างลงตัว

4. ได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ประสบการณ์การทำงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นในหัวข้อที่แตกต่างกัน

จากการประชุมสัมมนา ได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับทีมวิจัยในชุดโครงการต่างๆ ซึ่งครอบคลุมทั้งประเด็นการศึกษา สิ่งแวดล้อม การท่องเที่ยว ศิลปวัฒนธรรม และมานุษยวิทยา ทำให้ผู้วิจัยได้ความรู้ในประเด็นต่างๆ สามารถนำกระบวนการดำเนินงานในแต่ละโครงการมาปรับเข้ากับการดำเนินงานของตนเองได้

4.8.2 การเปลี่ยนแปลงกับพื้นที่วิจัย (ครู นักเรียน และผู้ปกครอง)

จากการสังเกตและการสนทนาอย่างไม่เป็นทางการกับครู และนักเรียน หลังจากการดำเนินโครงการวิจัย พบว่า ครูหลายคนมีความเข้าใจในกระบวนการวิจัยมากขึ้น โดยเฉพาะการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม มีการประชุมกันบ่อยครั้งก่อนที่จะดำเนินกิจกรรม เพื่อเปิดโอกาสให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการวางแผนการดำเนินงาน และปฏิบัติงานร่วมกัน

ด้านนักเรียน นักเรียนกล้าแสดงความคิดเห็นและความต้องการของตนเองต่อการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษมากขึ้น นักเรียนบอกเล่าถึงปัญหาในการเรียนภาษาอังกฤษมากขึ้นกว่าเดิม เช่น เรียนเรื่องนี้ไม่เข้าใจ ต้องการให้ครูแยกกลุ่มที่ไม่เข้าใจมาเรียนร่วมกัน ซึ่งที่ผ่านมา นักเรียนจะไม่กล้าบอกเล่าให้ครูอาจารย์รับทราบ เพราะนักเรียนได้เรียนรู้ว่า การที่ครูได้รู้จักนักเรียนมากขึ้น ปัญหาเหล่านี้จะเป็นโจทย์ให้ครูและนักเรียน นำไปวิเคราะห์เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาส่งเสริมให้นักเรียนสามารถเรียนรู้ภาษาอังกฤษได้ดียิ่งขึ้น

ด้านผู้ปกครอง หลังจากดำเนินกิจกรรมตามโครงการวิจัยแล้ว ผู้ปกครองมีความพึงพอใจที่ครูเอาใจใส่และส่งเสริมนักเรียนตามกระบวนการเตรียมผู้เรียนโดยได้เล่าให้ลูกหลานฟังแล้ว ลูกหลานได้นำมาเล่า ให้ครูอาจารย์ได้รับรู้

4.9 บทเรียนจากการวิจัย

จากการดำเนินโครงการวิจัย การศึกษาและค้นหากระบวนการเตรียมผู้เรียนก่อนเข้าสู่การเรียนภาษาอังกฤษ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนปทุมราชวงศา จังหวัดอำนาจเจริญ ได้ก่อให้เกิดการเรียนรู้ โดยพิจารณาจากการดำเนินกิจกรรมดังนี้

4.9.1 บทเรียนจากการพัฒนาและกำหนดโจทย์วิจัย

จากการดำเนินการพัฒนาและกำหนดโจทย์วิจัยเกี่ยวกับการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ ซึ่งเป็นปัญหาใหญ่ระดับชาติในด้านของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษของนักเรียน โดยเฉพาะนักเรียนที่อยู่ต่างจังหวัดนั้น ผู้วิจัยพบว่า การที่จะพัฒนาการเรียนรู้ภาษาอังกฤษของนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ควรที่จะมีการศึกษาข้อมูลของนักเรียนเป็นรายบุคคล ในด้านต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นด้านความสามารถในการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ ทักษะคิดต่อการเรียนภาษาอังกฤษ วัฒนธรรมในการเรียนรู้ของชุมชน บรรยายาศการการเรียนรู้ภาษาอังกฤษในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จากโรงเรียนเดิม และการส่งเสริมการเรียนรู้จากครอบครัว ปัจจัยเหล่านี้ล้วนเป็นข้อมูลในการค้นหาโจทย์วิจัย เพื่อหาแนวทางในการพัฒนาและส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ

4.9.2 บทเรียนจากการค้นหาและพัฒนาทีมวิจัย

ในการค้นหาทีมวิจัยเกิดจากการเล่าบรรยายาศการเรียนการสอนสู่กันฟังในวงสนทนาของครูที่ไม่เป็นทางการ ทุกๆ คนที่ร่วมวงสนทนา เต็มไปด้วยความปรารถนาดีต่อนักเรียนทุกคนเล่าถึงสภาพของการจัดการเรียนการสอนที่เต็มไปด้วยปัญหา และพุ่งเป้ามาที่การเรียนรู้ภาษาอังกฤษ จนได้จุดที่เข้าใจร่วมกันว่า นักเรียนเป็นตัวหลักของการเรียนรู้ และถ้าสามารถส่งเสริมและพัฒนาให้นักเรียนมีใจในการเรียนรู้ได้ บรรยายาศการเรียนก็จะเป็นไปอย่างราบรื่น ส่งผลให้การเรียนรู้เกิดประสิทธิภาพ เมื่อครูที่ร่วมวงสนทนามีจุดร่วมของความเข้าใจที่ตรงกันในการพัฒนาการเรียนรู้โดยเฉพาะการเรียนรู้ภาษาอังกฤษของนักเรียน หัวหน้าโครงการวิจัยจึงเชิญชวนให้ร่วมพัฒนาการเรียนรู้โดยเป็นทีมวิจัย

หัวหน้าโครงการวิจัย นำเสนอรายละเอียดขั้นตอนของการดำเนินโครงการ ซึ่งตอนแรกทีมวิจัยไม่เข้าใจในกระบวนการ เพราะกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเป็นเรื่องที่ทีมวิจัยไม่คุ้นเคย แต่เมื่อดำเนินโครงการผ่านไป ทีมวิจัยได้ลงมือปฏิบัติ เริ่มมีความคุ้นเคย สร้างความมั่นใจในการทำวิจัยมากขึ้น

4.9.3 บทเรียนจากการศึกษาข้อมูล

ในการศึกษารวบรวมข้อมูล จำเป็นทั้งข้อมูลในด้านทฤษฎี โดยทำการศึกษา ค้นคว้าจากเอกสาร เช่น หลักสูตรแกนกลาง หลักสูตรสถานศึกษา หนังสือวิชาการ บทความ รายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้อง ข้อมูลในด้านปฐมภูมิ โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลจากนักเรียน ครู ผู้ปกครอง โดยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) การสังเกต (Observation) ซึ่งทุกคนทุกฝ่ายได้ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี ช่วงแรกนักเรียนจะไม่กล้าให้ข้อมูลเพราะกลัวครูจะหักคะแนน แต่เมื่อมีการทำความเข้าใจถึงกระบวนการแล้วว่า เป็นการวิจัยเพื่อพัฒนานักเรียน ทุกคนกล้าให้ข้อมูล ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการวิจัยมาก

4.9.4 บทเรียนจากการปฏิบัติการ

ในการดำเนินโครงการวิจัย จากการประเมินนักเรียน จัดกลุ่มนักเรียนตามผลการเรียนรู้ เป็น 3 กลุ่ม แต่ละกลุ่มมีแนวทางการส่งเสริมและพัฒนาที่แตกต่างกัน เริ่มทดลองตามกระบวนการในแต่ละกลุ่ม ซึ่งบรรยากาศการเรียนรู้ในแต่ละกระบวนการสร้างรอยยิ้ม เสียงหัวเราะ เพิ่มชีวิตชีวาให้นักเรียน และพร้อมกันนั้นยังได้เกิดการเรียนรู้ด้วย แต่เนื่องจากต้องทดลองในโรงเรียน ซึ่งเป็นสถานที่ราชการ มีวันหยุด มีกิจกรรม มีช่วงปิดโรงเรียนตามฤดูกาล เช่น ปิดปิดคำ ปิดเก็บเกี่ยว เพื่อให้นักเรียนได้ไปช่วยผู้ปกครอง มีช่วงปิดภาคเรียน สิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นอุปสรรคในการดำเนินโครงการ ส่งผลให้ไม่ต่อเนื่อง การดำเนินกิจกรรมไม่เป็นไปตามที่วางแผน ต้องมีการปรับเปลี่ยนเป็นระยะ เพื่อความเหมาะสม

บทที่ 5

สรุปผลและข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการศึกษา

การศึกษาเรื่อง “การศึกษาและค้นหากระบวนการเตรียมผู้เรียนก่อนเข้าสู่การเรียนภาษาอังกฤษ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนปทุมราชวงศา จังหวัดอำนาจเจริญ” มีวัตถุประสงค์ในการศึกษาคือ 1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและ ปัจจัยเงื่อนไขในการจัดการเรียนภาษาอังกฤษที่ผ่านมาในอดีตจนถึงปัจจุบัน 2. เพื่อศึกษาและค้นหากระบวนการเตรียมผู้เรียนก่อนเข้าสู่การเรียนภาษาอังกฤษ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนปทุมราชวงศา จังหวัดอำนาจเจริญ 3. เพื่อสร้างการมีส่วนร่วมของครู นักเรียน ผู้ปกครอง ในการแก้ปัญหาการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียน จากการเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เจาะลึกนักเรียน ครู ผู้ปกครอง การทดสอบนักเรียน การสังเกตนักเรียน สามารถสรุปรายละเอียดได้ดังนี้

5.1.1 สภาพปัญหาและ ปัจจัยเงื่อนไขในการจัดการเรียนภาษาอังกฤษที่ผ่านมาในอดีตจนถึงปัจจุบัน

โรงเรียนปทุมราชวงศาเป็นโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ที่มีนักเรียนจากหลายพื้นที่มาศึกษาเรียนรู้ จากการศึกษาคพบว่า นักเรียนที่มาศึกษาต่อในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มีความแตกต่างระหว่างบุคคลในด้านองค์ความรู้ภาษาอังกฤษ ด้านเจตคติที่มีต่อการเรียนภาษาอังกฤษ และด้านวัฒนธรรมความเป็นอยู่

1. ด้านองค์ความรู้ภาษาอังกฤษ จากการทดสอบความรู้ภาษาอังกฤษพื้นฐานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 พบว่า นักเรียนมีความแตกต่างกันมาก โดยได้แบ่งกลุ่มนักเรียนโดยใช้คะแนนเป็นเกณฑ์ดังนี้

คะแนน 0 - 10	กลุ่มไม่พร้อมเลย	จำนวน 12 คน
คะแนน 11 - 30	กลุ่มพร้อมปานกลาง	จำนวน 15 คน
คะแนน 31 - 40	กลุ่มพร้อมเพียงพอ	จำนวน 7 คน

คณะผู้วิจัยได้วิเคราะห์เนื้อหาในแบบประเมินที่ นักเรียนส่วนใหญ่มีความสับสน คือ นักเรียนมีความรู้ในเรื่องคำศัพท์น้อยเกินไป ไม่เข้าใจในโครงสร้างประโยคในกาลต่างๆ และมีความสับสนในเรื่องการใช้คำเชื่อมต่างๆ

2. ด้านเจตคติที่มีต่อการเรียนภาษาอังกฤษ จากการศึกษาพบว่านักเรียนไม่ชอบเรียนภาษาอังกฤษเป็นจำนวนมาก เพราะวิธีการสอนของครู ที่สร้างความตึงเครียดในบรรยากาศชั้นเรียน นักเรียนตอบคำถามไม่ได้ รู้สึกอายเพื่อน ขาดความมั่นใจในตนเอง นักเรียนมีความไม่พร้อม เช่น ไม่มีหนังสือเรียน ขาดพจนานุกรมภาษาอังกฤษ นักเรียนไม่ได้ทำการบ้าน หรือไม่ได้ส่งงานบ่อยครั้ง ครูผู้สอนไม่เข้าใจนักเรียน ไม่ยอมรับฟังเหตุผลของนักเรียน

3. ด้านวัฒนธรรมความเป็นอยู่ ด้วยนักเรียนที่มาจากหลายพื้นที่ นอกจากนักเรียนจะมีความแตกต่างด้านองค์ความรู้ภาษาอังกฤษแล้ว นักเรียนยังมีความแตกต่างด้านวัฒนธรรมความเป็นอยู่ ความคิดความก้าวหน้าในการเรียนรู้ จากการศึกษาพบว่า นักเรียนที่มีภูมิลำเนาอยู่ ตำบลนาหว้า เป็นนักเรียนที่มีความใฝ่รู้ใฝ่เรียน เห็นความสำคัญของการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ ส่วนนักเรียนที่อยู่ตำบลอื่นๆ นั้น ไม่เห็นความสำคัญของการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ ซึ่งผู้ปกครองของนักเรียนเหล่านี้ ประกอบอาชีพเกษตรกรรม มีฐานะยากจนผู้ปกครองของนักเรียนบางคนต้องไปประกอบอาชีพที่ต่างจังหวัด และต้องการให้นักเรียนเรียนจบชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายเท่านั้น

5.1.2 กระบวนการเตรียมผู้เรียนก่อนเข้าสู่การเรียนภาษาอังกฤษ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนปทุมราชวงศา จังหวัดอำนาจเจริญ

จากการศึกษาพบว่า นักเรียนมีความแตกต่างระหว่างบุคคลในพื้นฐานการเรียนรู้ภาษาอังกฤษหลายๆ ด้าน โดยคณะผู้วิจัยได้จัดนักเรียนออกเป็นกลุ่ม 3 กลุ่ม ดังนี้

1. กลุ่มที่ไม่พร้อมเลย ต้องเติมเต็มทั้งองค์ความรู้ ด้านคำศัพท์ ด้านโครงสร้างประโยค และการใช้คำเชื่อมต่างๆ และแรงจูงใจเพิ่มขึ้น เพื่อสร้างเจตคติที่ดีในการเรียนรู้ภาษาอังกฤษต่อไป โดยเน้นในเรื่องของการติดตามดูแลการเรียนรู้ทั้งที่บ้านและที่โรงเรียน วิธีการจัดการเรียนการสอนเน้นในเรื่อง เกม กิจกรรมการแสดงออก เพื่อให้เกิดความมั่นใจในตนเองก่อน และควรคำนึงถึงหลักจิตวิทยาวัยรุ่น

2. กลุ่มพร้อมปานกลาง เน้นในการเติมเต็มองค์ความรู้ด้านคำศัพท์ ด้านโครงสร้างประโยค และการใช้คำเชื่อมต่างๆ ในวิธีการที่หลากหลาย เช่น การเรียนรู้โดยสื่ออิเล็กทรอนิกส์แบบทดสอบออนไลน์ สื่อสิ่งพิมพ์เช่นหนังสือพิมพ์ การแนะนำและอธิบายจากครู โดยติดตามความก้าวหน้าเป็นระยะ

3. กลุ่มพร้อมเพียงพอ เติมเต็มในเรื่องการวิธีการเรียนรู้ด้วยตนเอง เช่น การเรียนรู้จากอินเทอร์เน็ต หนังสือพิมพ์ วารสารภาษาอังกฤษ และส่งเสริมให้นักเรียนได้แสดงออกด้าน

ภาษาอังกฤษ เช่น การนำเสนอข่าวสารประจำวัน การแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับหมู่เพื่อนในกลุ่ม พร้อมติดตามความก้าวหน้าเป็นระยะ

จากการจัดกลุ่มนักเรียนที่มีความแตกต่างระหว่างบุคคลและความพร้อมนั้น ทำให้ทีมวิจัยที่มีทั้งครู ผู้ปกครองและนักเรียนร่วมกันดำเนินกระบวนการในการเตรียมผู้เรียนในแต่ละกลุ่มที่มีความพร้อมที่แตกต่างกัน ดังนี้

1. กลุ่มไม่พร้อมเลย มีกระบวนการเตรียมผู้เรียน ดังนี้

1.1 กระบวนการละลายความรู้สึก เป็นกระบวนการที่ให้นักเรียนเปิดและแสดงความรู้สึกในการที่จะพัฒนาตนเองด้านการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ โดยทั้งการเล่า และการเขียน ปัญหาความต้องการ และข้อเสนอแนะในการเรียนภาษาอังกฤษ จุดเด่นของกระบวนการนี้คือ จะได้ข้อมูลที่นักเรียนสะท้อนออกมาแต่ละคนอย่างหลากหลายที่เกิดจากการไวใจครู เชื่อใจครู

1.2 กระบวนการค่อยเป็นค่อยไป กระบวนการนี้เป็นการเรียนรู้ด้วยกิจกรรม AEP (Accelerated English Program) เพื่อเติมเต็มคำศัพท์ ตามความต้องการของนักเรียนและเป็นพื้นฐานการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ จุดเด่นของกระบวนการนี้คือ การเรียนรู้คำศัพท์ที่ถูกจัดเป็นหมวดหมู่ จากใกล้ตัวไปหาไกลตัว บูรณาการทั้งฟัง พูด อ่าน เขียน การดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอน เริ่มจากการสร้างสมาธิให้กับผู้เรียนโดยใช้กิจกรรมที่ผู้เรียนต้องใช้การคิดและความเร็วควบคู่กัน การเรียนการสอนกิจกรรม AEP เน้นให้นักเรียนฟังคำศัพท์จากสำเนียงเจ้าของภาษาบ่อยๆ และจัดกิจกรรมพร้อมกันไป เช่น ฟังคำศัพท์ แล้วเรียงภาพตามที่ได้ยิน มีคะแนน โบนัส มีการแข่งขันและมีการช่วยเหลือกัน

1.3 กระบวนการผสมผสาน เป็นกระบวนการที่รวมกันหลายกิจกรรม ดังนี้

1.3.1 กิจกรรมพูดและเขียนประโยคง่ายๆ โดยใช้กลุ่มคำศัพท์ที่เรียนมาจากกระบวนการค่อยเป็นค่อยไป

1.3.2 กิจกรรมสำรวจทรัพย์สินสมบัติ เป็นกิจกรรมรวบรวมคำศัพท์ที่เรียนมาเพื่อทบทวนและตรวจสอบตนเองว่ารู้คำศัพท์ใดบ้าง

1.3.3 กิจกรรมเรียนรู้ด้วยสื่อคอมพิวเตอร์ นักเรียนเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารในสถานการณ์ต่างๆ เช่น การทักทาย การซื้อของ การสนทนาเรื่องสุขภาพ จากบทเรียนคอมพิวเตอร์ การประเมินผล ประเมินจากแบบทดสอบหลังเรียน

1.3.4 กิจกรรมจับคู่จับคะแนน เป็นกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีส่วนร่วมกับเพื่อน

1.4 กระบวนการชื่นชม เป็นกระบวนการที่มีความสำคัญเพราะเป็นกระบวนการที่เสริมสร้างเจตคติที่ดีให้กับนักเรียนที่มีต่อการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ มีกิจกรรมดังนี้

1.4.1 กิจกรรมจดหมายชื่นชม คือ นำเสนอความก้าวหน้าด้านการเรียนให้ผู้ปกครองทราบโดยการสื่อสารจดหมาย

1.4.2 กิจกรรมเยี่ยมบ้าน คือ การพบปะผู้ปกครอง นักเรียน พร้อมนำเสนอผลการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ

2. กลุ่มพร้อมปานกลาง มีกระบวนการเตรียมผู้เรียน ดังนี้

2.1 กระบวนการละลายความรู้สึก เป็นกระบวนการที่ให้นักเรียนเปิดและแสดงความรู้สึกในการที่จะพัฒนาตนเองด้านการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ โดยทั้งการเล่า และการเขียน ปัญหาความต้องการ และข้อเสนอแนะในการเรียนภาษาอังกฤษ จุดเด่นของกระบวนการนี้คือ จะได้ข้อมูลที่นักเรียนสะท้อนออกมาแต่ละคนอย่างหลากหลายที่เกิดจากการไวใจครู

2.2 กระบวนการค่อยเป็นค่อยไป กระบวนการนี้เป็นการเรียนรู้ด้วยกิจกรรม AEP (Accelerated English Program) เพื่อเติมเต็มคำศัพท์ ตามความต้องการของนักเรียนและเป็นพื้นฐานการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ จุดเด่นของกระบวนการนี้คือ การเรียนรู้คำศัพท์ที่ถูกจัดเป็นหมวดหมู่ จากใกล้ตัวไปหาไกลตัว บูรณาการทั้งฟัง พูด อ่าน เขียน การดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอน เริ่มจากการสร้างสมาธิให้กับผู้เรียนโดยใช้กิจกรรมที่ผู้เรียนต้องใช้การคิดและความเร็วควบคู่กัน การเรียนการสอนกิจกรรม AEP เน้นให้นักเรียนฟังคำศัพท์จากสำเนียงเจ้าของภาษาบ่อยๆ และจัดกิจกรรมพร้อมกันไป เช่น ฟังคำศัพท์ แล้วเรียงภาพตามที่ได้ยิน มีคะแนนโบนัส มีการแข่งขันและมีการช่วยเหลือกัน

2.3 กระบวนการเพิ่มองค์ความรู้ เป็นการจัดกิจกรรมที่หลากหลาย โดยการใช้สื่อเทคโนโลยี สิ่งพิมพ์ และคำชี้แจงจากครูผู้สอน

2.4 กระบวนการชื่นชม เป็นกระบวนการที่มีความสำคัญเพราะเป็นกระบวนการที่เสริมสร้างเจตคติที่ดีให้กับนักเรียนที่มีต่อการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ มีกิจกรรมดังนี้

2.4.1 กิจกรรมจดหมายชื่นชม คือ นำเสนอความก้าวหน้าด้านการเรียนให้ผู้ปกครองทราบโดยการสื่อสารจดหมาย

2.4.2 กิจกรรมเยี่ยมบ้าน คือ การพบปะผู้ปกครอง นักเรียน พร้อมนำเสนอผลการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ

3. กลุ่มพร้อมเพียงพอ มีกระบวนการเตรียมผู้เรียน ดังนี้

3.1 กระบวนการละลายความรู้สึก เป็นกระบวนการที่ให้นักเรียนเปิดและแสดงความรู้สึกในการที่จะพัฒนาตนเองด้านการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ โดยทั้งการเล่า และการเขียน ปัญหาความต้องการ และข้อเสนอแนะในการเรียนภาษาอังกฤษ จุดเด่นของกระบวนการนี้คือ จะได้ข้อมูลที่นักเรียนสะท้อนออกมาแต่ละคนอย่างหลากหลายที่เกิดจากการไวใจครู

3.2 กระบวนการย้อนหลังเพื่อเดินหน้า เป็นกระบวนการทบทวนความรู้เดิม โดยเน้นการตอบคำถาม นำเสนอข้อมูล และอภิปรายร่วมกัน

3.3 กระบวนการต่อยอด เป็นกระบวนการเสริมความรู้ โดยใช้สื่อเทคโนโลยี สิ่งพิมพ์ แนะนำวิธีเรียนรู้ในอินเทอร์เน็ต

3.4 กระบวนการชื่นชม เป็นกระบวนการที่เพิ่มเจตคติของการเรียนภาษาอังกฤษให้นักเรียน โดยการนำผลงานนักเรียนไปแสดงที่ป้ายนิเทศ การไปเป็นตัวแทนเพื่อนช่วยเพื่อน

5.1.3 การมีส่วนร่วมของครู นักเรียน ผู้ปกครองในการแก้ปัญหาการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียน

การมีส่วนร่วมของครู นักเรียน ผู้ปกครอง ซึ่งเป็นผู้เกี่ยวข้องในการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ เริ่มจากการได้เสนอแนะปัญหาการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษและปัญหาด้านการเรียนสำหรับนักเรียน เช่น นักเรียนไม่ทำการบ้าน นักเรียนไม่ทบทวนบทเรียน ไม่อ่านหนังสือ นักเรียนได้เสนอวิธีการเรียนที่เหมาะสมกับผู้เรียน ต้องน่าสนใจ สนุกสนาน ไม่น่าเบื่อ ครูได้ย้อนกลับไปศึกษาการจัดการเรียนการสอนในอดีตที่ไม่ประสบผลสำเร็จ แล้วได้ร่วมวางแผนจัดกระบวนการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ โดยนำข้อมูลจากอดีตมาเป็นตัวแปรในการแก้ปัญหา และยอมรับข้อมูลความคิดเห็นจากนักเรียนมากขึ้น ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยให้นักเรียนได้เรียนรู้เต็มตามศักยภาพ ครูได้จัดการเรียนรู้ที่ตอบสนองความแตกต่างและความพร้อมระหว่างบุคคล ส่งผลให้นักเรียนได้เพิ่มทั้งองค์ความรู้และเจตคติในการเรียน ส่วนผู้ปกครอง ได้ให้การดูแลในด้านการทำงาน และพฤติกรรมกรเรียนรู้ของนักเรียน ตลอดจนการสร้างขวัญกำลังใจในด้านการเรียนให้กับผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง

5.1.4 ปัญหา อุปสรรค

จากการศึกษา พบว่า ปัญหาและอุปสรรคในการวิจัย มีดังนี้

ด้านกระบวนการศึกษา

1. ในการใช้กระบวนการAEP (Accelerated English Program) ไม่ได้ต่อเนื่อง เพราะมีความจำกัดด้านเวลาเรียน คือ 1 คาบ (50 นาที) ทำให้นักเรียนขาดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง
2. ในการจัดการเรียนการสอนในตอนเช้า นักเรียนบางส่วนมาไม่ทันเวลาที่กำหนด ทำให้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนต้องเลื่อนออกไป
3. กระบวนการสร้างเจตคติที่ดีต่อนักเรียน ต้องสร้างความตระหนักให้กับนักเรียนเป็นอย่างมาก เพราะนักเรียนมีความรู้สึกไม่ชอบเรียนภาษาอังกฤษ

4. ความต่อเนื่องของการจัดกิจกรรม เนื่องจากโรงเรียนมีกิจกรรมอย่างหลากหลาย และทำให้กิจกรรมที่กำลังต่อเนื่องหยุดชะงักลง

5.1.5 ข้อเสนอต่อโรงเรียน

1. ควรจัดคาบเรียนภาษาอังกฤษให้ต่อเนื่องกันเป็น 2 คาบ เพราะจะทำให้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้อย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ
2. จัดการสอนเสริมนอกเวลาเพื่อให้การจัดการเรียนการสอนได้ครบเต็มตามกระบวนการ
3. ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้อย่างหลากหลายเพื่อสร้างเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ
4. เลือกจัดกิจกรรมที่เหมาะสมกับช่วงเวลา เน้นให้นักเรียนได้รับความต่อเนื่องอย่างชัดเจน

5.1.6 ข้อเสนอต่อสำนักงานกองทุนสนับสนุนงานวิจัย (สกว.)

ควรเพิ่มการประชาสัมพันธ์ในการวิจัยเพื่อท้องถิ่น โดยเฉพาะการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ผู้สถานศึกษาทั้งในระดับประถมและระดับมัธยมให้มาก เพราะเป็นการดำเนินการที่มีประโยชน์ เกิดการเปลี่ยนแปลงในเชิงประจักษ์ ด้านเป้าหมายของการวิจัย โดยเฉพาะในด้านภาษาอังกฤษ ควรมีโครงการวิจัยเพื่อส่งเสริมตั้งแต่ชั้นประถมเป็นต้นมา เพื่อสร้างเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ภาษาอังกฤษต่อไป

บรรณานุกรม

กรมวิชาการ, กระทรวงศึกษาธิการ. การประเมินผลจากสภาพจริง. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภา
ลาดพร้าว, 2539.

_____. การประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2545.

กรุงเทพฯ. : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2545.

_____. หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์
คุรุสภาลาดพร้าว, 2545.

กมลรัตน์ หล้าสูงษ์. การศึกษารายกรณี กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
2529.

กรมวิชาการ. หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2545.

ขัตติยา กรรณสูต. “ทัศนคติในการปฏิบัติตนของข้าราชการ.” รายงานวิจัยเสนอต่อคณะกรรมการ
ส่งเสริมงานวิจัย สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2516.

ชญาดา คานวงศ์ และคณะ. โครงการวิจัยเรื่อง การศึกษาและพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอน
ที่เหมาะสมกับเด็กที่มีความสามารถและพฤติกรรมทางการเรียนที่ แตกต่างกัน กรณีศึกษา
โรงเรียนบ้านคูเมือง (อ้อนอนุเคราะห์) อำเภวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี. สำนักงาน
กองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.), 2551

ทิสนา แคมณี และคณะ. การคิดและการสอนเพื่อพัฒนากระบวนการคิด. ม.ป.ท. ,2540
(ถ่ายเอกสาร)

ทิสนา แคมณี. เอกสารประกอบการบรรยาย เรื่อง หลักในการจัดการเรียนการสอนที่เน้น
นักเรียนเป็นศูนย์กลาง. เอกสารอัดสำเนา. 2540

ธีระวุฒิ เอกะกุล. การวัดเจตคติ. อุบลราชธานี : วิทยาออฟเซตการพิมพ์, 2549

ประเวศ วะสี. ปฏิรูปการเรียนรู้เพื่อแก้ความทุกข์ยากของคนทั้งแผ่นดิน. สถานปฏิรูป 3 (33), 2543.

ปราสาท อิศรปริดา. จิตวิทยาการเรียนรู้กับการสอน. กรุงเทพมหานคร : กราฟิคอร์ต, 2543.

พจนีย์ เทียมศักดิ์. ปฏิสัมพันธ์ของการเรียนรู้ในชุมชนและโรงเรียน. ปรินิพนธ์

กศ.ด. (พัฒนาศึกษาศาสตร์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร, 2543.

- พิมพ์พันธ์ เฉชะคุปต์ และเพียว ยินดีสุข . การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญแนวคิด วิธีและเทคนิค . กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์บริษัทพัฒนาคุณภาพวิชาการ (พว.) จำกัด, 2545.
- เขาวดี วิบูลย์ศรี. การวัดผลและแบบวัดผลสัมฤทธิ์. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2539.
- โรงเรียนปทุมราชวงศา. “สรุปข้อมูลผลการทดสอบการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) รายวิชาภาษาอังกฤษ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ”. เอกสารงานวิชาการ, 2550.
- _____. “ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ”. เอกสารงานวิชาการ, 2548.
- _____. “ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ”. เอกสารงานวิชาการ, 2549.
- _____. “ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ”. เอกสารงานวิชาการ, 2550.
- _____. “หลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนปทุมราชวงศา กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ)”. เอกสารงานวิชาการ, 2550.
- ถ้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. การวัดด้านจิตพิสัย. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น, 2543.
- สงวนศรี วิรัชชัย. จิตวิทยาสังคมเพื่อการศึกษา. กรุงเทพฯ ฯ : ศึกษาพร, 2527.
- สมนึก นนธิจันทร์. การเรียนการสอนและการวัดประเมินผลจากสภาพจริงของผู้เรียนโดยใช้ PORTFOLIO. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2545.
- สมบูรณ์ ต้นยะ. การประเมินทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น, 2545.
- สมศักดิ์ ภู่วิภาดาวรรณ. การยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง และการประเมินตามสภาพจริง. เชียงใหม่ : แสงศิลป์, 2544.
- สมิต ศัชฌกร. การต้อนรับและการบริการที่เป็นเลิศ. พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพฯ : สายธาร, 2543.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. กรุงเทพมหานคร : สำนักนายกรัฐมนตรี. 2542
- สิทธิ สายห่อ. ศาสตร์และศิลป์การเป็นครู. พิมพ์ครั้งที่ 2. นครราชสีมา : ศูนย์นิเทศอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ, 2543
- สุชา จันทรเฒ. จิตวิทยาทั่วไป(ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม). พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช, 2536.

อมรวิชัย นาคทรพรพ. ความจริงของแผ่นดิน ลำดับที่ 2 : ครูเก่งๆ ของเรามีอยู่เต็มแผ่นดิน.

กรุงเทพฯ : เจ.พีลัม โปรเซส, 2542.

อุทุมพร(ทองอุไทย)จามรมาน. การตีค่าความสามารถที่แท้จริงของผู้เรียนเพื่อการปรับปรุงการศึกษา.

กรุงเทพมหานคร : ฟีนนี่พับบลิชซิ่ง, 2540.

Joyce Bruce and Marsha Weil . (1986) . **Models of Teaching** . 3rd ed . London : Prentice – Hall International .

Maslow, Abaham H., **Motivation and Personality**. New York : Harper and Row. Publisher. 1970.

Thurstone, L.L. **Attitude Theory and Measurement**. New York : Sohn Wiley & Sons Inc, 1946.

Wiggins,G. “A true Tests : Toward More Authentic and Equitable Assessment.” Phi Delta Kappan. 1989.

ภาคผนวก

หมวด ก ประวัติหัวหน้าโครงการ

ชื่อ – สกุล (นาย /นาง /นางสาว)	นางนงลักษณ์ กาณารักษ์	
วันเดือนปีเกิด	24 สิงหาคม พ.ศ. 2514	
ที่อยู่ตามบัตรประชาชน	60 หมู่ที่ 3 บ้านนาหว้า ตำบลนาหว้า อำเภอปทุมราชวงศา จังหวัดอำนาจเจริญ 37110	
เลขที่บัตรประจำตัวประชาชน	3340600033963	
โทรศัพท์	บ้าน -	มือถือ 081 879 5399

อาชีพและตำแหน่งในปัจจุบัน	รับราชการครู	
ที่อยู่สำนักงาน(ที่สามารถติดต่อได้โดยสะดวก)	โรงเรียนปทุมราชวงศา อำเภอปทุมราชวงศา จังหวัดอำนาจเจริญ 37110	
โทรศัพท์	สำนักงาน 045465230	FAX 045 – 465 - 229
อีเมล	krukhaek@hotmail.com	

ประวัติการศึกษา

ระดับการศึกษา	หลักสูตร/ จากสถาบันการศึกษา	เกรดเฉลี่ย
มัธยมศึกษาตอนต้น	โรงเรียนนาหว้าวิทยาคม อำเภอพนา จังหวัดอำนาจเจริญ	
มัธยมศึกษาตอนปลาย	โรงเรียนสตรีศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด	
ปริญญาตรี	ครุศาสตรบัณฑิต วิชาเอก ภาษาอังกฤษ (เกียรตินิยม) วิทยาลัยครูบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์	3.25
ปัจจุบันกำลังศึกษาปริญญาโท	หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาภาษาอังกฤษคณะ มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ อุบลราชธานี	

ที่ปรึกษา ผศ.ดร.ชมพูนุท โมราชาดิ

ดร.ชญาดา คานวงศ์

รายชื่อที่มวิจัย

1. นางนงลักษณ์ กาณารักษ์ หัวหน้าโครงการ
2. นายเกริกเกียรติ หิรัญนุเคราะห์
3. ว่าที่ร.ต.เรืองยศ ธนาธิบดี
4. นางสาวลำพุล ลาพานิช
5. นางรัตนา แสนแดง
6. นายศุภศักดิ์ ละพรมมา
7. นางสาวเสาวลักษณ์ คชมิตร
8. นางเยาวภา ชินคำ
9. นายสงบ กาณารักษ์
10. นายเจษฎา ศิริโชค
11. นางสาวศรคิต วามะพันธ์
12. นางสาวไพ คำเลิศ
13. นางสาวอัจฉริยา นาวิวงศ์

ที่อยู่ที่มวิจัย

1. นายเกริกเกียรติ หิรัญนุเคราะห์ บ้านเลขที่ 61 หมู่ 3 ตำบลนาหว้า อำเภอปทุมราชวงศา จังหวัดอำนาจเจริญ 37110
2. ว่าที่ร.ต.เรืองยศ ธนาธิบดี บ้านเลขที่ 123 หมู่ 9 ตำบลห้วย อำเภอปทุมราชวงศา จังหวัดอำนาจเจริญ 37110
3. นางสาวลำพุล ลาพานิช บ้านเลขที่ 88 หมู่ 3 ตำบลนาหว้า อำเภอปทุมราชวงศา จังหวัดอำนาจเจริญ 37110
4. นางรัตนา แสนแดง บ้านเลขที่ 329 หมู่ 1 ตำบลนาหว้า อำเภอปทุมราชวงศา จังหวัดอำนาจเจริญ 37110
5. นายศุภศักดิ์ ละพรมมา บ้านเลขที่ 74 หมู่ 4 ตำบลนาหว้า อำเภอปทุมราชวงศา จังหวัดอำนาจเจริญ 37110
6. นางสาวเสาวลักษณ์ คชมิตร บ้านเลขที่ 88 หมู่ 3 ตำบลนาหว้า อำเภอปทุมราชวงศา จังหวัดอำนาจเจริญ 37110

7. นางเขวภา ชินคำ บ้านเลขที่ 261 หมู่ 1 ตำบลนาหว้า อำเภอปทุมราชวงศา จังหวัดอำนาจเจริญ 37110
8. นายสงบ กาณารักษ์ บ้านเลขที่ 60 หมู่ 3 ตำบลนาหว้า อำเภอปทุมราชวงศา จังหวัดอำนาจเจริญ 37110
9. นายเจษฎา ศิริโชค บ้านเลขที่ 70 หมู่ 2 ตำบลนาวัง อำเภอเมือง จังหวัดอำนาจเจริญ 37000
10. นางสาวศรศักดิ์ วามะพันธ์ บ้านเลขที่ 150 หมู่ 1 ตำบลนาหว้า อำเภอปทุมราชวงศา จังหวัดอำนาจเจริญ 37110
11. นางสพาไพ คำเลิศ บ้านเลขที่ 11 หมู่ 13 ตำบลลือหว้า อำเภอปทุมราชวงศา จังหวัดอำนาจเจริญ 37110
12. นางสาวอัจฉริยา นารีนวงศ์ บ้านเลขที่ 261 หมู่ 1 ตำบลนาหว้า อำเภอปทุมราชวงศา จังหวัดอำนาจเจริญ 37110

หมวด ข หมวดเครื่องมือ

1. แบบสัมภาษณ์

แบบสัมภาษณ์นักเรียน โครงการการศึกษาและค้นหากระบวนการเตรียมผู้เรียนก่อนเข้าสู่การเรียน
ภาษาอังกฤษ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนปทุมราชวงศา จังหวัดอำนาจเจริญ

ชื่อนักเรียน.....ชั้น ม.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ. 255.....

1. นักเรียนชอบเรียนวิชาอะไรมากที่สุด เพราะอะไร

.....

.....

.....

2. นักเรียนคิดว่าภาษาอังกฤษมีประโยชน์อย่างไร

.....

.....

.....

3. นักเรียนชอบเรียนวิชาภาษาอังกฤษหรือไม่ (ทำไม) (ถ้าไม่ เพราะเหตุใด)

.....

.....

.....

4. นักเรียนชอบเรียนภาษาอังกฤษในบรรยากาศและรูปแบบใด (เพราะเหตุใด)

.....

.....

.....

5. นักเรียนคิดว่าอะไรเป็นสาเหตุที่ทำให้นักเรียนเรียนภาษาอังกฤษไม่เข้าใจ

.....

.....

6. ในความคิดเห็นของนักเรียน มีวิธีการใดที่ทำให้การเรียนภาษาอังกฤษประสบความสำเร็จ หรือมีความเข้าใจในภาษาอังกฤษมากขึ้น

.....

.....

.....

.....

.....

แบบสัมภาษณ์ผู้ปกครอง โครงการการศึกษาและค้นหากระบวนการเตรียมผู้เรียนก่อนเข้าสู่การ
เรียนภาษาอังกฤษ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนปทุมราชวงศา จังหวัดอำนาจเจริญ

ชื่อผู้ปกครอง.....เป็นผู้ปกครองนักเรียนของ

นาย/นางสาว.....ชั้น ม.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ. 255.....

1. นักเรียนในความปกครองของท่านชอบเรียนวิชาใดมากที่สุด เพราะเหตุใด

.....

.....

.....

.....

2. ท่านคิดว่าภาษาอังกฤษมีประโยชน์ในชีวิตประจำวันหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

3. ท่านมีความพึงพอใจในผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

.....

4. ท่านคิดว่ามีวิธีการใดที่ทำให้นักเรียนเรียนภาษาอังกฤษได้ประสบผลสำเร็จ

.....

.....

.....

5. ครอบครัวของท่านจะมีวิธีการส่งเสริมการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนอย่างไร

.....

.....

.....

2. แบบประเมินความรู้ภาษาอังกฤษ

แบบประเมินความรู้ภาษาอังกฤษชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

โรงเรียนปทุมราชวงศา อำเภอปทุมราชวงศา จังหวัดอำนาจเจริญ

Directions: Complete the conversation with the most suitable alternative from a, b, c or d.

1. Tourist : _____. Is there a Tourist Information nearby?

Girl : I'm not sure but I think it's next to the bank on that road.

a. I'm sorry	b. Pardon
c. Hello there.	d. Excuse me

2. Situation: On the phone.

Nokyoong : Hello. May I speak to Numtang, please?

Mai : _____ Could I take a message?

Nokyoong : Umm..., thanks. I'll call back later.

a. I'm afraid he's out.	c. Who's speaking, please?
b. I'm sorry. It's wrong number	d. Can I get your number, please?

3. Situations : Suwit and Tawee are close friends but they haven't met for 6 years.

Tawee : Hi! How have you been?

Suwit : Fine. How about you?

Tawee : _____.

a. What a pity!	b. It doesn't matter.
c. Pretty good.	d. Sorry, I don't know.

4. You always stay at your friend's house during vacation.

As you are leaving, you say: _____.

- a. You're welcome
- b. Thanks for everything.
- c. Have a nice trip.
- d. Come again, please.

5. Your close friend, Mali, has just won the singing contest.

You meet her and you say: _____.

- a. Congratulations!
- b. Great idea!
- c. It's your business.
- d. Nothing's serious.

Directions: Read the following. Choose the best alternative from a, b, c, or d.

One day in the school canteen, I saw many plastic plates, dishes, spoons and forks blowing around in the strong wind.

6. What does the word "canteen" mean? It means the place that sells _____.

- a. silverware
- b. grocery
- c. stationary
- d. food and drinks

7. What happened in the canteen?

- a. The students were angry.
- b. There was a birth party.
- c. It was in a mess.
- d. It was a rainy day.

I went to school on a rainy day without wearing a raincoat and I got soaked. When I reached my classroom, there was no one there. The rain might have made everybody late. I was there for about 15 minutes finishing my homework. I waited for my friends until eight o'clock but nobody came.

8. The writer got soaked because_____.
- a. she walked in the rain. b. she waited for her friends.
c. No one help her. d. she spent a long time to go to school.
9. According to the passage, it might be possible that on that day_____.
- a. the writer was too late. b. the school was closed.
d. everybody was absent. d. everybody went back home already.
10. According to the passage, we can conclude that the writer_____.
- a. was very unhappy b. shut herself up with her homework.
c. didn't know anybody in her school.
d. didn't know anything about what happened in her school.

Directions: Choose the meaning of the bold-typed words.

11. Ajarn Nongluck told us to **hand in** our term paper next Tuesday.
- a. to write our paper by hand b. to submit
c. to edit d. to proof-read
12. We don't need these papers any more. Let's **burn** them.
- a. put them in the fire b. keep them
c. put them in the desk d. store them
13. This is a poor movie. It is very slow and **boring**.
- a. good b. not fast c. not interesting d. lovely

Directions : Choose the best answer.

21. Nit : What can I do for you?

Susan : I want to shampoo my hair.

Nit : Can I put some hair conditioner on?

Susan : Yes, please.

What is Nit?

- a. butcher b. actress c. hairdresser d. dressmaker.

22. Tan : How do you come to school ?

Jom : By bus . And you ?

Tan : I come on foot.

The conversation means

- a. Tan comes to school by bus but Jom walks to school.
 b. Jom comes to school by bus but Tan walks to school.
 c. Tan and Jom come to school by bus.
 d. d. Tan and Jom walk to school.

23. You can buy some bread and cake from a

- a. bacon store b. bakery c. baking d. band

24. A bed on board a ship is called a

- a. a sleeper b. cabin c. bunk d. dormitory

31. The goods completely sold by ten o'clock.

- a. is b. am c. are d. been

32. At school , economics interesting to me.

- a. is b. am c. are d. been

33. My sister likes working there..... I don't .

- a. so b. although c. as well d. but

Directions : Read the following passage and then choose the best answer for each item.

Coconut kills baby

Kuala Lumpur—A sleeping six-month-old baby girl died after a coconut fell out of a tree into her cradle outside the house.

Nuru Emilia Zulaika Nasaruddin was rushed to the nearby hospital in Jerantut, in the state of Pahang, but she died of head injuries, the New Strait Times quoted police as saying.

“ Her mother was inside the house while her father was out at work when it happened.” Said an official.

Jerantut is about 110 km, northeast of the capital Kuala Lumpur.

34. How old is the girl ?

- a. 6 months b. 1 year c. 11 years d. 11 months

35. Where did the accident take place ?

- a. In Kuala Lumpur b. In the cradle outside the house
c. Inside the house d. At the hospital

หมวด ค รูปภาพการดำเนินโครงการวิจัย

หัวหน้าโครงการวิจัยกำลังชี้แจงรายละเอียดโครงการวิจัย

แบ่งหน้าที่การปฏิบัติงานในทีมวิจัย

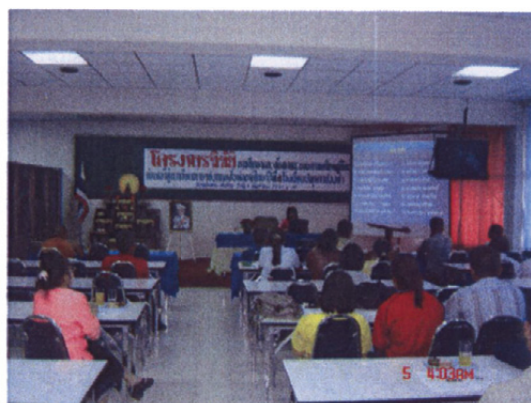
ร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการวิจัยแบบมีส่วนร่วม

ดร.ชญาดา คานวงศ์ กล่าวในงานเปิดโครงการวิจัย

นักเรียน ครู และผู้ปกครองร่วมเปิดโครงการวิจัย

บรรยากาศงานเปิดโครงการวิจัย

การประเมินความรู้ภาษาอังกฤษของนักเรียนเพื่อจัดกลุ่มการเรียนรู้

นักเรียนตั้งใจทำแบบทดสอบเพื่อประเมินความรู้ภาษาอังกฤษ

การเรียนรู้คำศัพท์ในกระกระบวนค่อยเป็นค่อยไป โดยใช้กิจกรรม AEP

การเรียนรู้ เน้นให้นักเรียนได้ปฏิบัติกิจกรรม